

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใส
ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
THE INTEGRATION OF BUDDHADHAMMA PRINCIPLES FOR TRANSPARENCY
IN THE MANAGEMENT OF LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS

นายภาส ภาสัทธา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใส
ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นายภาส ภาสสัทธา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

The Integration of Buddhadhamma Principles for Transparency
in The Management of Local Government Organizations

Mr. Pas Passatta

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Public Administration)
Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E.2014

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอเชิญให้นักศึกษาชั้นปริญญาตรี เรื่อง "การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น" เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

(Signature)

(พระมหาสมบุญ วัฑฒโกโร, ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(Signature)

(พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รศ.ดร.)

ประธานกรรมการ

(Signature)

(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.จิวใจดี วีระสย)

กรรมการ

(Signature)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมธาพันธ์ โพธิ์ธีรโรจน์)

กรรมการ

(Signature)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

กรรมการ

(Signature)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรชนันท์ อิศรเดช)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม

ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรชนันท์ อิศรเดช

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(Signature)

(นายภาส ภาสสีตธา)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัย : นายภาส ภาสสัทธา

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม พธ.บ., พ.ม., M.A., Ph.D. (Pol.Sc.)

: ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช พธ.บ (รัฐศาสตร์), M.A.(Political Science), Ph.D (Political Science)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษา การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๑) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส ๒) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม และ ๓) เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส ด้านการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) กฎเกณฑ์ ๒) ระเบียบ ๓) กฎหมาย ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารงานและบุคลากร ด้านการนำการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมทำ ๓) ร่วมตรวจสอบ ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ด้านการนำความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) ความรับผิดชอบต่อสังคม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ๒. ด้านการนำหลัก ทิริ โอตตัตตะปะ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) ความละเอียดต่อการกระทำสิ่งผิด ๒) ความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ในการนำหลักธรรม อปริหานิยธรรม ๗ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววัชชี) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ๕) บรรดากุลสตรี กุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ๗) จัดให้ความอารักขา คุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์

ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดแนวทางอันดีงาม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร และในด้านการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ตามหลักพุทธธรรม มีหลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมและครอบคลุมในการนำมาบริหารทั้งในระดับบุคคล ด้วยการนำหลักโลกบาลธรรมอันเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนตนเองให้คิดดี ปฏิบัติดี และการนำหลักอภิธานิยธรรม ๗ อันเป็นการหลักธรรมในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเมื่อมีการนำมาบูรณาการกับธรรมาภิบาล ด้วยหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาลทำให้ได้รูปแบบในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓ รูปแบบหลัก ประกอบด้วย รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใส ในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ในด้านความรับผิดชอบ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม ในด้านการมีส่วนร่วม ในด้านความรับผิดชอบ และรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม ในด้านการมีส่วนร่วมในด้านความรับผิดชอบ โดยนำรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาลในงานบริหาร บริการ และงานสนับสนุนเพื่อความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การบูรณาการครบถ้วน และมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร และบุคลากร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

Dissertation Title : The Integration of Buddhadhamma Principles for Transparency
In The Management of Local Government Organizations

Researcher : Mr. Pas Passatta

Degree : Doctor of Philosophy (Public Administration)

Dissertation Supervisory Committee:

: Asst. Prof. Dr.Surapon Suyaprom B.A., M.A., Ph.D.(Pol.Sc.)

: Asst Prof Dr. Thatchanan Isaradet B.A. , M.A., Ph.D. (Pol.Sc.)

Date of Graduation : March 31, 2015

ABSTRACT

This dissertation aimed to study The Integration of Buddhadhamma Principles for Transparency In The Management of Local Government Organizations The main objective was to analysis 1) The situation and problem of management for transparency dimension 2) To analysis the management of transparency in accordance to Buddh-Dahma and 3) The integration of Buddhist principles for transparency Management Model.

The result of the study found that :

The Three topics of working of Local Government Organization are, 1) The Administration, The people Service and The supports working, with can used The Good Governance principle for The Transparency, The first, The legal principle, which declare law, rule and The other Government criteria of works, The second, The participation principle, which declare for, The co-operative thinking, Co-operative working and The Participation of assessment, The Third, The accountability principle which declare, by the self accountability, Localize accountability and Social accountability. 2) The Buddhist principle, used for transparency management, able to used, The Lokapàla-dhamma (virtues that protect the world), by Hiri (moral shame; conscience) Ottappa (moral dread) principles Dahma , And The Aparihàniyadhamma'7, by, The good meeting, always meeting and good integration in meeting with Co-operative all activity. 3) The Integration Model. ability to apply, that, They, should to used, the Good Governance principle, by The legal inspection, The Participation Dimension and The Participation Dimension and The accountability Dimension to synthesis with the

Lokapàla-dhamma (virtues that protect the world), Aparihàniyadhamma⁷ to Construct The management, The people service and The working support, by all transparency, This integration model, are The function of the Administrators. And the officers of the Local government Organization to keep in mind , attitude and this behavior, by good Thinking and good doing to good working at all.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอย่างสูงยิ่งจากคณาจารย์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยนับแต่ ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า ช่วยตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธีวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย มาตั้งแต่แรกจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ การแจกแบบสอบถาม และผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้บริหาร ประธานสภาและปลัดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสี่แห่งได้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีและองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ทุกท่านที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่การทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณ น.อ.ดร. นภัทร์ แก้วนาค อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และคณาจารย์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านทั้งที่ได้กล่าวและมีได้กล่าวถึงที่ได้เมตตาให้คำแนะนำในสรรพวิชาด้านงานวิจัยในสาขาดังกล่าว ตลอดจนเพื่อนนิสิตทุกท่านที่กำลังใจและคำปรึกษาดีๆ แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ห่วงใยและเป็นกำลังใจเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนและจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จเพื่อประโยชน์ของบ้านเมืองต่อไป

คุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับ ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บิดา มารดา ครู อาจารย์ และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกท่านที่มีส่วนร่วมรังสรรค์งานวิจัยฉบับนี้ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี

ภาส ภาสสัตธา
๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๘)
สารบัญแผนภาพ	(๑๐)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(๑๒)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๖
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๙
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม	๑๑
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์กร	๑๙
๒.๓ แนวคิดทฤษฎีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล	๓๔
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความโปร่งใส	๔๒
๒.๕ แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการภาครัฐใหม่	๔๕
๒.๖ แนวคิดทฤษฎีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๐
๒.๗ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ	๘๕
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘๙
๒.๙ กรอบแนวคิดการวิจัย	๑๐๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๐๕
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๐๖
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๐๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๑๒
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๓
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	
๔.๑ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	๑๑๖
๔.๒ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ	๑๗๔
๔.๓ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๘๑
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๘๖
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๙๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๐๙
บรรณานุกรม	๒๑๒
ภาคผนวก	๒๒๒
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัย	๒๒๓
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย	๒๔๖
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือ	๒๗๔
ประวัติผู้วิจัย	๒๘๔

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
๒.๑ ความหมายของหลักพุทธธรรม (โลกบาลธรรม, อปริหานิยธรรม)	๑๒
๒.๒ องค์ประกอบหลักพุทธธรรม	๑๘
๒.๓ ความหมายการจัดการ	๒๒
๒.๔ แนวคิดการบริหารจัดการองค์กร	๓๒
๒.๕ ความหมายของหลักธรรมาภิบาล	๓๙
๒.๖ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล	๔๑
๒.๗ การบริหารจัดการด้านความโปร่งใส	๔๔
๒.๘ ความหมายการบริหารจัดการภาครัฐใหม่	๔๖
๒.๙ แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่	๔๗
๒.๑๐ การบริหารจัดการภาครัฐที่ดี	๔๙
๒.๑๑ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๒
๒.๑๒ ความหมายของการปกครองท้องถิ่น	๕๔
๒.๑๓ องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น	๕๖
๒.๑๔ รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล	๖๔
๒.๑๕ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “เครือข่าย อปท.	๗๕
๒.๑๖ ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๘๔
๒.๑๗ ความหมายรูปแบบ (Model)	๘๖
๒.๑๘ ลักษณะและองค์ประกอบของรูปแบบ	๘๗
๒.๑๙ การพัฒนารูปแบบ	๘๘
๒.๒๐ การตรวจสอบรูปแบบ	๘๘
๒.๒๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม	๙๑
๒.๒๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร	๙๕
๒.๒๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๙๙
๒.๒๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ	๑๐๒
๓.๑ จำนวนประชากร	๑๐๗
๔.๑ จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๗๕
๔.๒ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใส ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๗๖
๔.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสใน การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๗๗
๔.๔ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใส ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๗๘

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๕	หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน เพื่อความโปร่งใส	๑๗๙
๔.๖	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๘๐

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	๑๐๔
๔.๑ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม	๑๓๓
๔.๒ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม	๑๓๖
๔.๓ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ	๑๓๙
๔.๔ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๔๒
๔.๕ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม	๑๔๔
๔.๖ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม	๑๔๗
๔.๗ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ	๑๔๙
๔.๘ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๕๒
๔.๙ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม	๑๕๕
๔.๑๐ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม	๑๕๘
๔.๑๑ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใส ในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านความรับผิดชอบ	๑๖๑
๔.๑๒ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใส ในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๖๔
๔.๑๓ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใส ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๖๘
๔.๑๔ PAS Model	๑๘๑

สารบัญแผนภาพ(ต่อ)

แผนภาพที่	หน้า
๕.๑ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใส ในงานบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๘๙
๕.๒ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใส ในงานบริการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙๑
๕.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใส ในงานสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙๓
๕.๔ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใส ในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๙๕

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในวิทยานิพนธ์นี้ ใช้อ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙ คัมภีร์อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

คำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

การอ้างอิงพระไตรปิฎกอ้างอิงทั้งฉบับภาษาบาลีและภาษาไทย ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และระบุถึงเล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น วิ.มหา. (บาลี) ๕/๑๖/๑๕. หมายถึง คัมภีร์วินยปิฎก มหาวิภังคปาติภาษาบาลี เล่ม ๕ ข้อ ๑๖ หน้า ๑๕ วิ.มหา. (ไทย) ๕/๑๖/๒๑-๒๒. หมายถึง คัมภีร์วินยปิฎก มหาวิภังค ภาษาไทย เล่ม ๕ ข้อ ๑๖ หน้า ๒๑-๒๒ เป็นต้น

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย	ปาฎีกวรรค (ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.ทสก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย	ทสกนิบาต (ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลอดเวลาที่ผ่านมาการควบคุมคนไม่ดีด้วยตัวบทกฎหมายนั้นอยู่ในสภาวะถดถอย สาเหตุประการหนึ่งอยู่ที่ความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักซึ่งไม่ได้ปรากฏอยู่เพียงแคในประเทศไทย ในสังคมโลกก็เกิดปรากฏการณ์นี้เช่นเดียวกันและกำลังแพร่ขยายไปในทุก ๆ ประเทศ โดยเฉพาะปัญหาคอร์รัปชัน

สังคมไทยเป็นสังคมพุทธะ เป็นสังคมแห่งการตื่นรู้ ซึ่งมีหลักพุทธธรรมตามหลักศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจในการประพฤติปฏิบัติมาช้านานแล้ว ไม่ว่าจะใช้เป็นเครื่องมือในการชำระจิตใจของตนเอง หรือใช้เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน ที่สำคัญหลักพุทธธรรมยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ หรือการบริหารราชการแผ่นดินได้เป็นอย่างดีดังจะเห็นได้จาก พระปฐมบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ ในที่นี้ขออัญเชิญพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ความว่า...

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

ตลอดระยะเวลาแห่งการครองราชย์ของพระองค์ หลักพุทธธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ หลักทศพิธราชธรรม (ราชธรรม ๑๐) คือจริยวัตร ๑๐ ประการที่พระเจ้าแผ่นดินทรงประพฤติเป็นหลักธรรมประจำพระองค์ หรือเป็นคุณธรรมประจำตนของผู้ปกครองบ้านเมือง ให้มีความเป็นไปโดยธรรมและยังประโยชน์สุขให้เกิดแก่ประชาชนจนเกิดความชื่นชมยินดี ซึ่งความจริงแล้วไม่ได้จำเพาะเจาะจงสำหรับพระเจ้าแผ่นดินหรือผู้ปกครองแผ่นดินเท่านั้น บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้บริหารระดับสูงในทุกองค์กรก็พึงใช้หลักธรรมเหล่านี้

หลักพุทธธรรม (พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) โลกบาลธรรม (Virtues that Protect the World) คือ ธรรมที่คุ้มครองใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดีมิให้ละเมิดศีลธรรม และให้อยู่กันด้วยความเรียบร้อยสงบสุข ช่วยทำให้โลกมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เดือดร้อนและสับสนวุ่นวาย คือ

๑. หิริ (Moral Shame ; Conscience) หมายถึง ความละอายบาป ละอายใจต่อการทำความชั่ว

๒. โอตตัปปะ (Moral Dread) หมายถึง ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่ว และผลของกรรมชั่ว^๑

จากที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่า หลักพุทธธรรม เป็นหลักปฏิบัติที่มีความสำคัญในการบริหารราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักโลกบาลธรรม ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของมนุษย์เพื่อบูรณา

^๑พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๕๓.

การกับการบริหารจัดการที่ดีตามหลักการสากล นำไปประยุกต์ใช้ในการป้องกันการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน ต่อไป

นอกจากนี้ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐^๒ ได้บัญญัติ มาตรา ๗๔ กำหนดให้บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

มาตรา ๗๘ กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(๔) พัฒนาระบบภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ

(๕) จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน

กล่าวสำหรับการบริหารราชการแผ่นดินซึ่งปัจจุบัน พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(๑) เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ได้แก่ การจัดทำถนน สะพาน สวนหย่อม สวนสาธารณะ การกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น

(๒) เป็นงานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย เช่น งานดับเพลิง

(๓) เป็นงานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมด้านนี้มีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่นมาก เช่น การจัดการจัดให้มีหน่วยบริการทางสาธารณสุข จัดให้มีสถานสงเคราะห์เด็กและคนชรา เป็นต้น

(๔) เป็นงานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ท้องถิ่น เพราะเป็นงานที่หากปล่อยให้ประชาชนดำเนินการเองอาจไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควรจะเป็น เช่น การจัดให้มีโรงรับจำนำ การจัดตลาดและงานต่างๆ ที่มีรายได้โดยสามารถเรียกค่าบริการจากประชาชน

ดังนั้น การกระจายอำนาจการปกครองส่วนกลางไปยังส่วนท้องถิ่นให้มีอิสระในการบริหารจัดการเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นด้วยตนเอง และเพื่อให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีความโปร่งใสในการบริหารจัดการด้านการคลัง อันเป็นแหล่งที่มาของรายได้และการใช้จ่าย เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การเปิดช่องทางให้ประชาชนได้เข้าใจถึงการมีส่วนร่วมในการ

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐. [ออนไลน์], แหล่งที่มา [http : www.Ogad.go.go.th](http://www.Ogad.go.go.th) [๑๒ สิงหาคม ๕๗].

กำหนดทิศทางการบริหารการคลังท้องถิ่น จึงนับเป็นการยกระดับความสามารถของชุมชนท้องถิ่นให้ก้าวหน้าขึ้น

ความเป็นอิสระในการบริหารการคลังท้องถิ่นหมายถึงว่า ความเป็นอิสระในการเงินและการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับแนวทางและกรอบการปฏิบัติที่กำกับโดยกฎหมายที่ชัดเจน การปกครองท้องถิ่นเป็นผลมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง แต่การที่ท้องถิ่นจะสามารถบริหารงานให้สำเร็จไปได้ด้วยดีนั้น จำเป็นต้องมีระบบในการจัดหารายได้และการใช้จ่าย เพื่อจัดทำบริการสาธารณะตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การกำหนดรายได้-รายจ่ายจะมีบัญญัติไว้ในกฎหมาย ท้องถิ่นจะกำหนดเองไม่ได้ โดยการคลังจะประกอบไปด้วยการมีระบบงบประมาณ การมีรายได้ รายจ่าย ท้องถิ่นจะต้องมีระบบงบประมาณการใช้จ่ายในแต่ละปี ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการวางแผนการดำเนินกิจการต่างๆ และการที่ท้องถิ่นมีการคลังเป็นของตนเอง ย่อมทำให้ท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดการใช้จ่าย สามารถดำเนินงานและริเริ่มงานอื่นได้ตามที่ตนเห็นว่าเป็นไปตามความต้องการของประชาชน และโดยหลักความโปร่งใสเป็นหัวใจที่จะทำให้การจัดการการคลังท้องถิ่นมีความชอบธรรมและเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่มีการปิดบังซ่อนเร้น ปิดเบื้อง หรือเอาแต่ประโยชน์ส่วนตน อย่างไรก็ตาม ความโปร่งใสจะเกิดขึ้นได้ไม่เพียงแต่จะมีระบบการกำกับดูแลที่ดี และมีผู้บริหารที่สุจริต มีคุณธรรมเท่านั้น ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายก็มีส่วนสำคัญที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องของความโปร่งใส เพื่อให้ความโปร่งใสเกิดขึ้นได้ด้วยสำนึกและเป็นธรรมชาติ

เห็นได้ว่าปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าในรูปแบบองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งหลาย ยังถูกจับตามองจากสังคมภายนอกกว่า มีการทุจริตคอร์รัปชันเป็นจำนวนมาก การถูกจับตามองและถูกวิพากษ์วิจารณ์ในทำนองดังกล่าว ย่อมไม่เป็นผลดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งอาจมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นทั้งในแง่ของงาน (ภารกิจ) งบประมาณ (เงิน) และบุคลากรของท้องถิ่นอยู่ไม่น้อยเช่นกัน ภายใต้การถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ดำเนินภารกิจ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำลังถูกท้าทายความสามารถในเชิงการบริหารจัดการให้มีความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส

ข้อมูลการกล่าวหา ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานท้องถิ่น กระทำการทุจริตต่อหน้าที่ ในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๔๓-๒๕๕๐ รวม ๘ ปี ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ป.ป.ช.) รับดำเนินการนั้น สามารถเรียงการกล่าวหาตามลำดับ กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบล มี ๓,๒๓๕ เรื่อง ผู้ถูกกล่าวหา ๕,๗๗๘ ราย เทศบาลมี ๑,๗๐๕ เรื่อง ผู้ถูกกล่าวหา ๒,๗๖๖ ราย องค์การบริหารส่วนจังหวัด มี ๒๘๓ เรื่อง ผู้ถูกกล่าวหา ๔๔๑ ราย กรุงเทพมหานคร มี ๒๗๓ เรื่อง ผู้ถูกกล่าวหา ๔๔๒ ราย เมืองพัทยา ๑๒ เรื่อง ผู้ถูกกล่าวหา ๔๐ ราย (สำนักงาน ป.ป.ช., ๒๕๕๐)^๓

^๓โกวิท พวงงาม, แนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการป้องกันการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิสเตอร์ก๊อบบี้, ๒๕๕๐).

อาจกล่าวได้ว่าสิ่งที่สอดคล้องกับการบริหารราชการแผ่นดินอันก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนมากที่สุดคือ พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ที่ว่า

“...ในบ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...”^๔

สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ จึงได้จัดให้มีการมอบรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ เป็นต้นมา

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. มีพันธกิจในการปลูกจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรม วินัย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยกำหนดยุทธศาสตร์รณรงค์เสริมสร้างวัฒนธรรมสุจริต คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้เห็นชอบให้ สำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการโครงการพัฒนาผู้นำคุณธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับรางวัลตามโครงการส่งเสริมท้องถิ่นปลอดทุจริต ของสำนักงาน ป.ป.ช. ให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารจัดการท้องถิ่น โดยแบ่งการดำเนินการเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

ระยะที่ ๑ การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของการพัฒนาผู้นำคุณธรรม

ระยะที่ ๒ การศึกษาดูงานองค์กรที่ประสบความสำเร็จในการนำเอาหลักคุณธรรมไปปรับใช้ในการบริหารจัดการ และ

ระยะที่ ๓ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการบริหารงานจัดการท้องถิ่น และชุมชนโดยยึดหลักคุณธรรม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง โดยเป็นหน่วยงานราชการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(๑) เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และงานที่เกี่ยวกับ การอำนวยความสะดวกในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ได้แก่ การจัดทำถนน สะพาน สวนหย่อม สวนสาธารณะการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น

(๒) เป็นงานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย เช่น งานดับเพลิง

(๓) เป็นงานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมด้านนี้มีความสำคัญต่อประชาชน ในท้องถิ่นมาก เช่น การจัดการจัดให้มีหน่วยบริการทางสาธารณสุขจัดให้มีสถานสงเคราะห์เด็ก และคนชรา เป็นต้น

^๔พระบรมราโชวาทในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๖ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอสตรีราชา จังหวัดชลบุรี วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๒.

(๔) เป็นงานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ท้องถิ่น เพราะเป็นงานที่หากปล่อยให้ประชาชนดำเนินการเองอาจไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควรจะเป็น เช่น การจัดให้มีโรงรับจำนำ การจัดตลาดและงานต่างๆ ที่มีรายได้โดยสามารถเรียกค่าบริการจากประชาชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญทางด้านการใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมาก

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศึกษาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลจากโครงการส่งเสริมท้องถิ่นปลอดทุจริต และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาผู้นำคุณธรรมของสำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งแต่ปี (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๕) จำนวน ๔ แห่ง ประเภท องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อหารูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติและประโยชน์สุขของประชาชน ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม

๑.๒.๓ เสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสมีอะไรบ้าง

๑.๓.๒ วิเคราะห์การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรมเป็นอย่างไร

๑.๓.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาของ การวิจัย ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความโปร่งใส แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์กร แนวคิดทฤษฎีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ แนวคิดทฤษฎีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดการวิจัย

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ผู้วิจัยได้แบ่ง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑) ตัวแปรของการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การนำ หลักพุทธธรรม คือ หลักโลกบาลธรรม และหลักอภิธานิธรรม บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อความโปร่งใส ทั้ง ๓ ด้าน คือ ๑. หลักนิติธรรม ๒. หลักการมีส่วนร่วม ๓. หลักความรับผิดชอบ บูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) ตัวแปรของการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ความคิดเห็นของคณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา พนักงานส่วนท้องถิ่น และประชาชนผู้รับบริการในพื้นที่ ในการนำหลักพุทธธรรม อันประกอบไปด้วย หิริ โอตตัปปะ และหลักอภิธานิธรรม ๗ ด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน ๓ ด้าน คือ ๑.หลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. หลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓.หลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ๔. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา พนักงานส่วนท้องถิ่น และประชาชนผู้รับบริการในพื้นที่ ๔ ประเภท ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลท้องถิ่นปลอดทุจริตจากสำนักงาน ป.ป.ช. มีประชากรทั้งหมด จำนวน ๗๕๐,๘๙๗^๕ คน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๔๐๐ คน

^๕ฐานข้อมูลรางวัลพระปกเกล้า. [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://award.kpi.ac.th/index.php?>, [๑๒ สิงหาคม ๕๗].

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) กำหนดผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส จากโครงการส่งเสริมท้องถิ่นปลอดทุจริต และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาผู้นำคุณธรรม และผู้บริหาร ของสำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งแต่ปี (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๕) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๑๘ รูป/คน ดังนี้

๑ . ผู้บริหาร ประธานสภา ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ จังหวัดกระบี่	๓ คน
๒. ผู้บริหาร ประธานสภา ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	๓ คน
๓. ผู้บริหาร ประธานสภา ปลัดเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี	๓ คน
๔. ผู้บริหาร ประธานสภา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่	๓ คน
๕. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓ คน
๖. พระภิกษุสงฆ์	๓ รูป
รวม	๑๘ รูป/คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเขตพื้นที่คือ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ จังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกาญจนบุรี องค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ รวมเป็นระยะเวลา ๑๗ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

การบูรณาการ หมายถึง การเชื่อมหรือประสานกับสิ่งอื่น ในที่นี้หมายถึง การเชื่อมประสานระหว่างหลักพุทธธรรมเข้ากับหลักการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านความโปร่งใส เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่

หลักพุทธธรรม หมายถึง โลกบาลธรรม (Virtues that protect the world) คือ ธรรมที่คุ้มครองใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดีมีให้ละเมียดศีลธรรม และให้อยู่กันด้วยความเรียบร้อยสงบสุข ช่วยให้โลกมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เดือดร้อนและสับสนวุ่นวาย และ อปทานิยธรรม คือ

หลักการร่วมรับผิดชอบที่จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองโดยส่วนเดียว ประกอบด้วย

โลกบาลธรรม

๑. หิริ (Moral Shame) หมายถึง มีสติ มีความละอายบาป ละอายใจ ต่อการทำความชั่ว

๒. โอตตัปปะ (Moral Fear) หมายถึง ไม่ทำบาป กลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่ว และผลของกรรมชั่ว

อปรีหานิยธรรม

๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์

๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม มีการทำงานเป็นทีม

๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม

๔. ภาวะผู้นำมีความเคารพนับถือผู้ใหญ่

๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด

๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน

๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน

ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ด้วยความเป็นธรรม ประกอบด้วยหลักการ ที่สำคัญ ๖ ประการ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ในงานวิจัยเรื่องนี้นำมาศึกษา เฉพาะ ๓ หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ

หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมายข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเสนอร่างข้อบังคับ การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง

การบริหารจัดการ หมายถึง การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส

ความโปร่งใส หมายถึง การกระทำการใดๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในระดับบุคคลและองค์กรที่ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้ คาดเดาได้ และเข้าใจได้ และยอมรับได้ ครอบคลุมถึงทุกการกระทำที่เป็นผลจากการตัดสินใจของผู้บริหาร และงานสาธารณประโยชน์ต่างๆ โดยการนำหลักธรรมาภิบาล ที่ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ มา

ประยุกต์ใช้เป็นหลักในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนเกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลในโครงการส่งเสริมท้องถิ่นปลอดทุจริต และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาผู้นำคุณธรรม ของสำนักงาน ป.ป.ช. ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ จังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

สำนักงาน ป.ป.ช. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส

๑.๖.๒ ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหา และอุปสรรคการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๖.๓ ทำให้ทราบถึงการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๖.๔ นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อไปประกอบการปฏิบัติงานต่อไป

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม
- ๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์กร
- ๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
- ๒.๔ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความโปร่งใส
- ๒.๕ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการภาครัฐใหม่
- ๒.๖ แนวคิด ทฤษฎีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๗ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ
- ๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๙ กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี ที่มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความโปร่งใส แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์กร แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ แนวคิดทฤษฎีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับสำนักงาน ป.ป.ช. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ กรอบแนวคิดการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพุทธธรรมนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาในเรื่องของ ความหมาย และองค์ประกอบของหลักพุทธธรรม ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของหลักพุทธธรรม (โลกบาลธรรม, อปริหานิยธรรม)

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม (โลกบาลธรรม, อปริหานิยธรรม,) ในเรื่องของความหมายนั้น มีนักบริหาร นักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักพุทธธรรม ไว้หลายทัศนะ ดังนี้

๑. โลกบาลธรรม

โลกบาลธรรม แปลว่า ธรรมคุ้มครองโลก ได้แก่ หิริ (ความละอายแก่ใจ) กับ โอตตปปะ (ความกลัวบาป) แปลได้ง่ายๆ ว่า ละอายชั่วกลัวบาป สองข้อนี้ที่คุ้มครองโลก เพราะฉะนั้น สัญญาสันติภาพทั้งหลายที่เขียนกันมา เซ็นกันไม่รู้กี่ประเทศมันคุ้มครองโลกไม่ได้ ดังพระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า ภิกษุทั้งหลายถ้าจะคุ้มครองโลกให้มีธรรมสองข้อนี้ ซึ่งในความจริงแล้วก็ต้องเริ่มจากพื้นฐานจิตใจของคนทุกคน ถ้าเราไม่ละอายชั่วกลัวบาป เราไปทำอะไรที่ไม่ถูกไม่ชอบมีคนทักท้วงเราก็ไม่เชื่อ อย่างเช่นนักการเมืองบางคนทำผิดประพฤตินิชอบต่อหน้าที่ ประชาชนประท้วงขับไล่บีบให้ลาออกยังไม่ลาออก นั่นคือ ไม่มีหิริความละอายกับใจ คนเช่นนี้ถือว่าไม่เกรงกลัวต่อบาป และกฎหมายเลย จะเห็นได้ว่าธรรมของพระพุทธเจ้าทั้งสองข้อนี้เองที่จะคุ้มครองโลกทั้งใบ ถ้าทุกวันนี้มนุษย์ยังรักษาและปฏิบัติตามหลักธรรมข้อนี้อยู่ความวุ่นวายก็ไม่เกิดขึ้น การทุจริตคอร์รัปชันและสงครามก็จะไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน^๑

๒. อปริหานิยธรรม ๗

อปริหานิยธรรม “เป็นธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว ” คือการถือธรรมเป็นใหญ่ ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว ไม่มีเสื่อมเลย “เป็นธรรมที่ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง”^๒

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

^๑ สัจจภูมิ ลออ, **ธรรมะพอเพียง**, (กรุงเทพมหานคร : เนชั่นมัลติมีเดีย กรุ๊ปจำกัด (มหาชน), ๒๕๔๘), หน้า ๑๙๔.

^๒ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิกจำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๒๑๑.

- ที่พึงทำ
- ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจ
- ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้
- ๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววัชชี) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง
- ๕) บรรดาภคบุตร กุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรืออุคคร่าชื่นใจ
- ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์
- ๗) จัดให้ความอารักขา คุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย

สรุปได้ว่า อปริหานิยธรรม ๗ ประการ เป็นธรรมที่ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว เพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง

ตารางที่ ๒.๑ ความหมายของหลักพุทธธรรม (โลกบาลธรรม, อปริหานิยธรรม)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
สังขุมิ ลออ (๒๕๔๘, หน้า ๑๙๔)	โลกบาลธรรม ๑. หิริ (ความละอายแก่ใจ) ๒. โอตตปัปะ (ความกลัวบาป)
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (๒๕๕๔, หน้า ๒๑๑)	อปริหานิยธรรม ๗ ๑. ธรรมที่ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม ๒. ธรรมเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง

๒.๑.๒ องค์ประกอบหลักพุทธธรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม (โลกบาลธรรม, อปริหานิยธรรม,) ในเรื่องขององค์ประกอบนั้น มีนักบริหาร นักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะ ดังนี้

๑. โลกบาลธรรม คือ ปกครองควบคุมใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดี มิให้ละเมิดศีลธรรม และให้อยู่กันด้วยความเรียบร้อยสงบสุข ไม่เดือดร้อนสับสนวุ่นวาย มี ๒^๓คือ

๑) หิริ คือ ความละอายบาป ละอายใจต่อการทำความชั่ว

๒) โอตตปัปะ ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่ว และผลของกรรมชั่ว

ธรรมค้ำครองโลก ๒ อย่าง เป็นธรรมะปกครองควบคุมใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดี มิให้ละเมิดศีลธรรมและให้อยู่ด้วยกันด้วยความเรียบร้อย สงบสุข ทำให้โลกอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข

^๓พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๕๓.

สังคมมีระเบียบวินัย ไม่เดือดร้อนสับสนวุ่นวาย ไม่เบียดเบียนกัน ไม่กดขี่ข่มเหงรบราฆ่าฟันกัน เพราะมนุษย์ยังมีหลักธรรมค้ำครองโลกอยู่ในจิตใจ มี ๒ ประการ^๕ คือ

๑) หิริ (moral shame) ความอายบาป ละอายใจต่อการทำชั่ว ความละอายแก่ใจ ความเกลียดบาป คือ เกิดความละอายไม่กล้าทำบาป ไม่คิดทำบาป แม้แต่ความผิดเพียงเล็กน้อย

๒) โอตตัปปะ (moral fear) ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว คือไม่ทำบาปเพราะมีความเกรงกลัว เช่น กลัวถูกตำหนิ กลัวผิดกฎหมาย กลัวถูกลงโทษ

หิริ กับโอตตัปปะ ต่างเป็นธรรมะ ทำให้คนไม่ทำความชั่วเหมือนกัน แต่มีข้อแตกต่างกันที่ คนมีหิรินั้น มีมโนธรรมสูงกว่าคนมีโอตตัปปะ เพราะไม่ทำบาป เพราะเกิดความสำนึกได้เองเป็นนิสัย ไม่ใช่ไม่ทำบาปเพราะกลัวผู้อื่นหรือกลัวถูกลงโทษ

สรุปได้ว่า หิริโอตตัปปะเป็นหลักธรรมช่วยเกื้อหนุนศีลข้อ ๘ หิริ คือ ความละอายใจต่อทุจริต มีลักษณะเป็นความละอายที่จะเกิดขึ้นในใจ เป็นความละอายเกลียดชังต่อบาปทุจริต ส่วนโอตตัปปะ คือ ความเกรงกลัวภายในใจต่อความทุจริต เมื่อมีความสะดุ้งกลัวต่อบาปทุจริต และผลก็จะไม่กล้าทำผิด ด้วยกาย วาจา และใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

แนวคิดเกี่ยวกับบ่อปหานียธรรมว่าเป็นหลักการร่วมรับผิดชอบที่จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองโดยส่วนเดียว มี ๗ ประการ^๖ คือ

๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ พบปะปรึกษาหารือกิจการงาน (ที่พึงรับผิดชอบตามระดับของตน) โดยสม่ำเสมอ

๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลายที่พึงทำร่วมกัน

๓) ไม่ถืออำเภอกฎใครต่อความสะดวก บัญญัติวางข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ อันมิได้ตกลงบัญญัติวางไว้ และไม่เหยียบย่ำล้มล้างสิ่งที่ตกลงวางบัญญัติกันไว้แล้ว ถือปฏิบัติมั่นอยู่ในบทบัญญัติใหญ่ที่วางไว้เป็นธรรมนุญ

๔) ท่านผู้ใดเป็นผู้ใหญ่มีประสบการณ์ยาวนาน ให้เกียรติเคารพนับถือท่านเหล่านั้นมองเห็นความสำคัญแห่งถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันพึงรับฟัง

๕) ให้เกียรติและค้ำครองกุลสตรี มิให้มีการข่มเหงรังแก

๖) เคารพบูชาสักการเจดีย์ ปุชนียสถาน อนุสาวรีย์ประจำชาติอันเป็นเครื่องเตือนความทรงจำ เราให้ทำดี และเป็นที่รวมใจของหมู่ชน ไม่ละเลย พิธีเคารพบูชาอันพึงทำต่ออนุสรณ์สถานเหล่านั้นตามประเพณี

๗) จัดการให้ความอารักขา บำรุง ค้ำครอง อันชอบธรรม แก่บรรพชิต ผู้ทรงศีลธรรมบริสุทธิ์ ซึ่งเป็นหลักใจและเป็นตัวอย่างทางศีลธรรมของประชาชน เต็มใจต้อนรับและหวังให้ท่านอยู่โดยผาสุก

^๕กรมการศาสนา, **ความรู้ศาสนาเบื้องต้น**, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๔), หน้า ๑๘.

^๖พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **ธรรมนุญชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, ๒๕๔๑), หน้า ๒๖.

หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีที่กล่าวไว้ในพุทธศาสนาเถรวาท อีกข้อหนึ่งที่ครอบคลุมการปฏิบัติสามัคคีธรรมทั้งทางกาย วาจาและทางจิตใจได้อย่างดีที่สุดประการหนึ่ง ก็คือหลักอภิธานิยธรรม ๗ ประการ โดยแยกออกเป็น ๒ หมวดตามเพศบรรพชิตและฆราวาส ดังนี้

หลักอภิธานิยธรรม ๗ ประการ สำหรับบรรพชิต ได้แก่

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ หมายความว่า ธรรมดาคนเราต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมวดเป็นหมู่เป็นคณะ จะอยู่ตามลำพังไม่ได้ หมู่คณะจะเจริญอยู่ได้ ก็เพราะอาศัยการติดต่อกันไปมาหาสู่กัน มีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงอย่างไร รู้ทั่วถึงกันหรือเมื่อมีกรณีเรื่องที่จะต้องทำเกิดขึ้น ผู้เป็นใหญ่ในหมู่จะต้องเรียกประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อความเจริญและความพร้อมเพรียงของหมู่และผู้น้อยที่นับเนื่องในหมู่ ก็ต้องหมั่นเข้าประชุมตามวาระที่ถูกเรียกประชุม จึงจะมีความเจริญและพร้อมเพรียงกัน

๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำ หมายความว่า ในการประชุมนั้นย่อมมีกำหนดเวลา ทุกคนควรตรงต่อเวลา ไม่ใช่ว่าต่างคนต่างเข้าหรือต่างคนต่างออกตามชอบใจซึ่งเป็นการเสียระเบียบ เสียมรรยาท อาจทำให้เวลาเมื่อเข้าประชุมแล้ว ต้องพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่สงฆ์จะต้องทำหมายความว่ากิจใดที่สงฆ์ คือ หมู่ชนจะต้องทำร่วมกันด้วยกำลังกายหรือกำลังวาจาหรือกำลังความคิด ก็ต้องร่วมกันทำกิจนั้น ช่วยกันทำ ช่วยกันพูด ช่วยกันคิดปรึกษาหารือกัน ช่วยแก้ไขสิ่งไม่ดีให้ดีขึ้นส่งเสริมสิ่งที่ดีให้ดียิ่งขึ้น ทำได้อย่างนี้ก็จะมี ความเจริญ ความพร้อมเพรียงของชนทั้งปวงผู้เป็นหมู่ ยิ่งความเจริญให้สำเร็จฯ”^๖ ด้วยว่าอันความพร้อมเพรียงนั้น ย่อมยังความเจริญให้สำเร็จหลาย

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ สมทานศึกษาอยู่ในสิกขาบททั้งหลายตามที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ หมายความว่าศีลหรือสิกขาบทที่ทรงบัญญัติไว้สำหรับภิกษุ - สามเณร - อุบาสกอุบาสิกา ก็นับว่าพอดีพองาม พอแก่ความปฏิบัติเพื่อขัดเกลากิเลสที่หยาบๆ บาปที่หนาๆ ตามสมควรแก่เพศบรรพชิตและเพศคฤหัสถ์อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องบัญญัติเพิ่มเติมอีกเหมือนกฎหมายทางพระราชอาณาจักรที่ประกาศใช้ในสมัยหนึ่งๆ ก็พอสมควรอยู่แล้ว ใครๆ ไม่ควรบัญญัติเพิ่มเติมตามลำพังตน เป็นกฎหมายเถื่อนขึ้นอีก และสิกขาบททุกข้อที่ทรงบัญญัติไว้แล้ว ใครๆ ไม่พึงถอน คือไม่ตัดออก ไม่ยกเลิกแม้บางข้ออาจไม่เหมาะแก่กาลสถานที่ภูมิประเทศ ก็มีพระพุทธานุญาตพิเศษไว้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องถอนสิกขาบทใดๆ ทั้งสิ้น เหมือนกฎหมายทางราชอาณาจักร ใครๆ ไม่พึงถอน เพราะถ้าต่างคนต่างเลิกถอนสิกขาบทที่ทรงบัญญัติไว้ ตามความต้องการของตน ผลสุดท้ายก็ไม่มีอะไรเหลือเป็นหลักไว้ควบคุมหมู่ พระศาสนาก็ย่อมตั้งอยู่ไม่ได้ ต้องอันตรายไปเหมือนกฎหมาย ถ้าต่างคนต่างถอนที่ละมาตรา สองมาตรา ไม่ช้าก็หมด ประเทศชาติบ้านเมืองไม่มีกฎหมาย ก็เหมือนบ้านเรือนไม่มีชื่อไม่มีแป ก็มีแต่พินาศ ควรสมทานศึกษาอยู่ในสิกขาบทตามที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้ หมายความว่า ต้องมีความเคารพในพระวินัยสิกขาบททั้งปวงถือสิกขาบทเป็นสิ่งสำคัญ สนใจศึกษาให้เข้าใจและปฏิบัติให้ถูกต้อง ไม่แก่งัดว่ายังไม่รู้ไม่มั่งง่าย ไม่ดูหมิ่นว่าเรื่องเล็ก พระวินัยมิได้ยกเว้นโทษผู้ทำผิดแม้ไม่รู้เหมือนกฎหมายของบ้านเมือง ประชาชนทุกคนต้องเคารพ ต้องเข้าใจต้องรับรู้และปฏิบัติอย่าให้ผิด กฎหมายมิได้ยกเว้นโทษแก่ผู้ทำผิดแม้ไม่รู้

^๖ มหามกุฏราชวิทยาลัย, พุทธศาสนสุภาษิต ฉบับรวมเล่ม, พิมพ์ครั้งที่ ๓๓, (กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๗๕.

เพราะถ้ายกเว้นแก่ผู้ไม่รู้แล้ว ก็ไม่มีใครสนใจที่จะรู้ มีแต่ทำผิดกันทั่วไป ฉะนั้น จึงต้องถือเป็นเรื่องสำคัญ ต้องศึกษาและปฏิบัติโดยดี

๔) ภิกษุเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ เป็นสังฆบิดร เป็นสังฆปริณายก เคารพนับถือภิกษุเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง หมายความว่าต้องเคารพไม่ฝ่าฝืนต่อท่าน เป็นธรรมดาของคนที่อยู่รวมกัน เป็นหมู่ เป็นวัด เป็นบ้านจนถึงเป็นประเทศ ถ้าไม่มีหัวหน้า มีแต่คนวางท่าเสมอกันไม่มีใครเคารพยำเกรงใคร ก็มีแต่ความเสื่อมความยุ่งยากลำบาก การอยู่ร่วมกันคนที่เสมอกัน (ด้วยกิเลส) นำทุกข์มาให้”^๗ ดังนี้ เพราะคนมีกิเลสกับคนมีกิเลส “เมื่อเอากิเลสมาใช้เป็นกำลังตัดกำลังคน ไม่มีใครยอมใคร ไม่มีผู้ใหญ่ ไม่มีผู้น้อย ไม่มีผู้นำ ไม่มีผู้ตาม ในที่สุดก็หมดกำลังพึ่งพิงอาศัยไปด้วยกันเหมือนกองทัพที่ไม่มีแม่ทัพจะไปสู้กับใครได้ ฉะนั้น ทุกหมู่ ทุกคณะ ทุกประเทศ จำต้องมีหัวหน้า จะขาดเสียมิได้ และผู้เป็นหัวหน้านั้นต้องไม่เป็นคนพาลเกร ไม่เป็นคนโง่ คนพาลหรือคนโง่ ไม่ควรเป็นหัวหน้า”^๘ เพราะหัวหน้าเป็นคนสำคัญหมู่ คณะ วัดหรือบ้านเมืองจะเสื่อม จะเจริญก็เพราะหัวหน้า คนโง่เป็นหัวหน้าก็พาวัดพาบ้านให้ฉิบหายเหมือนขุนโค่นาฝูงโคเดินคด โคในฝูงทั้งหมดก็เดินคดตามกันฉับไฉน ในหมู่มนุษย์ก็เช่นเดียวกัน เมื่อหัวหน้าประพฤติดคโกงเกร ผู้ที่อยู่ร่วมหมู่ก็ประพฤติดตาม ก็มีแต่ความเสื่อม ฉะนั้น ผู้เป็นหัวหน้าต้องเป็นคนดีมีความฉลาดสามารถ อดอาจกล้าหาญ เมื่อได้หัวหน้าเป็นคนดี ก็เป็นหน้าที่ของทุกคนที่อยู่ร่วมหมู่คณะ ร่วมวัด ร่วมบ้าน ร่วมเมือง ต้องเคารพนับถือเชื่อฟังถ้อยคำของท่านผู้เป็นหัวหน้า หมู่คณะจึงจะเจริญมั่นคงอยู่ได้

๕) ไม่ลู่อ่านาจตัณหา คือ ความอยากที่เกิดขึ้น หมายความว่า ไม่ทำ ไม่พูด ไม่คิดอะไรตามอำนาจของความอยาก ตัณหา คือ “ความทะยานอยาก แบ่งออกเป็น ๓ ประการ ได้แก่ กามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา”^๙

๖) ยินดีอยู่ในเสนาสนะป่า หมายความว่าพอใจในที่นอนที่นั่งอันเจียมสงัดในป่าหรือเหมือนอยู่ในป่า เช่น วัดที่ไม่พลุกพล่านด้วยหมู่ชนหรือกุฎิ ศาลา เรือนว่าง โคนไม้ที่เจียมเสียงไม่มีใครๆ รบกวน ก็ควรยินดีพอใจอยู่ในที่เช่นนั้น เมื่ออยู่ในที่สงัดเช่นนั้น ย่อมให้กายวิเวก สงัดทางกาย คือ ไม่คลุกคลีจับกลุ่มสรวลเสเฮฮา เมื่อได้กายวิเวกแล้วก็ย่อมได้ จิตตวิเวก สงัดจิต คือจิตย่อมสงบจากกาม และจากอกุศลบาปธรรมทั้งหลาย กลายเป็นสมาธิจิตหรือฌานจิต มีความสุขไม่อิงอาภิมิสเกิดขึ้น เป็นความสุขที่หวานใจยิ่งนักและจิตตวิเวกนั้นเป็นปัจจัยให้ได้อุปวิเวก สงัดอุปธิคือ “หมดจดจากกิเลสอันเป็นเหตุทุกข์ทั้งปวง”

๗) ตั้งสติระลึกรู้ในใจว่า “เพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายผู้มีศีลลงนามซึ่งยังไม่มาขอให้มาที่มาแล้ว ขอให้อยู่ผาสุก”^{๑๐} หมายความว่า “ให้มีจิตใจเอื้อเพื่อโอบเอื้ออารี ไม่หวังที่อยู่ไม่กีดกันคนดีมีศีลมีธรรมให้ตั้งใจต้อนรับผู้มีศีล มีสัจย์ ให้อยู่ร่วมหมู่ ร่วมวัด ร่วมบ้าน ร่วมงานตามควรแก่ภาวะและให้แผ่เมตตาต่อผู้ที่มาอยู่ร่วมกันว่า ขอให้อยู่เย็นเป็นสุขอยู่อย่างอบอุ่นนอนทุกข์เลย ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดความคิดริษยาติดผู้ที่อยู่ร่วมกันเพราะถ้าเกิดริษยากันแล้วก็มีแต่ความเสื่อมความฉิบหายได้ ในพระธรรมภาษิตว่า อรติ โลกนาสิก้า ความริษยา ทำโลกให้ฉิบหาย แต่ตรงกันข้าม ถ้ามีเมตตาต่อกัน

^๗ จุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๑/๓๘.

^๘ จุ.ชา.ทก. (ไทย) ๒๗/๓๑๓/๘๙.

^๙ ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๒๘/๑๖๖.

^{๑๐} อจ.สตตก. (ไทย) ๒๓/๒๑/๒๒-๒๓.

ก็ยอมจะค้าประกันโลกไว้ให้เจริญสืบไปได้” ผู้อยู่ร่วมหมู่คณะต้องมีเมตตาทั้งทางกาย ทางวาจาและทางใจต่อกัน ความสามัคคีอันจะเป็นเหตุนำความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรืองตามมาได้

อปริหานิยธรรม ๗ ประการ จัดเป็นหลักธรรมสำหรับฆราวาสทุกหมู่เหล่าในสังคมที่พึงยึดถือปฏิบัติให้ได้ด้วยความเอาใจใส่ หากหวังความสมัคสมานของคนในชาติ ได้แก่

- ๑) หมั่นประชุมกันเสมอ
- ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการ
- ๓) ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม
- ๔) เคารพนับถือผู้ใหญ่
- ๕) ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด
- ๖) เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน
- ๗) ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน^{๑๑}

หลักปริหานิยธรรม เป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม ๗ ประการ ซึ่งธรรมทั้ง ๗ ประการนี้เป็นเพื่อความเจริญทั้งฝ่ายบ้านเมือง และสงฆ์

ก) ฝ่ายบ้านเมือง

๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกันของคนในสังคม จะต้องมีการพบปะ ประชุมปรึกษาหารือกันสม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้องที่เป็นประโยชน์ เพื่อความเข้าใจที่ดีต่อกันของคนในสังคมซึ่งความเจริญไม่เกิดความเสื่อมในทุกกรณี เช่น ในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก มีอะไรพูดกันปรึกษากัน ลูกก็จะอบอุ่น ปัญหาลูกไปติดยาเสพติดก็จะไม่เกิดขึ้น ในสถานที่ทำงาน หัวหน้ามีการประชุมปรึกษากับผู้ร่วมงานทุกครั้ง งานก็จะราบรื่น หากมีข้อผิดพลาด ทุกคนก็จะยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น

๒) พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมและกระทำกิจที่ควรทำ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่ร่วมกัน ไม่กินแหนงแคลงใจกัน จะทำงานอะไรก็สำเร็จได้ เช่นในครอบครัวมีอะไรปรึกษารือกันก็ต้องอยู่พร้อมๆ กัน เพื่อทุกคนจะได้ยอมรับในสิ่งที่ทำลงไปด้วยความเต็มใจจะทำลงไปด้วยความเต็มใจ

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติและไม่เลิกล้มสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว เช่น บ้านเมืองจะสงบสุขได้ ทุกคนจะต้องบัญญัติและไม่ล้มเลิก ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของคณะและสังคมตามความพอใจของตนหรือของกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ตัวอย่าง เช่น นักเรียนจะต้องแต่งเครื่องแบบของโรงเรียนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย จะแต่งกายตามใจตนเองไม่ได้

๔) เคารพนับถือผู้ใหญ่การเคารพและรับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะผู้ใหญ่เกิดก่อน ผ่านประสบการณ์มากกว่า ประกอบกับการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องมีผู้นำ ถ้าเราให้การเคารพและเชื่อฟังผู้นำ สังคมก็จะไม่วุ่นวาย เช่น ถ้าลูกเชื่อฟัง พ่อ แม่ ก็จะเป็นคนดีได้ เพราะไม่มีพ่อแม่คนไหน อยากลูกตนเองให้ชั่ว

๕) ไม่ข่มเหงล่วงเกินสตรี สตรีถือว่าเป็นเพศแม่ เป็นเพศที่อ่อนแอ บุรุษควรให้เกียรติให้การยกย่อง ปกป้องไม่ให้ใครละเมิดสิทธิหรือข่มเหงรังแก ถ้าสังคมใดๆ ผู้หญิงถูกขูดคร่าข่มขืนมากขึ้นความเสื่อมก็จะเกิดกับสังคมนั้น

^{๑๑} ๑. ส. ต. ต. ก. (ไทย) ๒๓/๑๙/๑๗-๑๘.

๖) สักการเคารพเจดีย์ หมายถึงการให้ความเคารพและปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญในศาสนา เพื่อจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของกลุ่มคนในหมู่คณะที่อยู่ร่วมกันและระลึกถึงกัน เช่นการเคารพพระปฐมเจดีย์

๗) ให้การอารักขา คุ้มครอง อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ คือการคุ้มครองบรรพชิต ซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป เช่นการทำบุญด้วยปัจจัย ๔ เป็นต้น

ข) ฝ่ายสงฆ์

๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ในกิจของสงฆ์ที่ต้องทำร่วมกันไม่ว่าเรื่องเล็กหรือใหญ่ เช่น การทำอุโบสถสังฆกรรม

๒) พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมและทำกิจที่สงฆ์ต้องทำการประชุมถือว่าเป็นกิจที่สงฆ์ต้องทำร่วมกัน แต่การที่จะให้สงฆ์ทุกรูปยอมรับซึ่งกันและกัน เพื่อความสามัคคีก็จะต้องอาศัยความพร้อมเพรียงกันทุกๆ ครั้ง เช่น การทำพิธีกรรมในงานมงคลนิยมใช้พระสงฆ์ ๙ รูป ก็ต้องมาพร้อมกันจึงจะทำพิธีกรรมได้

๓) ไม่บัญญัติในสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติ ไม่ล้มเลิกสิ่งที่พระองค์บัญญัติไว้ ถือว่าสิกขาบทที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญที่พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติตาม

๔) เคารพนับถือและรับฟังถ้อยคำของภิกษุผู้ใหญ่ ในการปกครองของพระสงฆ์จะให้อำนาจแก่ผู้ที่มีความสามารถตามบรรดาศักดิ์ เช่น ภิกษุผู้ใหญ่ สังฆบิดร สังฆปริณายก ภิกษุทุกรูปจะต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย

๕) ไม่ลุอำนาจแก่ความอยากที่เกิดขึ้น เพราะพระสงฆ์ตัดแล้วซึ่งกิเลสต้นหาความอยากมีอยากได้จะต้องไม่เกิดขึ้น จึงจะเป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป

๖) ยินดีในเสนาสนะอันควร คือพระสงฆ์ต้องมีชีวิตเรียบง่าย มุ่งแสวงหาธรรมเพื่อเผยแผ่ให้กับผู้อื่น

๗) ตั้งใจอยู่ว่า เพื่อนภิกษุสามเณร เป็นผู้มีศีล ซึ่งยังไม่มาสู่อาวาสขอให้มา ที่มาแล้วขอให้อยู่เป็นสุข คือ พระสงฆ์ต้องใจกว้างยินดีต้อนรับสมาชิกใหม่ และมีความปรารถนาดีต่อสมาชิกเก่า เพื่อสังคมสงฆ์จะได้ไม่เกิดความเสื่อม

สรุปได้ว่า อปริหานิยธรรม ๗ ประการ เป็นธรรมที่ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว โดยแบ่งออกเป็นสำหรับพระภิกษุ และสำหรับฆราวาส ซึ่งทั้งสองแบบมีสาระสำคัญที่เหมือนกันแต่จะมีการปรับให้เหมาะสมกับเพศ และสภาวะของกลุ่มคนนั้นๆ

ตารางที่ ๒.๒ องค์ประกอบหลักพุทธธรรม

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (๒๕๔๖, หน้า ๕๓)	โลกบาลธรรม ๑. หิริ คือ ความละอายบาป ละอายใจต่อการทำความชั่ว ๒. โอตตปปะ ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่ว และผลของกรรมชั่ว

ตารางที่ ๒.๒ องค์ประกอบหลักพุทธธรรม (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
กรมการศาสนา (๒๕๕๔, หน้า ๑๘)	ธรรมคัมภีร์โลก ๒ อย่าง ๑. หิริ (moral shame) ความอายบาป ละอายใจต่อการทำชั่ว ๒. โอตตัปปะ (moral fear) ความกลัวบาป
พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ช.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๑/๓๘.)	๑. ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่ พระองค์ทรงบัญญัติไว้ ๒. ภิกษุเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ เป็นสังฆบิดร เป็นสังฆปริณายก เคารพนับถือภิกษุ
มหามกุฏราชวิทยาลัย (๒๕๔๖, หน้า ๗๕)	๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (๒๕๔๑, หน้า ๒๖)	อปปริหานิยธรรม ๗ ประการ ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ พบปะปรึกษาหารือกิจการงาน ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ๓) ไม่ถืออำนาจใครต่อความสะดวก ๔) ท่านผู้ใดเป็นผู้ใหญ่มีประสบการณ์ยาวนาน ๕) ให้เกียรติและคุ้มครองกุลสตรี มิให้มีการข่มเหงรังแก ๖) เคารพบูชาสักการเจติย์ ปุชนิยสถาน ๗) จัดการให้ความอารักขา บำรุง คุ้มครอง อันชอบธรรม แก่ บรรพชิต
พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ช.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๑/๓๘.)	๑. ไม่บัญญัติสิ่งที่พระพุทธเจ้าไม่ทรงบัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่ พระองค์ทรงบัญญัติไว้ ๒. ภิกษุเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ เป็นสังฆบิดร เป็นสังฆปริณายก เคารพนับถือภิกษุ
พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๒๘/๑๖๖.	ผู้เป็นหัวหน้าต้องเป็นคนดีมีความฉลาดสามารถ งามอาจ กล้าหาญ เมื่อได้หัวหน้าเป็นคนดี ก็เป็นหน้าที่ของทุกคนที่อยู่ ร่วมหมู่คณะ ร่วมวัด ร่วมบ้าน ร่วมเมืองต้องเคารพนับถือเชื่อ ฟังถ้อยคำของท่านผู้เป็นหัวหน้า หมู่คณะจึงจะเจริญมั่นคง
พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อง.สตุตท. (ไทย) ๒๓/๒๑/๒๒-๒๓.	๑. ผู้ที่อยู่ร่วมหมู่คณะต้องมีเมตตาทั้งทางกาย ทางวาจาและทาง ใจต่อกัน ๒. ความสามัคคีอันจะเป็นเหตุ นำความสงบสุข ความ เจริญรุ่งเรืองตามมา

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการขององค์กร

๒.๒.๑ ความหมายของการบริหาร

การบริหาร มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrar” หมายถึงช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนาจการ (Direct) การบริหารหลายๆ ความหมายอาจสัมพันธ์ใกล้เคียงกับคำว่า “Minister” หมายถึงการรับใช้หรือผู้รับใช้ความหมายดั้งเดิมของคำว่า Administer อาจกล่าวโดยย่อๆ ว่าเป็นการติดตามดูแลสิ่งต่างๆ และคำจำกัดความง่ายๆ ที่ทันสมัยคือ “การทำงานให้สำเร็จ” สำหรับ “การจัดการ” มักใช้ในแวดวงธุรกิจเอกชนซึ่งมุ่งแสวงหากำไรเป็นเป้าหมายหลักส่วนผลที่พึงตกแก่สาธารณะ (Public) ถือเป็นเป้าหมายรอง หรือผลพลอยได้อย่างไรก็ตามการบริหารภาครัฐในระยะต่อมาก็เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจมากขึ้นเช่นการให้สัมปทานโทรศัพท์การสื่อสารต่างๆ และภาคธุรกิจเอกชนก็ได้เข้าไปรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นในลักษณะการคืนกำไรให้แก่สังคมเป็นต้น^{๑๒} จากการศึกษาเอกสารต่างๆ ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารมากมายพอที่จะกล่าวได้โดยสังเขปดังนี้

การบริหาร (Administration) และ การจัดการ (Management) ทั้ง ๒ คำมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่นิยมใช้ต่างสถานการณ์กัน กล่าวคือ “การบริหาร” มักใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะ หรือการบริหารราชการ ส่วนคำว่า “การจัดการ” มักใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน เนื่องจากการศึกษาเป็นกิจการที่มุ่งประโยชน์สาธารณะ และจัดเป็นส่วนของราชการเราจึงใช้คำว่า การบริหารการศึกษา ซึ่งการบริหาร หมายถึง บริการประเภทหนึ่งที่จะช่วยให้กลุ่มบุคคลร่วมกันทำภารกิจ ได้บรรลุตามเป้าหมาย ส่วนคำว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการกิจกรรม ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการขององค์กรธุรกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยสรุปการบริหารหรือการจัดการโดยทั่วๆ ไปเป็นคำที่มีความหมายใช้แทนกันได้ นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารหลายทัศนะแตกต่างกัน โดยมีคุณธรรมสำหรับนักบริหารว่า นักบริหารจะต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ คือ ๑. จักขุมา หมายถึง ต้องมีปัญญา มองการณ์ไกล ต้องเป็นผู้ฉลาดสามารถในการวางแผน และฉลาดในการใช้คน คุณลักษณะข้อนี้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Conceptual Skill ๒. วิฐุโร หมายถึง ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการจัดการธุระต่างๆ หรือกิจกรรมทั้งปวงได้ดี มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ข้อนี้ตรงกับคำว่า Technical Skill ๓. นิสสยสมปนโน หมายถึง เป็นผู้มียุทธสัมพันธกับเพื่อนร่วมงานและบุคคลอื่นซึ่งเป็นทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ข้อนี้ตรงกับคำว่า Human Relation Skill คุณลักษณะทั้ง ๓ ประการนี้มีความสำคัญมากน้อยต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความแตกต่างของนักบริหาร ถ้าเป็นนักบริหารระดับต้นจะต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะข้อ ๒. วิฐุโร และข้อ ๓. นิสสยสมปนโน เพราะต้องลงมือปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงานหรือทีมงานอย่างใกล้ชิด แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารระดับต้นจำเป็นต้องพัฒนาคุณลักษณะข้อ ๑. จักขุมา ไปด้วย ก็คือการพัฒนาปัญหาเพื่อเตรียมพร้อมเลื่อนขั้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารระดับกลางต่อไปจากคุณลักษณะและทักษะของผู้บริหารระดับต่างๆ ตามที่ได้กล่าวถึง^{๑๓} การบริหาร หมายถึง ศาสตร์ที่ต้องใช้ศิลป์และเทคนิคอย่างสูง เพื่อการวินิจฉัยตัดสินใจใน

^{๑๒} ฟิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์, การบริหารจัดการโครงการพัฒนาสังคมแบบก้าวหน้า, (ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑), หน้า ๑๑-๑๒.

^{๑๓} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), พุทธวิธีบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓๘ - ๓๙.

กระบวนการวางแผนและการควบคุมการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพต่องานนั้น^{๑๔} ภาระหน้าที่ของบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารที่จะต้องเข้ามาทำหน้าที่จัดระเบียบและดำรงไว้ซึ่งสภาพภายใน (ทั้งที่เป็นคน วัสดุเงินทุนฯ) ของกลุ่มหรือหน่วยงาน เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวสามารถทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๕} กระบวนการทางสังคม ซึ่งพิจารณาได้เป็น ๓ ทางคือ ๑) ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตอนของสายบังคับบัญชา ๒) ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาทความรับผิดชอบและเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ๓) ทางปฏิบัติการ เป็นกระบวนการบริหารดำเนินการในสถานการณ์ที่บุคคลต่อบุคคลกำลังมีปฏิสัมพันธ์ หรือร่วมทำปฏิกริยาเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน^{๑๖} โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการบริหาร(Administration Resources) มาประกอบตามกระบวนการบริหาร (Process of Administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๗} การบริหารและหน้าที่ของนักบริหารไว้ว่าการบริหารหมายถึงศิลปะแห่งการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่นนักบริหารมีหน้าที่วางแผนจัดองค์การอำนวยความสะดวกควบคุมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นๆให้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีการกำหนดแนวทางหรือนโยบายการสั่งการการอำนวยความสะดวกและการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ^{๑๘} เป็นกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำงานร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆอย่างร่วมกันโดยประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้^{๑๙}

- ๑) บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป
- ๒) ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน
- ๓) ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันเด่นชัด
- ๔) วัตถุประสงค์นั้นๆต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำ

การบริหารคือการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การโดยมีหลักการดังนี้

- ๑) ต้องมีองค์การ (Organization) และองค์การนั้นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective) อันแน่ชัด
- ๒) ต้องมีคนทำงานร่วมกันคนเป็นส่วนสำคัญในการบริหารหรือการทำงาน
- ๓) ต้องมีทรัพยากรในการบริหารซึ่งนอกจากคน (Man) แล้วจะต้องมีทรัพยากรอื่นๆที่สำคัญได้แก่เงิน (Money) วัสดุ (Material) ในการทำงาน

^{๑๔} ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๗), หน้า ๗.

^{๑๕} ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : กรมพลศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ, ๒๕๔๐), หน้า ๓.

^{๑๖} วชิร บูรณสิงห์, การบริหารหลักสูตร, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓), หน้า ๙.

^{๑๗} สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๖.

^{๑๘} มัลลิกา ต้นสอน, การจัดการยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : เอกซ์เปอร์เน็ทจากัด, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

^{๑๙} บรรจบ เนียมมณี, หลักการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓), หน้า ๒๖๑.

๔) ต้องมีการจัดการในการบริหารหรือการทำงานเพื่อให้การทำงานเป็นไปโดยราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์^{๒๐}

การบริหารคือกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่หรือคาดว่าจะมีการจัดการดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้นๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ^{๒๑} โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์การการตระหนักถึงความสามารถความถนัดความต้องการและความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคุมไปด้วยองค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้^{๒๒} ทำงานเพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน^{๒๓} งานของหัวหน้าหรือผู้นำที่จะต้องกระทำเพื่อให้กลุ่มต่างๆ ที่มีคนหมู่มากมาอยู่รวมกันและร่วมกันทำงานเพื่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จนสำเร็จผลได้โดยประสิทธิภาพ^{๒๔} การบริหารหรือการจัดการคือกระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอนมีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงานมีเงินทุนเครื่องจักรและวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ เป็นองค์ประกอบด้วย^{๒๕} การบริหารคือศิลปะในการใช้คนเงินวัสดุอุปกรณ์จากภายในองค์การและจากนอกองค์การเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ^{๒๖} กระบวนการวางแผนการทำงานกับคนและโดยอาศัยคนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง^{๒๗} การบริหารไว้๒นัยคือ ๑) คำว่าบริหารมาจากภาษาบาลีว่าบริหารมาจากศัพท์ว่าปริแปลวาร์อบและหรรธาตุในความนำไป ดังนั้นคำว่าบริหารจึงแปลว่านำไปโดยรอบอีกสำนวนหนึ่งคำว่าบริหารแปลว่าอ้อมหนี, หลีกหนี, หลบหนีดังในประโยคภาษาบาลีว่า “ปญฺหปริหริตสมตฺโถ” แปลว่าผู้สามารถเพื่อการอ้อมหนีหลีกหนี หลบซึ่งปัญหาหรือแปลว่าผู้สามารถบริหารปัญหาและนำปัญหาไปโดยรอบหรือกำจัดปัญหาให้หมดสิ้นไป ๒) คำว่าบริหาร.แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Administer และ Administration แปลความหมายคือการปกครองดำเนินการอำนวยการจัดการจัดให้วางส่งเสริมและบำรุง^{๒๘}

^{๒๐} ประทานคงฤทธิ ศึกษากร, **สุขาภิบาลในฐานะปกครองตนเอง**, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๙), หน้า๑๗๖.

^{๒๑} พันธ์ หันนาคินทร์, **ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐.

^{๒๒} พะยอม วงศ์สารศรี, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : พรานนกการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๓๖

^{๒๓} จุมพล สวัสดิ์ยากร, **หลักการบริหารและมนุษยสัมพันธ์**, (กรุงเทพมหานคร : สุวรรณภูมิ, ๒๕๕๒), หน้า๑๐.

^{๒๔} ธงชัย สันติวงษ์, **หลักการบริหารคิดและทำอย่างผู้จัดการใหญ่**, (กรุงเทพมหานคร : เอเวียเพรสการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า๒.

^{๒๕} ธีรวุฒิ บุญยโสภณ และวีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : อักษรปริทรรศน์, ๒๕๕๔), หน้า๑๒.

^{๒๖} สมคิด บางโม, **หลักการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทนำอักษรการพิมพ์, ๒๕๕๘), หน้า ๓๙.

^{๒๗} สมยศ นววิการ, **การบริหารและพฤติกรรมองค์การ**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจการพิมพ์, ๒๕๕๓), หน้า๑๕.

^{๒๘} สิริภพ เหล่าลาภะ, **พุทธศาสตร์การเมือง**, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๕๕), หน้า๑๔๐.

สรุปได้ว่า การบริหาร (Administration) และ การจัดการ (Management) ทั้ง ๒ คำมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่นิยมใช้ต่างสถานการณ์กัน กล่าวคือ “การบริหาร” มักใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะ หรือการบริหารราชการ ส่วนคำว่า “การจัดการ” มักใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน เนื่องจากการศึกษาเป็นกิจการที่มุ่งประโยชน์สาธารณะ และจัดเป็นส่วนหนึ่งของราชการเราจึงใช้คำว่า การบริหารการศึกษา ซึ่งการบริหาร หมายถึง บริการประเภทหนึ่งที่จะช่วยให้กลุ่มบุคคลร่วมกันทำภารกิจได้บรรลุตามเป้าหมาย ส่วนคำว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการกิจกรรม ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการขององค์กรธุรกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่หรือคาดว่าจะมีการจัดการดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้นๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

ตารางที่ ๒.๓ ความหมายการจัดการ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ธงชัย สันติวงษ์ (๒๕๒๓, หน้า ๒๑)	เป้าหมายของการจัดองค์การและการจัดการก็คือเพื่อให้ องค์การบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ
บุญทัน ดอกไธสง (๒๕๓๗, หน้า ๑)	การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์การ
วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (๒๕๓๒, หน้า ๖)	งานบริหารจัดการมี ๓ ด้านคือ ๑. ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างาน ๒. ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ ๓. ในด้านของความรับผิดชอบ และจะเน้นการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่วางไว้ ซึ่งนิยมใช้ในการจัดการธุรกิจ
ธนจรส พุนสีธิ (๒๕๕๑, หน้า ๒๐)	การดำเนินงานตามลำดับขั้นอันประกอบด้วย ๑) การวางแผน (Planning) ๒) การจัดองค์การ (Organizing) ๓) การอำนวยการ (Actuating) ๔) การควบคุม (Controlling) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยคน และทรัพยากรอื่น
ธีรวุฒิ บุญยโสภณ และวีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (๒๕๓๔, หน้า ๑๒)	กระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอน มีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มีเงินทุน เครื่องจักร และวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ เป็นองค์ประกอบด้วย

ตารางที่ ๒.๓ ความหมายการจัดการ(ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ธงชัย สันติวงษ์ (๒๕๒๓, หน้า ๒๑)	เป้าหมายของการจัดองค์การและการจัดการก็คือเพื่อให้ องค์การบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ
มัลลิกา ต้นสอน (๒๕๔๔, หน้า ๑๐)	การกำหนดแนวทาง หรือนโยบาย การสั่งการ การ อำนวยความสะดวก การสนับสนุน และการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติ สามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ
พะยอม วงศ์สารศรี (๒๕๔๒, หน้า ๓๖)	การตระหนักถึง ความสามารถ ความถนัด ความต้องการและ มุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิก ในองค์การควบคู่ไปด้วยองค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้
สมพงษ์ เกษมสิน (๒๕๒๖, หน้า ๔๑)	การใช้ศาสตร์และศิลปะในการนำเอาทรัพยากรการบริหาร มาประกอบกันตามกระบวนการบริหาร ให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
สมาน รังสิโยภักษ์, และสุธี สุทธิ สมบูรณ์ (๒๕๒๗, หน้า ๑๓๗)	วิธีการปฏิบัติงานเป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงานหรืออีกนัย หนึ่ง การบริหาร คือ การทำงาน คือ การทำงานสำเร็จโดย อาศัยบุคคลอื่น
วีระ อำพันสุข (๒๕๒๖, หน้า ๑ - ๑๐)	การบริหารต้องใช้ความรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในการ บริหารงานต้องอาศัยบุคคล เงินทุน อุปกรณ์ต่างๆ และการ จัดการ

๒.๒.๒ ลักษณะการบริหาร

การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับปัจจัยในการจัดการเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์และสนองตอบความคาดหวังและจัดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานการบริหาร เป็นการทำงานที่ให้บุคลากรหรือกลุ่มคนดำเนินงานให้สำเร็จเป้าหมายขององค์การเป็นกิจกรรมชนิดหนึ่งที่เกิดในการทำงานทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์การทางธุรกิจที่ทำงานต่างๆ ในกระบวนการจะได้รับผลมากขึ้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างๆ ที่ร่วมกันทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรืออาจกล่าวสั้นๆ ว่า การบริหาร หมายถึง การที่องค์การใช้คนและวัสดุในการไปถึงความต้องการที่กำหนดไว้^{๒๙} การทำงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดของคนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป มุ่งถึงความสำเร็จร่วมกันโดยยึดหลักประหยัดและประสิทธิภาพและความสำเร็จนั้นจะต้องเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการหรือผลงานนั้นการบริหารงานเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์^{๓๐} เป็นเรื่องสำคัญที่กำหนดการ

^{๒๙} สมพันธ์ ภูไพบูลย์, *องค์การและการจัดการ*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : พิกัดอักษร, ๒๕๕๒), หน้า ๑๖.

^{๓๐} อรุณ รักธรรม, *หลักมนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร*, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๗), หน้า ๑๘.

ดำเนินการในการแสวงหาความรู้อย่างมีเป้าหมาย ดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลายได้แก่คน, เงิน, วัสดุ, สิ่งของเป็นอุปกรณ์การบริหารนั้น กระบวนการวางแผนการจ้างองค์การการดำเนินงานและการควบคุมเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายการบำรุงรักษาองค์การให้อยู่รอดและป้องกันองค์การจากสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารไว้ว่าการบริหารมีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะกล่าวคือการบริหารจัดการเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เพราะมีองค์ประกอบของความรู้ (Knowledge) มีหลักเกณฑ์ (Principle) และทฤษฎี (Theory) ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์เป็นศาสตร์ทางสังคมซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยาสังคมวิทยาและรัฐศาสตร์ส่วนในทางปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคนที่จะนำความรู้หลักการและทฤษฎีไปปรับหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเรื่องศิลปะดังนั้นนักบริหารที่เก่งต้องมีศาสตร์และศิลปะเป็นศิลปะเพื่อความชำนาญที่ถูกนำมาใช้โดยเชื่อมองค์ประกอบ 6M's เข้าด้วยกัน ได้แก่ Manpower, Materials, Money, Methods, Machines และ Morale เพื่อกำหนดและบรรลุเป้าหมายขององค์การ^{๓๑} โดยการบริหารเป็นการจัดการอย่างมีระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความร่วมมือของกลุ่มบุคคล และยังเสนอ “การบริหาร” และ “การจัดการ” นั้นบางครั้งอาจให้แทนกันได้เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่หวังผลขั้นสุดท้ายอย่างเดียวกันคือความสำเร็จของงาน “การบริหาร” ใช้มากในการบริหารรัฐกิจส่วน “การจัดการ” ใช้มากในทางธุรกิจหรืออาจกล่าวได้ว่า “การบริหาร” มุ่งเน้นที่การกำหนดนโยบายและการวางแผนส่วน “การจัดการ” เป็นการนำเอานโยบายและแผนไปดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้^{๓๒}

แนวคิดการบริหารไว้ว่าการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นรูปแบบผู้นำโครงสร้างระบบราชการและหน้าที่ของผู้บริหารในองค์การแห่งหนึ่งสามารถนำมาประยุกต์ไปใช้กับองค์การเรียกว่าวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) อย่างไรก็ตามผู้บริหารในแต่ละองค์การจะเผชิญกับสถานการณ์เฉพาะที่มีเอกลักษณ์ของตัวเองไม่มีหลักสากลใดที่สามารถใช้ได้กับทุกปัญหาผู้บริหารต้องศึกษาการบริหารโดยมีประสบการณ์จากกรณีศึกษา (Case Study) จำนวนมาก และวิเคราะห์ว่าวิธีการใดที่สามารถใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ^{๓๓} โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management) เป็นแนวทางการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดการวางแผนและการตัดสินใจในงานต่างๆที่เขามีส่วนรับผิดชอบอยู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของมีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินงานต่างๆขององค์กรใดที่ใช้นโยบายการบริหารแบบนี้เป็นการแสดงให้พนักงานได้รู้ว่าฝ่ายบริหารเห็นความสำคัญของพนักงานที่มีต่อความสำเร็จขององค์การทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีมีความภูมิใจ และรับผิดชอบต่องานอย่างเต็มที่ซึ่งเป็นการจูงใจในการทำงานที่ดีวิธีหนึ่ง^{๓๔}

^{๓๑} เต๋น ชะเนตียัง, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ๒๕๕๓), หน้า ๕๒.

^{๓๒} ทองหล่อ เดชไทย, หน่วยที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสาธารณสุข, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๕), หน้า ๕.

^{๓๓} สมยศ นาวิการ, การบริหารตามสถานการณ์, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๕๕), หน้า ๔๙.

^{๓๔} สุพิน เกษาคุปต์, การจัดการปฏิบัติงาน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๙๒-๙๓.

องค์ประกอบของการบริหารที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อองค์การดังนี้

๑) วัตถุประสงค์ที่แน่นอนกล่าวคือจะต้องรู้ว่าจะดำเนินการไปทำไมเพื่ออะไรและต้องการอะไรจากการดำเนินการเช่นต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการหรือในการผลิตต้องรู้ว่าผลผลิตเพื่อใครต้องการผลตอบแทนเช่นใดถ้าหากไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้วก็ไม่มีความหมายที่จะบริหารการดำเนินงานต่างๆจะไม่มีผลสำเร็จเพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน

๒) ทรัพยากรในการบริหารได้แก่วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมถึงความสามารถในการจัดการทรัพยากรในการบริหารได้แก่ 4Ms คือ มนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และความสามารถในการจัดการ (Management) หรือ 6Ms ที่มีเครื่องจักร (Machine) และตลาด (Market) เพิ่มเข้ามาซึ่งในปัจจุบันมีความจำเป็นมากขึ้น

๓) มีการประสานงานระหว่างกันหรือเรียกได้ว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันกล่าวคือเป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4Ms หรือ 6Ms ดังกล่าวจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันหรือกล่าวได้ว่าจะต้องมีระบบของการทำงานร่วมกันและที่เกิดขึ้นจริงๆด้วยการนำปัจจัยทั้งหลายเบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันการบริหารก็จะไม่เกิดขึ้น

๔) ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารงานนั้นสิ่งทีวัดผลสำเร็จของงานว่าบรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ขององค์การก็คือประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การในอันที่จะบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การในการใช้ทรัพยากรขององค์การที่มีอยู่ระยะสั้นโดยเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้า และค่าใช้จ่ายกับปัจจัยนำออกและรายได้ขององค์การ^{๓๕}

หลักสำคัญของการบริหาร ๕ ลักษณะคือ^{๓๖}

๑) การบริหารเป็นการทำงานกับคนและโดยอาศัยคนหมายความว่าการบริหารเป็นกระบวนการทางสังคมคืออาศัยกลุ่มคนที่รวมกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบให้สำเร็จโดยอาศัยความร่วมมือของบุคคลอื่นมิฉะนั้นจะทำงานไม่สำเร็จสาระสำคัญของการบริหารในข้อนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีสิ่งต่างๆเหล่านี้คือมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีมีความเป็นผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีมได้มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้หากมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์และมีความสามารถทำให้งานบรรลุเป้าหมายได้

๒) การบริหารทำให้งานบรรลุเป้าหมายขององค์การเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนทุกคนจึงจะทำให้สำเร็จลงได้เป้าหมายเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารจะต้องทำให้บรรลุได้นั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญ๓ประการคือเป้าหมายต้องสูงแล้วสามารถทำให้สำเร็จเป้าหมายสูงเกินไปก็ทำให้สำเร็จไม่ได้เป้าหมายต่ำเกินไปก็ทำให้ไม่คุ้มค่าประการที่สองการจะไปถึงเป้าหมายจะต้องมีระบบงานที่ดีมีแผนงานที่มีประสิทธิภาพประการสุดท้ายจะต้องระบุเวลาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

๓) การบริหารเป็นการสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพคำว่าประสิทธิผลหมายความว่าทำงานบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดส่วนคำว่าประสิทธิภาพหมายความว่าทำงานโดยใช้

^{๓๕} สมคิด บางโม, การบริหาร, หน้า๒๒-๒๓.

^{๓๖} เสนาะ ตีเยาร์, หลักการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า๑-๒.

ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายต่ำสุดการทำงานให้สำเร็จอย่างเดียวไม่พอแต่จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดอีกด้วยการทำงานให้ได้ทั้งสองอย่างคืองานบรรลุผลตามที่ต้องการและการใช้ทรัพยากรต่ำสุดจึงเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

๔) การบริหารเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเราอาศัยในโลกที่มีทรัพยากรจำกัดการใช้ทรัพยากรต่างๆจึงต้องตระหนัก๒ข้อใหญ่ๆคือเมื่อใช้ทรัพยากรใดไปแล้วทรัพยากรนั้นจะหมดสิ้นไปไม่สามารถกลับคืนมาใหม่ได้และจะต้องเลือกใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมอย่าให้เกิดสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ดังนั้นการบริหารกับเศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดเศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงการกระจายการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างไรส่วนผู้บริหารในองค์กรจะต้องผลิตสินค้าและบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕) การบริหารจะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องสามารถคาดคะเนเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้น

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารต้องใช้ “ศาสตร์” และ “ศิลป์” ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดโดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรที่มีอยู่ คือ เงิน วัสดุ อุปกรณ์ อย่างเหมาะสมเพื่อการวินิจฉัยตัดสินใจในกระบวนการวางแผนและการควบคุมการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพต่องาน

๒.๒.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

จากการศึกษาเอกสารปรากฏว่า มีนักวิชาการได้กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการไว้หลายท่าน ดังนี้

การบริหารที่มีหลักเกณฑ์ได้พัฒนาการบริหารที่มีหลักเกณฑ์ซึ่งมีพื้นฐานอยู่ในหลักการ (Principles) ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ^{๓๗}

๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) สำหรับงานแต่ละอย่าง คือ ต้องมีการกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดที่ช่วยให้สามารถทำงานเสร็จลุล่วงไปด้วยดีตามวัตถุประสงค์ มาตรฐานของงานจะต้องมีการจัดวางเอาไว้ โดยมีหลักเกณฑ์ที่ได้พิสูจน์มาแล้วว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดจริง และในเวลาเดียวกันการจ่ายผลตอบแทนแบบจูงใจต่างๆ ก็จ่ายให้ตามผลผลิตทั้งหมด

๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน โดยตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการรู้จักงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับคนงาน นอกจากนี้ต้องมีการอบรมคนงานให้รู้จักวิธีการทำงานที่ถูกวิธีด้วย และในการคัดเลือกคนงานจะต้องมีการพิจารณาเป็นพิเศษที่จะให้ได้คนที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตรงตามงานที่จะให้ทำ

๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ควบคู่กับการพิจารณาคนงานนี้ คนงานจะไม่คัดค้านต่อวิธีทำงานใหม่ที่ได้กำหนดขึ้น เพราะโดยหลักเหตุผลคนงานทุกคนจะเห็นจริงถึงโอกาสที่เขาจะได้รับรายได้สูงขึ้นจากการทำงานถูกวิธีที่จะช่วยให้ได้ผลผลิตผลสูงขึ้น

^{๓๗} รังชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๔๗ - ๔๘.

๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหาร และคนงาน ฝ่ายบริหารควรจะได้ประสานอย่างใกล้ชิดเป็นประจำกับคนงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน แต่ต้องไม่ใช่โดยการลงมือปฏิบัติงานที่ควรจะเป็นงานของคนงานเท่านั้น

จากหลักการดังกล่าว พบว่าวิธีการต่างๆ ล้วนแต่เป็นวิธีการที่มีหลักเกณฑ์ตามหลักวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดทฤษฎีการบริหารขึ้นมาและได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารต้องมีบทบาทเป็นจุดกลางของปัญหาและความสำเร็จของกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบนำเอาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของกลุ่มมาคิดวิเคราะห์และปรับปรุงหาทางออกให้ได้เป็นผลดีที่สุดสำหรับกลุ่ม ให้ดีขึ้นและมากขึ้นเรื่อยๆ

ทฤษฎีการบริหารโดยมีความเชื่อว่า เป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร (Management Functions) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทาง การบริหาร ๕ ประการ^{๓๔}คือ

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงาน หรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารจำต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง หน้าที่ในการสั่งการงานต่างๆ ของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้ผลสำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี จะต้องเข้าใจคนงานของตน จะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคนงานและองค์การที่มีอยู่ รวมถึงจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งขึ้น และลง นอกจากนี้ยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วย หากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำ

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึง ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นสามารถเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

^{๓๔}Price, Alan, **Human Resource Management**, In a Business Context, 2 edition, (London : Thomson Learning, 2114), p 111.

หลักการในการบริหารจัดการชั้น ๑๔ ประการเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการ^{๓๔} ดังนี้

๑. การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) ฟาโย ได้เสนอว่า คนงานควรจะได้รับการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้น หรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของงานมากขึ้น ซึ่งหลักการนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์การยุคปัจจุบันได้

๒. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) แอปเปอร์ และฟาโย ได้ให้ความสำคัญของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการของแอมเบอร์จะได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่เป็นทางการจะได้รับจากความชำนาญงานของบุคคล (Expertise) ความรู้ทางด้านเทคนิค (Technical Knowledge) ความมีคุณค่าทางศีลธรรม (Moral Worth) และความสามารถในการนำ (Leading) และสร้างความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนเน้นว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

๓. ผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) คำสั่งสองคำสั่ง (Dual Command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในการทำงาน เช่น การรายงานจะมีความเกี่ยวข้อง ในเมื่อผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ทำให้เกิดการสับสนในบางสถานการณ์ คำสั่งสองคำสั่งนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้บังคับบัญชา และทำให้เกิดการสับสนในลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ (Formal Hierarchy of Authority) การประเมินอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารในระบบผู้บังคับบัญชาสองคนจะเป็นการยาก และผู้บริหารจะไม่สนใจในความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชา มักจะโกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคตถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง

๔. สายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of Authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ ความสัมพันธ์ของการจำกัดความยาวของสายการบังคับบัญชา โดยการควบคุมจำนวนของระดับในลำดับชั้นของการบริหารจัดการจำนวนที่ดีที่สุดที่ในลำดับชั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือความยาวของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึงความล่าช้าในการวางแผน (Planning) และการจัดการ (Organizing) ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับชั้นการบังคับบัญชาให้น้อยลงจะทำให้ปัญหาในการติดต่อสื่อสารลดลง และองค์การจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ภายในองค์การได้มีการแบ่งแยกแผนกต่างๆ ซึ่งแต่ละแผนกจะมีระดับชั้นการบังคับบัญชาโดยผู้บริหารในระดับกลางและระดับต้นของสาย การบังคับบัญชาแต่ละแผนก ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดการในระดับเดียวกันในแผนกอื่นๆ ซึ่งปฏิสัมพันธ์นี้ช่วยในการตัดสินใจให้เร็วขึ้น เนื่องจากผู้บริหารจะรู้จักบุคคลอื่น และรู้วิธีการในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น สำหรับการทำงานข้ามแผนกหรือการทำงานข้ามสายนั้นเป็นการสร้างทีมงานข้ามสาย ซึ่งสามารถควบคุมโดยผู้นำของแต่ละทีม

๕. การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์การ ซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้รวมไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงของสาย การบังคับบัญชา แต่เป็นการกำหนดว่า ควรจะมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไร อย่างไร และมีการ

^{๓๔} ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, **ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน**, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๖๘ - ๖๙.

กระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและคนงานในระดับล่างอย่างไร สิ่งนี้ถือว่ามีผลสำคัญ เนื่องจากว่าจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานในทุกๆระดับขององค์การ

๖. การมีเป้าหมายเดียวกัน (Unity of Direction) เป็นการออกแบบหรือกำหนดแผนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคนงานที่ใช้ทรัพยากรขององค์การ องค์การใดที่ไม่มี การวางแผนจะทำให้ขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล ซึ่งจะไม่มีการมุ่งไปสู่กิจกรรมของกลุ่มหรือกิจกรรมของบุคคล แต่การวางแผนจะเริ่มที่ผู้บริหารระดับสูงทำงานเป็นทีมร่วมกับกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งจะต้องมีการติดต่อกับผู้บริหารในระดับกลางที่มีส่วนในการตัดสินใจว่า จะใช้ทรัพยากรขององค์การอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ หลักการในข้อนี้ยึดหลักว่า กิจกรรมของแต่ละกลุ่มต้องมีจุดหมายและแผนเดียวกัน

๗. หลักความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาคคือ ความเป็นธรรม (Justice) ความยุติธรรม (Impartiality) และความเหมาะสม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนภายในองค์การซึ่งในปัจจุบันพนักงานมีความต้องการความเสมอภาคมากขึ้นเป็นการจัดการที่ใช้หลักความเท่าเทียมกัน

๘. การออกคำสั่ง (Order) วิธีการจัดการซึ่งอยู่ในตำแหน่งนั้นในการจัดหาเพื่อให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นการจัดหางานให้แก่พนักงานโดยใช้ผังองค์การ (Organization Chart) เพื่อแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและหน้าที่ของพนักงานแต่ละคน และเป็นการจัดว่าตำแหน่งของพนักงานแต่ละคนอาจจะมีการเลื่อนขั้นได้ในอนาคต การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้รับความสนใจมากขึ้นในองค์การยุคปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่า มีความจำเป็นที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และการพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์การจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคน และทุกคนจะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตน

๙. ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำการต่างๆ โดยปราศจากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่มซึ่งความคิดริเริ่มนี้นับถือว่าเป็นจุดแข็งขององค์การ เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ผู้บริหารมีความต้องการทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างองค์การและความต้องการของพนักงาน และความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุล ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้วัดผู้บริหารระดับสูงในการพัฒนาและการบริหารงาน

๑๐. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อฟัง (Obedience) อำนาจ (Energy) คำขอร้อง (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือออกมา สำหรับอำนาจของผู้บังคับบัญชา ความมีระเบียบวินัยเป็นบุคลิกลักษณะที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารหลายๆ คนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด และทำงานอย่างเข้มแข็งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ความมีระเบียบวินัยจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์การกับคุณสมบัติของผู้นำภายในองค์การ และเป็นความสามารถของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติตามอย่างยุติธรรมอีกด้วย

๑๑. ค่าตอบแทน (Remuneration of Personnel) การให้รางวัลประกอบด้วยโบนัสและแผนการแบ่งกำไร เป็นการช่วยกระตุ้นการทำงานของพนักงานได้ การให้หรือการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์การ ระบบรางวัลที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ความยุติธรรมทั้งพนักงานและองค์การ รวมทั้งสามารถกระตุ้นผลผลิตเพิ่มโดยการให้รางวัล

เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยยึดหลักว่าการจ่ายค่าตอบแทนควรยุติธรรมและตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดทั้งนายจ้างและลูกจ้างเท่าที่จะทำได้

๑๒. ความมั่นคงในงาน (Stability of Tenure of Personnel) ความมั่นคงในงานมีความสำคัญต่อการจ้างงานระยะยาว เมื่อพนักงานอยู่ในองค์การซึ่งมีแนวโน้มจะทำงานเป็นทีมเป็นระยะเวลานาน โดยพยายามพัฒนาทักษะและปรับปรุงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรขององค์การ การจ้างงานระยะยาวเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้อธิบายการประสบความสำเร็จของบริษัทขนาดใหญ่ในญี่ปุ่น

๑๓. ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การ (Subordination of individual interests to the common interest) ผลประโยชน์ขององค์การถือว่าเป็นประโยชน์ของทุกๆ คน หรือของทุกกลุ่มในองค์การ ในขณะที่องค์การยังดำเนินกิจการอยู่จะต้องมีการกำหนดผลประโยชน์เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างองค์การและสมาชิกภายในองค์การ

๑๔. ความสามัคคี (Sprit de corps) เป็นความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกภายในองค์การที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ในการออกแบบประยุกต์ใช้อำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้นภายในองค์การ และสิทธิในการสั่งการ หรือการบริโภค และความร่วมมือกัน ถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการที่ทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนา ความสามัคคีจะสามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงาน โดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่สำคัญ เพราะความสามัคคีคือพลัง เมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้องค์การมีความแข็งแกร่ง

หลักการบริหารระบบราชการที่เรียกว่า POSDCoRB Model มีรายละเอียด^{๑๐} ดังนี้

๑. P-Planning (การวางแผน) เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์การต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องคำนึงถึงทรัพยากรภายในองค์การ และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้แผนที่กำหนดขึ้นมีความรอบคอบและสามารถนำไปปฏิบัติได้

๒. O-Organizing (การจัดองค์การ) เป็นการจัดองค์การที่เป็นส่วนราชการโดยจัดแบ่งตามความชำนาญเฉพาะอย่าง ออกเป็นกรม ฝ่าย แผนก จะพิจารณาปริมาณงานคุณภาพงาน ขนาดของการควบคุม และพิจารณาแบ่งสายงานหลัก และสายงานที่ปรึกษา โดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควบคู่กันไป

๓. S-Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) เป็นการคัดเลือกบุคคลให้เข้ามาดำรงตำแหน่งภายในองค์การ โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมให้ได้ในปริมาณที่เพียงพอจะทำให้งานสำเร็จได้

๔. D-Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) เป็นการกำกับดูแล สั่งงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอาศัยลักษณะความเป็นผู้นำ การจูงใจ ศิลปะการปกครองคน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา

^{๑๐}ลูเธอร์ กุลิค อังโน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๘๖.

๕. Co- Coordinating (การประสานงาน) เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทุกฝ่าย ทั้งในระดับสูงกว่า ต่ำกว่า และการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

๖. R- Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) เป็นการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารระดับต่างๆ โดยมีการติดต่อสื่อสารแบบเป็นลายลักษณ์อักษร

๗. B- Budgeting (การงบประมาณ) เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงานโดยใช้วงจรงบประมาณ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ การเตรียมขออนุมัติงบประมาณ การเสนอให้ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบ การดำเนินงานตามงบประมาณ การตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่เสนอขอไว้

การบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้^{๔๑} คือ

๑. P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

๒. O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

๓. S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

๔. D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

๕. C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

ภารกิจสำคัญในการบริหาร ๗ ประการ คือ

๑. การวางแผน หมายถึง การกำหนด โครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องลงมือปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิधिปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือปฏิบัติการ

๒. การจัดองค์กร หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดลักษณะ และวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป

^{๔๑} ประยูร ธรรมจิตโต, **พุทธวิธีในการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๓ - ๕.

๓. การจัดคนเข้าทำงาน หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงานการบริหารบุคคลดังกล่าว รวมถึงตั้งแต่การแสวงหาคนทำงานมาบรรจุ การแต่งตั้ง การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงาน และการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานให้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป

๔. การสั่งการ หมายถึง การอำนวยการหรือการวินิจฉัยสั่งการ หลังจากการได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบ รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ

๕. การประสานงาน หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อ สัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ในองค์กร เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์กร

๖. การรายงาน หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะสะดวกแก่การประสานงานอื่นจะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย

๗. การงบประมาณ หมายถึง การจัดสรรทรัพยากร หรือการทำงานงบประมาณการเงินวางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม^{๔๒}

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย โดยนำทรัพยากรมาใช้ให้ประหยัด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้บุคคลต่างๆ เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการบริหารเป็นภารกิจที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ตามลำดับขั้นตอน เป็นระบบมีการวางแผน การจัดองค์กร หรือการจัดหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร การสรรหาบุคคล เข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน การงบประมาณ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร โดยผู้วิจัยนำหลักการบริหาร “POSDC” ของ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ซึ่งประกอบด้วย P คือ Planning หมายถึง การวางแผน O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการและ C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นแนวคิดในการบริหารจัดการองค์กร

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดการบริหารจัดการองค์กร

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
เฮนรี ฟาโย (๒๑๑๔, หน้า ๑๑๑)	แนวคิดการบริหารจัดการองค์กร ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม

^{๔๒} ติณ ปรัชญพฤทธิ์, หลักการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๒๔ - ๒๖.

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดการบริหารจัดการองค์กร (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
<p>เฟรดริก ดับเบิลยู. เทเลอร์ (อ้างในธงชัย สันติวงษ์ ๒๕๔๓, หน้า ๔๗ - ๔๘)</p>	<p>หลักเกณฑ์พื้นฐานการบริหาร ๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด ๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน ๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน</p>
<p>เฟรดริก ดับเบิลยู. เทเลอร์ (อ้างในธงชัย สันติวงษ์ ๒๕๔๓, หน้า ๔๗ - ๔๘)</p>	<p>หลักเกณฑ์พื้นฐานการบริหาร ๑. ต้องมีการคิดค้นและกำหนดวิธีที่ดีที่สุด ๒. ต้องมีคัดเลือกและพัฒนาคนงาน ๓. ด้วยวิธีการพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการทำงาน ๔. การประสานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและคนงาน</p>
<p>ลูเธอร์ กุลลิค (Luther Gulick) อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะฯ (๒๕๔๕, หน้า ๖๘ - ๖๙)</p>	<p>๑. P-Planning (การวางแผน) ๒. O-Organizing (การจัดองค์การ) ๓. S-Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) ๔. D-Directing (การสั่งการหรืออำนาจการ) ๕. Co- Coordinating (การประสานงาน) ๖. R-Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) ๗. B-Budgeting (การงบประมาณ)</p>
<p>ประยูร ธมมจิตโต, (๒๕๔๙, หน้า ๓ - ๕)</p>	<p>๑. Planning หมายถึง การวางแผน ๒. Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์การ ๓. Staffing หมายถึง งานบุคลากร ๔. Directing หมายถึง การอำนาจการ ๕. Controlling หมายถึง การกำกับดูแล</p>
<p>ติน ปรัชญพฤทธิ์ (๒๕๓๙, หน้า ๒๔ - ๒๖)</p>	<p>๑. การกำหนด โครงการอย่างกว้าง ๆ ๒. การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร ๓. การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงาน ๔. การอำนาจการหรือการวินิจฉัยสั่งการ ๕. การประสานงานหรือติดต่อ ๗. การจัดสรรทรัพยากร ๖. การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชา</p>

๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

แนวคิดทฤษฎีในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลผู้วิจัยได้ศึกษาในเรื่องความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล ความหมายของหลักธรรมาภิบาล และองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

๒.๓.๑ ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน เป็นหลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ได้มีการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีมาใช้ในประเทศไทยเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งจากการกู้ยืมเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) มีการสนับสนุนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารประเทศ แต่ในความเป็นจริงแล้วประเทศไทยซึ่งมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้นานแล้ว ดังจะเห็นจากปฐม พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ตรีศไว้ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม” ครองแผ่นดินโดยธรรม ก็คือปกครองโดยธรรม (ธรรมาภิบาล) และในรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ มีการบังคับใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในรัฐธรรมนูญด้วย การบังคับใช้ก็เป็นไปตามกองทุนกู้ยืมระหว่างประเทศ (IMF) จนมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และได้มีรัฐธรรมนูญ ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็มีหลักธรรมาภิบาลมาบังคับใช้ด้วย ดังคำประกาศวาระแห่งชาติ ด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาคราชการ “ข้าพเจ้า พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ขอประกาศเจตนารมณ์ในอันที่จะมุ่งมั่นสร้างระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ที่สุจริต เป็นธรรม และเป็นที่ยึดมั่นศรัทธาของประชาชน รวมทั้งขจัดปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบโดยมุ่งพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดิน และกฎระเบียบให้เหมาะสมสร้างระบบราชการให้มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาการทุจริตทั้งปวงจะมุ่งฟื้นฟูระบบคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดินอย่างเร่งด่วนโดยจะใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบเพื่อก่อให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างยั่งยืน (พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี, ๘ ธันวาคม ๒๕๔๙)

การบริหารจัดการที่ดี ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Good Governance คำนี้เริ่มใช้กันแพร่หลายภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ และหลังจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ ทั้งนี้ เนื่องมาจากในหนังสือแสดงเจตจำนงกู้เงินจำนวน ๑๗.๒ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รัฐบาลไทยให้คำมั่นว่าจะต้องสร้าง Good Governance ขึ้นในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งแสดงโดยปริยายว่า ทั้งรัฐบาลไทยและกองทุนการเงินระหว่างประเทศเชื่อว่าวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการที่ไม่ดีหรือ ธรรมาภิบาล (Bad Governance)^{๔๓} และได้มีการนำคำว่า Good Governance ได้เริ่มนำมาใช้เมื่อต้นทศวรรษที่ ๑๙๙๐ โดยปรากฏในรายงานของธนาคารโลก และเอกสารของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งองค์การระหว่างประเทศทั้งสองนี้ถือว่า Good Governance เป็นพื้นฐานสำคัญในการฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน และเนื่องจากองค์การทั้งสองนี้ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของเงินทุน จึงกำหนดเป็นเงื่อนไขให้ประเทศที่ได้รับ

^{๔๓} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๑๗-๑๘.

ความช่วยเหลือทางการเงินจะต้องสร้างให้เกิดธรรมาภิบาลขึ้น และมีการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้ในสัญญารับการสนับสนุนทางการเงินอย่างเคร่งครัด ปัจจัยทั้งสองนี้จะช่วยให้ประเทศที่ประสบปัญหาสามารถพัฒนาเศรษฐกิจให้กลับสู่เสถียรภาพได้อย่างรวดเร็ว และในระยะยาวสังคมที่มีธรรมาภิบาลจะเป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มั่นคง มีความสมดุลในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล คือ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดจากแรงผลักดันของกองทุนเงินกู้ระหว่างประเทศ (IMF) ให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารประเทศเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต่อปัญหาการทุจริตทั้งปวง ด้วยระบบการบริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารโดยจะใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เกิดความเข้มแข็งทางสังคม และมีความสมดุลทางการบริหารกิจการบ้านเมือง

๒.๓.๒ ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล มีนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย เช่น ธรรมรัฐ สุประชาสนการ ประชาธิปไตย การปกครองที่ดี และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งผู้วิจัยจะเน้นเฉพาะหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ

ธรรมาภิบาล เป็นรากศัพท์ที่สร้างขึ้นมาจากคำว่า ธรรม ซึ่งแปลว่า ความดี หรือกฎเกณฑ์ ส่วนคำว่า อภิบาล แปลว่า บำรุงรักษา ปกครอง เมื่อรวมกันก็กลายเป็น ธรรมาภิบาลซึ่งมีความหมายตรงกับคำว่า Good Governance คำว่า “Good” แปลว่า “ดี” Governance แปลว่า “การกำกับที่ดี การดูแลอย่างดี” ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance จึงเป็นหลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี เพื่อประกันว่าในองค์กรจะไม่มีกรณีการฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพ^{๔๔} ซึ่งจะ เป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมืองโดยเฉพาะ การจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา^{๔๕} ความสำคัญของการมีธรรมาภิบาลจะช่วยให้การฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ โดยรัฐบาลจะสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการทางกฎหมายที่อิสระ^{๔๖} ที่ทำให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญา อีกทั้งระบบราชการ ฝ่ายนิติบัญญัติและการสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบ และตรวจสอบได้ ในการดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุก ระดับ ประกอบด้วยกลไก กระบวนการ และสถาบันต่าง ๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการของ

^{๔๔}บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี, เรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาล,รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันปกเกล้า, ๒๕๔๔), หน้า ๑๗.

^{๔๕}โกษม วัฒนชัย, ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓.

^{๔๖}นฤมล ทับจุมพล, แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ธรรมรัฐแห่งชาติ” ในการจัดการปกครอง (Governance) , บรรณาธิการ ม.ร.ว.พศุภติสาณ ชุมพล, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕.

^{๔๗}สถาบันวิจัยการศึกษาด้านธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานมูลนิธิภูมิวิถิตรรณ, ๒๕๔๖), หน้า ๔๒.

การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการส่งเสริม หลักนิติธรรม เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคม^{๕๘} โดยการมุ่งเน้น และให้ความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ^{๕๙} อันเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน^{๖๐} ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะเกิดวิกฤตที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข^{๖๑} อีกทั้งยังเป็นการปกครองการบริหารแบบบูรณาการ (Integration) ของหัวหน้าฝ่ายบริหาร (CEO - Chief Executive Officer) ขององค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของทางราชการ ในส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ดี องค์กรรัฐวิสาหกิจ และองค์กรธุรกิจเอกชนก็ดี องค์กรทางศาสนา และองค์กรสาธารณะอื่นๆ ก็ดี จะให้บังเกิดผลสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง จะต้องมียุทธศาสตร์การบริหารที่ชื่อว่า การบริหารการปกครองที่ดี (Good Governance) นั้นประมวลรวม ย่อลงใน “หลักธรรมาภิบาล”^{๖๒}

ธรรมาภิบาล เป็นคำที่แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Good Governance คำว่า “Good” แปลว่า “ดี” Governance แปลว่า “การกำกับที่ดี การดูแลอย่างดี” ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance จึงเป็นหลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี เพื่อประกันว่าในองค์กรจะไม่มีกรณีฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพ ธรรมาภิบาลของสถานศึกษาจะช่วยประกันเรื่องนี้ได้ เพราะที่ผ่านมามาการศึกษาของเรามีการโกงกินกันในทุกระดับ และบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ^{๖๓}

การบริหารกิจการบ้านเมืองด้วยความเป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้คนพลเมืองอย่างเสมอกันมีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิดของผู้คนได้อย่างเที่ยงตรงมีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม^{๖๔}

^{๕๘}สุดจิต นิมิตรกุล, **กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีในการปกครองที่ดี (Good Governance)**, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓.

^{๕๙}อมรา พงศาพิชญ์, **ธรรมนูญกับประชาสังคมและองค์กรประชาสังคม**, เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องสิ่งแวดล้อมในรัฐธรรมนูญแปลงแนวคิดสู่ปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๓), หน้า ๗๕.

^{๖๐}สมคิด บางโม, **จริยธรรมทางธุรกิจ**, (กรุงเทพมหานคร : พัฒนวิทย์การพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๐๕.

^{๖๑}สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, **แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ**, (กรุงเทพมหานคร : กองกลางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๔), หน้า ๑๓.

^{๖๒}พระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญ, **หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ชัยมงคลพรินต์ติ้ง, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๔.

^{๖๓}เกษม วัฒนชัย, **ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓.

^{๖๔}อึ้งใน จุไรรัตน์ แสนใจรักษ์, **ธรรมาภิบาลกับคอร์ปชั่นในสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิวิถีทรรศน์, ๒๕๔๖), หน้า ๖๑.

ความหมายหลักธรรมาภิบาล หรือการจัดการที่ดี โดยหลักสากลจะประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้^{๕๕}

๑. ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน หมายถึง การมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
๒. ความโปร่งใส หมายถึง สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้
๓. ความมั่นใจ หมายถึง การมีหลักการที่แน่นอน เป็นธรรมที่ทำให้สาธารณชนมั่นใจ
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในด้านกิจการของรัฐ

“การบริหารจัดการที่ดี” หรือ “ธรรมาภิบาล” หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ และการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะและสิทธิมนุษยชน โดยหลักการบริหารจัดการที่ดี ต้องปราศจากการบิดเบือนใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดและคอร์รัปชัน และเป็นไปตามกฎแห่งกฎหมาย^{๕๖}

การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้ไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ^{๕๗}

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ระบุหลักการของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ดังนี้ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะมามีในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ การบริหารจัดการที่ดี การกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นต้นต่อมาราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติ Good Governance อย่างเป็นทางการว่า ธรรมาภิบาล หมายถึงวิธีการดำเนินการปกครองที่ทำให้เกิดผลดีและความเหมาะสม^{๕๘}

^{๕๕} ชัยอนันต์ สมุทรวานิช, **ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม**, (กรุงเทพมหานคร : เดือนตุลาคมพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒.

^{๕๖} อดดา จันทน์สม, **ธรรมาภิบาลกับการกระจายอำนาจ**, (กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๒.

^{๕๗} ปญญา ฉายะจินตาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล, **ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๓.

^{๕๘} ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, **ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน**, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร, ๒๕๔๕), หน้า ๓๘๗.

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลหรือ Good Governance มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายแตกต่างกันและคล้ายคลึงกัน แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้คำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบ ๓ ส่วนของสังคมเข้าด้วยกัน คือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศชาติเป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีความอยู่ดี กินดี มีความสุข และบ้านเมืองประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน(ธุรกิจ) และภาคประชาสังคม (ประชาชนทั่วไป) โดยหลักการบริหารจัดการที่ดี ต้องปราศจากการบิดเบือนใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดและคอร์รัปชัน และเป็นไปตามหลักแห่งกฎหมาย

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (๒๕๔๒, หน้า ๑๗-๑๘)	๑. การบริหารจัดการภาครัฐ ๒. การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ๓. อธรรมาภิบาล (Bad Governance)
ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (๒๕๔๓, หน้า ๖๓)	๑. การดำเนินการตามนโยบายสาธารณะ ๒. สังคมที่มีความเข้มแข็ง มั่นคง มีความสมดุล
บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (๒๕๔๔, หน้า ๑๗)	ธรรมาภิบาล เป็นรากศัพท์ที่สร้างขึ้นมาจากคำว่า ธรรม ซึ่งแปลว่า ความดี หรือกฎเกณฑ์ ส่วนคำว่า อภิบาล แปลว่า บำรุงรักษา ปกครอง เมื่อรวมกันก็กลายเป็น ธรรมาภิบาลซึ่งมีความหมายตรงกับคำว่า Good Governance
เกษม วัฒนชัย (๒๕๔๖, หน้า ๒๓)	๑. หลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี ๒. ไม่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ด้อยประสิทธิภาพ
นฤมล ทัพชุมพล (๒๕๔๑, หน้า ๑๕)	๑. การจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม ๒. การใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการ
สถาบันวิถีทรรศน์ (๒๕๔๖, หน้า ๔๒)	๑. การฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ๒. ให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ๓. มีระบบที่ยุติธรรม ๔. มีกระบวนการทางกฎหมายที่อิสระ
สุดจิต นิमितกุล (๒๕๔๓, หน้า ๑๓)	๑. การตรวจสอบซึ่งกันและกันของแต่ละภาคส่วน ๒. การจัดลำดับความสำคัญเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
อมรา พงศาพิชญ์, (๒๕๔๓, หน้า ๗๕)	๑. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการ ๒. มุ่งเน้นประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๒.๕ ความหมายของหลักธรรมาภิบาล (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
อมรา พงศาพิชญ์, (๒๕๔๓ , หน้า ๗๕)	๑. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการ ๒. มุ่งเน้นประสิทธิภาพ
สมคิด บางโม (๒๕๔๙ , หน้า ๑๐๕)	๑. การจัดระเบียบให้สังคม ๒. การขับเคลื่อนภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน (๒๕๔๔, หน้า ๑๓)	๑. ความรู้รักสามัคคี ๒. การพัฒนาอย่างยั่งยืน ๓. สร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ ๔. การปกครองแบบประชาธิปไตย
พระราชญาณวิสิฐ (๒๕๔๘ , หน้า ๑๑๔)	๑. การปกครองการบริหารแบบบูรณาการ (Integration) ๒. ผลสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง
เกษม วัฒนชัย (๒๕๔๖, หน้า ๒๓)	๑. หลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี ๒. ฉ้อราษฎร์บังหลวง ๓. ประสิทธิภาพ
จุไรรัตน์ แสนใจรักษ์ (๒๕๔๖ , หน้า ๖๑)	๑. ความเป็นธรรม ๒. ระบบตัวแทนประชาชน
ชัยอนันต์ สมุทรวานิช (๒๕๔๓, หน้า ๑๒)	๑. ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน ๒. ความโปร่งใส ๓. การมีส่วนร่วมของประชาชน
ณดา จันทร์สม (๒๕๔๘ , หน้า ๒)	๑. กระบวนการตัดสินใจ ๒. การตัดสินใจไปปฏิบัติ ๓. สิทธิมนุษยชน

๒.๓.๓ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลมีหลายองค์ประกอบ ตามแนวคิดของสำนักและนักวิชาการต่างๆ ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ มีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ๖ ประการ^{๕๔} คือ

๑. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมายข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

^{๕๔}สุจิต นิमितกุล, “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี.” ในการปกครองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

๒. หลักคุณธรรม คือ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

๓. หลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๔. หลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

๕. หลักความรับผิดชอบ คือ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

๖. หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

หลักธรรมาภิบาล หรือการจัดการที่ดี โดยหลักสากลจะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑. ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน หมายถึง การที่บุคคลมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

๒. ความโปร่งใส หมายถึง สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้

๓. ความเชื่อใจ หมายถึง การมีหลักการที่แน่นอน เป็นธรรมที่ทำให้สาธารณชนมั่นใจ

๔. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการในด้านกิจการของรัฐ^{๖๐}

ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่องจริยธรรมของการบริหารภาครัฐ เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ในการจัดงานครบรอบ ๕๑ ปี คณะรัฐประศาสนศาสตร์ กล่าวว่าการบริหาร ต้องพูดถึงผู้บริหาร เพราะเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน บางกรณีเป็นเรื่องเดียวกัน จริยธรรมของการบริหารภาครัฐจะไม่มีทางเกิดผลสำเร็จได้ ถ้าผู้บริหารไม่มีจริยธรรม การใช้จริยธรรมและคุณธรรมในการบริหารงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้บริหารจะต้องมีจิตสำนึกที่จะนำสิ่งที่ดีไปใช้ และขจัดสิ่งที่ไม่ดีให้หมดไป สิ่งเหล่านี้^{๖๑} คือ

๑. ความซื่อสัตย์ เป็นจริยธรรมทั้งของการบริหารภาครัฐและของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ไม่ได้หมายถึง การประพฤติปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้นแต่ต้องตามจริยธรรมและศีลธรรมด้วย

^{๖๐} ชัยอนันต์ สมุทรวานิช, ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้านสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร : เดือนการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒.

^{๖๑} เปรม ติณสูลานนท์, พล.อ. “จริยธรรมการบริหารภาครัฐ”, มติชน, (๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘), หน้า ๒.

๒. กฎหมาย เป็นที่ยอมรับกันว่า กฎหมายไม่สามารถอุดช่องโหว่การบริหารผู้บริหารที่จะแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายวางมาตรฐานขั้นต่ำของการประพฤติมิชอบไว้เท่านั้น แต่มาตรฐานทางจริยธรรมในเรื่องของการประพฤติชอบและความซื่อสัตย์นั้น สูงกว่ากฎหมาย

๓. ความเป็นธรรม บอกลายกว่าความเป็นธรรมคืออะไร บ้างว่าความเป็นธรรมอยู่ที่จิตสำนึกของผู้บริหาร ก็ไม่น่าจะถูกนัก เพราะผู้บริหารลำเอียงได้ ถ้าคนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์สูงสุดถือว่าเป็นธรรม

๔. ประสิทธิภาพ เป็นเรื่องเข้าใจง่ายและจริยธรรมของการบริหารที่ถกเถียงกันเกี่ยวกับเรื่องนี้คือ ในตัวประสิทธิภาพเองอาจไม่สอดคล้องกับจริยธรรม กรณีนี้จริยธรรมมีความสำคัญมากเราสามารถหาหนทางที่จะให้ประสิทธิภาพไปด้วยกันได้กับจริยธรรม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส หรือความเป็นธรรม

๕. ความโปร่งใส เป็นเรื่องเข้าใจง่ายและเป็นจริยธรรมของการบริหารเช่นเดียวกัน ปัจจุบันมีการเรียกร้องหาความโปร่งใสกันมาก เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบ การบริหารภาครัฐได้เรามีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร บัญญัติให้รัฐเปิดเผยข้อมูลอันเป็นสาธารณประโยชน์แก่ประชาชน การหลีกเลี่ยงไม่เปิดเผยข้อมูลถือได้ว่าขัดจริยธรรม

๖. ความมั่นคงของรัฐ เราใช้จริยธรรมในการบริหารงานเพื่อผลประโยชน์ ของรัฐ ความมั่นคงของรัฐคือ ผลประโยชน์ของรัฐ ความมั่นคงของรัฐ คือประโยชน์ของรัฐอย่างหนึ่ง การใช้จริยธรรมการบริหารความมั่นคงอาจกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงหาความสมดุลให้ได้

๗. ค่านิยมของคนไทยส่วนใหญ่ยังเชื่อว่า ความร่ำรวยสร้างชื่อเสียง เกียรติยศและฐานะได้ จึงมีคนจำนวนไม่น้อยรีบสร้างความร่ำรวยโดยไม่แยแสต่อจริยธรรม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของสำนัก และนักวิชาการต่างๆ ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มี ๖ ประการ คือ ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักคุณธรรม ๓) หลักความโปร่งใส ๔) หลักการมีส่วนร่วม ๕) หลักความรับผิดชอบและ ๖) หลักความคุ้มค่า

ตารางที่ ๒.๖ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
สุดจิต นิमितกุล (๒๕๔๓, หน้า ๑๓)	๑. ระบบราชการ ๒. การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจ ๓. กลไก กระบวนการ และสถาบันต่าง ๆ

ตารางที่ ๒.๖ องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ชัยอนันต์ สมุทรวานิช (๒๕๔๓ , หน้า ๑๒)	๑. รัฐบาลจะสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ ๒. ระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการทางกฎหมายที่อิสระ
เปรม ติณสูลานนท์, พล.อ. (๒๕๔๘ , หน้า ๒)	๑. ความซื่อสัตย์ ๒. กฎหมาย ๓. ความเป็นธรรม ๔. ประสิทธิภาพ ๕. ความโปร่งใส ๖. ความมั่นคงของรัฐ ๗. ค่านิยมของคนไทย

๒.๔ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความโปร่งใส

หลักความโปร่งใสว่าเป็นกระบวนการทำงานเป็นเครื่องมือที่จะทำให้เป้าหมายบรรลุถึงความสำเร็จ การบริหารงานของรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งยังเป็นวิธีป้องกันคอร์รัปชันที่ดีที่สุด ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติในหลายๆ วงการ ไม่ว่าจะในภาครัฐ หรือในภาคเอกชนหันมาให้ความสนใจกับความโปร่งใส เพื่อการบริหารงานที่มีคุณภาพ

๒.๔.๑ การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส

การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน^{๖๒}

ความโปร่งใส (Transparency) นั้น อาจกล่าวได้ว่าไม่มีนิยามที่ตายตัว หากแต่ว่าการให้คำนิยามของ “ความโปร่งใส” อาจขึ้นอยู่กับความเข้าใจของหน่วยงานที่นำไปใช้รวมทั้งบริบทของสังคม วัฒนธรรม ซึ่งรวมไปถึงค่านิยมและวิถีชีวิต ความโปร่งใสจึงเป็นปรากฏการณ์ที่แตกต่างและหลากหลาย เพราะหน่วยงานในแต่ละแห่งในแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมองค์การ ธรรมเนียม และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมหรือหน่วยงานที่ต่างกันไป ทั้งยังมีประเด็นเกี่ยวข้องที่ล้วนมี

^{๖๒} สุจิตต์ นิมิตรกุล, “กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี” ใน การปกครองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓-๒๔.

ความหลากหลาย เช่น ความโปร่งใสในภาครัฐ อันเป็นผลมาจากนโยบายหน่วยงาน และวิธีปฏิบัติที่จัดช่องทางให้ข้อมูลด้วยวิธีที่เสริมความเข้าใจนโยบายสาธารณะเพิ่มประสิทธิผลของวิถีการเมือง และลดความไม่แน่นอนของนโยบาย เป็นต้น ทั้งนี้ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับ “ความโปร่งใส” แตกต่างกันไป ดังนี้

หลักความโปร่งใสว่าเป็นกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์กติกาต่างๆ ที่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายหลักความโปร่งใสไว้ว่า การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน^{๖๓}

ในระดับภาครัฐ การตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใสเรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาครัฐกิจ ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้อง และประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๑ ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ของรัฐ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความเป็นจริงอันจะเป็นการส่งเสริมให้มีรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น

ความโปร่งใสเป็นเครื่องมือที่จะทำให้เป้าหมายอื่นๆ บรรลุถึงความสำเร็จ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการบริหารงานของรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งยังเป็นวิธีป้องกันคอร์รัปชันที่ดีที่สุด ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติในหลายๆ วงการ ไม่ว่าจะในภาครัฐ หรือในภาคเอกชนหันมาให้ความสนใจกับความโปร่งใส เพราะมองเห็นประโยชน์ในหลายด้าน ทั้งนี้ สามารถสรุปความสำคัญของความโปร่งใสได้ดังต่อไปนี้

๑) ความโปร่งใสสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเพิ่มความน่าเชื่อถือของสภาพเศรษฐกิจ

๒) ความโปร่งใสมีหน้าที่เป็นเครื่องมือในการเพิ่มการตรวจสอบได้ของภาคเศรษฐกิจ และภาครัฐ โดยการตรวจสอบได้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าไม่มีความโปร่งใส

๓) ความโปร่งใสเป็นหัวใจของประชาธิปไตย เพราะความโปร่งใส หมายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของรัฐบาลที่มีผลต่อชีวิต และเป็นการมอบอำนาจแก่ประชาชนที่จะ

^{๖๓} สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, ๒๕๔๒, หน้า ๒๖-๒๗.

เลือกดำเนินชีวิตจากข้อมูลที่ได้รับอันเป็นการสร้างความเท่าเทียม และสร้างทางเลือกให้ประชาชน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตย

๔) ความโปร่งใสเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในอดีตวาทกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาจะพิจารณาเฉพาะประเด็นเรื่องรายได้ งบประมาณรายจ่าย และการจ้างงาน แต่ในปัจจุบันวาทกรรมทั้งหลาย ได้นำประเด็นของความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

๕) ความโปร่งใสในภาครัฐส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน และประสิทธิผลของการ บริหารนโยบายภาครัฐ และการพัฒนา การเพิ่มความโปร่งใสยังสามารถลดผลเสียของนโยบายรัฐบาล เช่น ช่วยลดระยะเวลาในการเก็บภาษีและการใช้กฎระเบียบที่ซับซ้อน ลดการสิ้นเปลืองและลดปัญหา คอร์รัปชัน

๖) การรับประกันความโปร่งใส หมายถึง การรับประกันสิทธิของบุคคลในข้อมูลรูปแบบ ต่างๆ สิทธิเหล่านี้สามารถป้องกันการละเมิดอำนาจที่เกิดขึ้นจากการมีข้อมูลที่ไม่เท่าเทียม (Information Asymmetry) ดังนั้นจึงช่วยลดปัญหาคอร์รัปชันได้ด้วยการรับประกันความโปร่งใสยัง ส่งเสริมการพัฒนาด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือหน่วยงานแสดงการตอบโต้ต่อปัญหาปัจจุบันด้วย วิธีการทางการเมือง ทางประชาสังคมและทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน

๗) การส่งเสริมความโปร่งใสทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะความโปร่งใส ในกระบวนการนโยบาย จะทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและยอมรับนโยบายใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และง่ายยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กระบวนการความโปร่งใส เช่น การให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น และการแจ้ง นโยบายล่วงหน้า เป็นต้น จะส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายดังกล่าว ประชาชนจะสามารถตัดสินใจนโยบายที่เห็นว่าไม่เหมาะสมและแนะนำ รวมทั้งเรียกร้องนโยบายที่ ตอบสนองต่อความต้องการของ ประชาชน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วความโปร่งใสจะส่งผลให้เกิดการพัฒนา นโยบายที่ดีขึ้น

๘) ความโปร่งใสนั้นสำคัญต่อภาคประชาชน เพราะการตัดสินใจของรัฐบาลมีผลกระทบต่อประชาชนทุกคน ประชาชนจึงมีสิทธิที่จะรับรู้กระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลเพื่อที่จะมั่นใจว่าการ ตัดสินใจของรัฐบาลนั้นจะส่งผลร้ายแก่ตนเองหรือไม่ ซึ่งหากรัฐบาลมีความโปร่งใสก็จะเพิ่มความ เชื่อมั่นของ ประชาชนต่อรัฐบาล และการตัดสินใจที่มีความโปร่งใสก็จะมีผลเพิ่มความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น

ตารางที่ ๒.๗ การบริหารจัดการด้านความโปร่งใส

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
สุดจิต นิมิตรกุล (๒๕๔๓ , หน้า ๑๓-๒๔)	๑. การพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒. เสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ
เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์ (๒๕๔๑, หน้า ๘๔)	๑. กฎเกณฑ์กติกาต่างๆ ที่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ๒. ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ ๓. ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลข่าวสาร สาธารณะของทางราชการ

ตารางที่ ๒.๗ การบริหารจัดการด้านความโปร่งใส(ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
สำนักนายกรัฐมนตรี (๒๕๔๒ , หน้า ๒๖-๒๗)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ความโปร่งใสสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่นักลงทุน ๒. ความโปร่งใสมีหน้าที่เป็นเครื่องมือในการเพิ่มการตรวจสอบได้ ๓. ความโปร่งใสเป็นหัวใจของประชาธิปไตย ๔. ความโปร่งใสเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ๕. ความโปร่งใสในภาครัฐส่งผลดีต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ๖. การรับประกันสิทธิของบุคคลในข้อมูลรูปแบบต่างๆ ๗. การส่งเสริมความโปร่งใสทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ๘. ประชาชนจึงมีสิทธิที่จะรับรู้กระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลเพื่อที่จะมั่นใจ

๒.๕ แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ (New Public Management)

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ ซึ่งผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงในเรื่องของความหมายของการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ หลักการการบริหารจัดการภาครัฐที่ดี และการกระจายอำนาจของรัฐให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๒.๕.๑ ความหมายการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ (New Public Management : NPM)

การบริหารจัดการภาครัฐใหม่ (New Public Management : NPM) หรือ รูปแบบใหม่ของการบริหารปกครอง (Governance) หมายถึง การลดบทบาทของภาครัฐลง การลดการใช้ภายในกิจกรรมภาครัฐลง เพิ่มบทบาทภาคเอกชน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือพลเมือง ประชาสังคม องค์กรภาคประชาสังคม ในการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้งการให้มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การทำงานตามหลักเหตุผลและความโปร่งใส การมอบภารกิจบางอย่างให้กับเอกชนดำเนินการ^{๖๔} โดยเฉพาะการจัดการภาครัฐในแนวทางการจัดการเพื่อการปลดปล่อยและแนวทางการจัดการที่มุ่งเน้นตลาด มีลักษณะเด่นคือ ความพยายามแก้ปัญหาของระบบราชการแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงในด้านประสิทธิภาพและการให้บริการประชาชนซึ่งหัวใจสำคัญของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ก็คือ การปฏิรูประบบราชการ^{๖๕} เพราะเดิมการบริหาร

^{๖๔} จุมพล นิมพานิช, การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ : หลักการ แนวคิด และกรณีตัวอย่างของไทย. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, ๒๕๔๘), หน้า ๒๓๐.

^{๖๕} แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://kalai.exteen.com>, [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].

จัดการภาครัฐจะเป็นลักษณะของการบริหารและการจัดการองค์การขนาดใหญ่อย่างมีแบบแผน การที่จะให้การบริหารงานของรัฐมีประสิทธิภาพสูงสุดได้ จะต้องมีการจัดระบบการบริหารในหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามแบบระบบราชการ^{๖๖}

ตารางที่ ๒.๘ ความหมายการบริหารจัดการภาครัฐใหม่

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
จุมพล หนีพพานิช (๒๕๔๘, หน้า ๒๓๐)	๑. การลดบทบาทของภาครัฐลง การลดการใช้จ่าย ๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือพลเมือง ๓. กระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๕.๒ แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่

แนวความคิดจัดการภาครัฐสมัยใหม่เริ่มต้นขึ้นความต้องการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในการปฏิรูประบบราชการโดยสร้างกลไกการบริหารงานภาครัฐที่มีสมรรถนะในการจัดการที่สูงเพียงพอสำหรับรองรับการขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับภาคเอกชน โดยมีฐานแนวคิดจากการส่งเสริมให้ใช้กลไกตลาด (Market Mechanism) และวิธีการบริหารอย่างมืออาชีพ (Managerialism)

ในการดำเนินภารกิจของรัฐในด้านต่างๆ สาระสำคัญของแนวความคิดจัดการภาครัฐสมัยใหม่สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ให้ความสำคัญกับการบริหารอย่างมืออาชีพ (Professional Management) กล่าวคือ เน้นความเป็นอิสระของผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐในการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานที่สามารถนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จที่พึงประสงค์

๒. เน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ ของการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน (Clear objectives) พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของรัฐสามารถนำไปสู่ผลสำเร็จที่ต้องการ (Accountable For Results) มากกว่าการให้ความสำคัญกับระเบียบปฏิบัติราชการหรือแบบแผนและขั้นตอนต่างๆ เป็นหลัก

๓. เชื่อมโยงผลสำเร็จของการปฏิบัติงานเข้ากับการจัดสรรทรัพยากรของภาครัฐ และส่งเสริมให้มีระบบการให้รางวัลตอบแทนที่ผลสำเร็จในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่ผลสำเร็จขององค์การอย่างสูงสุด

๔. ปรับปรุงโครงสร้างองค์การและระบบการทำงานให้มีขนาดเล็กกะทัดรัด มีความคล่องตัว และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้อาจใช้การดำเนินการจ้างเหมาโดยภาคเอกชน (Contract-out) หรืออาจให้ดำเนินการโดยประชาชนได้

^{๖๖}ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, การบริหารคุณภาพ : การบริหารที่เป็นสากล, (เชียงใหม่ : ธนุพรินทร์, ๒๕๔๒), หน้า ๕๓.

๕. ส่งเสริมให้มีระบบแข่งขันในการจัดบริการสาธารณะ (Contestability) โดยองค์กรรัฐหรือองค์กรอื่น อันจะนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดบริการสาธารณะ

๖. ปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารให้มีความทันสมัย และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและเทคนิควิธีการบริหารจัดการในภาคเอกชนมาใช้กับการบริหารงานภาครัฐ (Business-Like Management)

๗. ส่งเสริมวินัยทางการเงินการคลัง เน้นการใช้จ่ายที่ประหยัดและก่อให้เกิดความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรภาครัฐที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างสูงสุด (Value For Money)^{๖๗}

นอกจากนี้ นักวิชาการบางท่านเห็นว่าขอบข่ายของแนวคิดการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ยังรวมความถึงการวัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน การบริหารงานอย่างโปร่งใส และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนตามกระแสประชาธิปไตยในแนวทางใหม่ด้วยเช่นกันซึ่งการนิยามแนวคิดการจัดการภาครัฐสมัยใหม่มีความหมายครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองโดยรวม โดยการนำปรัชญาพื้นฐานของการจัดการแบบภาคเอกชนและกลไกตลาดมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ อาจทำให้คุณค่าเรื่องความเป็นธรรมทางสังคม (Social Equity) ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ถูกกลืนหายไป แต่อย่างไรก็ตาม นักวิชาการจำนวนมากต่างยอมรับว่าแนวคิดการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ได้มีส่วนช่วยในการปรับมโนทัศน์ของ รัฐประศาสนศาสตร์แบบดั้งเดิมไปสู่รัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายที่มีความเป็นพลวัตมากขึ้น อันจะช่วยให้การปฏิบัติการกิจของรัฐสร้างคุณค่าให้แก่สังคมได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น โดยการปรับปรุงวิธีการบริหารจัดการในหน่วยงานของตนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ โดยเฉพาะการนำหลักการจัดการภาครัฐสมัยใหม่ ไปปรับใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

ตารางที่ ๒.๙ แนวคิดการจัดการจัดการภาครัฐสมัยใหม่

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา (๒๕๔๒, หน้า ๕๓)	๑. ปัญหาของระบบราชการแบบดั้งเดิม ๒. ปรับปรุงในด้านประสิทธิภาพและการให้บริการประชาชน ๓. การบริหารงานของรัฐมีประสิทธิภาพสูงสุด ๔. การจัดระบบการบริหารในหน่วยงานของรัฐ
ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา (๒๕๔๒, หน้า ๕๓)	๑. ปัญหาของระบบราชการแบบดั้งเดิม ๒. ปรับปรุงในด้านประสิทธิภาพและการให้บริการประชาชน ๓. การบริหารงานของรัฐมีประสิทธิภาพสูงสุด ๔. การจัดระบบการบริหารในหน่วยงานของรัฐ

^{๖๗} ทศพร ศิริสัมพันธ์, “การพัฒนาธรรมาภิบาลไทย”, รัฐประศาสนศาสตร์ : ขอบข่ายและการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้, บรรณาธิการ วีระศักดิ์ เครือเทพ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๕๘-๕๙.

ตารางที่ ๒.๙ แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่(ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
<p>ทศพร ศิริสัมพันธ์ (๒๕๔๗, หน้า ๕๘-๕๙)</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ให้ความสำคัญกับการบริหารอย่างมืออาชีพ ๒. เน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน ๓. เชื่อมโยงผลสำเร็จของการปฏิบัติงานเข้ากับการจัดสรรทรัพยากร ๔. ปรับปรุงโครงสร้างองค์การและระบบการทำงานให้มีขนาดเล็ก ๕. ส่งเสริมให้มีระบบแข่งขันในการจัดบริการสาธารณะ ๖. ปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารให้มีความทันสมัย ๗. ส่งเสริมวินัยทางการเงินการคลัง

๒.๕.๓ การบริหารจัดการภาครัฐที่ดี

การบริหารการปกครอง ในแนวใหม่ หรือ การบริหารจัดการภาครัฐที่ดี หมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง ในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ด้วยการสร้างความเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ส่วนได้แก่

๑. การจัดโครงสร้างรูปแบบอำนาจหน้าที่ทางการเมืองของประเทศ
๒. วิธีการใช้อำนาจหน้าที่ทางการเมืองในการบริหารจัดการทรัพยากรทางด้านเศรษฐกิจ สังคม

๓. ชีตความสามารถของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม ความเป็นประชาธิปไตย ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตามที่กล่าวข้างต้นทำให้ทราบว่า การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) จะประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑. ความชอบธรรมและความรับผิดชอบทางการเมือง
๒. ความมีอิสระในการรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วม
๓. ระบบกฎหมายที่มีความยุติธรรม
๔. พันธะความรับผิดชอบและการถูกตรวจสอบของระบบราชการ
๕. เสรีภาพของการแสดงออกและการเปิดเผยข่าวสารข้อมูล
๖. ความเป็นประชาธิปไตยและประสิทธิผลของการบริหารจัดการภาครัฐ
๗. การแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรประชาสังคม

โดยที่เป้าหมายของ “Good Governance” นั้นอยู่ที่การพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกภาคในสังคมไม่ใช่ภาคใดภาคหนึ่ง

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการภาครัฐที่ดี หมายถึง การใช้อำนาจทางการเมือง ในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ด้วยการสร้างความเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ตารางที่ ๒.๑๐ การบริหารจัดการภาครัฐที่ดี

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
จุมพล หนิมพานิช (๒๕๔๘, หน้า ๒๔๕-๒๔๗)	๑. ประสิทธิภาพในกิจการต่างๆ ๒. การบริการจากรัฐโดยทั่วถึง ๓. แบ่งเบาภาระของรัฐ ๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง

๒.๕.๔ การกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Decentralization)

การกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดจากแนวคิดการลดบทบาทของรัฐให้อำนาจและความเป็นอิสระในการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากขึ้น ในเรื่องของการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นมานั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการกระจายอำนาจบริหารจากรัฐ จึงมีความสำคัญหลายประการ ได้แก่

๑. ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในกิจการต่างๆ ที่รัฐพึงกระทำ เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นรับผิดชอบปกครองตนเอง

๒. ทำให้ประชาชนได้รับการบริการจากรัฐโดยทั่วถึง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานเพื่อกิจการสาธารณะขั้นพื้นฐานดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบได้

๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐ

๔. การมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง และบริหารงานที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ประชาชนตระหนักในศักยภาพของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อถิ่นที่อยู่อาศัยของตน

นั่นแสดงให้เห็นว่า “การกระจายอำนาจ” ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากสามารถทำให้เกิด “ประสิทธิภาพ” ในกลไกรัฐแล้วยังทำให้ประชาชนได้รับการบริการจากรัฐโดยทั่วถึง^{๒๘}

สรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ เป็นแนวคิดในการเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ของการบริหารจัดการภาครัฐให้สามารถตอบสนองความต้องการของทุกภาค โดยเฉพาะภาคประชาสังคมให้ได้รับบริการอย่างทั่วถึง โดยการนำหลักการบริหารปกครองที่ดี และหลักการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดและรับรู้ถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อ

^{๒๘}จุมพล หนิมพานิช, การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ : หลักการ แนวคิด และกรณีตัวอย่างของไทย , หน้า ๒๔๕-๒๔๗.

การแก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยหลักการบริหารจัดการที่ดี และเข้าถึงปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือพลเมือง เพื่อสร้างการเรียนรู้ในการปกครองตนเอง ด้วยหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๒.๖ แนวคิดทฤษฎีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจ ได้มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

๒.๖.๑ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้^{๖๙}

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้หน่วยการปกครองระดับรองของรัฐหรือกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินการบางอย่าง เพื่อประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ท้องถิ่นโดยตรง การบริหารงานท้องถิ่นจะมีองค์การปกครองที่ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมโดยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม^{๗๐}

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งของประชาชน^{๗๑}

การปกครองท้องถิ่นหมายถึง “การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือ กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ในการบริหารงานท้องถิ่นตามแนวความคิดที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมจะเป็น “รัฐบาลของประชาชน” โดยประชาชนและเพื่อประชาชน”^{๗๒}

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด

^{๖๙} ประทาน คงฤทธิศึกษากร, **การปกครองท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖), หน้า ๘.

^{๗๐} อุทัย หิรัญโต, **การปกครองท้องถิ่นไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๔.

^{๗๑} สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยรามคำแหง, “ผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, **รายงานการวิจัย**, (สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗), หน้า ๓ - ๘.

^{๗๒} ชูวงศ์ ฉายะบุตร, **การปกครองท้องถิ่นไทย**, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๒๑.

มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชนโดยเหตุที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นย่อมทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่นและย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร^{๗๓}

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย^{๗๔}

จากการรวบรวมเอกสารของการปกครองส่วนท้องถิ่นของนักวิชาการชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้^{๗๕} ดังนี้

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐเพราะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย และมีองค์การที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

การปกครองตนเองของท้องถิ่น หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารงานคลังของตนเอง และมีสภาของท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการต่างๆ และดำเนินการเพื่อประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีการจัดตั้งองค์การขึ้นทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็ยังมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

^{๗๓} วิชาญ อังคณาภิรักษ์, แนวความคิดในการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น, (เอกสารประกอบการบรรยายฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๑๙), หน้า ๔.

^{๗๔} ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๓.

^{๗๕} ประหยัด หงษ์ทองคำ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๑๑.

ตารางที่ ๒.๑๑ แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ประธาน คงฤทธิศึกษากร (๒๕๒๖, หน้า ๘)	๑. ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ ๒. องค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่น
อุทัย หิรัญโต (๒๕๒๓, หน้า ๔)	๑. กระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น ๒. ประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ท้องถิ่นโดยตรง
ประธาน คงฤทธิศึกษากร (๒๕๒๖, หน้า ๘)	๑. ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ ๒. องค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่น
อุทัย หิรัญโต (๒๕๒๓, หน้า ๔)	๑. กระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น ๒. ประโยชน์ของรัฐและผลประโยชน์ท้องถิ่นโดยตรง
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง (๒๕๔๗, หน้า ๓ - ๙)	๑. องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน ๒. มีจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ๓. มีอำนาจปกครองตนเอง ๔. มีการบริหารการคลังของตนเอง
ชวงค์ ฉายะบุตร (๒๕๓๙, หน้า ๒๑)	๑. รัฐบาลของประชาชน ๒. อำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่น
วิญญู อังคนารักษ์ (๒๕๑๙, หน้า ๔)	๑. การปกครองในรูปลักษณะกระจายอำนาจ ๒. บริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง
ชูศักดิ์ เทียงตรง (๒๕๑๘, หน้า ๑๓)	๑. การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ ๒. หลักการกระจายอำนาจ
ประหยัด หงส์ทองคำ (๒๕๒๖, หน้า ๑๑)	๑. การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ๒. องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน ๓. การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ

๒.๖.๒ ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสำคัญของรัฐบาลในการปกครอง และการให้บริการประชาชน ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชนโดยมี อาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมี

สภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้ง และจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลางโดยมีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมืองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ^{๗๖}

จากนิยามต่าง ๆ ข้างต้น สามารถสรุปหลักการปกครองท้องถิ่นได้ในสาระสำคัญดังนี้

๑) การปกครองชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยจัดเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

๒) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไป ไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

๓) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๓.๑) หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ สุขาภิบาล เป็นต้น

๓.๒) สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

๔) มืองค์กรที่จำเป็นในการบริหาร และการปกครองตนเอง องค์การที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์การฝ่ายบริหาร และองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหารสภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

^{๗๖} โกวินท์ พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๒), หน้า ๒๘.

๕) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหา และวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชน และอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชนโดยมี อาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ

ตารางที่ ๒.๑๒ ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
โกวิท วัฒนกุล (๒๕๕๒, หน้า ๒๘)	๑. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น ๒. การปกครองชุมชนหนึ่ง ๓. อำนาจอิสระ (Autonomy) ๔. สิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ๕. องค์การฝ่ายบริหาร และองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ ๖. การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

๒.๖.๓ องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๗ ประการ คือ

๑) สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

๒) พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่ และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่ และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น ๒ ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหาร และเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WTO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีประชากรประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน

แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

๓) การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมือง และการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

๔) องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

๕) การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การ หรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมด หรือบางส่วนเพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

๖) อิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถให้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

๗) งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

นอกจากนี้ คณะกรรมการการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น โดยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว ตามคำสั่งที่ ๒๖๒/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ เพื่อศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทย ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันในทุกรูปแบบหาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นโดยกล่าวถึงองค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

- ๑) เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง
- ๒) สภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ
- ๓) มีอิสระในการปกครองตนเอง
- ๔) มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
- ๕) มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
- ๖) มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
- ๗) มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
- ๘) มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท และ
- ๙) มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย ๑) เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงการเมือง ๒) สภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ๓) มีอิสระในการปกครองตนเอง ๔) มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม ๕) มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ ๖) มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง ๗) มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ ๘) มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท และ ๙) ความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะหน่วยงานระดับรองของรัฐ

ตารางที่ ๒.๑๓ องค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
โกวิท พวงงาม (๒๕๕๒, หน้า ๓๐-๓๕)	องค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น คือ ๑. สถานะตามกฎหมาย ๒. พื้นที่และระดับ ๓. การกระจายอำนาจและหน้าที่ ๔. องค์การนิติบุคคล ๕. การเลือกตั้ง ๖. อิสระในการปกครองท้องถิ่น ๗. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้

๒.๖.๔ วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

- ๑) ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งทางด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ
- ๒) เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง
- ๓) เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาดูงานในเรื่องของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

๒.๖.๕ ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

- ๑) การปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองแก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันจะนำมาสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย
- ๒) การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล
- ๓) การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาลงตัวของท้องถิ่น
- ๔) การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ
- ๕) การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต
- ๖) การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

๒.๖.๖ รูปแบบของการปกครองท้องถิ่น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบันมีอยู่ ๕ รูปแบบ แบ่งออกเป็นรูปแบบทั่วไป ๓ รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และรูปแบบพิเศษ ๒ รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยา เดิมรูปแบบการ

ปกครองส่วนท้องถิ่นมี ๖ รูปแบบ คือ มีรูปแบบสุขาภิบาล ซึ่งเป็น รูปแบบที่เก่าแก่ที่สุด ปัจจุบัน สุขาภิบาลเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลทุกแห่ง จึงไม่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบ สุขาภิบาลอีกต่อไป

๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)^{๗๗}

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีจังหวัดละหนึ่งแห่ง ยกเว้นกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อ บริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัด ตลอดจนช่วยเหลือพัฒนางานของเทศบาลและ อบต. รวมทั้ง การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อน

การจัดรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงแก้ไขและวิวัฒนาการตามลำดับ โดยจัดให้มีสภาจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ ฐานะของสภาจังหวัด ขณะนั้น มีลักษณะเป็นองค์กรแทนประชาชน ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหารือแนะนำแก่คณะกรรมการจังหวัด ยังมีได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่แยกต่างหากจากราชการบริหาร ส่วนภูมิภาคหรือเป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๑ ขึ้น โดยมีความประสงค์ที่จะแยกกฎหมายเกี่ยวกับสภาจังหวัดไว้โดยเฉพาะสำหรับสาระสำคัญของพระราชบัญญัตินั้น ยังมีได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะและ บทบาทของสภาจังหวัดไปจากเดิม กล่าวคือ สภาจังหวัดยังคงทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของ คณะกรรมการจังหวัดเท่านั้น จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบบริหารราชการส่วนจังหวัดของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ โดยตรงแทนคณะกรรมการ จังหวัดเดิม โดยผลแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทำให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภาที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการ จังหวัด

แต่เนื่องจากบทบาทและการดำเนินงานของสภาจังหวัดในฐานะที่ปรึกษา ซึ่งคอยให้ คำแนะนำและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของจังหวัด ไม่สู้จะได้ผลสมตามความมุ่งหมายเท่าใดนัก จึง ทำให้เกิดแนวคิดที่จะปรับปรุงบทบาทของสภาจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพโดยให้ประชาชนได้เข้ามามี ส่วนในการปกครองตนเองยิ่งขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ อันมีผลให้เกิด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ขึ้นตาม กฎหมายโดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล แยกจากจังหวัด ในฐานะที่เป็นราชการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ต่อมาได้มีการประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บท ว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นหน่วย การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง

^{๗๗} องค์การบริหารส่วนจังหวัด, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki>, [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].

๑.๑) อำนาจหน้าที่

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่พัฒนาจังหวัด ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การอาชีพ สาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น จัดสร้างระบบสาธารณูปโภคที่เทศบาล และ อบต. ทำไม่ได้ เพราะขาดงบประมาณ เช่น สร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย จัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องทั้งเทศบาลและ อบต. เช่น การก่อสร้างถนนสายหลัก การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น จัดรถบรรทุกน้ำ ช่วยเหลือพื้นที่แห้งแล้ง การใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น เช่น จัดให้มีสถานที่พักผ่อน สวนสาธารณะ และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจารีตประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

๑.๒) สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ สมาชิกสภา อบจ. หรือ เรียกย่อ ๆ ว่า ส.อบจ. มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระการทำงานคราวละ ๔ ปี มีหน้าที่ดังนี้

- พิจารณาและออกกฎหมายของ อบจ. เรียกว่า “ข้อบัญญัติ อบจ.” เช่น การจัดเก็บภาษีน้ำมันและยาสูบ

- ตรวจสอบควบคุมการบริหาร อบจ. เช่น ตรวจสอบการใช้เงินในโครงการต่าง ๆ ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัดโดยรวบรวมจากแผนของทั้งเทศบาลและ อบต. เช่น การสร้างถนน

- ให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีซึ่งมาจากภาษีของประชาชนทั้งภาษีทางตรงที่ อบจ. จัดเก็บ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือภาษีทางอ้อม เช่น จากการซื้อสินค้า โดยนำส่วนที่เป็นภาษีกลับคืนมาพัฒนาท้องถิ่น

ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ ผู้บริหารท้องถิ่น เราเรียกว่า นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีที่มาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

๒) เทศบาล^{๗๘}

เทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในประเทศไทย ปัจจุบัน การปกครองรูปแบบเทศบาลเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพมหานคร ร.ศ.๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) โดยมีพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพมหานคร ร.ศ. ๑๑๖ ในส่วนภูมิภาค มีการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลท่าฉลอม ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๘) ขึ้นมีวิวัฒนาการเรื่อยมา จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการกระจายอำนาจการปกครองที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ โดยมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ มีการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลหลายแห่ง ต่อมาได้มีการแก้ไข

^{๗๘} เทศบาล, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki>, [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].

เปลี่ยนแปลงยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้ง จนในที่สุดได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิม ทั้งหมดขณะนี้ยังมีผลบังคับใช้ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ ในปัจจุบันเทศบาลทั่วประเทศมีจำนวนกว่าสองพันแห่ง กระทรวงมหาดไทยได้มีการประกาศ กำหนดให้ ๒๔ เมษายน เป็นวันเทศบาล การปกครองท้องถิ่นได้เริ่มต้นมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว แต่การปกครองท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นรูปใด ก็ยังไม่เข้มแข็งพอแต่พอจะเป็นหลักได้บ้างก็คือการปกครองท้องถิ่นรูปแบบของกรุงเทพมหานครและเทศบาลเท่านั้น ซึ่งรัฐบาลหลายรัฐบาลได้พยายามที่จะพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับประเทศไทยอยู่หลายครั้ง โดยมีการทดลองรูปแบบเมืองพัทยาแต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร จึงกลับมาดำเนินการในรูปแบบเทศบาล โดยให้เมืองพัทยาดำเนินการตามรูปแบบของเทศบาลนคร ในปัจจุบันนี้กฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้สามารถรวมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดให้เป็นท้องถิ่นขนาดใหญ่ทั้งจังหวัด มาตรา ๗๘ รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณสุขปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

๒.๑) ขนาดเทศบาล

เทศบาลในประเทศไทยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทตามจำนวนประชากรและรายได้ของเทศบาลนั้น ๆ ในพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๙๖ มาตรา ๙, ๑๐, ๑๑ ได้กำหนดขนาดเทศบาลดังนี้

- มาตรา ๙ เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีการประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย

- มาตรา ๑๐ เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

- มาตรา ๑๑ เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ คนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

๒.๒) สภาเทศบาล

- เทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน ๑๒ คน

- เทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน ๑๘ คน

- เทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน ๒๔ คน

ทั้งนี้ สภาเทศบาลประกอบไปด้วยประธานสภาเทศบาลหนึ่งคนและรองประธานสภาเทศบาลสองคน ฝ่ายบริหาร เทศบาลแต่ละแห่งมีนายกเทศมนตรีทำหน้าที่เป็นผู้บริหารงานในท้องที่เทศบาลนั้นทั้งหมด ปัจจุบันเทศบาลทุกประเภทมีฝ่ายบริหารที่มาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง

๓) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)^{๗๙}

องค์การบริหารส่วนตำบล มีชื่อย่อเป็นทางการว่า อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็น ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ปัจจุบัน ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ มีองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น ๕,๓๓๕ แห่ง

๓.๑) โครงสร้าง อำนาจหน้าที่

ในปัจจุบัน โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

- ฝ่ายการเมือง

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น แต่ถ้าหากในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๑ หมู่บ้านก็ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ คน และในกรณีที่มีเพียง ๒ หมู่บ้านก็ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๓ คน อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด คราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและเพิ่มเติม ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน ๒ คน และเลขานุการจำนวน ๑ คน โดยมีอำนาจหน้าที่ คือ บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบ การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนาตำบล งบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือเพิ่มเติม เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วขออนุมัติต่อนายอำเภอ รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

- ฝ่ายประจำ ซึ่งมีพนักงานส่วนตำบลมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลหรือคณะผู้บริหารและดูแลให้มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบและข้อกำหนด โดยในฝ่ายประจำได้กำหนดให้มีส่วนราชการต่างๆ คือ สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนราชการที่มีความจำเป็น

^{๗๙} องค์การบริหารส่วนตำบล, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki>, [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].

อำนาจหน้าที่หลักขององค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕ พ.ศ.๒๕๕๖)
มาตรา ๕๙ ระบุไว้ ๖ ประการคือ

๑) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหาร องค์การท้องถิ่นข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

๒) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๔) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารองค์การปกครองท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๕) รักษาการให้เป็นไปตาม ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

มาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๑) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

๒) จัดให้มีการรักษาความสะอาด ของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้ง กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ

๗) ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

อันดีของท้องถิ่น

๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๑) ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและการเกษตร

๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

๓) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

สวนสาธารณะ

- ๔) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- ๕) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรและกิจการสหกรณ์
- ๖) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- ๗) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- ๘) การคุ้มครองดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- ๙) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ๑๐) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- ๑๑) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- ๑๒) การท่องเที่ยว
- ๑๓) การผังเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนี้

- ๑) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- ๒) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ
- ๓) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
- ๔) การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ
- ๕) การสาธารณสุขการ
- ๖) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- ๗) การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน
- ๘) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- ๙) การจัดการศึกษา
- ๑๐) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา

และผู้ด้อยโอกาส

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

- ๑๑) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- ๑๒) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- ๑๓) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- ๑๔) การส่งเสริมกีฬา
- ๑๕) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- ๑๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- ๑๗) การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- ๑๘) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
- ๑๙) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล
- ๒๐) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

- ๒๑) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- ๒๒) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- ๒๓) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การอนามัย
โรงมหรสพและสาธารณสถานอื่นๆ
- ๒๔) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๒๕) การผังเมือง
- ๒๖) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- ๒๗) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- ๒๘) การควบคุมอาคาร
- ๒๙) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๓๐) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริม และสนับสนุนการป้องกัน
และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ๓๑) กิจการใดๆ ที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นตามที่
คณะกรรมการประกาศกำหนด^{๕๐}

สรุปได้ว่า การบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นจึงมี ๓ บทบาทสำคัญในการจัดการ คือ การบริหารงานในโครงสร้างหน้าที่ขององค์กร การบริการสังคมและประชาชน และการสนับสนุนโครงการกิจกรรม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์การที่สะท้อนถึงความพยายามของรัฐบาลที่จะกระจายอำนาจสู่หน่วยการบริหารระดับตำบล ซึ่งส่งผลให้ ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหารการปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบล ๒) ประชาชนได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการพัฒนาตำบลซึ่งตรงกับปัญหา และความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง^{๕๑} นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมแนวคิด และกระแสประชาธิปไตยในสังคมปัจจุบัน เป็นที่เชื่อได้ว่า ความเจริญและการพัฒนาในทิศทางที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล จะส่งผลให้เกิดความเจริญและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในภาพรวมของประเทศต่อไป

ตารางที่ ๒.๑๔ รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
โกวิท พงงาม (๒๕๕๒ , หน้า ๓๐-๓๕)	๑. รูปแบบของการปกครองท้องถิ่น ๒. โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ๓. เกณฑ์รายได้ที่กำหนดขึ้นของ อบต.

^{๕๐} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{๕๑} ทิวาดี เมฆสุวรรณค์, ผู้นำกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.opdc.go.th> [๒ กันยายน ๒๕๕๗].

ตารางที่ ๒.๑๔ รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
ทิพาดี เมฆสุวรรณ http://www.opdc.go.th [๒ กันยายน ๒๕๕๕]	๑. จุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหาร ๒. ประชาชนได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบล ๓. การพัฒนาตำบลซึ่งตรงกับปัญหา และความต้องการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด http://th.wikipedia.org/wiki , [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].	องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีจังหวัดละหนึ่งแห่ง ยกเว้นกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัด ตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนางานของเทศบาลและ อบต. รวมทั้งการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น
เทศบาล http://th.wikipedia.org/wiki , [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].	เทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในประเทศไทยปัจจุบัน การปกครองรูปแบบเทศบาลเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพมหานคร
องค์การบริหารส่วนตำบล http://th.wikipedia.org/wiki , [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].	องค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายการเมือง คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน และฝ่ายประจำ ซึ่งมีพนักงานส่วนตำบลมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลหรือคณะผู้บริหารและดูแลให้มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบและข้อกฎหมาย

๒.๖.๗ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการป้องกันการทุจริตดีเด่น

รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการป้องกันการทุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารราชการด้วยความโปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต และเพื่อยกย่องประกาศเกียรติคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการป้องกันการทุจริตดีเด่นให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม

๑. ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน ๔ แห่ง ได้แก่
 - ๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต
 - ๒) เทศบาลเมืองท่าข้าม อำเภอเมืองพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- ๓) เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
 ๔) องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
๒. ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน ๗ แห่ง ได้แก่
- ๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
 ๒) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
 ๓) เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
 ๔) เทศบาลตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
 ๕) องค์การบริหารส่วนตำบลคำแคน อำเภอมีชัยบุรี จังหวัดขอนแก่น
 ๖) องค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
 ๗) องค์การบริหารส่วนตำบลปากโทก อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
๓. ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน ๖ แห่ง ได้แก่
- ๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่
 ๒) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
 ๓) เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
 ๔) เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
 ๕) องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาด อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร
 ๖) องค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่^{๘๒}

จุดเริ่มต้นที่สำคัญของการปลูกจิตสำนึกและตระหนักในการป้องกันการทุจริต คือ การสร้างความตระหนักร่วมในการจัดทำคำปฏิญาณตนในการประชุมประจำเดือนทุกเดือน เป็นผลสืบเนื่องมาจากคำแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ที่ได้ถือหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการบริหารงาน โครงการจิตอาสาพัฒนาผู้นำคุณธรรมต้นแบบเพื่อป้องกันการทุจริตเป็นการเชื่อมต่อเพื่อสร้างผู้นำภาคประชาชนโดยเน้นการมีส่วนร่วม การเป็นผู้นำต้นแบบ ความรู้ในการปฏิบัติราชการและการขยายเครือข่ายป้องกันการทุจริตภายใต้คู่มือตรวจสอบกระบวนการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ ในส่วนเด็กและเยาวชนได้ปลูกจิตสำนึกผ่านโรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่โดยจัดหลักสูตรโตไปไม่โกงเป็นรายวิชาเพิ่มเติมและปลูกจิตสำนึกความซื่อสัตย์สุจริตในเด็กเยาวชนในห้องสัปดาห์ละหนึ่งคาบโดยเน้นภาคปฏิบัติร้อยละ ๘๐

การทำคำรับรองการปฏิบัติงานแก่บุคลากรทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำตามหลักเกณฑ์ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นจุดเริ่มต้นของการนำระบบการจัดการมาใช้ในการป้องกันการทุจริต เพื่อพัฒนาระบบงานบริหารงานให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนมากขึ้น ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเงินเน้นไปที่กรรมการเก็บรักษาเงินตามมาตรการเก็บและรักษาเงินที่เกี่ยวข้องกับการรับเงินจากผู้ประกอบการ และผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหาทรัพย์สินตามมาตรการจัดหาทรัพย์สิน นอกจากนี้แล้วโครงการเชิดชูเกียรติบุคคลากรของ อบจ.กระบี่ เป็นโครงการ

^{๘๒} องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.krabipao.go.th/home.php>, [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].

ที่สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์รับผิดชอบ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานด้วย อบจ.กระบี่เห็นความสำคัญการบริหารจัดการโดยยึดหลักกระบวนการมีส่วนร่วมและโปร่งใส โดยเป็นแบบอย่างในแง่การบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสและให้ประชาสังคมเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน หัวใจสำคัญอยู่ที่สภาประชาคม อบจ.กระบี่ซึ่งเป็นกลไกหลักของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบจ.กระบี่ทุกขั้นตอนที่ส่งเสริมให้มีการสร้างแกนนำร่วมเสนอปัญหา ความต้องการ คิดตามสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายประชาคมเพื่อการมีส่วนร่วม โครงการประชุมชี้แจงรายละเอียดโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ อบจ.กระบี่เป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ก่อนเริ่มดำเนินโครงการด้วยความสมัครใจและเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์ให้เกิดความผูกพัน รับผิดชอบ นอกจากนั้นยังครอบคลุมถึง อปท.อื่นในเขตพื้นที่ ตัวแทนฝ่ายท้องถิ่นที่ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านและตัวแทนประชาคมของ อบจ.กระบี่ โครงการ อบจ.กระบี่พบประชาชนเป็นโครงการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและประชาชน รับทราบปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการ รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงาน การแก้ไขปัญหาเบื้องต้นแก่ผู้เดือดร้อน การให้บริการเชิงรุกโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อบจ.กระบี่ จัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานได้โดยใช้ช่องทางเผยแพร่ ๑๘ ช่องทาง เช่น ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร อบจ. เว็บไซต์ วิทยุชุมชน เป็นต้น

กลไกตรวจสอบที่ควรตระหนักคือการแต่งตั้งคณะกรรมการสภาประชาคมและสมาชิกสภาประชาคม รวม ๙๗๘ คนสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครือข่ายประชาคมเพื่อการมีส่วนร่วม เป็นกลไกตรวจสอบภายนอกที่ อบจ.กระบี่ให้ความสำคัญผ่านโครงการสภาประชาคมเพื่อตรวจสอบการทำงาน โครงการนี้เน้นการให้ความรู้และส่งเสริมให้มีการสร้างแกนนำเข้าร่วมเสนอปัญหา ติดตามตรวจสอบการทำงาน ส่วนกลไกภายในเน้นไปที่สภาโดยสมาชิกสภาพร้อมกำหนดให้มีมาตรการในการแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญ/วิสามัญประจำสภา เพื่อทำกิจกรรมหรือสอบสวนเรื่องใดอันอยู่ในวงงานของสภาอบจ.กระบี่ แล้วรายงานต่อสภา อบจ.กระบี่ ตลอดจนการแต่งตั้งสมาชิกสภาเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลเพื่อติดตามตรวจสอบ ประเมินผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า แล้วรายงานต่อสภา อบจ.เพื่อประกาศให้ประชาชนทราบ ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบป้องกันการทุจริตได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริตและบรรจุโครงการที่เกี่ยวข้องในแผนพัฒนาจังหวัดงบประมาณประจำปี ส่วนเรื่องขยายผลมุ่งเน้นเครือข่ายภายในจังหวัดคือ เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายแม่บ้าน เครือข่ายอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เครือข่ายสภาประชาคม

๒. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ^{๕๓}

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เป็นภาคส่วนหนึ่งที่ได้ร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๕ และได้รับการคัดเลือกให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริตในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และปี พ.ศ. ๒๕๕๔

^{๕๓}อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.krabipao.go.th/home.php>, [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].

เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์มีความโดดเด่นในเรื่องการดำเนินงานของสภาเทศบาลที่มีบทบาท ในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร มีคณะกรรมการสามัญประจำสภาเทศบาล ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของแต่ละส่วนงาน สมาชิกสภาเทศบาล ได้รับมอบหมายจากสภาเทศบาล ให้คอยติดตามการปฏิบัติงานของเทศบาล ในการประชุมสภาเทศบาลมีการทักท้วง และให้ความเห็นชอบในโครงการ/กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนคณะผู้บริหารมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส เน้นให้บริการที่ดี รวดเร็วและการมีส่วนร่วม ของประชาชน กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงานแต่ละประเภทในการบริการประชาชนไว้ชัดเจนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภายในองค์กร เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์อันสูงสุดแก่ประชาชน ได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ ว่า“บุคลากรมีวินัย ใฝ่คุณธรรม มุ่งทำความดี เพื่อศักดิ์ศรีเมืองธรรมาภิบาล” กำหนดพันธกิจไว้ ๔ ข้อ คือ

๑. เสริมสร้างจิตสำนึก และค่านิยมให้กับบุคลากรเทศบาลยึดหลักธรรมาภิบาล
๒. เสริมสร้างเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ
๓. พัฒนากลไกในการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจหน้าที่
๔. เสริมสร้างจิตสำนึกในการบริการประชาชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์มีต้น

ทุนเดิม คือ บทบาทของสภาเทศบาลในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร จากต้นทุดังกล่าว ผู้บริหารจึงมีนโยบายหลักด้านการป้องกันการทุจริต และได้กำหนดเป็นมาตรการการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ ไว้ ๔ มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ ๑ มาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้กับบุคลากรเทศบาลยึดหลักธรรมาภิบาล

๑. ส่งเสริมให้บุคลากรเทศบาลได้เรียนรู้และปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยหลักธรรมาภิบาล ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการฝึกอบรมบุคลากรเทศบาล โครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

๒. ส่งเสริมให้บุคลากรเทศบาลได้ประพฤติปฏิบัติตนตามมาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรมของตน ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการจัดทำประมวลจริยธรรมของข้าราชการ ฝ่ายการเมือง และฝ่ายสภาท้องถิ่น โครงการจัดทำบันทึกข้อตกลงการปฏิบัติราชการ โครงการคัดเลือกพนักงานเทศบาลและลูกจ้างดีเด่น โครงการประกาศยกย่องสมาชิกสภาดีเด่น

๓. จัดให้มีการฝึกอบรมด้านการป้องกันการทุจริตในงานราชการเทศบาล ตัวอย่าง โครงการ เช่น โครงการเทศบาลด้านการทุจริต

๔. ควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานและการประพฤติตนของบุคลากรเทศบาล ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการจัดทำคู่มือจริยธรรม ข้อบังคับ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ประจำตัวบุคลากรทุกคน ตลอดจนแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภาเทศบาลตรวจสอบการปฏิบัติงาน

มาตรการที่ ๒ มาตรการเสริมสร้างเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริตและ
ประพฤตินิชอบ

๑. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันการทุจริตและ
ประพฤตินิชอบ ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการประชุมประจำเดือนคณะกรรมการชุมชน

๒. เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ภาคประชาชนมีความตื่นตัวต่อสภาพ
ปัญหาการทุจริตและประพฤตินิชอบในงานราชการ ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการเทศบาลพบ
ประชาชน โครงการอบรมครอบครัวคุณธรรมนำสังคมสู่ความเข้มแข็ง โครงการพลังครอบครัวร่วมทำ
ความดีเพื่อสร้างสรรค์สังคม โครงการส่งเสริมกิจกรรมสภาเด็กและเยาวชน

๓. ประสานความร่วมมือทางด้านข้อมูลข่าวสารกับทุกภาคส่วนโดยเฉพาะ
สื่อสารมวลชน ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการเทศบาลพบสื่อมวลชน กิจกรรมการจัดแสดงข่าว

๔. พัฒนาช่องทางในการรับแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสในการทุจริตและ
ประพฤตินิชอบ เช่น ตู้ ปณ. ๑๑๑ สายด่วน ๑๕๕๕ เว็บไซต์รับเรื่องร้องเรียน

๕. กำหนดแนวทางการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้แจ้งข้อมูลหรือเบาะแสในการ
ทุจริตและประพฤตินิชอบให้ได้รับรางวัลตอบแทน โดยประชาชนได้รับเงินรางวัลในการแจ้งเบาะแส
การทุจริต จำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท/เรื่อง

มาตรการที่ ๓ มาตรการพัฒนากลไกในการตรวจสอบ ถ่วงดุล การใช้อำนาจ
หน้าที่

๑. ส่งเสริมให้มีการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของเทศบาล เช่น
จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเทศบาล จัดทำรายงานกิจการเทศบาลและกิจการสภาเทศบาล

๒. สนับสนุนให้มีการตรวจสอบ ถ่วงดุล การใช้อำนาจหน้าที่ในแต่ละระดับ
ตามสายการบังคับบัญชาหรือตามแต่ละตำแหน่งหน้าที่ เช่น จัดตั้งสภาพนักงานเทศบาล โครงการ
เทศบาลด้านการทุจริต

๓. สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ภาคเอกชน ภาคประชาชน
สื่อสารมวลชนในการตรวจสอบการทำงาน เช่น โครงการเทศบาลพบสื่อมวลชน

มาตรการที่ ๔ มาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกในการบริการประชาชน

๑. สร้างเสริมให้บุคลากรเทศบาลมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานที่ตรงต่อเวลา

๒. กำหนดระยะเวลาและขั้นตอนในงานบริการแต่ละประเภท

๓. ให้บริการด้วยจิตใจที่เป็นมิตรพิชิตความล่าช้า

๔. อำนวยความสะดวกในงานบริการทุกประเภทให้ประชาชนมีความพึง
พอใจ เช่น จัดตั้งศูนย์บริการเอกประสงค์ (เคาน์เตอร์เซอร์วิส) ที่มีบริการ ๑๑๖ บริการ จัดทำบันทึก
ข้อตกลงร่วมระหว่างภาคราชการและกลุ่มองค์กรชุมชน

นอกจากนี้ ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญที่จะพัฒนาตัวกลไกหลักคือบุคลากรของ
เทศบาลก่อนเพื่อตอบสนองการทำงานที่เน้นในเรื่องการบริหารจัดการที่ดีเป็นลำดับแรก แบ่งได้
๔ ระดับ

ระดับที่ ๑ เรียนรู้หลักธรรมาภิบาลตามงานในหน้าที่

ระดับที่ ๒ สร้างจิตสำนึกการบริการเน้นความพึงพอใจของประชาชน

- ระดับที่ ๓ ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม
- ระดับที่ ๔ ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงาน และการประพฤติตน
- นอกจากนี้ผู้บริหารได้พัฒนาตัวกลไกสนับสนุน คือ เครือข่าย แบ่งเป็น ๖ ระดับ
- ระดับที่ ๑ สร้างการมีส่วนร่วม
- ระดับที่ ๒ ปรับปรุงกระบวนการรับรู้
- ระดับที่ ๓ ประสานความร่วมมือ
- ระดับที่ ๔ พัฒนาช่องทาง
- ระดับที่ ๕ สร้างแรงจูงใจ
- ระดับที่ ๖ พัฒนากลไกการตรวจสอบ

นายกเทศมนตรีเมืองกาฬสินธุ์ได้บอกเล่าความเป็นมาในการกำหนดรูปแบบการป้องกันการทุจริตไว้อย่างน่าสนใจว่า คุณธรรมพื้นฐานที่ผู้บริหารนำมาใช้เป็นหลักในองค์กร คือ หลักธรรมาภิบาล ส่วนคุณธรรมจริยธรรมที่นำมาใช้ในกลุ่มเครือข่ายที่เป็นกลุ่มชุมชน จะเน้นที่การมีส่วนร่วม ส่วนกลุ่มของโรงเรียน เด็ก และเยาวชน จะเน้นเรื่อง ความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสาธารณะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีคุณธรรมเรื่องความซื่อตรงเป็นตัวกระตุ้น ในทุกกลุ่ม เช่นกลุ่มบุคลากรของเทศบาลที่เน้นเรื่องซื่อตรงต่อหน้าที่ และซื่อตรงต่อเวลา เดิมมีมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ไว้ ๓ มาตรการ คือ

มาตรการที่ ๑ มาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้กับบุคลากรเทศบาลยึดหลักธรรมาภิบาล

มาตรการที่ ๒ มาตรการเสริมสร้างเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบ

มาตรการที่ ๓ มาตรการพัฒนากลไกในการตรวจสอบ ถ่วงดุล การใช้อำนาจหน้าที่ในปี ๒๕๕๕ ฝ่ายบริหารได้เพิ่มอีก ๑ มาตรการ คือ

มาตรการ ทุกมาตรการมีตัวชี้วัด โดยเริ่มต้นจากการประชุมหัวหน้าส่วนราชการทุกสัปดาห์ พูดคุยทุกเรื่อง จากการที่คุยกันบ่อยๆ ทำให้พนักงานรู้ว่าเรามีวิธีคิดอย่างไร พนักงานจะเป็นผู้หาแนวทางที่จะปฏิบัติเพื่อสนองนโยบายผู้บริหารให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง คุณธรรมที่กำหนด คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อบาป ไม่มีใครปิดบังความไม่ดีได้ เพราะไม่มีความลับในโลกเพียงแต่ว่าวันนี้ประชาชนไม่รู้ แต่สักวันหนึ่งถ้าประชาชนรู้คุณ คนทุจริตจะอยู่ในสังคมนี้ได้อย่างไร

ในส่วนภาคประชาชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ได้จัดตั้งอาสาสมัครชุมชนร่วมตรวจสอบการบริหารงาน (อสต.) ขึ้นเทศบาลจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอาสาสมัครชุมชนร่วมตรวจสอบการบริหารงาน อสต.จะเป็นหูเป็นตาให้กับเทศบาลในพื้นที่เวลาที่ผู้รับจ้างลงไปทำงานในพื้นที่ เทศบาลเป็นผู้จัดอบรมให้ความรู้กับ อสต. โดยเราเชิญเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. และ ป.ป.ท. มาบรรยายอบรมให้ความรู้เรื่องการทุจริตในรูปแบบต่างๆ ซึ่งในช่วงการอบรมนั้นเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. และ ป.ป.ท.ปิดห้องอบรมไม่ให้ผู้บริหารเข้าไป หลังจากการอบรมเสร็จสิ้นแล้วเทศบาลได้แจ้ง ให้ อสต. ทราบว่าเรามีโครงการอะไรบ้าง ทำที่ไหนบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลให้ อสต.ได้ช่วยเรา ในการสอดส่องดูแล ส่วนใหญ่เทศบาลจะได้รับแจ้งเหตุก่อนงานเสร็จทุกโครงการ ยังไม่ถึงขั้นทุจริตยังไม่ถึงขั้นเกิดความ

เสียหายกับท้องถิ่น เพราะเทศบาลแก้ไขปัญหาค้นในส่วนของเยาวชนเทศบาลสร้างให้เขามีแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล การบริหารงบประมาณที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการทุจริต ค้นหาเยาวชนต้นแบบเพื่อขยายภาคีเครือข่ายเยาวชนต่อต้านการทุจริต ให้คอยสอดส่องดูแลการทุจริต หัวใจสำคัญคือการสร้างจิตสำนึกให้ละอายต่อการทุจริตและเกรงกลัวต่อบาปจากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นคือการขยายความแนวคิดในการป้องกันการทุจริตของนายกเทศมนตรีเมืองกาฬสินธุ์ ตามแนวคิดของ อสต.ซึ่งได้ช่วยขยายความเพิ่มเติมอย่างน่าสนใจว่างานของ อสต.เป็นงานช่วยเหลือสังคม ผู้บริหารช่วยสนับสนุนให้การบริหารงานของเทศบาลมีความโปร่งใส เอาเวลาว่างมาช่วยเหลือสังคม อสต.สามารถขอเอกสารขอข้อมูลได้ สิ่งไหนที่เรา ไม่รู้ขอเทศบาลดูได้ ถ้าประชาชนเป็นหูเป็นตาช่วยกันอย่างนี้ เทศบาลเราก็มีความโปร่งใส ส่วน อสต.อีกท่านหนึ่งได้ขยายความเพิ่มเติมว่าเทศบาลมี ๓๖ ชุมชน แบ่งเป็น ๓ เขต ถ้าประชาชนช่วยเหลือเป็นหูเป็นตาในแต่ละเขตการบริหารงานงานของภาครัฐจะมีความโปร่งใสมากขึ้น งานโครงการต่างๆ แค่ว่าประชาชนเข้ามาดูว่าเป็นไปตามแบบหรือไม่แค่นี้ก็ไม่มีใครทำผิด เทศบาลส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างมาก

จากคำบอกเล่าข้างต้นสามารถเป็นคำยืนยันได้อย่างดีถึงหลักธรรมาภิบาลที่ผู้บริหารนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารองค์กร โดยเน้นที่การมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนเป็นหลัก ส่วนกลุ่มเด็กและเยาวชน เทศบาลจะเน้นคุณธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์ สุจริต จิตสาธารณะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคุณธรรมพื้นฐาน โดยมีคุณธรรมเรื่องความซื่อตรงเป็นตัวกระตุ้นในทุกกลุ่ม เช่น ในกลุ่มบุคลากรของเทศบาลจะเน้น ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความซื่อตรงต่อเวลา และเรื่องความละเอียดในการกระทำผิด

๓. เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี^{๔๔}

เทศบาลตำบลหนองบัว ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการป้องกันการทุจริตปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เทศบาลตำบลหนองบัว กำหนดวิสัยทัศน์ด้านการป้องกันการทุจริตคือ “ใช้งบประมาณคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ เน้นการมีส่วนร่วม” ซึ่งนี่คือตัวอย่างหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริตมาอย่างต่อเนื่อง เริ่มแต่การปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักในส่วนภาคประชาชนเทศบาลเน้นไปที่ครอบครัวผ่านโครงการครอบครัวอบอุ่นและความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวผ่านการทำกิจกรรม และปลูกฝังจิตสำนึกของสมาชิกในครอบครัวให้มีคุณธรรมความซื่อตรงและอยู่ในวิถีชีวิต ตลอดจนสามารถสร้างครอบครัวคุณธรรมต้นแบบในชุมชน อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญคือผู้สูงอายุ เทศบาลได้จัดกิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดองค์ความรู้ด้านคุณธรรมความโปร่งใสในชุมชน โดยให้ผู้สูงอายุและปราชญ์ชุมชนออกมาเล่าประสบการณ์การทำความดีในรูปแบบต่างๆให้นักเรียนฟังและมีการแลกเปลี่ยนให้นักเรียนเล่าเรื่องทำความดีในรูปแบบต่างๆ เป็นรูปแบบการสื่อสาร ๒ วัย นอกจากนี้ยังชมรมจักรยานคุณธรรมที่มีสมาชิกเป็นเด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไปโดยมารวมกันทุกวันอาทิตย์เพื่อกำหนดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่นกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาชุมชน ปั่นจักรยานเก็บขยะในชุมชนหมู่บ้าน ๔ หมู่บ้าน ปั่นจักรยานเยี่ยม

^{๔๔} เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www.m-culture.in.th/moc_new/album/122453, [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].

บ้านผู้สูงอายุหรือผู้ป่วย ปั่นไปทำความสะอาดวัด กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ปั่นจักรยานไปเรียนรู้จาก
 ประชาชนชาวบ้าน หมออาสาสมัครพื้นบ้าน กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น

เทศบาลให้ความสำคัญในเรื่องการสื่อสารจึงเริ่มต้นจากประชุมพนักงานแต่ละกองทุกวัน
 จันทร์โดยหัวหน้ากอง การประชุมทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์โดยปลัดเทศบาลและการประชุมพนักงานทุก
 คนทุกสิ้นเดือนโดยผู้บริหารหรือการประชุมทุกครั้งที่เทศบาลมีการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆเพื่อ
 ร่วมกันกำหนดแนวทาง ชักชวนการปฏิบัติงานเพื่อความรวดเร็วถูกต้องและร่วมกันแก้ไขปัญหาหาก
 เกิดปัญหาหรือข้อผิดพลาดเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจร่วมกันในองค์กรนี้ สมุด
 การบ้านก็เป็นเครื่องมือหนึ่งที่น่าสนใจซึ่งพนักงานจ้างทุกตำแหน่งต้องเขียนรายงานการปฏิบัติงานทุก
 วันและส่งให้ปลัดเทศบาลทุกวันจันทร์เพื่อลงนามรับทราบการปฏิบัติงานซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้ดำเนินการ
 มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ เทศบาลได้กำหนดมาตรการสร้างความโปร่งใสในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร
 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการคัดคนเข้าทำงาน กำหนดมาตรการใช้ดุลพินิจในการบริหารงานบุคคลอย่าง
 โปร่งใส โดยการจัดข้อมูลให้เพียงพอ กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางการพิจารณาอย่างชัดเจนพร้อม
 เปิดเผยข้อมูลและสามารถอธิบายผลของการตัดสินใจได้ รวมทั้งเชิดชูเกียรติพนักงานเทศบาลที่มี
 คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริตปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียรและให้บริการประชาชน
 ดีเด่น กำหนดมาตรการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ การเงิน การคลังและทรัพย์สินใน
 เรื่องการส่งเสริมความซื่อตรงโปร่งใสในการบริหารงานพัสดุการจัดซื้อหรือจ้าง เช่น การประทับตรา
 หน่วยงานในเอกสารเสนอราคาทุกแผ่นเพื่อใช้ฉบับจริงในการยื่นเสนอราคา มิให้นำไปถ่ายเอกสาร
 จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ซื้อเอกสารเป็นเฉพาะรายโดยไม่รวมอยู่ในใบเดียวกันเพื่อป้องกันการเผยแพร่ข้อมูล
 ผู้ซื้อเอกสารและป้องกันการติดต่อสมยอมกันในการยื่นเสนอราคา กำหนดการปรับปรุงกระบวนการ
 ทำงานการบริการประชาชนเพื่อป้องกันการทุจริตโดยกำหนดลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้มี
 ประสิทธิภาพ ประชาชนพึงพอใจ สะดวกรวดเร็วโปร่งใส ตรวจสอบได้

การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
 ของเทศบาล โดยเทศบาลได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละกิจกรรมให้แก่เจ้าหน้าที่กำหนดช่องทาง
 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผ่านช่องทางเสียงตามสาย รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ แจกหนังสือผู้นำหมู่บ้าน
 และชุมชน กลุ่มองค์กร หน่วยงานในพื้นที่ ติดป้ายประชาสัมพันธ์ตามจุดต่างๆ ในหมู่บ้าน เว็บไซต์
 ตู้ข้อมูลข่าวสาร ตู้รับฟังความคิดเห็น เวทีประชาคมหมู่บ้าน รับฟังปัญหา ความต้องการของประชาชน
 เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนา โครงการเทศบาลเคลื่อนที่ที่เป็นกิจกรรมเชิงรุก เพื่อเพิ่ม
 ช่องทางการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

เทศบาลได้จัดทำกลไกตรวจสอบภายในมีโครงการที่ทีมงานหนองบัวหัวใจสุจริตเป็นการสร้าง
 ให้ส่วนงานแต่ละกองมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน เกิดความโปร่งใสซึ่งกันและกัน ยอมรับ
 และเรียนรู้ซึ่งกันและกันสามารถทำงานแทนกันได้ กลไกตรวจสอบภาคประชาชนจะมีกิจ
 กรรมการบริหารกิจการเทศบาลแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ซึ่งถือเป็นกลไกตรวจสอบหลักในการปฏิบัติงานจากภาคประชาชนอีกทางหนึ่ง ส่วนการจัดหา
 กรรมการจัดซื้อหรือจ้างจากตัวแทนชุมชนก็เพื่อสนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้าตรวจสอบการจัดซื้อ
 หรือจ้างและตรวจสอบการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณเพื่อความโปร่งใสและมีส่วนร่วมในการ
 ตรวจสอบ นอกจากนั้นเทศบาลยังจัดให้มีการประชุมให้ความรู้แก่คณะกรรมการจัดซื้อ จัดจ้างทุกครั้ง

เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของงานแต่ละโครงการ การจัดซื้อหรือจ้างทุกภูมิภาคตลอดปีงบประมาณ จะมีการถ่ายรูปพัสดุที่ซื้อหรือจ้างแนบปฏิทินทุกครั้งเพื่อเป็นหลักฐาน ส่วนการส่งเสริมกลไกการตรวจสอบของเทศบาล เทศบาลสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำงานตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารโดยให้สมาชิกเสนอปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเพื่อผู้บริหารสามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้ประชาชนได้ทัน

โครงการเตรียมความพร้อมบุคลากรในการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริตเป็นโครงการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรและระดมความคิดเห็นในการสร้างนวัตกรรมใหม่ในการป้องกันการทุจริตเพื่อรองรับการเป็นต้นแบบแห่งการเรียนรู้สำหรับท้องถิ่นอื่นๆ ที่จะเข้ามาเรียนรู้กับเทศบาล ผู้บริหาร สมาชิก พนักงานและลูกจ้างจึงได้จัดทำปฏิญญาและประกาศปฏิญญาการต่อต้านการทุจริตร่วมกัน เทศบาลได้จัดห้องนิทรรศการและแหล่งเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริตเพื่อรองรับการศึกษาดูงานจากท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่น

นอกจากนี้เทศบาลได้เตรียมความพร้อมด้านแผนพัฒนาท้องถิ่น ๓ ปี แผนปฏิบัติงานประจำปี และงบประมาณในการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ และอปท.อื่นที่เข้าดูงานเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตของเทศบาลจะมีการทำบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือการบริหารราชการด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม และส่งเสริมคุณธรรมความดีระหว่างเทศบาลกับทุก อปท.ที่ศึกษาดูการของเทศบาลเพื่อสร้างเครือข่ายด้านป้องกันด้านทุจริตไปยังท้องถิ่นพื้นที่อื่น

๔. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่^{๔๕}

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ จากนโยบายทำสวนกระแส คือ ไม่ทุจริต ไม่คอร์รัปชัน ทำงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต และทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ทำให้ทุกฝ่ายในองค์กร ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา และข้าราชการประจำ ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ได้มีความคิดเห็นสรุปได้ตรงกันว่าควรมาทำปฏิญญาร่วมกันเป็นบันทึกเจตนารมณ์การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ต่อกันว่าจะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน สร้างกระบวนการต่อต้านการทุจริต มีความโปร่งใสและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทุกระดับ”โดยประกาศเจตนารมณ์ร่วมกัน ดังนี้

๑. ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จะบริหารราชการให้เป็นไปโดยถูกต้องชอบธรรมตามระเบียบ กฎหมายที่มีโดยยึดหลักธรรมาภิบาลที่ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ และจะไม่อาศัยโอกาสที่ตนมีอำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่ควรได้โดยชอบ อีกทั้งจะไม่ปล่อยปละละเลยให้มีผู้แสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบเช่นกัน

๒. ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะพิจารณาแผนพัฒนาพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและข้อบัญญัติงบประมาณและข้อบัญญัติต่าง ๆ ให้เป็นไปโดยชอบตามระเบียบ

^{๔๕} องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://award.kpi.ac.th/index.php?option=com_content&view , [๑๕ มกราคม ๒๕๕๗].

กฎหมาย กฎเกณฑ์ และข้อบังคับของทางราชการโดยปราศจากอคติทั้งปวง อีกทั้งจะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติราชการของฝ่ายบริหารและข้าราชการประจำในการไม่ทุจริต ไม่คอร์รัปชัน รวมทั้งให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลจนก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตำบลจนแล้ว สืบไป

๓. ฝ่ายข้าราชการประจำรวมทั้งบุคลากรทุกแผนกขององค์การบริหารส่วนตำบลจนแล้ว จะปฏิบัติหน้าที่ราชการตามที่ได้รับมอบหมาย หรือตามกฎระเบียบทางราชการอย่างเคร่งครัดเต็มที่ เต็มกำลังความสามารถ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อีกทั้งจะพัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ รวมทั้งจะดำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีแห่งข้าราชการบริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งถ้ายื่นหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์ โปร่งใสตรวจสอบได้ ไม่ทุจริต ไม่คอร์รัปชัน ไม่เลือกปฏิบัติ ทำงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ และจะทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน ทุกฝ่ายได้ร่วมกันสร้างตัวชีวิต ดังนี้

๑. ตัวชีวิตด้านความโปร่งใส และตรวจสอบได้ ประกอบด้วย

๑.๑ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทุกรูปแบบตาม พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๑

๑.๒ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนได้ทราบ เช่น นโยบายของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจนแล้ว แผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาสามปีงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนการดำเนินงาน รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี รายงานการประชุมสภา การเชิญเข้าร่วมประชุมสภา ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง

๑.๓ การปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย

๑.๔ มาตรการในการป้องกันการทุจริตในการเสนอราคา เช่น ใช้การประทับตราองค์การบริหารส่วนตำบลจนแล้วและเจ้าหน้าที่พัสดุลงชื่อกำกับไว้ ให้ใช้เครื่องพิมพ์ดีดพิมพ์รายการเอกสารที่ยื่นเสนอราคา กำหนดให้ใช้บัญชีให้หรือขายรูปแบบรายการ ๑ แผ่นต่อ ๑ รายการ เพื่อป้องกันการติดต่อในการสมยอมราคากระบวนการขับเคลื่อนการป้องกันการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลจนแล้วนั้นประสบผลสำเร็จได้เกิดจากความร่วมมือ ๔ ฝ่ายซึ่งประกอบไปด้วยฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา ข้าราชการประจำ และภาคประชาชน ซึ่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจนแล้วได้แสดงทรรศนะไว้เสมือนเป็นบทสรุปของความยั่งยืน ดังนี้

๑) ผู้บริหารได้แสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดี และให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และโปร่งใส ทั้งในหมู่ข้าราชการประจำและสมาชิกสภา

๒) สมาชิกสภามีการรณรงค์ในเรื่องจิตสำนึกให้มีการทำงานอย่างโปร่งใสตั้งแต่วันแรกที่มีการประชุมสมาชิกสภา โดยชี้ให้เห็นถึงภาพพจน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ส่วนใหญ่ถูกดูหมิ่นเหยียดหยามว่าเป็นแหล่งของการทุจริตคอร์รัปชันในระดับท้องถิ่น จึงเรียกร้องให้มีการทำงานอย่างโปร่งใส ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ไม่รับเงินตามน้ำ

๓) ข้าราชการประจำได้มีการสร้างประเพณีปฏิบัติที่ถูกต้องและมีศักดิ์ศรีในหมู่ข้าราชการประจำและลูกจ้างมีการห้ามไม่ให้รับสินบนหรือค่าตอบแทนอื่นจากผู้มารับบริการ มีการวางหลักประกันไม่ให้เกิดช่องทางการทุจริตหรือการเรียกร้องค่าตอบแทนอันมิชอบจากผู้มารับบริการการสร้างประเพณีการให้บริการโดยไม่หยุดพักเที่ยงเพื่อเพิ่มเวลาการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

การสร้างบ้านพักให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นคนนอกชุมชนพักอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกับสำนักงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถทำงานล่วงเวลาในช่วงกลางคืนและวันเสาร์-อาทิตย์ หรือในช่วงที่มีงานมาก

๔) ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานเพื่อเป็นหลักประกันให้เกิดการทำงานอย่างโปร่งใส ประชาชนมาฟังการประชุมสภาทุกครั้งผ่านทางกระดานเสียงตามสาย เพื่อติดตามการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เผยแพร่ข่าวทางสถานีวิทยุท้องถิ่น และโทรทัศน์ โดยเฉพาะข่าวการจัดซื้อจัดจ้างจะส่งไปศูนย์ข้อมูลข่าวสารของทางราชการและบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้องรวมทั้งตีพิมพ์ประกาศในที่เปิดเผยมีการบริการข้อมูลข่าวสารโดยถ่ายสำเนาเรื่องที่ประชาชนเขียนคำร้องขอข้อมูลข่าวสาร ให้บริการยืมเอกสารที่มีผู้สนใจร้องขอจัดทำออร์ดประชาสัมพันธ์ประจำทุกหมู่บ้าน และจัดทำตู้รับความคิดเห็นจากประชาชน(สัมภาษณ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว)

จากการที่ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา ข้าราชการประจำ และประชาชน มีการทำงานที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาตำบลสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและมีผลงานดีเด่นอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถเผยแพร่ให้องค์กรอื่นๆ นำไปเป็นต้นแบบที่ดีได้ รูปแบบความสำเร็จในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันโดยนำศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการไม่รับเงินตามน้ำทำงานอย่างโปร่งใส เป็นองค์กรคุณธรรมแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว ได้ขยายกลุ่มเครือข่ายไปยังโรงเรียนคุณธรรม และชุมชนคุณธรรม

๒.๖.๘ ผลงานด้านป้องกันการทุจริต ในรอบ ๑๒ เดือน

ผลงานด้านป้องกันการทุจริต ในรอบ ๑๒ เดือน ของสำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง^{๘๖} ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ – ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

๑. โครงการส่งเสริมท้องถิ่นปลอดทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการเสริมสร้างความโปร่งใสในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๕๗ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการป้องกันการทุจริตด้านการเมืองการปกครอง (นายประสาธ พงษ์ศิริวิทย์ กรรมการ ป.ป.ช. เป็นประธานอนุกรรมการ) เพื่อรับผิดชอบดำเนินงานบริหารโครงการฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนา หรือยกระดับความน่าเชื่อถือ และเชื่อมั่นในด้านการบริหารราชการ โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น ยึดถือหลักความมีคุณธรรมจริยธรรม การสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมพัฒนา และร่วมตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน ฝ่าระวังมิให้มีการละเลยหรือเพิกเฉยต่อการนำกลไกป้องกันการทุจริตที่กฎหมาย ระเบียบทางราชการ กำหนดมาใช้ ตลอดจนให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ให้มีคุณภาพในการให้บริการประชาชน และเพื่อยกย่องประกาศเกียรติคุณให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม ประกอบด้วย ๔ กิจกรรม คือ

^{๘๖} รายงานประจำปี สถาบันพระปกเกล้า ประจำปี ๒๕๕๗, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.kpi.ac.th>, [๔ ตุลาคม ๒๕๕๗].

๑.๑) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต เรื่อง องค์กรแห่งการเรียนรู้และขยายเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริต

กลุ่มเป้าหมายคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ที่ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) จำนวน ๒๘ แห่ง และเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ โดยได้ดำเนินการจัดประชุม ระหว่างวันที่ ๒ - ๔ เมษายน ๒๕๕๗ ณ ห้องริชมอนด์ บอลรูม ชั้น ๔ โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธาน รองประธาน และสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมถึงเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ทั้งหมด ๑๐๗ คน

๑.๒) กิจกรรมส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้และขยายเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริต

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ปี ๒๕๕๗ ได้เชิญชวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ใกล้เคียงหรือห่างไกลๆ เข้าร่วมการประชุมฯ สร้างความเข้าใจและร่วมกันเป็นเครือข่าย อปท. โปร่งใส หัวใจคุณธรรม ซึ่งจะทำให้เกิดการขยายเครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริตในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ที่ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) จำนวน ๒๗ แห่ง (อีก ๑ แห่ง ไม่สะดวกเข้าร่วมกิจกรรม)

ซึ่งได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “เครือข่าย อปท. โปร่งใส หัวใจคุณธรรม” จำนวน ๑๔ ครั้ง ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ปี ๒๕๕๗ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๕ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เครือข่าย อปท.

ครั้งที่	อปท.ต้นแบบฯ	วัน/เดือน/ปี	สถานที่	จำนวน อปท. เครือข่าย ที่เข้าร่วมประชุม
๑	อบต.ปากโทก จ.พิษณุโลก อบต.ย่านยาว จ.สุโขทัย ทต.ด่านซ้าย จ.เลย อบต.แม่ลาด จ.กำแพงเพชร	๑๙ - ๒๐ พ.ค. ๕๗	โรงแรมอัมรินทร์ ลาภูน จ.พิษณุโลก	รวม ๒๕ แห่ง
๒.	อบต.ดอนแก้ว จ.เชียงใหม่	๒๐ - ๒๑ พ.ค. ๕๗	โรงแรมอิมพีเรียลแม่ปิง รีสอร์ท แอนด์ สपोर्टคลับ จ.เชียงใหม่	รวม ๕ แห่ง
๓.	ทต.แม่สาย จ.เชียงราย ทต.ริมปิง จ.ลำพูน ทต.บ้านกลาง ทต.ลานกระบือ จ.กำแพงเพชร	๒๒ - ๒๒ พ.ค. ๕๗	โรงแรมปิยะพร พาวิลเลียน จ.เชียงราย	รวม ๒๔ แห่ง

ตารางที่ ๒.๑๕ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เครือข่าย อปท. (ต่อ)

ครั้งที่	อปท.ต้นแบบฯ	วัน/เดือน/ปี	สถานที่	จำนวน อปท. เครือข่าย ที่เข้าร่วมประชุม
๔.	อบจ.แพร่ อบต.วังแดง จ.อุตรดิตถ์ อบต.สำน จ.น่าน	๒๒ - ๒๒ พ.ค. ๕๗	โรงแรมนครแพร่ทาวเวอร์ จ.แพร่	รวม ๒๙ แห่ง
๕	ทม.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา อบต.หน้าพระลาน จ.สระบุรี	๒๖ - ๒๗ พ.ค. ๕๗	โรงแรมโรแมนติค รีสอร์ท แอนด์สปา เขาใหญ่	รวม ๑๘ แห่ง
๖.	ทต.หนองบัว จ.กาญจนบุรี	๒๘ - ๒๙ พ.ค. ๕๗	ห้องประชุมสำนักงาน ทต.หนองบัว จ.กาญจนบุรี	รวม ๗๑ แห่ง
๗.	ทท.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี	๒๐ พ.ค. ๕๗	ห้องประชุมชั้น ๙ สำนักงาน ทท.ปากเกร็ด	รวม ๗ แห่ง
๘.	ทท.อุดรธานี จ.อุดรธานี	๒ - ๒ มิ.ย. ๕๗	โรงแรมประจักษ์ตรา ดีไซน์ ไฮเทล จ.อุดรธานี	รวม ๑๑ แห่ง
๙.	อบจ.กระบี่ อบต.นิคมพัฒนา จ.สตูล	๒ - ๒ มิ.ย. ๕๗	โรงแรมพีช ลากูน่า รีสอร์ท แอนด์ สปา จ.กระบี่	รวม ๒๒ แห่ง
๑๐.	อบต.โพนงาม จ.กาฬสินธุ์ ทม.กาฬสินธุ์ จ.กาฬสินธุ์ อบต.คำแคน จ.ขอนแก่น	๕ - ๖ มิ.ย. ๕๗	โรงแรมริมปาว จ.กาฬสินธุ์	รวม ๒๗ แห่ง
๑๑.	อบจ.พัทลุง	๕ - ๖ มิ.ย. ๕๗	โรงแรมชัยคณาธานี จ.พัทลุง	รวม ๑๕ แห่ง
๑๒.	ทต.ท่าช้าง จ.อุบลราชธานี	๙ - ๑๐ มิ.ย. ๕๗	โรงแรมสุนีย์แกรนด์ แอนด์ คอนเวนชั่นเซ็นเตอร์ จ.อุบลราชธานี	รวม ๑๕ แห่ง
๑๒.	ทต.ท่าข้าม จ.สุราษฎร์ธานี ทต.จันดี จ.นครศรีธรรมราช	๙ - ๑๐ มิ.ย. ๕๗	โรงแรมร้อยเกาะ จ.สุราษฎร์ธานี	รวม ๔๔ แห่ง
๑๔.	ทม.ร้อยเอ็ด จ.ร้อยเอ็ด	๑๒ - ๑๒ มิ.ย. ๕๗	โรงแรมเพชรรัชต์ การ์เด้น จ.ร้อยเอ็ด	รวม ๑๑ แห่ง
รวมจำนวน อปท. เครือข่ายที่เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น				๒๔๔ แห่ง

หมายเหตุ อบจ. หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด, ทท. หมายถึง เทศบาลนคร,
ทม. หมายถึง เทศบาลเมือง

๑.๑) กิจกรรมจ้างถอดบทเรียนและผลิตสื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต

จากการที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมท้องถิ่นปลอดทุจริต
ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน และได้ดำเนินการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ดีเด่นและที่ดี ด้านการป้องกันการทุจริตที่ได้รับรางวัล สมควรเข้ารับเลือกให้เป็นองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และขยายผลหรือขยายเครือข่ายไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับเลือกให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต จำนวนทั้งสิ้น ๒๘ แห่ง จึงได้ดำเนินกิจกรรมจ้างถอดบทเรียนและผลิตสื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการป้องกันการทุจริต เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ที่ได้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานขององค์กรให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถอดองค์ความรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต และจัดทำสารคดีเผยแพร่เรื่องราวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต นำองค์ความรู้ไปรณรงค์เผยแพร่ และขยายแนวความคิดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานด้วยความโปร่งใส และยกระดับมาตรฐานในการป้องกันการทุจริต รวมถึงสร้างความตระหนักถึงปัญหาการทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างร้ายแรง และเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมจริยธรรม และการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตของทุกภาคส่วน

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริตที่ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) จำนวน ๒๘ แห่ง โดยได้ดำเนินการจ้างถอดบทเรียนและผลิตสื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต เพื่อถอดองค์ความรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต และจัดทำสารคดีเผยแพร่เรื่องราวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต โดยได้จัดทำรายละเอียดและข้อกำหนดการว่าจ้าง (TOR) ถอดบทเรียนและผลิตสื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต และทำสัญญาจ้าง โดยมีเนื้อหาสาระดังนี้

๑. ศึกษาเพื่อถอดองค์ความรู้จากแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต จากบุคคลแวดล้อมทั้งในและนอกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องครอบคลุมทั้งความคิดเห็น พฤติกรรม ภาระหน้าที่ และกิจกรรมต่างๆ ในคุณลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ๕ มิติ ได้แก่

มิติที่ ๑ การปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนัก

มิติที่ ๒ การบริหารราชการเพื่อป้องกันการทุจริต

มิติที่ ๒ การส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

มิติที่ ๔ การเสริมสร้างและปรับปรุงกลไกในการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น

มิติที่ ๕ ความพร้อมในการเป็นต้นแบบ

๒. ค้นหากระบวนการที่เกี่ยวข้องการนำเอาคุณลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริตใน ๕ มิติ ที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นของแต่ละองค์กร

๓. นำข้อมูลต้นฉบับที่ได้จากการศึกษาเพื่อถอดองค์ความรู้ของ ๘ - ๑๐ องค์กร ออกแบบและจัดทำอาร์ตเวิร์ค ๘ - ๑๐ องค์กร (จำนวนเนื้อหาไม่น้อยกว่า ๕๐ หน้า)

๔. รูปแบบการจัดทำต้นฉบับหนังสือถอดองค์ความรู้ มีรูปแบบสำหรับพกพาขนาด เอ ๕ (พ็อกเก็ตบุ๊ก) ปกออกแบบสี่สี เนื้อในออกแบบสี่สี รายละเอียดตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด

๕. ผลิตสารคดีสั้นความยาวตอนละ ๒ นาที รวมทั้งสิ้น ๑๐ ตอน โดยมีเนื้อหาสาระที่ต้องการให้นำเสนอ ดังนี้

(๑) เรื่องราวในการดำเนินงานตามคุณลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริตใน ๕ มิติ

(๒) เนื้อหาที่สำนักงาน ป.ป.ช. ส่งเสริมหรือสนับสนุนเพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมท้องถิ่นปลอดทุจริต กิจกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต

๑.๒) กิจกรรมคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ โดยมีการปรับปรุงแบบประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส (Integrity & Transparency Assessment : ITA)

สำหรับการดำเนินการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ ได้มีการปรับปรุงแนวทางการคัดเลือกให้เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment ITA) ซึ่งจะเริ่มดำเนินการตรวจประเมินทุกหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภททั่วประเทศ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป จึงเห็นควรให้นำระบบประเมิน ITA มาใช้ในการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นที่ผ่านเกณฑ์ประเมิน ITA ซึ่งหมายถึงการประเมินองค์กรที่มีระดับการมีคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสูง ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความมุ่งมั่นและยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานให้มีคุณธรรมและความโปร่งใส รวมถึงเพื่อยกย่องประกาศเกียรติคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับการมีคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสูงให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ (ยกเว้นองค์กรบริหารส่วนจังหวัดทุกแห่ง และเทศบาลนครทุกแห่ง) โดยดำเนินการจัดทำ กำหนดหลักเกณฑ์ ตัวชี้วัด แบบประเมิน วิธีการคัดเลือก การให้รางวัลและจำนวนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ รวมถึงพิจารณาและจัดทำประกาศสำนักงาน ป.ป.ช. เรื่อง การให้รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การพิจารณาตัดสินให้รางวัล ประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน คือ การประเมินจากเอกสาร และการประเมินภาคสนาม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะได้รับการประเมินภาคสนามต้องผ่านการประเมินจากเอกสารตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนดก่อน

๑. การประเมินจากเอกสาร

พิจารณาจากผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการในช่วงระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่สมัครเข้ารับการคัดเลือก ในหัวข้อต่อไปนี้

- การให้และเปิดเผยข้อมูลในการจัดซื้อจัดจ้าง
- มาตรฐานการให้บริการและการปรับปรุงกระบวนการทำงาน
- การมีส่วนร่วมและเฝ้าระวังตรวจสอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- การเข้าถึงข้อมูลตามภารกิจของหน่วยงาน
- กลไกดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน
- การป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- การเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมจริยธรรม

หลักเกณฑ์การพิจารณาจากเอกสาร

พิจารณาจากใบสมัครพร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence Base) ไม่ว่าจะป็นภาพถ่ายหรือหลักฐานอื่นใดที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้มีมาตรการ/แนวทาง/โครงการ/กิจกรรม หรือการดำเนินการอื่นใด เพื่อป้องกันการทุจริตบนพื้นฐานที่เป็นข้อเท็จจริง

๒. การประเมินภาคสนาม

โดยประเมินจากการตรวจเยี่ยมและรับฟังบรรยายสรุปผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการสอบถามประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่

๓. รางวัล แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๓.๑) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ จะได้รับโล่เชิดชูเกียรติของประธานกรรมการ ป.ป.ช.

๓.๒) รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดี ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ จะได้รับเกียรติบัตรของสำนักงาน ป.ป.ช.

ผลการรับสมัคร

มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งใบสมัครเข้าร่วมโครงการ ทั้งสิ้น ๔๘ แห่ง ดังนี้

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด	จำนวน	๕ แห่ง
- เทศบาลนคร	จำนวน	๒ แห่ง
- เทศบาลเมือง	จำนวน	๔ แห่ง
- เทศบาลตำบล	จำนวน	๒๒ แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	๑๕ แห่ง

ผลการตรวจประเมิน

จากการตรวจประเมินจากเอกสารที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์เข้ารับการประเมินภาคสนาม ซึ่งจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินจากเอกสารคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ จากคะแนนเต็ม ๑๕๒ คะแนน โดยผลการตรวจประเมินภาคสนาม ซึ่งคณะกรรมการตรวจประเมินภาคสนาม ได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมและประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้เดินทางระหว่างวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๖

สิงหาคม ๒๕๕๗ รวมจำนวน ๒๑ แห่ง โดยผลการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ มีดังนี้

รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ ได้รับโล่เชิดชูเกียรติของประธานกรรมการ ป.ป.ช. จำนวน ๙ แห่ง ได้แก่

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี
๒. เทศบาลนครพิษณุโลก อ.เมือง จ.พิษณุโลก
๓. เทศบาลเมืองกระบี่ อ.เมือง จ.กระบี่
๔. เทศบาลเมืองหนองปรือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี
๕. เทศบาลตำบลปรึก อ.สะเดา จ.สงขลา
๖. เทศบาลตำบลวังยาง อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร
๗. เทศบาลตำบลเหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน
๘. องค์การบริหารส่วนตำบลนาขาม อ.เรณูนคร จ.นครพนม
๙. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก อ.แม่สรวย จ.เชียงราย

รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดี ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ ได้รับเกียรติบัตรของสำนักงาน ป.ป.ช. จำนวน ๙ แห่ง ได้แก่

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
๒. เทศบาลเมืองบ้านสวน อ.เมือง จ.ชลบุรี
๓. เทศบาลตำบลไทรมา อ.เมือง จ.นนทบุรี
๔. เทศบาลตำบลนาตาล่วง อ.เมือง จ.ตรัง
๕. เทศบาลตำบลบางโขมด อ.บ้านหมอ จ.สระบุรี
๖. เทศบาลตำบลสามชุก อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี
๗. องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งหางแมว อ.แก่งหางแมว จ.จันทบุรี
๘. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อ.คีรีรัฐนิคม จ.สุราษฎร์ธานี
๙. องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงตาล อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง

และได้จัดทำประกาศสำนักงาน ป.ป.ช. ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่องผลการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ ทั้งนี้ได้กำหนดจัดพิธีมอบโล่เกียรติยศ เกียรติบัตร และเงินรางวัล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่น ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ ในวันสถาปนาสำนักงาน ป.ป.ช. ครบรอบ ๑๕ ปี วันอังคารที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ณ สำนักงาน ป.ป.ช. ถนนนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

๒.๓) โครงการเสริมสร้างความโปร่งใสในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามมติคณะอนุกรรมการป้องกันการทุจริต ด้านการเมืองการปกครอง ครั้งที่ ๕ - ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เห็นชอบให้สำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง ดำเนินงานโครงการเสริมสร้างความโปร่งใสในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นโครงการตามแผนปฏิบัติการและแผนการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยกำหนดไว้ ๒ กิจกรรม คือ ๓.๑ กิจกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ๓.๒ กิจกรรมครอบครัว อปท. โปร่งใส ห่างไกลคอร์รัปชัน และเห็นชอบให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้ง

คณะอนุกรรมการบริหารโครงการเสริมสร้างความโปร่งใสในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๕๗ เพื่อรับผิดชอบดำเนินงานบริหารโครงการดังกล่าว โดยมีรายละเอียดการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๑. กิจกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริตมีวัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริตให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และขยายผลหรือขยายเครือข่ายไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เป็นการรณรงค์และขยายแนวคิดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานด้วยความโปร่งใส และมีความเข้มแข็งในการบริหารราชการ เพื่อให้บังเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน และยกระดับมาตรฐานในการป้องกันการทุจริตขององค์กรตนเอง รวมถึงสร้างความตระหนักถึงปัญหาการทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างร้ายแรงให้แก่คณะผู้บริหารหรือข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงประชาชนในท้องถิ่น และเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมจริยธรรม และการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต

กลุ่มเป้าหมายเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นหรือที่ดี ด้านการป้องกันการทุจริต ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๖ มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๒ แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๒๘ แห่ง รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๑๘ แห่ง โดยได้ดำเนินกิจกรรม ดังนี้

๒. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ระหว่างวันที่ ๑๒ – ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ณ ห้องศรีวราปี ชั้น ๒ โรงแรม ทาวน์ อิน ทาวน์ กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๘ แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ประธาน รองประธาน และสมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๖ คน

๓. การตรวจประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ โดยคณะอนุกรรมการบริหารโครงการเสริมสร้างความโปร่งใสในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๕๗ ได้เดินทางไปตรวจประเมินเพื่อคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ ระหว่างวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยรับฟังและประเมินผลการนำเสนอและแผนปฏิบัติการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต จำนวน ๑๗ แห่ง และในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ได้ประชุมพิจารณาเห็นชอบให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ จำนวน ๑๖ แห่ง^{๘๗} ดังนี้

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
๒. องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต
๓. เทศบาลนครหาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
๔. เทศบาลเมืองพัทลุง อ.เมือง จ.พัทลุง

^{๘๗} องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการทุจริตภาคการเมือง, สำนักงานป้องกันและทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๕๗, หน้า ๒๓

๕. เทศบาลตำบลเกาะคา อ.เกาะคา จ.ลำปาง
๖. เทศบาลตำบลนาด้วง อ.นาด้วง จ.เลย
๗. เทศบาลตำบลปลายพระยา อ.ปลายพระยา จ.กระบี่
๘. เทศบาลตำบลหางว อ.เทิง จ.เชียงราย
๙. เทศบาลตำบลหนองควาย อ.หางดง จ.เชียงใหม่ (ขอสละสิทธิและไม่ร่วมลงนาม MOU)
๑๐. เทศบาลตำบลเวียงพางคำ อ.แม่สาย จ.เชียงราย
๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลกองก้อย อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน
๑๒. องค์การบริหารส่วนตำบลกุดชุม อ.กุดชุม จ.ยโสธร
๑๓. องค์การบริหารส่วนตำบลปรัก อ.สะเดา จ.สงขลา
๑๔. องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเวียง อ.เมือง จ.เชียงราย
๑๕. องค์การบริหารส่วนตำบลสมอแข อ.เมือง จ.พิษณุโลก
๑๖. องค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก อ.เข็ญใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

๒.๔) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะ ความรู้ในการวางแผน จัดลำดับความคิด การเตรียมและเทคนิคการใช้สื่อในการนำเสนออย่างมืออาชีพ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริตที่ได้รับการคัดเลือกในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต ประจำปี ๒๕๕๗ ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ ณ ห้องดอนเมือง ๒ โรงแรมอมารี ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต จำนวน ๑๕ แห่ง ผู้เข้าร่วมประชุมได้แก่ ผู้บริหารคณะทำงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ เผยแพร่วิทยากร หรืองานอื่นในลักษณะเดียวกัน

๒.๕) กิจกรรมครอบครัว อปท. โปรงใส ห่างไกลคอร์รัปชัน

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการป้องกันการทุจริตแก่ผู้บริหารฝ่ายการเมืองและครอบครัวของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริต เสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมจริยธรรม และการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตให้แก่คณะผู้บริหารฝ่ายการเมืองและครอบครัว รวมถึงให้ความรู้เกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้แก่คณะผู้บริหารฝ่ายการเมืองและครอบครัว ซึ่งได้ดำเนินการจัดกิจกรรมระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ ณ ห้องฟอลคอน ๒ โรงแรมเดอะกรีนเนอรี รีสอร์ท เขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา และได้มีการมอบประกาศนียบัตรการประกอบคุณความดี จากสำนักป้องกันการทุจริตภาคการเมือง ให้แก่บุตรของคณะผู้บริหารฝ่ายการเมืองที่เข้าร่วมโครงการเต็มเวลา ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยผู้บริหารฝ่ายการเมืองและครอบครัวของผู้บริหาร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ด้านการป้องกันการทุจริตที่สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๒ แห่ง จำนวน ๕๗ คน

๒.๖.๙ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป็นที่ทราบกันดีว่าการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นองค์การหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน ก็ตามย่อมประสบปัญหาอย่างหลากหลายกันไป โดยขึ้นอยู่กับสภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมขององค์กรนั้น ๆ เป็นสำคัญ ซึ่งการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ก็ประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานเช่นเดียวกัน ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ ได้กล่าวไว้ ดังนี้^{๘๘}

๑. โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละองค์กรยังขัดต่อหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักการที่มุ่งหมายให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

๒. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในบางเรื่องยังมีลักษณะไม่ชัดเจนและซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนกลางและองค์กรปกครองส่วนภูมิภาค อันเป็นการขัดต่อหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้มักเกิดข้อโต้แย้งและปัญหาในทางปฏิบัติ

๓. บทบัญญัติของกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ เหล่านี้ยังขาดบทบัญญัติในส่วนที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุมการดำเนินกิจการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางเรื่องยังเกินขนาดความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศโดยส่วนรวม ทำให้กระทบต่อสาระสำคัญของการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของคนในท้องถิ่น

การบริหารราชการแผ่นดินของไทย ๖ ประการ ดังนี้

๑. การบริหารราชการของประเทศไทยทั้งหมดเป็นการบริหารราชการโดยส่วนกลางที่บริหารโดยกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เมื่อเทียบกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นแล้ว ก็จะทำให้เห็นว่าท้องถิ่นจะมีบุคลากรเพียงร้อยละ ๘ ส่วนภูมิภาคก็ไม่มีอำนาจในการที่จะจัดทำของงบประมาณ ทั้งนี้เพราะส่วนกลางเป็นหน่วยควบคุมรวมศูนย์อำนาจบริหารราชการไว้อย่างสิ้นเชิง

๒. การบริหารราชการส่วนกลางนั้นเองกลับไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานในปัจจุบันและอนาคต เพราะโครงสร้างที่มีอยู่ในรูปของกระทรวง ทบวง กรม และสำนักนายกรัฐมนตรี หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรมได้ใช้กลไกของระบบงบประมาณแผ่นดินกลไกของการบริหารงานบุคคล กลไกการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจนโยบายภายใต้กรอบของกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่กระทรวง ทบวง กรมเป็นผู้กำหนดขึ้นมา

๓. การจัดตั้ง ยุบและเปลี่ยนแปลงส่วนราชการให้มีประสิทธิภาพโดยได้กำหนดไว้ในเงื่อนไขว่า ถ้าเป็นการยุบส่วนราชการเทียบเท่ากรมขึ้นไปจะต้องกระทำโดยพระราชบัญญัติ แต่การ

^{๘๘} นันทวัฒน์ บรมานันท์, การปกครองส่วนท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๒), หน้า ๘๖ - ๘๗.

แบ่งส่วนราชการภายในกรมให้กระทำเป็นพระราชกฤษฎีกา การตั้ง ยุบ เปลี่ยนแปลงอำเภอก็ทำโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งทำให้โครงสร้างต่าง ๆ นั้นยากที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้

๔. อำนาจการบริหารราชการยังกระจุกอยู่ที่ส่วนกลางในระดับบนขาดการมอบอำนาจอย่างแท้จริง

๕. การบริหารราชการส่วนภูมิภาคยังอ่อนแอ แม้ว่ากฎหมายบริหารราชการแผ่นดินจะกำหนดให้จังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่อำเภอไม่เป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลของจังหวัดก็เป็นการขัดต่อหลักที่จังหวัดเป็นเพียงสาขาของการบริหารราชการส่วนกลาง จังหวัดใช้งบประมาณแผ่นดินของส่วนราชการต่าง ๆ จากส่วนกลาง ไม่มีงบประมาณของตนเองสมกับที่เป็นนิติบุคคล และไม่มีฐานะที่จะมีอำนาจในการบริหารจังหวัดได้เช่นเดียวกับส่วนราชการระดับกรมหรือท้องถิ่นต่างๆ

๖. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือ ท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา ความหลากหลายในรูปแบบเช่นนี้ ประชาชนเกิดความสับสน ไม่สนใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ประชาชนได้รับบริการกิจการสาธารณะไม่เท่าเทียมกันทั้งมาตรฐานและคุณภาพ การประสานงานร่วมมือระหว่างหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ไม่ปรากฏชัดเจน ขาดการประสานงาน การทำกิจกรรมร่วมกัน รูปแบบของท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกผู้บริหารท้องถิ่นแตกต่างกัน และที่สำคัญก็คือว่า ท้องถิ่นแต่ละรูปแบบเกิดขึ้นมาต่างวาระต่างสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ทำให้รายได้ของแต่ละท้องถิ่นก็แตกต่างกันไปด้วย

ตารางที่ ๒.๑๖ ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
นันทวัฒน์ บรมานันท์ (๒๕๕๒ , หน้า ๘๖ - ๘๗)	ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของ อปท. ๑. โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓. บทบัญญัติของกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
โกวิท พวงงาม (๒๕๔๔ หน้า ๒๕๖ - ๒๕๗.)	ปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของ อปท. ๑.การบริหารราชการของประเทศไทยทั้งหมดเป็นการบริหารราชการโดยส่วนกลาง ๒.การบริหารราชการส่วนกลางนั้นเองกลับไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงาน ๓.การจัดตั้ง ยุบและเปลี่ยนแปลงส่วนราชการให้มีประสิทธิภาพ ๔. การบริหารราชการส่วนภูมิภาคยังอ่อนแอ ๕. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นยังขาดประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด นั้นเกิดปัญหาและอุปสรรคในด้านการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่และทรัพยากรทางการบริหารมาสู่องค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งยังประสบปัญหาในการดำเนินการ อันเนื่องมาจากผู้รับผิดชอบในการถ่ายโอนงบประมาณ บุคลากร ยังไม่มีความพร้อมและความเข้าใจในการปฏิบัติ รวมถึงผู้รับโอนก็เช่นเดียวกัน และที่สำคัญอย่างยิ่งปริมาณภารกิจในการถ่ายโอนยังมีปริมาณมาก ในขณะที่รายได้ จำนวน ผู้ปฏิบัติงานหรือบุคลากรยังมีอยู่อย่างจำกัด รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีการพัฒนาระบบการบริหารราชการภายในซึ่งยังขาดความชัดเจนและเข้าใจในบริบทในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารทั่วไป การบริหารการคลัง และการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

๒.๗ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ (Model) ในเรื่องของ ความหมาย ลักษณะและองค์ประกอบของรูปแบบ การพัฒนารูปแบบ และการตรวจสอบรูปแบบ ดังนี้

๒.๗.๑ ความหมายรูปแบบ (Model)

นักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบไว้หลายแนวคิดดังนี้

ความหมายของรูปแบบทางศึกษาศาสตร์ จะหมายถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร เป็นกรอบของความคิดเป็นการแทนความคิดออกมาให้เป็นรูปธรรม^{๘๙} และ หมายถึงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างหน่วยต่าง ๆ หรือ ตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้นรูปแบบ น่าจะมีมากกว่า ๑ มิติหลายตัวแปร และตัวแปรดังกล่าวต่างมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน^{๙๐}

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษามาของผู้สร้างเองเพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โดยใช้สื่อที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายและกระชับ ถูกต้อง และสามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงได้ โดยมีคุณลักษณะสำคัญ คือ การกำหนดตัวแปรหรือปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่ศึกษา มีการเชื่อมโยงและกำหนดทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านั้นด้วยหลักเหตุผลอันจะมาซึ่งการอธิบายถึงความเข้าใจอันชัดเจนและเน้นรูปธรรมขึ้น

^{๘๙}สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, “การวิจัยเพื่อหารูปแบบ”, รายงานการบรรยายพิเศษห้องแอดนการวิจัย ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ฝารายวิจัยครุศาสตร์ร่วมกับภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๙), หน้า ๓๖ (ถ่ายเอกสารเย็บเล่ม).

^{๙๐}อุทุมพร จามรมาน, “โมเดล (Model)”, วารสารวิชาการ, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒๖ (มีนาคม ๒๕๔๑), หน้า ๒๒.

ตารางที่ ๒.๑๗ ความหมายรูปแบบ (Model)

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (๒๕๒๙, หน้า ๓๖)	๑. รูปแบบทางศึกษาศาสตร์ ๒. ความสัมพันธ์ของตัวแปร ๓. การแทนความคิดออกมาให้เป็นรูปธรรม
อุทุมพร จามรมาน (๒๕๔๑, หน้า ๒๒)	๑. โครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยต่าง ๆ ๒. ตัวแปรมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ๓. การตรวจสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ๔. การตรวจสอบรูปแบบทางสังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์

๒.๗.๒ ลักษณะและองค์ประกอบของรูปแบบ

สำหรับลักษณะและองค์ประกอบของรูปแบบ ได้มีนักวิชาการทำการศึกษาไว้แล้ว การแบ่งประเภทของรูปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวว่า ควรมียาละเอียดขององค์ประกอบอย่างไรบ้าง รูปแบบจึงจะเหมาะสม เนื่องจากรายละเอียด และองค์ประกอบที่เหมาะสมของรูปแบบจะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ศึกษา และวัตถุประสงค์ในการสร้างรูปแบบนั้น ๆ

คุณลักษณะของรูปแบบประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

- ๑) แสดงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและตัวแปร
- ๒) นำไปสู่การทำงานได้ผลตรงตามที่ตั้งไว้แล้วโดยความสามารถ
- ๓) อธิบายถึงโครงสร้างหรือกลไกความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่จะศึกษาอย่างชัดเจน
- ๔) นำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ใหม่ หรือขยายองค์ความรู้
- ๕) สอดคล้องกับทฤษฎีเรื่องที่ใช้รูปแบบ^{๕๓}

สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่ดีของรูปแบบตามแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีลักษณะที่ประกอบด้วยความสัมพันธ์ของตัวแปรแบบมีโครงสร้าง ลักษณะที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผล และสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถนำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ใหม่ของปรากฏการณ์ที่ทำการวิจัย

^{๕๓} พูลสุข หิงสานนท์, การพัฒนารูปแบบ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า

ตารางที่ ๒.๑๘ ลักษณะและองค์ประกอบของรูปแบบ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
พูลสุข หิงศานนท์ (๒๕๔๐, หน้า ๘๗)	๑. แสดงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและตัวแปร ๒. นำไปสู่การทำงานได้ผลตรงตามที่ตั้งไว้แล้วโดย ความสามารถ ๓. โครงสร้างหรือกลไกความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ๔. การสร้างแนวคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ ๕. สอดคล้องกับทฤษฎีเรื่องที่ใช้รูปแบบ

๒.๗.๓ การพัฒนารูปแบบ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ มีผู้ศึกษาไว้แล้วสามารถสรุปได้ว่า

การพัฒนารูปแบบ หมายถึง กระบวนการในการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลองและนอกจากนี้เกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนารูปแบบยังพบว่า ไม่สามารถที่จะกำหนดแน่นอนตายตัวได้ แต่ขึ้นอยู่กับรายละเอียดของปรากฏการณ์ หรือสิ่งที่เราจะพัฒนารูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มแรก คือ กลุ่มที่มีความเห็นสอดคล้องกัน โดยเห็นว่า การพัฒนารูปแบบมีขั้นตอนดังนี้คือ ๑) ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐาน และระบุปัญหา และความต้องการจำเป็นแล้วนำไปสร้างรูปแบบเบื้องต้น ๒) การตรวจสอบหรือทดสอบรูปแบบ โดยประมวลความคิดเห็นจากการตรวจสอบ และเปรียบเทียบรูปแบบกับองค์ประกอบและภารกิจจริงหรือทดสอบและ ๓) ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้สมบูรณ์

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีเพียง ๒ ขั้นตอนหลักคือ ๑) การพัฒนารูปแบบ โดยดำเนินการพัฒนารูปแบบ ๒) การตรวจสอบรูปแบบหรือทดสอบรูปแบบสำหรับผู้วิจัยนั้น มีความคิดเห็นสอดคล้องกับกลุ่มแรก โดยเห็นว่า การพัฒนารูปแบบนั้นควรจะมีขั้นตอนอย่างน้อย ๓ ขั้นตอนดังนี้คือ

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาและวิเคราะห์หลักการ โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานจำเป็นแล้วนำไปสร้างรูปแบบเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ ๒ การตรวจสอบหรือทดสอบรูปแบบ โดยประมวลความคิดเห็นจากการตรวจสอบข้อมูลที่ศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบกับองค์ประกอบและภารกิจจริงขององค์กรที่ทำวิจัยหรือทดสอบตามสภาพข้อมูลตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ ๓ ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบและพัฒนาให้สมบูรณ์ขึ้นจนสามารถนำไปใช้ในการทดลองใช้ต่อไป^{๔๒}

^{๔๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๗.

ตารางที่ ๒.๑๙ การพัฒนารูปแบบ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
พูลสุข หิงศานนท์ (๒๕๔๐, หน้า ๘๗)	<p>๑. ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐาน และระบุปัญหา และความต้องการจำเป็นแล้วนำไปสร้างรูปแบบเบื้องต้น</p> <p>๒. การตรวจสอบหรือทดสอบรูปแบบ โดยประมวลความคิดเห็นจากการตรวจสอบ และเปรียบเทียบรูปแบบกับองค์ประกอบและภารกิจจริงหรือทดสอบและ</p> <p>๓. ทบทวนและปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้สมบูรณ์</p>

๒.๗.๔ การตรวจสอบรูปแบบ

แนวคิดในการตรวจสอบที่จะใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ได้ศึกษาแนวคิดจากนักวิชาการดังนี้ การตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ โดยแบ่งการตรวจสอบรูปแบบที่สำคัญได้เป็น ๒ ลักษณะคือ

๑) การตรวจสอบด้วยมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งพอจะใช้ในการทดลองรูปแบบทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์

๒) การตรวจสอบรูปแบบทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งอาจทดสอบโดยวิธีการทางสถิติ หรือการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิก็ได้^{๙๓}

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ คือ การชี้ชัดให้ทราบความหมายของรูปแบบ ลักษณะและองค์ประกอบ การพัฒนาและการตรวจสอบรูปแบบ โดยเป็นสิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษาของผู้สร้างเองเพื่อถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โดยใช้สื่อที่ทำให้เข้าใจได้ง่าย กระชับ และสามารถตรวจสอบเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้ โดยมีคุณลักษณะสำคัญในการกำหนดตัวแปรหรือปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่ศึกษา โดยการเชื่อมโยงและกำหนดทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านั้นด้วยหลักเหตุผล

ตารางที่ ๒.๒๐ การตรวจสอบรูปแบบ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
อุทุมพร จามรมาน (๒๕๔๕, หน้า ๒๓)	<p>๑. การตรวจสอบด้วยมูลเชิงประจักษ์</p> <p>๒. การตรวจสอบรูปแบบทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์</p>

^{๙๓}อุทุมพร จามรมาน, ๙ ขั้นตอนการทำประกันคุณภาพการศึกษาที่ครบวงจร, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พันธ์, ๒๕๔๕), หน้า ๒๓.

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้มีผู้สนใจทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นจำนวนมากซึ่งแต่ละท่านก็ได้ศึกษาในประเด็นที่ใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยขอแนะนำเสนอในรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการนำมาบริหารคน บริหารตนเอง และบริหารการทำงาน ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ดังนี้

วราภส ประสมสุข และคณะ^{๙๔} ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับหลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักพุทธธรรมกับหลักการบริหารการศึกษาที่ครอบคลุมถึง ๓ หลักการครองตน หลักการครองคน หลักการครองงาน และเพื่อเสนอหลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ได้นำเสนอหลักธรรมที่หลากหลาย ซึ่งมีจำนวน ๒๑ หลักธรรม ทำให้มีขอบเขตของการศึกษาที่กว้างขวาง และอาจทำให้มีความยุ่งยากสำหรับผู้บริหารในการเลือกหลักธรรมเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารในทางปฏิบัติ

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์^{๙๕} ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้การสร้างตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์ เศรษฐกิจพอเพียง โดยเปรียบเทียบกับพุทธเศรษฐศาสตร์” โดยผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ข้อสรุปว่า หลักพุทธธรรมที่นำมาใช้ในพุทธเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ มัชฌิมาปฏิปทา โยนิโสมนสิการ และอปัมาทธรรม มีความสัมพันธ์ กับคุณลักษณะด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมัชฌิมาปฏิปทากับความพอประมาณเป็นวิธีการหรือหนทางในการพัฒนาตน โยนิโสมนสิการกับความมีเหตุผลเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการพัฒนาตน และอปัมาทธรรมกับการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเป็นเครื่องกำกับการพัฒนาตน ผลการศึกษา พบว่าเนื้อหาของเศรษฐศาสตร์ กระแสหลักมีขอบเขตจำกัดอยู่ เพียงพุทธเศรษฐศาสตร์ ที่มีองค์ธรรมในระดับศีลเป็นประธาน การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพุทธเศรษฐศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์ กระแสหลักจึงสามารถใช้เฉพาะองค์ธรรมในระดับศีลเป็นเครื่องมือในการศึกษาเปรียบเทียบ โดยองค์ธรรมในระดับศีลที่เกี่ยวข้องกับ ๔ ทฤษฎีหลักทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ปาริสุทธศีล ๔ ที่ประกอบด้วย อาชีวปาริสุทธศีล ในกิจกรรมการผลิตปัจจัยสันนิสิตศีล ในกิจกรรมการบริโภค อินทรีย์สังวรศีล ในเรื่องอรรถประโยชน์ และปาฏิโมกข์สังวรศีล ในการกระจายผลผลิต จากการวิเคราะห์ เนื้อหาเพื่อค้นหาตัวชี้วัดที่สามารถกำหนดระดับของความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธเศรษฐศาสตร์พร้อมทั้งตัวอย่างและแนวทางในการประยุกต์ใช้ ตัวชี้วัดสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตตามแนว

^{๙๔} วราภส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์, “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธ”, **วารสารศึกษาศาสตร์** ๑๘, ๒ (พฤศจิกายน ๒๕๔๙ – มีนาคม ๒๕๕๑), หน้า ๖๓.

^{๙๕} พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, “การใช้การสร้างตัวชี้วัดเพื่อวิเคราะห์ เศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบกับพุทธเศรษฐศาสตร์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต** สาขาพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ตามกรอบทฤษฎีการผลิต ทฤษฎีการบริโภค ทฤษฎีอรรถประโยชน์ และ ทฤษฎีการกระจายผลผลิต โดยผลจากการวิเคราะห์ นำมาซึ่งการสร้างตัวชี้วัดเพื่อกำหนดระดับของ ความพอเพียงภายใต้คุณลักษณะความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำนวน ๑๓ ตัวชี้วัดตัวชี้วัดด้านความพอประมาณจำนวน ๗ ตัวแบ่งเป็น ตัวชี้วัดความพอประมาณใน กระบวนการ ๔ ตัว (กลุ่มตัวชี้วัดเชิงเปรียบเทียบ) ประกอบด้วยประสิทธิภาพการผลิต ประสิทธิภาพการ ผลิต ประสิทธิภาพการบริโภค ประสิทธิภาพการบริโภค และตัวชี้วัดความพอประมาณระหว่าง กระบวนการ ๓ ตัว (กลุ่มตัวชี้วัดเชิงสัมพัทธ์) ประกอบด้วย ความไม่พอเพียงความพอเพียงขั้นพื้นฐาน ความพอเพียงขั้นก้าวหน้าตัวชี้วัดด้านความมีเหตุผล จำนวน ๔ ตัว (กลุ่มตัวชี้วัดเชิงสมบูรณ์) ประกอบด้วย คุณค่าของปัจจัยการผลิต คุณค่าการผลิต คุณค่าของปัจจัยการบริโภค คุณค่าการบริโภค และ ตัวชี้วัดด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว จำนวน ๒ ตัว (กลุ่มตัวชี้วัดเชิงสัมพัทธ์) ประกอบด้วยสัดส่วน ปัจจัยการผลิต สัดส่วนปัจจัยการบริโภค

ตระกูล ชำนาญ^{๙๖} ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตาม แนวพุทธศาสตร์” ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนา พุทธถึงแผนการที่จะปฏิบัติ วิธีการ รูปแบบ พฤติกรรม การกำหนดตำแหน่งที่จะปฏิบัติการ และทัศนวิสัย ในการพัฒนา ซึ่งในที่นี้หมายถึงการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ปัจจัยหลัก (Core factor) ของการพัฒนาทั้งปวง กำหนดตำแหน่งสำคัญของ การพัฒนาไว้ที่ทรัพยากรมนุษย์ซึ่งรวมถึงกายกับใจ (Mater & Mind) ตามหลักพุทธศาสตร์ สอดคล้อง กับอภิปรัชญาหมวดญาณวิทยาที่ว่าถึงโลกทัศน์ หรือระบบความเชื่อ ในแง่ของวิธีการ รูปแบบ และ ศาสตร์การพัฒนา พุทธศาสตร์มีองค์ความรู้ที่กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาได้

สุทธีวรรณ ตันตริจนาวงค์ และ ศศิกัญจน์ ทวีสุวรรณ^{๙๗} การวิจัยเรื่องการส่งเสริม คุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็กเยาวชนและข้าราชการภาครัฐมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ ๑) ศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการส่งเสริมคุณธรรมในกลุ่ม เด็ก เยาวชน และข้าราชการ ภาครัฐ ๒) ศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรม ในกลุ่มเด็กเยาวชน และข้าราชการ ภาครัฐ ๓) ศึกษา การส่งเสริมคุณธรรมในกลุ่ม เด็ก เยาวชน และข้าราชการภาครัฐ ๔) ศึกษาการดำเนินงานส่งเสริม คุณธรรม ในกลุ่มเด็ก เยาวชน และข้าราชการ ภาครัฐ ๕) สร้างและพัฒนาแบบการส่งเสริม คุณธรรมในกลุ่มเด็ก เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมผู้บริหาร ครู นักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี มีดังต่อไปนี้ มีการกำหนดนโยบายแห่งชาติในการ ส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน โดยรัฐบาลจัดประชุมบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน เยาวชน และ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพิจารณานำหลักธรรมของทุกศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการศึกษา มาร่วมกันกำหนดเป็นนโยบายวาระแห่งชาติในการส่งเสริมคุณธรรมของเยาวชน โรงเรียนนำนโยบาย แห่งชาติมากำหนดเป็นนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและ

^{๙๖}ตระกูล ชำนาญ, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธศาสตร์”, รายงานวิจัย, (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

^{๙๗}สุทธีวรรณ ตันตริจนาวงค์ และศศิกัญจน์ ทวีสุวรรณ, “การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ”, รายงานวิจัย, (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

เป้าประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ โรงเรียนกำหนดมาตรฐานคุณธรรมของผู้บริหาร ครู นักเรียนโดยองค์หลักที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบมีคณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรศาสนา ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้บริหาร ครู มี การกำหนดยุทธศาสตร์ ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการ ส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน ดังนี้ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเป็นแบบอย่างที่ดี ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การกำหนด กฎ ระเบียบที่ส่งเสริมคุณธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การใช้สื่อปลูกกระแสคุณธรรม และยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างเครือข่ายคุณธรรม

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการพัฒนาท้องถิ่น และเล็งเห็นว่าสถาบันศาสนาที่เป็นแก่นของชุมชนปัจจุบันไม่ได้ทำหน้าที่ เป็นศูนย์กลางของชุมชน สถาบันการเมืองการปกครองเดิมปกครองด้วยธรรมและมีธรรมาภิบาล ปัจจุบันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สังคมดั้งเดิมมีรูปแบบเชิง สาระที่เป็นคุณค่าเกี่ยวกับความไว้วางใจ ความสามัคคี การให้และแบ่งปัน การต่างตอบแทน การเอื้ออาทร ค่านิยม การแลกเปลี่ยนและบรรทัดฐานทางสังคม ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท ของสังคม ในรูปแบบเชิงโครงสร้างมีกลุ่มและเครือข่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการฟื้นฟู

ตารางที่ ๒.๒๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักพุทธธรรม

นักวิจัย	ผลการวิจัย
วรภาส ประสมสุข และนิพนธ์ กินาวงศ์ ,๒๕๕๑.	๑. หลักการครองตน ๒. หลักการครองคน ๓. หลักการครองงาน ๔. และเพื่อเสนอหลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม
พิพัฒน์ ยอดพฤติการ, ๒๕๕๑	๑. มัชฌิมาปฏิปทา ๒. โยนิโสมนสิการ ๓. อัปมาทธรรม
ตระกูล ชำนาญ, ๒๕๔๓	๑. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ปัจจัยหลัก (Core factor) ของ การพัฒนาทั้งปวง ๒. กำหนดตำแหน่งสำคัญของการพัฒนาไว้ที่ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งรวมถึงกายกับใจ (Mater& Mind) ตามหลักพุทธศาสตร์
สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ และศศิภาณูจน์ ทวีสุวรรณ, ๒๕๕๒	๑. การเป็นแบบอย่างที่ดี ๒. การกำหนดกฎ ระเบียบที่ส่งเสริมคุณธรรม ๓. การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ๔. การใช้สื่อปลูกกระแสคุณธรรม ๕. การสร้างเครือข่ายคุณธรรม

๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กรในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาองค์กร ทั้งองค์กรท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชน ที่มีความหลากหลายใน นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย^{๙๘} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ : กุญแจสู่ความเป็นเลิศ” ผลจากการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็น เครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการขับเคลื่อนผลการปฏิบัติงานขององค์กร ซึ่งความสำเร็จของแต่ละองค์กร สามารถเกิดได้จากการพัฒนาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การใช้ความรู้ความสามารถของพนักงานในการ สร้างกำไรเพิ่มขึ้น และสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ขององค์กร เพื่อนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ดี ขึ้น ซึ่งกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเป็นกลไกในการสนับสนุนให้พนักงานขับเคลื่อนผลการ ปฏิบัติการขององค์กร โดยที่การออกแบบกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นจะต้องทราบถึงกล ยุทธ์ขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงพันธกิจและเป้าหมายขององค์กร ดังนั้นการออกแบบกลยุทธ์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องนำกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บูรณาการไปกับกลยุทธ์องค์กร และเป้าหมายขององค์กร และให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกลยุทธ์การบริหารทรัพยากร มนุษย์สอดคล้องเป็นไปในทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนต่อกกลยุทธ์ขององค์กร จึงจะทำให้กล ยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเป้าหมายและผลการปฏิบัติงานขององค์กร โดยที่กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องตระหนักว่าพนักงานคือทรัพยากรที่สำคัญ ตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ และความต้องการที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของพนักงานกับเป้าหมาย ขององค์กร เพื่อทำให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการสร้างพนักงานให้เป็นทรัพยากร ที่มีคุณค่า เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถสร้างผลผลิตให้กับองค์กร

ทรงชัย นกขมิ้น^{๙๙} ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กร บริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสมุทรปราการ มีระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน ของการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า มีการพัฒนาอยู่ในระดับมากจำนวน ๒ ด้านคือ มีการพัฒนาตามหลักความคุ้มค่า และการพัฒนาตามหลักความรับผิดชอบต่อสังคม และพบว่า มีการพัฒนาอยู่ ในระดับปานกลางจำนวน ๔ ด้าน คือ การพัฒนาตามหลักคุณธรรม การพัฒนาตามหลักนิติธรรม การพัฒนาตามหลักความโปร่งใส และการพัฒนาตามหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

^{๙๘}เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย, “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ: กุญแจสู่ความเป็นเลิศ”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๔).

^{๙๙}ทรงชัย นกขมิ้น, *การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบล:กรณีศึกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ, รายงานการวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

จินตนา บิลมาศ และคณะ^{๑๐๐} ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน” ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า กลุ่มข้าราชการพลเรือนที่จำเป็นเร่งด่วนจะต้องได้รับการพัฒนา ก่อนคือ ข้าราชการบรรจุใหม่ทั่วไป กลุ่มที่จำเป็น จะต้องพัฒนาเฉพาะบางจิตลักษณะ ได้แก่ พัฒนาความเชื่ออำนาจในตน และลักษณะมุ่งอนาคต คือ กลุ่มข้าราชการหญิงระดับกลาง ส่วนข้าราชการชายระดับกลางควรพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม และผลการวิจัยยังพบว่า

๑) ข้าราชการบรรจุใหม่และข้าราชการระดับกลางมีจิตลักษณะแตกต่างกัน ๔ ประเภท ไม่รวมสุขภาพจิต กล่าวคือ ข้าราชการระดับกลางมีความเชื่ออำนาจในตน ทศนคติต่อการทำงานราชการ ลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าข้าราชการบรรจุใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสถานภาพการเป็นข้าราชการนี้ส่งผลต่อจิตลักษณะเหตุผลเชิงจริยธรรมมากที่สุดในทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ว่า ข้าราชการระดับกลางมีมีจิตลักษณะ ๕ ประเภท สูงกว่าข้าราชการบรรจุใหม่ เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาพบว่าข้าราชการที่มีการศึกษาสูงมีจิตลักษณะ ๓ ประเภทสูงกว่าข้าราชการที่มีการศึกษาต่ำและมีทศนคติต่อการรับราชการต่ำกว่าข้าราชการที่มีการศึกษาต่ำ และเมื่อพิจารณาตามเพศ ปรากฏว่าข้าราชการชายมีจิตลักษณะ ๔ ประเภท ดีกว่าข้าราชการหญิง ยกเว้น ทศนคติต่อการทำงานราชการซึ่งไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้ที่ทำงานตรงกับอุปนิสัยมากกว่าจะเป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในตน ทศนคติต่อการทำงานราชการ และลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าข้าราชการที่ทำงานตรงกับอุปนิสัยน้อยกว่า

๒) ไม่ปรากฏว่าข้าราชการประเภทที่มีอายุมาก ระดับการศึกษาสูงและมีสุขภาพจิตดี มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าข้าราชการที่มีอายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพจิตในปริมาณอื่น ๆ แต่ปรากฏว่าตัวแปรทั้งสามมีความสัมพันธ์กับเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเป็นเอกเทศจากกันโดยที่ข้าราชการหญิงและข้าราชการที่ทำงานอยู่ในจังหวัดเจริญมากที่มีสุขภาพจิตดีเป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าข้าราชการที่มีสุขภาพจิตไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และข้าราชการชายที่มีระดับการศึกษาสูง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าข้าราชการชายที่มีระดับการศึกษาต่ำ และข้าราชการที่มีอายุมากกลับมีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำกว่าข้าราชการอายุปานกลางและต่ำกว่าข้าราชการอายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า ข้าราชการใหม่ทั่วไปที่จะทำงานราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงต่อไป ควรได้รับการพัฒนาลักษณะทางจิต ๓ ประการ คือ

๑) ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน หมายถึง การเพิ่มความตระหนักในความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคตต่อตนเอง ต่อหน่วยงานและต่อประเทศ นอกจากนี้จึงต้องรู้จักควบคุมตนเองให้ทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งงามที่วางไว้สำหรับอนาคตให้ได้

๒) ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ถ้าตนพยายามมากในทางที่ถูกก็จะเกิดผลดีมากตามมาด้วย และเชื่อว่าผลดีและผลเสียที่เกิดกับตนนั้น มีสาเหตุจากตนเองเป็นส่วนใหญ่ มิได้เกิดจากความบังเอิญหรือโชคเคราะห์ จะได้เป็นผู้ที่กระตือรือร้นทำความดี ไม่ถ่อมใจอวดหรือให้บุญหล่นทับ

^{๑๐๐}จินตนา บิลมาศและคณะ, “คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน”, รายงานการวิจัยมูลนิธิเอเชีย, สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., ๒๕๒๙. หน้า ๑-๒.

๓) ทัศนคติที่ดีต่อการทำงานราชการ หมายถึง การเห็นประโยชน์ของการทำงานราชการ ทั้งต่อตนเอง และประเทศชาติ มีความพอใจในงานของตน และพร้อมที่จะร่วมมือกับข้าราชการอื่น เพื่อให้งานราชการเกิดประสิทธิผลให้มากยิ่งขึ้น

พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และคณะ^{๑๑๑} รายงานการศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งด่านศุลกากร ณ บ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี” สรุปผลการศึกษาความเหมาะสมเบื้องต้นของการพัฒนาด่านศุลกากรบ้านพุน้ำร้อนใช้แนวคิดในการวิเคราะห์ด้วยการพิจารณาผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อประเทศไทยและกาญจนบุรีของ AEC SEC BISMSTEC ACMECS DDC และ BEZ โดยในขั้นแรกจะเป็นการพิจารณาผลกระทบของสภาพแวดล้อมนอกทั้ง ๖ ตัวว่ามีผลอย่างไรต่อประเทศไทยและเมื่อใด ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อตกลงของประเทศสมาชิกในการร่วมมือกันพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างกันและขึ้นอยู่กับความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ขั้นตอนต่อไปคือการพิจารณาว่าผลกระทบที่มีต่อประเทศไทยนั้นมีสิ่งใดประเด็นใดที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในแง่บวกและแง่ลบต่อกาญจนบุรีบ้าง โดยจะพิจารณาใน ๓ ประเด็นคือการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ซึ่ง DDC และ BEZ ที่มีต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวจะมีผลกระทบในระดับสูงทั้งสามด้าน ส่วน AEC จะส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุนในระดับสูงแต่กระทบต่อการท่องเที่ยวระดับปานกลาง ACMECS มีผลกระทบต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ส่วน BIMSTEC ส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน ในระดับปานกลางแต่ส่งผลกระทบต่อท่องเที่ยวในระดับต่ำ สรุปในภาพรวมจะพบว่าสภาพแวดล้อมนอกทั้ง ๖ ปัจจัยดังกล่าวนั้นส่งผลกระทบต่อการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อกาญจนบุรีแล้วต่อไปก็เป็นการวิเคราะห์การใช้พื้นที่ด่านศุลกากรบ้านพุน้ำร้อนโดยพิจารณาในด้านแนวคิดการให้บริการสาธารณะและการจัดการชายแดน ปริมาณตู้สินค้า รถโดยสารและผู้ให้บริการ การจัดโครงสร้างภายใน และการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากด่านศุลกากรอื่นด้านอื่นๆ คือมีการให้บริการรถไฟ การเป็นประตูต้อนรับเข้าสู่อาเซียนและจีนตอนใต้ นอกจากนี้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่เกิดขึ้นกับด่านศุลกากรอื่นเช่นการจราจร การให้บริการ การสร้างเมืองเศรษฐกิจติดกับพื้นที่ศุลกากร ที่ปรึกษาจึงได้เสนอให้พื้นที่สำหรับด่านศุลกากรบ้านพุน้ำร้อน ๔๘๑ ไร่และมีการวางแผนแนวคิดการใช้ที่ดินและกันสำรองสำหรับการขยายตัวในอนาคต แนวคิดการให้บริการสาธารณะที่เน้นการติดต่อเฉพาะด้าน การปฏิบัติโดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน และการวางตนเป็นกลาง และการจัดการชายแดนที่เน้นการอำนวยความสะดวกทางการค้า แต่มีมาตรการด้านการควบคุมด้านความมั่นคงและปฏิบัติการด้านบริหารความเสี่ยง

ในส่วนปริมาณตู้สินค้าที่ผ่านท่าเรือน้ำลึกทวายนั้นจะมาจากส่วนแบ่งตู้สินค้าจากแหลมฉบัง และ ปาดังเบซาร์ นอกจากนั้นก็จะมีมาจากปริมาณการค้าที่เพิ่มขึ้นกับฝั่งตะวันตกและจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนให้เกิดขึ้นให้ได้ ส่วนรถยนต์ส่วนบุคคลและรถโดยสารจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของการค้าชายแดนและการค้าระหว่างประเทศซึ่งสืบเนื่องมาจากผลกระทบของสภาพแวดล้อมนอก

^{๑๑๑}พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และคณะ, “รายงานการศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งด่านศุลกากร ณ บ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี”, รายงานการศึกษาวิจัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๕, หน้า ๑๔๗-๑๔๘.

การจัดโครงสร้างภายในของกรมศุลกากรที่ประกาศใช้กับด่านศุลกากรต่างๆ ทั้งในแง่ภารกิจ โครงสร้าง และอัตรากำลังเมื่อเปรียบเทียบกับ ภารกิจของด่านศุลกากรบ้านพุน้ำร้อน จะมีความแตกต่างจาก

เปรมชญา ชนะวงศ์ และคณะ^{๑๐๒} ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพชุมชนบนเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานทุนทางสังคม” ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนอำเภอดอนสักพื้นที่ริมฝั่งทะเลในป่าดอนสัก สภาพพื้นที่เป็นที่ดอนสลับกับที่ราบ ในอดีตทรัพยากรธรรมชาติสมบูรณ์ทั้งป่าดินน้ำแร่ทะเลมีป่าชายเลนผืนใหญ่ที่สุดในอ่าวบ้านดอน ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม สังคมวัฒนธรรมชุมชนมีพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดของชุมชน วัฒนธรรมความเชื่อประเพณีที่เป็นทุนทางสังคมทั้งในด้าน การทำมาหากินและการประกอบอาชีพ ด้านการศึกษามีโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๗ โรงเรียน ความสัมพันธ์ชุมชนยังมีระบบเครือญาติ มีภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตที่ยังปรับใช้ได้ตามยุคสมัย อาชีพของชุมชนทำประมงชายฝั่ง การทำเกษตรกรรม ระบบการเมืองการปกครองในอดีตมีผู้นำที่อนุเคราะห์ด้วยธรรมปัจจุบันยึดผลประโยชน์

สรุปได้ว่า ทุนทางสังคมมีรูปแบบเชิงสสารและโครงสร้าง มีองค์ประกอบ ๔ ด้าน คือ ทุนคน ทุนสถาบัน ทุนวัฒนธรรม และทุนองค์ความรู้ ทุนคน คนมีคุณภาพในด้านสุขภาพปานกลาง มีจิตใจดีโอปอ้อมอารี สติปัญญาเฉลียวฉลาด ทุนวัฒนธรรมมีพื้นฐานจากพระพุทธศาสนาที่เป็นบ่อเกิด ความเชื่อและประเพณีเฉพาะถิ่นที่สร้างอัตลักษณ์ของตนที่เติมเต็มทุนชีวิตให้สมบูรณ์ สถาบันครอบครัวที่เคยเข้มแข็งอ่อนแอลง สถาบันศาสนาที่เป็นแก่นของชุมชนปัจจุบันไม่ได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน สถาบันการเมืองการปกครองเดิมปกครองด้วยธรรมและมีธรรมาภิบาล ปัจจุบันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดั้งเดิมมีรูปแบบเชิงสสารที่เป็นคุณค่าเกี่ยวกับความไว้วางใจ ความสามัคคี การให้และแบ่งปัน การต่างตอบแทน การเอื้ออาทร ค่านิยมการแลกเปลี่ยนและบรรทัดฐานทางสังคม ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม ในรูปแบบเชิงโครงสร้างมีกลุ่มและเครือข่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการฟื้นฟู

ตารางที่ ๒.๒๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร

นักวิจัย	ผลการวิจัย
เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย, ๒๕๕๔.	๑. กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๒. ความสัมพันธ์เชิงบวกกับเป้าหมาย ๓. ผลการปฏิบัติงานขององค์กร
ทรงชัย นกขมิ้น, ๒๕๕๒.	๑. การพัฒนาตามหลักคุณธรรม ๒. การพัฒนาตามหลักนิติธรรม ๓. การพัฒนาตามหลักความโปร่งใส ๔. การพัฒนาตามหลักการมีส่วนร่วม

^{๑๐๒} เปรมชญา ชนะวงศ์ และคณะ, “การพัฒนาศักยภาพชุมชนบนเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานทุนทางสังคม”, รายงานการวิจัย, (สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๓), หน้า ๒.

ตารางที่ ๒.๒๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กร (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย, ๒๕๕๔.	๑. กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๒. ความสัมพันธ์เชิงบวกกับเป้าหมาย ๓. ผลการปฏิบัติงานขององค์กร
ทรงชัย นกขมิ้น, ๒๕๕๒.	๑. การพัฒนาตามหลักคุณธรรม ๒. การพัฒนาตามหลักนิติธรรม ๓. การพัฒนาตามหลักความโปร่งใส ๔. การพัฒนาตามหลักการมีส่วนร่วม
จินตนา บิลมาศ และคณะ, ๒๕๒๙.	๑. ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน ๒. ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ๓. ทักษะที่ดีต่อการทำงานราชการ
พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และคณะ, ๒๕๕๕.	๑. แนวคิดการให้บริการสาธารณะ ๒. ปฏิบัติโดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน ๓. การวางตนเป็นกลาง ๔. การดำเนินการบริหารความเสี่ยง
เปรมชญา ชนะวงศ์ และคณะ, ๒๕๕๓.	๑. ทูคนคน ๒. ทูนสถาบัน ๓. ทูนวัฒนธรรม ๔. ทูนองค์ความรู้

๒.๗.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ทำงานรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารองค์กรโดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารไม่ว่าจะเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความหลากหลายในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปรับใช้อย่างเหมาะสม ดังนี้

วีระศักดิ์ เครือเทพ^{๑๐๓} วิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังของเทศบาลฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยตอบคำถามต่างๆ ข้างต้นอย่างเป็นรูปธรรม การวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Fiscal Capacity Analysis) เป็นเครื่องมือทางการบริหารประการหนึ่งที่ใช้ในการประเมินถึงศักยภาพในการจัดหารายได้ (Revenue-Raising Capacity : RRC) เปรียบเทียบ

^{๑๐๓}วีระศักดิ์ เครือเทพ, “การวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังของเทศบาล (Measuring Municipal Fiscal Health in Thailand)”, รายงานวิจัย, (คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑). หน้า ๒.

กับความจำเป็นในด้านรายจ่าย (expenditure needs : EN) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์ขีดความสามารถทางการคลังจึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงระดับความเพียงพอของทรัพยากรทางการคลังของท้องถิ่นเมื่อเปรียบเทียบกับความจำเป็นในด้านรายจ่ายในช่วงเวลาหนึ่งๆ ทั้งนี้ เราสามารถนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดนโยบายการคลังท้องถิ่นหลายประการ ตัวอย่างเช่น การบริหารจัดการเก็บภาษีอากร การวางแผนพัฒนารายได้ การวางแผนการใช้จ่าย/และหรือ การลงทุน ฯลฯ เป็นต้น สามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเงินในการดำเนินงาน และสามารถใช้ในการกำหนดนโยบายการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Intergovernmental Fiscal Transfer Policy)

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล^{๑๐๔} วิจัยเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์เพื่อ สํารวจคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารที่มีผลต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล และศึกษาพฤติกรรมการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลที่อาศัยคุณธรรมจริยธรรมของ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้แก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตามหลักธรรมาภิบาลนั้น คณะผู้วิจัย ศึกษาเฉพาะหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีประจำปี ๒๕๔๗ ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ รวมจำนวน ๑๐ แห่ง พบว่า จุดเด่นในการบริหารงานที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็น กลุ่มตัวอย่างได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี ๒๕๔๗ ได้แก่ การบริหารจัดการหลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ ปฏิบัติตาม ระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่เคยมีปัญหาเรื่องผู้มีอิทธิพลหรือการถูกข่มขู่จาก คนในพื้นที่ แต่ที่มีบ้างจะเกิดขึ้นจากคนนอกพื้นที่และเป็นเรื่องของการสูญเสียผลประโยชน์ สิ่งยึดเหนี่ยวหรือสิ่งที่เตือนใจให้ผู้บริหาร พนักงานปฏิบัติงานด้วยความสุจริตคือ ความภูมิใจในตนเองที่เป็นข้าราชการ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ทำงานให้ประเทศชาติซึ่งถือว่า มีเกียรติ มี ศักดิ์ศรี หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี งบประมาณประจำปี ข่าวการจัดซื้อจัดจ้าง ผลการจัดซื้อจัดจ้าง กำหนดการประชุม อบต. รายงานทางการเงิน ขั้นตอนการรับบริการ เอกสารที่ต้องใช้และระยะเวลา ที่แล้วเสร็จของการให้บริการ ให้ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทาง เว็บไซต์ วารสาร แผ่นพับ การติดประกาศ ณ ที่ทำการ อบต. ร้านค้าในหมู่บ้าน หอกระจายข่าว เสียง ตามสาย เสียงไร้สาย วิทยุชุมชนหลักความรับผิดชอบต่อ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลจะสอบถามความเห็นของประชาชนโดยผ่านประชาคมหมู่บ้านเพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ในแต่ละหมู่บ้านก่อน แล้วจึงนำมารวมกันเพื่อจัดลำดับตามความจำเป็นเร่งด่วนในภาพรวมอีกครั้ง และส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาท้องถิ่นจะมีการส่งเสริมและสนับสนุน

^{๑๐๔} คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, “คุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล”, รายงานวิจัย, (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), ๒๕๔๙), หน้า ๑.

งบประมาณ เพื่อดำเนิน กิจกรรม ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริม เศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน การจัดระเบียบชุมชน สังคมและรักษาความสงบเรียบร้อยด้วย นอกจากนั้น อบต. มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารจัดการท้องถิ่น ภาษี กฎหมายเบื้องต้นและสาธารณสุข เป็นต้น

ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร^{๑๐๕} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาล ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า ๑) การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนประกอบด้วย ๘ องค์ประกอบ คือ หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรมและเสมอภาค หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักความมั่นคง หลักความมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักการใช้อำนาจหน้าที่ และ ๒) การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ ๘ องค์ประกอบ มีความเหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับขอบข่ายการวิจัย

สุรศักดิ์ โตประสี^{๑๐๖} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลมีธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความสำนึกรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิภาพ และหลักการควบคุมการคอร์รัปชัน ๒) ขนาดและภูมิภาคที่แตกต่างกันส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิผลในการบริหารงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ๓) ภูมิภาคที่แตกต่างกันส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมี ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ และ ๔) ตัวแปรอิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ดีที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยจากปัจจัยด้านประสิทธิภาพการมีส่วนร่วม นิติธรรม ความสำนึกรับผิดชอบ ความโปร่งใส และการควบคุมการคอร์รัปชัน โดยตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ ๖๕.๒

ประทีป มากมิตร^{๑๐๗} วิจัยเรื่อง จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า ๑) จริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีองค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ ๑ จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา จริยธรรมต่อองค์กร และ จริยธรรมต่อสังคม องค์ประกอบที่ ๒ คือ จริยธรรมต่อนักศึกษา และ จริยธรรมต่อผู้ร่วมงาน องค์ประกอบที่ ๓ คือ จริยธรรมต่อส่วนงาน และ จริยธรรมส่วนตน ๒) แนวทางในการส่งเสริม จริยธรรมของผู้บริหารระดับหัวหน้าภาควิชาของสถาบันศึกษาเอกชน มี ๘ แนวทางใหญ่ ได้แก่ ๑) การสนับสนุนด้านนโยบาย ๒) มีการจัดฝึกอบรมจริยธรรม ๓) จัดทำประมวลจริยธรรม หรือ จริยธรรมวิชาชีพในองค์กร ๔) การตรวจสอบจริยธรรม ๕) การนำจริยธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งสำคัญใน

^{๑๐๕} ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร, การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน, **ดัชนีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๕๑.

^{๑๐๖} สุรศักดิ์ โตประสี, ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล, **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๕๓.

^{๑๐๗} ประทีป มากมิตร, “จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา” **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

การบริหารทรัพยากรบุคคล ๖) การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำ ๗) มีคณะกรรมการหรือที่ปรึกษาด้านจริยธรรม ๘) การจูงใจ

บุญแสง ชีระภากร^{๑๐๘} วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทมีรูปแบบภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ แบบปล่อยวาง แบบมีส่วนร่วม และแบบส่งเสริมตามลำดับ โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๒) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกช่วงอายุ ทั้งเพศหญิงและเพศชายในทุกระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ แบบปล่อยวาง และแบบมีส่วนร่วม และยังมีประสบการณ์ทำงานมากขึ้น การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนยิ่งลดลง ๓) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่บริหารโดยคำนึงถึงมิติประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม ซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน แต่ในมิติความมีจริยธรรม และเคารพกฎหมาย และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงน้อยกว่ามิติอื่น ๔) เมื่อควบคุมตัวแปรระยะเวลาที่เคยทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาก่อน ประเภทผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม การสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส ส่วนรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือการคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม และการสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น แต่ตัวแปรทั้งสองไม่มีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงาน

ตารางที่ ๒.๒๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการ	ผลการวิจัย
วีระศักดิ์ เครือเทพ, ๒๕๕๑.	๑. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานท้องถิ่น ๒. ความยั่งยืนทางการเงินในการดำเนินงาน ๓. การกำหนดนโยบายการให้เงินอุดหนุนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และคณะ, ๒๕๕๕.	๑. แนวคิดการให้บริการสาธารณะ ๒. ปฏิบัติโดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน ๓. การวางตนเป็นกลาง ๔. การด้านบริหารความเสี่ยง

^{๑๐๘}บุญแสง ชีระภากร, “ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” . ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒) , หน้า ๔-๕.

ตารางที่ ๒.๒๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

นักวิชาการ	ผลการวิจัย
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๙	๑. คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารที่มีผลต่อการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบล ๒. พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่อาศัย คุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ๓. กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล
จินตนา บิลมาศ และคณะ, ๒๕๒๙.	๑. ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน ๒. ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ๓. ทักษะที่ดีต่อการทำงานราชการ

๒.๗.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ ในการบริหารจัดการองค์กร ที่มีความแตกต่างทางด้านโครงสร้างการบริหารไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน การสร้างรูปแบบการบริหารองค์การจึงต้องมีการศึกษาสภาพแวดล้อม และบริบทต่างๆ ด้วยกระบวนการที่ชัดเจน ทำให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้ที่ใช้ในการวิจัยกับระบบการบริหารงานนั้นๆ ก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารงานที่สมบูรณ์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงดังตัวอย่างงานวิจัยเหล่านี้ คือ

ประดิษฐ์ ตีวัฒน์กุล^{๑๐๙} ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกรุงเทพมหานคร : ศึกษาการพัฒนาแบบที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า แนวความคิดในการปฏิรูประบบการบริหารกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ มองว่ากรุงเทพมหานครใหญ่โตเกินไปควรที่จะแบ่งหน่วยงานย่อยเพื่อความคล่องตัว กลุ่มที่ ๒ มองว่า ด้อยอยู่แล้วแต่จะต้องปรับปรุงในส่วนขั้นตอนการบริหารและเพิ่มอำนาจหน้าที่ กลุ่มที่ ๓ มองว่าจะต้องแบ่งอำนาจให้สำนักงานเขตรับผิดชอบมากขึ้นเพื่อการบริหารประชาชน ทางผู้วิจัยได้เสนอแนะที่มีความจำเป็นจะต้องพัฒนาแบบอีก ๓ ระยะ คือ ระยะสั้น ใช้รูปแบบเดิมแต่ควรกระจายอำนาจให้กับสำนักเขตมากขึ้น ระยะกลาง ควรแบ่งการบริหารเป็น ๓ ระดับ ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ผู้ทรงคุณวุฒิสภากรุงเทพมหานคร และสภาเอกรูปประจำเขต และระยะยาว จะต้องจัดตั้งสำนักเขตบริหารท้องถิ่น มีประธานเขตและข้าราชการประจำหรือมาจากการเลือกตั้ง

^{๑๐๙} ประดิษฐ์ ตีวัฒน์กุล, การบริหารกรุงเทพมหานคร : ศึกษาการพัฒนาแบบที่เหมาะสม, รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙).

บรรจง เจริญสุข^{๑๐๐} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีสถานภาพการบริหารสถานศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามขอบข่ายภารกิจการบริหารสถานศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ส่วนรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน พบว่ารูปแบบซึ่งเป็นวิธีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วย ภารกิจสถานศึกษา ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป แต่ละด้านประกอบด้วยภารกิจการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ๖ หลัก ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนมีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ทรงวิทย์ แก้วศรี^{๑๐๑} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ยุทธวิธีในการประกาศศาสนาของพระพุทธเจ้า” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หลักการบริหารสมัยใหม่ตามรูปแบบการบริหารเชิงยุทธวิธีนั้นสอดคล้องกับวิธีการของพระพุทธเจ้าที่ทรงใช้มาก่อนแล้วทั้งสิ้น วิธีการของพระองค์เป็นวิธีการปฏิบัติจริงเรียบง่าย กระชับรัดกุม ตรงประเด็น สามารถจัดการแก้ปัญหาการบริหารได้ทุกอย่างอย่างได้ผลมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะทุกกระบวนการความคิดของพระองค์เป็นระบบและสมเหตุสมผล

วันชัย สุขตาม^{๑๐๒} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์” ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ๑) แนวคิดที่สามารถผลักดันให้ทุนมนุษย์ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักพุทธธรรมที่สำคัญ ได้แก่ ภาวนา ๔ ไตรสิกขา การใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ จริต ๖ รวมถึงการพิจารณากลุ่มผู้รับเข้าการพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการมองหลักการต่าง ๆ จากบัว ๔ เหล่า อันเป็นการพิจารณาคณสมบัติในการเรียนรู้ของบุคคลทางพุทธศาสนา ๒) นักพัฒนาทุนมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องนำการวางแผนพัฒนาทุนมนุษย์ตามวิถีพุทธ การพิจารณาจะแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ การพัฒนาระดับองค์การ (Organizational Development) และการพัฒนาในระดับบุคคล (Individual Development) ๓) วิธีการพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์ สามารถแบ่งได้ ๒ กระบวนทัศน์ คือ ๑. กระบวนทัศน์ในการจัดการเพื่อพัฒนาให้อยู่ในระดับ โลกียธรรม และ ๒. กระบวนทัศน์ในการจัดการเพื่อพัฒนาให้อยู่ในระดับโลกุตระธรรม สำหรับผลการพัฒนาสูงสุดที่จะได้คือการสู่ภาวะนิพพาน พุทธธรรมมีหลักการที่ครอบคลุมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม (การพัฒนาศีล) การพัฒนาจิตใจให้มีสุขภาพจิตที่ดี มีสมรรถภาพจิตสูงขึ้น จิตมีคุณภาพมากขึ้น (การพัฒนาสมาธิ) และพัฒนาไปสู่ระดับการเข้าถึงสังขารธรรม (การพัฒนาปัญญา)

^{๑๐๐}บรรจง เจริญสุข, “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน”, **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** (การบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๕๒.

^{๑๐๑}ทรงวิทย์ แก้วศรี, “การศึกษาวิเคราะห์ยุทธวิธีในการประกาศศาสนาของพระพุทธเจ้า”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๑.

^{๑๐๒}วันชัย สุขตาม, “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์”, **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์), ๒๕๕๕.

นาคม อีรสุวรรณจักร^{๑๑๓} ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี พบว่า รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ผลการประเมินการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรีพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ ส่วนผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรีที่ได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการที่สำคัญที่สุด เพราะมนุษย์เป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในการพัฒนาทุกๆ ด้าน และจะอย่างไรที่จะทำให้องค์กรนั้นมีคุณภาพ นั่นคือ ถ้าองค์กรนั้นมีบุคลากรที่ดีมีคุณภาพแล้วจะต้องคงรักษาบุคลากรนั้นให้อยู่กับองค์กรให้นานที่สุดหรือมีการจัดการฝึกทักษะให้กับบุคลากรในองค์กรก็ได้ เพื่อที่จะได้พัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการทำงานและมีการแก้ปัญหาเมื่อมีอุปสรรคได้ทันท่วงที

ตารางที่ ๒.๒๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
บรรจง เจริญสุข ,๒๕๕๒.	๑. รูปแบบการบริหารวิชาการ ๒. รูปแบบการบริหารงบประมาณ ๓. รูปแบบการบริหารบุคคล ๔. รูปแบบการบริหารทั่วไป
ประดิษฐ์ ดิวัฒน์กุล ,๒๕๔๙	๑. รูปแบบเดิมเพื่อกระจายอำนาจให้กับสำนักเขตมากขึ้น ๒. แบ่งการบริหารเป็น ๓ ระดับ ผู้ว่ากรุงเทพมหานคร ผู้ทรงคุณวุฒิสภากรุงเทพมหานคร และสภาเอกรูปประจำเขต ๓. การจัดตั้งสำนักเขตบริหารท้องถิ่น

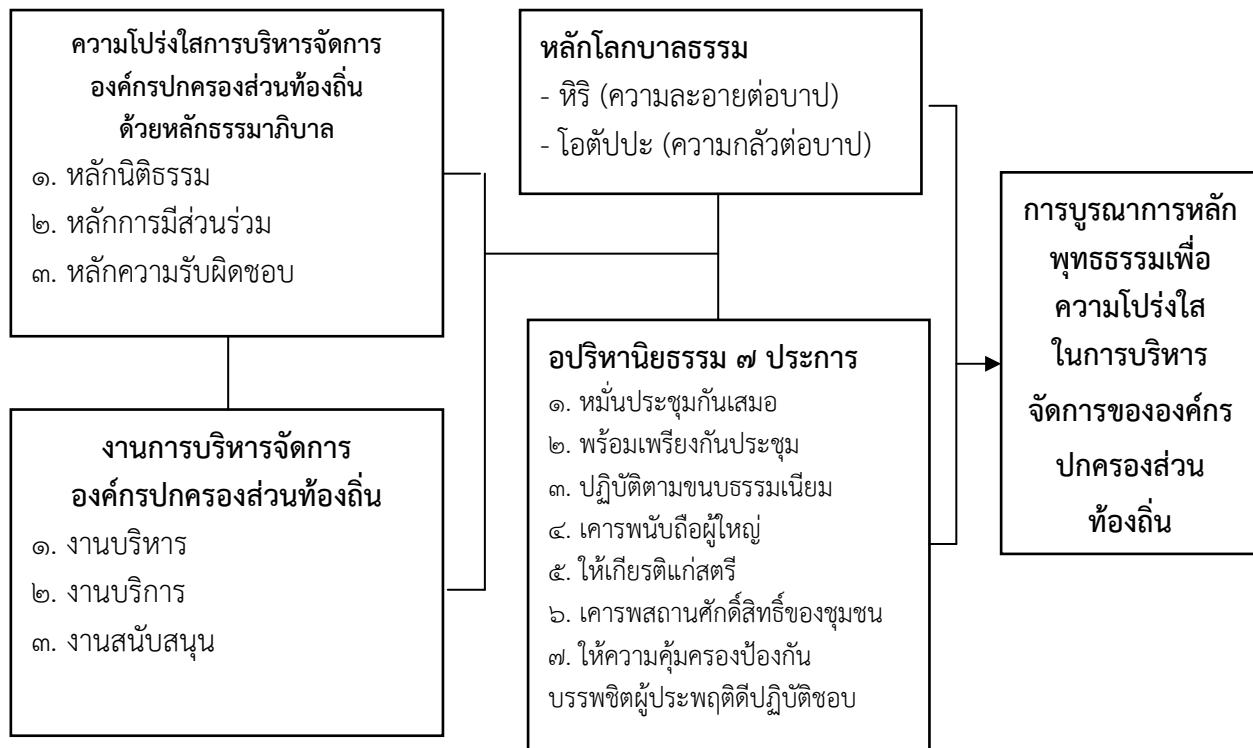
^{๑๑๓} นาคม อีรสุวรรณจักร, รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี, **ปรัชญาคุษณิบัณฑิต** สาขาวิชาการพัฒนารพยากรมนุษย์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๕๔.

ตารางที่ ๒.๒๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ(ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
วันชัย สุขตาม, ๒๕๕๕.	๑. แนวคิดที่สามารถผลักดันให้ทุนมนุษย์ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ๒. การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์
นาคม อีรสุวรรณ์จักร, ๒๕๕๔.	๑. รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ๒. ผลการประเมินการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๙ กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วย

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิด อธิบายได้ว่า งานวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการนำหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย ๑. หลักนิติธรรม ๒. หลักการมีส่วนร่วม ๓. หลักความรับผิดชอบ มาบูรณาการกับหลักธรรมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เหมาะสมได้แก่ หลักโลกบาลธรรม อันประกอบด้วย ๑. หิริ (ความละอายต่อบาป) ๒. โอตฺปปะ (ความกลัวต่อบาป) อปรินิยธรรม ๗ อันประกอบด้วย ๑. หมั่นประชุมกันเสมอ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการ ๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด ๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน และ ๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน มาประยุกต์ใช้ในงานการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๓ ด้าน ๑. งานบริหาร ๒. งานบริการ ๓. งานสนับสนุน เพื่อให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ใช้การศึกษาเอกสารการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Documentary Study) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม และการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม

๒. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ใช้การศึกษาสำรวจ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการ ประชาชนใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔ แห่ง

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ประชากรที่กำหนดครั้งนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) กำหนดผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส จากโครงการส่งเสริมท้องถิ่นปลอดทุจริต และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาผู้นำคุณธรรม และผู้บริหาร ของสำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งแต่ปี (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๕) จำนวน ๔ แห่ง ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๑๘ รูป/คน ดังนี้

๑. ผู้บริหาร ประธานสภา ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำนวน ๓ ท่าน

๒. ผู้บริหาร ประธานสภา ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๓ ท่าน

๓. ผู้บริหาร ประธานสภา ปลัดเทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๓ ท่าน

๔. ผู้บริหาร ประธานสภา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓ ท่าน

๕. ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๓ ท่าน

๖. พระภิกษุสงฆ์ จำนวน ๓ รูป

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตามจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสม คือ จำนวนตั้งแต่ ๑๗ คน ขึ้นไป เพราะอัตราการลดของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมาก คือ ประมาณ ๐.๐๒^๑ ดังนั้น จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยกำหนดไว้จำนวน ประมาณ ๑๘ คน เหมาะสมในการเป็นกลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม ประชากรที่กำหนดครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา พนักงานส่วนท้องถิ่น และประชาชนผู้รับบริการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลท้องถิ่นปลอดทุจริตจากสำนักงาน ป.ป.ช. ประกอบด้วย คณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา พนักงานส่วนท้องถิ่น และประชาชนผู้รับบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔ แห่ง ดังนี้

^๑ธานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (ครอบคลุมทุกเวอร์ชัน), พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : บิซิเนส อาร์แอนด์ตี), ๒๕๕๒, หน้า ๒๐๕.

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากร^๒

ที่	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนประชาชน
๑	องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ จังหวัดกระบี่	๔๐๘,๘๕๘ คน
๒	เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๙,๗๓๙ คน
๓	เทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี	๑๖๑,๑๔๘ คน
๔	องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่	๑๔,๑๕๒ คน
	รวม	๗๕๐,๘๙๗ คน

ผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

๑) แบบแบ่งพื้นที่ (ภาค) คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ จังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

๒) แบบแบ่งชั้นภูมิ โดยในแต่ละเขตทำการแบ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น ๔ ประเภท คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล แล้วทำการสุ่มตัวอย่างมาอย่างละ ๑ ประเภท ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรทั้งหมด จำนวน ๗๕๐,๘๙๗ คน คำนวณจากสูตร Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน

การกำหนดขนาดตัวอย่างคำนวณจากสูตร Taro Yamane^๓ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยคำนวณจากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne}$$

$$n = \text{ขนาดตัวอย่าง}$$

$$N = \text{จำนวนประชากรที่จะศึกษา}$$

$$e = \text{ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง}$$

ซึ่งในงานวิจัยที่กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05

^๒ฐานข้อมูลรางวัลพระปกเกล้า, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://award.kpi.ac.th/index.php?> , [๑๒ สิงหาคม ๕๗].

^๓กาสิก เตชะชั้นหมาก, หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : Principle of Social Science Research, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น ,๒๕๕๓), หน้า ๙๘.

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) มีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

$$n = \frac{750,897}{1+750,897 (.05)^2}$$

$$= 399.787$$

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือและอธิบาย ลักษณะของเครื่องมือ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ดังนี้

๑. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัย ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเครื่องมือในการวิจัย ๒ ชนิด ประกอบด้วย ๑) แบบสัมภาษณ์ และ ๒) แบบสอบถาม ของเครื่องมือการวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของเนื้อหาการวิจัยและวิเคราะห์สาระสำคัญจาก นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการแล้วได้ร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบ คุณภาพในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาของข้อคำถาม
๒. โครงสร้างของประเด็นเนื้อหาคำถามที่ครอบคลุมสาระสำคัญ เชิงการบูรณา การหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. กรอบประเด็นและข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาสำคัญที่ต้องการตาม วัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

๑.๒ แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการการบูรณาการหลัก พุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากเครือข่าย อินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัยหรือบทความตามเว็บไซต์
๒. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบของ คำถาม โดยสร้างเครื่องมือ จากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
๓. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่ อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๔. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการหาค่า IOC (Rovinelle & Hambleton)^๕

๕. นำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่คณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา พนักงานส่วนท้องถิ่น และประชาชนผู้รับบริการจำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของ Cronbach^๕ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงรายข้อ (ตามภาคผนวก) และสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๕

๖. นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้ว ไปเก็บข้อมูลกับ คณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา พนักงานส่วนท้องถิ่น และประชาชนผู้รับบริการในพื้นที่ ๓ ประเภท ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลท้องถิ่นปลอดทุจริตจากสำนักงาน ป.ป.ช. โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๔๐๐^๖ คน ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า ๕ ระดับ โดยแต่ละระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

คะแนน ๕ หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า เหมาะสมมากที่สุด

คะแนน ๔ หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า เหมาะสมมาก

คะแนน ๓ หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า เหมาะสมปานกลาง

คะแนน ๒ หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า เหมาะสมน้อย

คะแนน ๑ หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

๒. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีเครื่องมือในการวิจัย ๒ ชนิด ประกอบด้วย ๑) แบบสัมภาษณ์ และ ๒) แบบสอบถาม โดยมีลักษณะ ดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสร้างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม เพื่อกำหนดรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๕ ประเด็นคำถาม ดังนี้

^๕สมจิตร แก้วนาค, การพัฒนาและศึกษาความเป็นไปได้ของระบบการประกันคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมของกองทัพอากาศ, **ปริญญาานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต(การวิจัยและพัฒนา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๑).

^๕ประยูร อาษานาม, **คู่มือวิจัยทางการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑), หน้า ๘๗.

^๖กาสัก เตชะชั้นหมาก, **หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : Principle of Social Science Research**, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น ,๒๕๕๓), หน้า ๙๘.

ประเด็นคำถามที่ ๑. การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความโปร่งใสควรมีวิธีปฏิบัติอย่างไร และมีปัญหา อุปสรรคอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๒. หลักพุทธธรรม : โลกบาลธรรม (หิริ ,โอตฺตปฺปะ) สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร อย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๓. หลักพุทธธรรม : อปริหานิยธรรม ๗ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร อย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๔. เพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในระดับบุคคลและองค์กร ควรมีการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการบริหารงานอย่างไร

ประเด็นคำถามที่ ๕. ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ของท่าน

๒. แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา โดยศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน ๔ ข้อ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท จำนวน ๒๐ ข้อ โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนนดังนี้

๕ หมายถึง มีความสำเร็จในการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความสำเร็จในการบริหารอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีความสำเร็จในการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความสำเร็จในการบริหารอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความสำเร็จในการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด^๗

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบูรณาการโดยใช้หลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๔ ข้อ

^๗ธีรยุทธ พึ่งเกียรติ, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตรไพศาล ๒๕๔๕),

๓. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำไปดำเนินการวิเคราะห์ และประเมินระดับคุณภาพความตรงของ เครื่องมือการวิจัย ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ Face Validity (ความตรงเชิงพินิจ) ซึ่งเป็นการตรวจสอบ ประเมินคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้ง ๒ ท่าน ด้วยการตรวจสอบประเมิน กรอบเนื้อหา ขอบเขตของแบบสอบถามประเด็นสำคัญของการสอบถาม ตลอดจนการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาเชิงวิชาการที่เหมาะสมและความเป็นเอกนัยในการเก็บข้อมูล

๒. การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Contents Validity) โดยการหาค่า ดัชนีความสอดคล้องของประเด็นคำถามการวิจัยกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในรูปแบบของเทคนิค การวิเคราะห์ IOC (Index of Congruence)^{๕๕} โดยผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยและ เนื้อหาวิจัยไม่น้อยกว่า ๕ ท่าน ได้ผลการหาค่า IOC > ๐.๕ ทุกข้อ โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบ IOC ดังนี้

๑. พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปณฺโญ	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. อ.ดร.นภัทร์ แก้วนาค	อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณมหาจุฬาราชวิทยาลัย
๓. อ.พล.ท.ดร.วีระ วงศ์สรรค์	อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. อ.ดร.พิเชฐ ทังโต	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. อ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	อาจารย์ประจำหลักสูตร พธ.ด. มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการนำ แบบสอบถามที่ปรับปรุงจากขั้นตอนการหาค่า IOC แล้วไปแจกให้กลุ่มบุคคลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) ซึ่งผลการ ทดสอบการใช้แบบสอบถาม (Try Out)

^{๕๕} สุวริย์ ศิริโกการภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย ด้วยการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. ติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญ ๑๘ รูป/คน เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่ม พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ และ วัน เวลา ในการสัมภาษณ์

๒. ขอหนังสือ ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่าง และเอกสาร ให้เพียงพอให้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๔. ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่ กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

๕. จัดเตรียมสถานที่ ทีมงาน และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

๖. ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ในแต่ละประเด็นคำถาม ตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๒ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาดังนี้

๑. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือองค์กรบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และ องค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

๒. ติดต่อประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง ๔ แห่ง เพื่อนัดหมาย วัน เวลา ในการแจกแบบสอบถาม

๓. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอให้กับกลุ่มตัวอย่าง

๔. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์

๕. ตรวจสอบ และคัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบไม่สมบูรณ์หรือมีร่องรอยระบุถึงการไม่ตั้งใจทำแบบสอบถามโดยพิจารณาตามขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

๖. ทำการลงรหัสและจัดระบบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิจัย

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยแบ่งออกเป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการลงเก็บข้อมูลในพื้นที่ด้วยตัวเองตามระเบียบวิธีวิจัย และตามประเด็นโจทย์วิจัย วิธีดำเนินงานวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview : IDI) โดยผู้เชี่ยวชาญ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสังเคราะห์เนื้อหา (Synthesis) และเผยแพร่ นำข้อมูลที่ได้คืนข้อมูลสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด เพื่อพัฒนารูปแบบต่อไปซึ่งดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview : IDI) โดยผู้เชี่ยวชาญ

๓. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๘ รูป/คน

๔. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สรุปผล และนำเสนอเขียนเป็นความเรียง

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑. สถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

๒. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร สมาชิกต่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์การตัดสินระดับความคิดเห็นสำหรับการตอบที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ^๙ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าว ไปกำหนดเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดเป็นข้อคำถาม วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนผู้มาใช้บริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์การตัดสินระดับความคิดเห็นสำหรับ

^๙ สุวิมล ว่องวานิช, การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส), หน้า ๒๓๐.

การตอบที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ^{๑๐} เพื่อนำข้อมูลดังกล่าว ไปกำหนดเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดเป็นข้อคำถาม

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบมาตราส่วนประมาณค่าใช้แนวทาง
ตามนี้

- คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๕๐ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๑ – ๒.๕๐ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เห็นด้วยน้อย
- คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ – ๓.๕๐ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เห็นด้วยปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๑ – ๔.๕๐ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เห็นด้วยมาก
- คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๑ – ๕.๐๐ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า เห็นด้วยมากที่สุด

๓. นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สรุปผล และนำเสนอ เขียนเป็นความเรียง

๓. สถิติที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น ๓ สถิติ ดังนี้

๑. ค่าร้อยละ
๒. ค่าเฉลี่ย
๓. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

^{๑๐} สุวิมล ว่องวาณิช, การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส), หน้า

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิจัยโดยใช้รูปแบบ การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส เพื่อศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม และเพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญ ๑๘ รูป/คน และแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวนทั้งสิ้น ๔๐๐ ชุดผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลทำการวิเคราะห์และประมวลผลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Stat) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๔.๑ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

๔.๒ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

๔.๓ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สัญลักษณ์ต่างๆที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณดังนี้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๔.๑ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

๑. สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน

๑.๑ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ มี ๓ ประเด็นหลัก ที่ใช้ในการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติ คือ ๑) กฎเกณฑ์ ๒)ระเบียบ ๓)กฎหมาย มีสาระสำคัญ คือ ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการตรากฎหมายข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ในการประชุมสภา มีความสำคัญ ต้องนำโครงการมาพิจารณาประมาณให้ผู้บริหารและสมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์การประชุมดำเนินตามระเบียบ โดยใช้หลักนิติธรรมที่เคยปฏิบัติมีการปรึกษาหารือ ในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย การบริหารงานงบประมาณและงานบุคคล เช่น การทำข้อบัญญัติผู้พิการของตำบลเพื่อผู้พิการจะได้ประโยชน์ ไม่ว่าจะผู้บริหารชุดไหนมาก็จะดูแลผู้พิการ^๑ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาในการพัฒนาองค์กรร่วมกับการนำตัวอย่างคำพิพากษา คำชี้มูล ป.ป.ช. คำวินิจฉัยศาลปกครองโดยเฉพาะพัสดุมายถ่ายถอดว่าคนนี้ทำผิดแล้วติดคุกถูกลงโทษ เพื่อป้องกันการทุจริตในเทศบาลเพื่อไม่ให้เกิดการละเมิด หรือทำผิดกฎหมาย ทำตรงไปตรงมาสบาย ประเมินราคาตามวิชาการไม่ประเมินเพื่อ เวลา สตง.ตรวจเกิดประเมินเกินความจริงมากจะเกิดปัญหาตามมา ผู้บริหารจึงต้องมีความเคร่งครัดในการนำหลักนิติธรรม มาใช้ในการบังคับในเรื่องของงบประมาณ โดยเฉพาะ มาตรา ๑๐๐ กฎหมาย ป.ป.ช.มาเผยแพร่ถึง การลงโทษของ สตง. ป.ป.ช.เกิดมีประเด็นให้ชัดใช้ส่วนใหญ่พนักงานต้องมีเอกสารอ้างอิง คำสั่ง หนังสือสั่งการ ถึงจะทำให้ถูกกฎหมาย เพื่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความโปร่งใส ทั้งการกำหนดนโยบายในการบริหารงาน การอนุมัติงบประมาณที่มีความสมเหตุ สมผล และมีความโปร่งใส ด้วยการร่วมคิด ร่วมทำงานกันของบุคลากรทุกระดับ ให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการบริการประชาชน^๒

^๑สัมภาษณ์ นายฉัตรมงคล ชัยวงศ์, ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^๒สัมภาษณ์ นายจากรุวัฒน์ บุญเพิ่ม, นายกเทศมนตรีเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

๑.๒ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการนำการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความปลอดภัยในการบริหารงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ มี ๓ ประเด็นหลัก ที่ใช้ในการนำหลักการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ คือ ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมทำ ๓) ร่วมตรวจสอบ มีสาระสำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงาน และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนา การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ โดยเฉพาะ การร่วมกันตรวจสอบการจัดซื้อต้องปฏิบัติตามระเบียบ มีแผนจัดซื้อจัดจ้าง มีการเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอนตามระเบียบ ต้องมีราคากลางต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์ มีการตรวจรับ ตรวจงาน การจัดซื้อ จัดจ้างต้องถูกต้อง การรับเงิน การจ่ายเงินทุกประเภทต้องปฏิบัติตามระเบียบลงบัญชีถูกต้อง การขออนุญาต ขออนุมัติดำเนินการต่างๆของผู้ประกอบการและของข้าราชการ ต้องโปร่งใสและไม่เรียกร้อยผลประโยชน์โดยมิชอบ ในด้านการบริหารงานบุคคลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสอบแข่งขัน สอบคัดเลือก การแต่งตั้งโยกย้าย เงินรางวัลประจำปี ฯลฯ ต้องโปร่งใส ไม่เรียกร้อยประโยชน์หรือช่วยเหลือกันโดยมิชอบ ควรให้ส่วนกลางเป็นผู้จัดสอบ การแต่งตั้งโยกย้ายให้มีคนภายนอกให้ความเป็นธรรม ควรให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตรวจสอบ สามารถไปตรวจสอบการเงินการบัญชีกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทุกแห่งภายใน ๑ ปี^๖ ควรปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างให้ดำเนินการในช่วงเวลาเดียวกัน เช่นภายในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ โดยให้มีหน่วยงานกลางเป็นคนดำเนินการจัดซื้อหรือจ้าง และให้มีการประกาศเชิญชวนให้ทราบโดยทั่วกัน ปัญหาการทุจริตเกิดจากคนมีจิตสำนึกตั้งใจหาประโยชน์ในทางมิชอบ ถ้าระบบระเบียบไม่รัดกุมก็เป็นช่องทางง่ายขึ้น แก๊ทที่ต้นตอต้องแก้ที่คน ระบบการลงโทษต้องจริงจัง รวดเร็วให้คนเกรงกลัวไม่กล้า ปัญหาปัจจุบันคนกระทำผิดยังไม่ได้รับการลงโทษมีอยู่มากหรือเข้าสู่กระบวนการแล้วแต่ล่าช้าทำให้คนไม่เกรงกลัว จากสภาพปัญหาที่มีงบประมาณจำกัดไม่อาจสนองความต้องการได้ทุกด้าน จึงเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นชัดเจน โดยประชาชนผู้เสียสละให้ความร่วมมือเสียสละทั้งทรัพย์สินและเวลา แม้ว่าจะไม่ได้รับค่าตอบแทน อบจ.ก็ไม่ได้ให้อะไร ทั้งเสียเวลา ที่ยังแก้ไม่ได้ที่จะให้เห็นความสำคัญเรื่องการมีส่วนร่วม^๗ ด้วยการประเมินความสะอาดเรียบร้อยของบ้านเมือง ได้รางวัลความเป็นระเบียบเรียบร้อยจากรัฐมนตรีประจักษ์ ตั้งแต่ตั้งเทศบาลเมืองมาเพิ่งได้เป็นครั้งแรก การจ้างเหมา คนตรวจ คือ ชาวบ้านให้ชุมชน บางคนถึงสามล้อไปกวาดตั้งแต่ตีสี่กวาดเสร็จทำงานต่อ แล้วมากวาดอีกครั้ง ใครทำประธานชุมชน คนประเมินคือชาวบ้าน นี่คือการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ปี ๒๕๔๖ ลองสำรวจข้อมูลทั้งหมด ดูการประกวดมณีนประกวตมีคณะกรรมการมาตรวจได้รับคำแนะนำที่ดี จนเทศบาลได้รางวัลสองครั้งปี ๒๕๔๖ เอามาทำหอประชุมธรรมมาภิบาล ทุกโครงการจึงต้องใช้หลักอิงกฎหมายทำตามระเบียบ โปร่งใส ไม่คิดอะไรมากให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ถ่ายทอดเสียงประชุมสภา มีหอกระจายข่าว ส่งข้อมูลให้ประชาชนทราบมากๆ โครงการเทศบาลเคลื่อนที่ บริการส่งถึงที่ ปีต่อมาได้รางวัลทุกปี ปี ๒๕๔๙ ส่งรางวัลพระปกเกล้าได้รางวัลปี ๒๕๕๐ ได้รางวัลธรรมมาภิบาล อีกทั้งงาน

^๖สัมภาษณ์ นางสาวอรนุช หนูแดง, ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๗สัมภาษณ์ นายธวัชชัย พักอังกูร, สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร อดีตอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อดีตผู้ตรวจราชการประจำกระทรวงมหาดไทย, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สังคมสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชนสร้างผู้จัดการสุขภาพชุมชน ต่อต้านยาเสพติด ได้เงินกองทุนหลักประกันสุขภาพ เรื่องสังคมได้รางวัลครอบครัวและสตรีดีเด่น ๗ ปีซ้อน แนวทาง คือ การพัฒนาเมืองเป็นเมืองนำอยู่คู่ธรรมภิบาล วิสัยทัศน์ผมเขียนสามวงกลม ๑ เงื่อนไข ๓ วงกลมเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม อยู่บนเงื่อนไขธรรมภิบาล^๕ รวมทั้งในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความโปร่งใส องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการเลือกตั้งเองการบริหารจัดการให้ผู้บริหารและสมาชิกได้รับการเลือกตั้งโดยสุจริต การทำแผนงาน/โครงการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของระเบียบ ให้ประชาชนมีส่วนร่วม และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและประชาชน โดยการตั้งงบประมาณต้องโปร่งใส โครงการต่างๆต้องเป็นไปตามแผนพัฒนา การคำนวณค่าใช้จ่ายต้องถูกต้อง^๖ ด้วยการร่วมคิด ร่วมมือการทำ และที่สำคัญ ชุมชนท้องถิ่นต้องมีการร่วมตรวจสอบ^๗ เพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหาร การพัฒนาและการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาชุมชน ซึ่งในปัจจุบันปัญหาอุปสรรค ปัญหาคือ “การมีส่วนร่วม” ยากที่สุดคือ เราต้องสร้างวัฒนธรรมจิตสำนึก คนภายในก่อนให้เกิดความโปร่งใสไม่ทุจริต ถ้าเราเอาเรื่องเล็กๆที่เราเอาจะกลายเป็นก้อนโตในวันหน้า เช่นการซื้อวัสดุสำนักงานเล็กน้อยสองสามร้อยบาทเขาให้ ๕% ๑๐% ถ้าเราแย้งเขาก็ผิดแล้ว สิ่งเหล่านี้ถ้ากลัวเวลาประชุมสำนักงานจะพูดตลอดว่าสิ่งนี้อย่าทำ ถ้าร้านจะให้ส่วนลดเราเขียนราคาตรงที่ต่อรองร้านค้ากลัวว่า เวลา สตง.ไปสอบ ราคาไม่ตรงกับท้องถิ่นอื่นกลัวขายของไม่ได้ เราจึงขอให้แปลงเป็นวัสดุที่เราใช้เขียนว่าอะไรบ้างมาใช้ประโยชน์กับองค์กรเราพอรับได้จนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร ถ้าใครคิดทุจริต ไม่มีใครอยากอยู่ใกล้ ทำให้ทุกคนกลัวตัวชู้ตัวนี้ เป็น วัฒนธรรมองค์กร เวลาไปซื้อของเด็กต่อรองไม่รับเงินจากผู้ขาย หรือเวลาก่อสร้างผู้รับเหมาจะลดคุณภาพ วิศวกรไปบอกให้เปลี่ยนถ้าไม่เปลี่ยนจะให้ทุบตอนเสร็จ มีการบอกให้รู้จึงเชื่อได้ว่าเป็นวัฒนธรรมองค์กรไปแล้ว^๘ การสร้างการมีส่วนร่วมนั้นต้องมีการสร้างกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมภาคเอกชน ประชาชน ชำราชากรให้มีวิธีปฏิบัติร่วมจัดการ มีการเรียกประชุม ความร่วมมือบูรณาการโดยใช้กิจกรรม”ช่วงกำลังคิด” ทุกคนร่วมปรึกษาหารือเอาปัญหามาพูดคุย ใครเสนออะไรเป็นแนวทางให้ประสบความสำเร็จได้ ปัญหาอุปสรรค เรื่องการรวมตัวของกรมจะมาช่วงกำลังคิด เราใช้กิจกรรมร่วมโดยคนเฒ่าคนแก่ หนุ่มสาว เยาวชน มาจับประเด็นเรื่องต่างๆ ในตำบล หมู่บ้านมาเสนอแนวทางแก้ปัญหา อุปสรรคมีเรื่องระยะเวลา ทุกคนต้องทำงานไม่สามารถกำหนดเวลาได้ แต่เมื่อมีการจัดกิจกรรม ถ้าว่างก็เข้ามาร่วมใช้โอกาสปรึกษาหารือ

^๕ สัมภาษณ์ นายจาร์วัฒน์ บุญเพิ่ม, นายกเทศมนตรีเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๖ สัมภาษณ์ นายธวัชชัย พิทักษ์กุล, สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร อดีตอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อดีตผู้ตรวจราชการประจำกระทรวงมหาดไทย, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๗ สัมภาษณ์ พระราชเขมากร, เจ้าคณะจังหวัดแพร่ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๘ สัมภาษณ์ ดร.อุบล ยะไวยุทธวิชัย, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

แสดงกิจกรรมที่เรามีปัญหาอะไรเจ็บประเด็นปัญหา แต่ละหมู่บ้านช่วยเสนอความคิด^๙ ร่วมกันในการพัฒนาด้านต่างๆ ของชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

๑.๓ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการนำความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ มี ๓ ประเด็นหลัก ที่ใช้ในการนำหลักการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ คือ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) ความรับผิดชอบต่อสังคม มีสาระสำคัญ คือ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานนั้น ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง โดยการที่ชุมชนดำเนินการเอง แต่ละชุมชน แต่ละหมู่บ้าน เราให้ชุมชนบริหารจัดการตัวเอง แต่ให้พวกเขาได้มีโอกาสเสนอแนวคิดกันเอง ส่วน องค์การบริหารส่วนตำบล จะเป็นฝ่ายสนับสนุน ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้ พวกเขาจะมีความสุข เหตุผลที่เราบริหารจัดการเช่นนี้ เพราะในการปฏิบัติหน้าที่กับผู้ใหญ่มาก่อน ก็เห็นปัญหาในเรื่องการทุจริต การคอร์รัปชัน เห็นสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีมาก่อน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ไม่มีความยั่งยืน ในขณะที่เราถูกสอนมาว่าให้มีความซื่อตรง ทุกวันนี้ก็ได้บริหารงานโดยใช้รูปแบบของการป้องกัน เราไม่อาจบอกใครได้ว่าท่านต้องทำอะไร แต่ใช้ความพยายามดึงให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อท้องถิ่นของตน เพราะนี่คือลักษณะของการป้องกัน เราต้องการคนที่มีความรู้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบในระบบการทำงานทุกวันนี้ จะเห็นได้ว่าการทุจริต เกิดจากพ่อค้าเป็นกลไกแรก เพราะการแข่งขันสูง ส่วนคนที่ถือกฎหมายคือข้าราชการ องค์การบริหารส่วนตำบล ฉะนั้นการป้องกันการทุจริตก็ต้องป้องกันที่ข้าราชการ เริ่มจากกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในชุมชน มีเหตุผลหลายประการที่ต้องปรับเปลี่ยนผู้นำ หากผู้นำไม่ยอมรับการทุจริตทุกอย่างก็จะเป็นไปด้วยดี แต่จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้ปัญหาการทุจริตเป็นมาตั้งแต่ผู้นำ^{๑๐} องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องวางกฎระเบียบของตนเองให้ชัดเจน รวมถึงเคารพหลักเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนรับรู้ถึงการดำเนินการ และพร้อมที่จะรับการตรวจสอบและชี้แจงจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น^{๑๑} สิ่งที่สำคัญการปลูกฝังค่านิยมความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อส่วนร่วมที่พึงประสงค์ แก่บุคคลากรตั้งแต่เยาวชนมา ดังนั้นต้องพัฒนาทุนมนุษย์ที่มีความรับผิดชอบต่อประโยชน์ส่วนร่วมเป็นเรื่องสำคัญ^{๑๒} โดยการนำหลักกฎหมาย ซึ่งผู้ปกครองท้องถิ่นต้องมีความรู้กฎหมายการบริหาร

^๙สัมภาษณ์ นายฉัตรมงคล ชัยวงศ์, ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐}สัมภาษณ์ นายนพดล ณ เชียงใหม่, นายองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑}สัมภาษณ์ นายรักษเกษม ฉ้วนาย เลขาธิการผู้ตรวจการแผ่นดิน, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒}สัมภาษณ์ พระราชสิงหวิมล, รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย(เชียงใหม่), ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ราชการท้องถิ่น เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การประมูล ระเบียบปฏิบัติการทำงาน จะบริหารราชการโดยมีกฎหมายก็สามารถดำเนินการได้ ปัญหาคือผู้บริหารมักไม่รู้กฎหมาย มักคิดว่า หน่วยการปกครองเหมือนร้านค้าจะสั่งปลัดอย่างไรก็ได้เลย อยากทำในสิ่งที่ตัวเองอยากทำ ทำความเดือดร้อนแก่ผู้ปฏิบัติ บางครั้งปลัดมีปัญหากับผู้บริหาร เวลาเข้าสู่ตำแหน่ง ผู้บริหารต้องมีการอบรมกฎหมายต่างๆ แต่ส่วนใหญ่มักให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปอบรม ผลเสียที่เกิดจากบริหารงาน ผู้บริการต้องแสดงถึงความรับผิดชอบต่อประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย อย่างยุติธรรม^{๑๓}

๑.๔ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการนำหลักทริ โอตป์ปะ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความปลอดภัยในการบริหารงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ มี ๒ ประเด็นหลัก ที่ใช้ในการนำหลักการมีนำหลักทริ โอตป์ปะ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติร่วมกับหลักธรรมาภิบาล คือ ๑) ความละเอียดต่อการกระทำสิ่งผิด ๒) ความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด มีสาระสำคัญ คือ โลกบาลธรรม (Virtues that Protect the World) คือ ธรรมที่คุ้มครองใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดีมีให้ละเมิดศีลธรรม และให้อยู่กันด้วยความเรียบร้อยสงบสุข ช่วยให้โลกมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เดือดร้อนและสับสนวุ่นวาย^{๑๔} โดยที่การบริหารในการใช้หลักธรรม คนเราถ้าคิดดีทำดี ถ้าคิดชั่วทำชั่วเกิดละอายใจไม่กล้าทำ ถ้ามีโครงการเข้ามาจะใช้ความรู้ ตามความต้องการของประชาชน สมาชิกไม่สามารถถ่วงถ่วงต้องรับทราบปัญหาของประชาชนช่วยกันสนับสนุน ถ้าถ่วงถ่วงเหมือนเราทำผิดทำบาป เคยบอกกันว่าคนต้องมึนน้ำใจกัน คิดดีทำดี ไม่ต้องเอาสิ่งไม่จำเป็นมาทำเรามีความรับผิดชอบ^{๑๕} ความละเอียดความชั่วหรือกลัวบาป ตามหลักศาสนาที่ใช้จากตนเองในฐานะผู้บริหารมีความละเอียด ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมไม่ว่าการงานหรือส่วนตัว ทั้งมีความจำเป็นต้องใช้หลักนี้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องปลูกฝังจิตสำนึกคนในองค์กรหรือนอกองค์กรให้รู้สึกว่าคุณธรรมเกิดประโยชน์ ให้รู้จักทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว^{๑๖} หลักความละเอียดต่อการทำชื่อนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เพราะการอาสาประชาชนเข้ามาทำงานนั้น ต้องมีการเสียสละ ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน มุ่งที่จะทำความดี ดังนั้น หากมีสิ่งยั่วยุหรือผลประโยชน์เข้ามาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องละเอียดที่จะทำความชื่อนั้นๆ ต้องไม่ข้องแวะกับสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ต้องรู้จักละเอียดและละเว้นที่จะไม่ทำ อีกประเด็นหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักและรู้จักละเอียด ว่าผลแห่งการกระทำชื่อนั้น จะเป็นบาปต่อตนหรือสร้างผลกระทบต่อตนเองหรือส่วนรวม

^{๑๓} สัมภาษณ์ นางสาวอรนุช หนูแดง, ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ , ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายฉัตรมงคล ชัยวงศ์, ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^{๑๕} สัมภาษณ์ รศ.ดร.พรชัย เทพปัญญา อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายรักษ์เกษา ฉ่ำฉาย เลขาธิการผู้ตรวจการแผ่นดิน , ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ซึ่งหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ละอายชั่ว จึงไม่กลัวบาปและทำสิ่งเลวก็ร้ายต่อไป ก็จะทำให้กระทบต่อความเป็นอยู่ของชาวบ้าน กลายเป็นความเสียหายที่มีอาจคาดเดาได้

๑.๕ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในด้านการนำหลักการบริหารนิยธรรม ๗ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) หมั่นประชุมกันเองนิตย ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่มีบัญญัติไว้ ๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววัชชี) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ๕) บรรดากุลสตรี กุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่โดยมิถูกข่มเหง หรืออุคคร่าขื่นใจ ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ๗) จัดให้ความอารักขา คุ่มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย^{๑๗} มีสาระสำคัญ คือ การพบปะประชุมสม่ำเสมอเกิดความคิดสร้างสรรค์ซึ่งมีความสำคัญขององค์กร สภามีการประชุมบ่อยครั้ง แต่ละครั้งจะประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ เสียงตามสาย เอกสารที่ปิดไว้ ประชาชนสามารถเข้ามาดู รับฟังการประชุมสภาได้ ผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ เป็นผู้นำที่คนเคารพนับถือ เพราะท่านดำเนินชีวิต ทำสิ่งดี เช่น ข้าราชการเกษียณ เข้ามาช่วยในการส่งเสริมการพัฒนาองค์กร หลายท่านเป็นปราชญ์ชาวบ้านหลายแขนง มาสอนลูกหลานเป็นประโยชน์มาก มีการพบปะเกิดความคิดสร้างสรรค์ตลอดเวลาและมีการต่อยอด สามารถสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการพูดคุยร่วมกัน เป็นทีมเวิร์ค รู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของความคิดด้วย เขาจะมาประชุมบ่อย การร่วมคิดกันบ่อยๆสร้างรากฐานชุมชนเกิดชุมชนเข้มแข็ง แม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ในองค์กรถ้าต่างคนต่างทำงานของตนการบูรณาการก็ไม่เกิดขึ้น ถ้ามีการพูดคุยกันข้ามแผนกกันทำให้เกิดการเรียนรู้งาน สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทำให้เกิดการพัฒนานำไป ถอดบทเรียนของคนอื่นนำมาปรับใช้ในแต่ละแผนกได้นั้น คือ การ Work shop ถ้าต่างคนต่างคิดพูดกันคนละอย่างทำให้ขาดความร่วมมือไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน^{๑๘} ส่วนของเทศบาลจะมีประชุมหัวหน้าส่วนราชการทุกอาทิตย์ เดือนละ ๒ ครั้งทุกวันจันทร์จะมีการประชุมสภาภาแพนำเรื่องต่างๆของเทศบาลทั้งหมดมาหารือเพื่อรับรู้ร่วมกันนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นการมอบหมายกิจกรรมทั้งสองครั้ง ประชุมหัวหน้าส่วนและสภาภาแพในการประชุมเป็นการระดมความคิดและตัดสินใจในการร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน^{๑๙} เวลาประชุมมีข้อเสนอแนะให้ บางคนอาจเขียนเอกสารให้ทำอะไรแบบไหนยึดหลักร่วมคิดร่วมทำ ทุกคนเต็มใจทุกคนเชื่อมั่นนายก อบจ.และผู้บริหาร ที่ปรึกษา เพราะไม่มีส่วนได้เสียใน อบจ. ถือเป็นหลักใหญ่ของการทำงาน ผู้ประกอบการ ประชาชนเชื่อมั่นในสุจริตของผู้บริหาร การเก็บภาษีโรงแรมจังหวัดเก็บได้เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ เก็บภาษีน้ำมัน ภาษีโรงแรมเกือบยี่สิบล้าน ดังนั้นถ้าผู้นำประชาชนไว้วางใจก็จะให้ความร่วมมือดี^{๒๐} มีสภาวัฒนธรรมตำบล และสภาวัฒนธรรมหมู่บ้าน เราให้

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระมหาบุญเลิศ รัต,ดร., รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๘} สัมภาษณ์นายฉัตรมงคล ชัยวงศ์, ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^{๑๙} สัมภาษณ์, นายฉลอง ฆารเลิศ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

คนในชุมชนดำเนินการเอง โดยทาง องค์การบริหารส่วนตำบล จะไม่เข้าไปแทรกแซง เราจะไม่ดึงเขาออกมาจากชุมชน วัฒนธรรม ประเพณีของเขา แต่ใช้วิธีการสนับสนุนงบประมาณลงสู่ชุมชน หมู่บ้าน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน การจะทำอะไรให้มีการเจริญและพัฒนาขึ้นได้นั้น สิ่งเหล่านี้ต้องมีอยู่ในจิตใจของคนก่อน องค์การบริหารส่วนตำบล ดอนแก้ว จะไม่ดำเนินการอะไรที่เป็นการหวังผล คะแนนเสียง^{๒๑} การให้เกียรติ การคุ้มครองสตรี เรานั่นครอบครัวอบอุ่นชุมชนเข้มแข็ง เรานั่นสถาบันครอบครัวเป็นหลัก เรามีศูนย์พัฒนาครอบครัวประจำตำบลหมู่บ้านตั้งคลังสมองมาช่วย เช่น ครอบครัวไหนจะแตกร้างเราจะไปสร้างความเข้าใจให้เกิดสมานฉันท์ หรือผู้นำที่มีบารมีทำให้เขาเชื่อ เราจะไม่ให้สถาบันครอบครัวล่มสลาย ช่วยให้เป็นครอบครัวเข้มแข็ง ลูกๆของเขานายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วบอกให้เราต้องดูแลตั้งแต่ก่อนเกิดจนตาย คุณฟังเครือญาติ ว่าตระกูลนี้มีโรคอะไร เพื่อให้มีชีวิตครอบครัวที่สมบูรณ์แบบตั้งแต่ต้น เมื่อเขาแต่งงานแล้วช่วยให้ลูกในท้องไม่พิการ โดยสร้างคนในชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เราสร้างเด็กตั้งแต่รู้ความพอขวบครึ่งเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เด็กรู้จักรับผิดชอบตัวเองตั้งแต่กระดุม แต่งตัว ทานข้าว รู้จักการรอ เข้าแถวมีวินัย ใ้รับผิดชอบข้าวที่ทานให้พอเหมาะ ใ้รู้จักรับผิดชอบเก็บเศษอาหาร ไม่สร้างความฟุ่มเฟือยแก่เด็ก รู้ความผิดรู้จักล้างจาน ชั้นประถมเด็กต้องสะอาด การเข้าแถวตั้งแต่อนุบาล มีการให้แต้มถ้าไม่ทำผิด วินัย ให้เด็กรู้จักทำความสะอาด กวาดพื้นเป็น ล้างห้องน้ำได้ในเด็กอนุบาลให้ฝึกทำที่บ้านด้วยใ้รู้จัก คุณธรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักธรรมชาติ ปลูกต้นไม้ในกระถาง รดน้ำ ให้เด็กสังเกตการณ์ เจริญเติบโตเป็นการหล่อหลอมให้เป็นคนมีคุณภาพ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักกอภัย ยอมคนอื่น จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สภาเลือกสตรีเป็นรองประธานสภา เป็นคนมีบทบาทในชุมชนช่วยเหลือคน พอได้รับเลือกเป็นสมาชิกยังทำจิตอาสา^{๒๒} ชวนกันไปดูคนพิการที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียน เราเห็นความสำคัญแม้ในสภาจะมีทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายค้ำจุนก็ยังทำงานเป็นเนื้อเดียวกัน การมีมีสตรีอยู่ด้วยทำให้สภามีบรรยากาศดีขึ้น เกิดความสามัคคีกลมเกลียวคนแข็งกระด้างให้อ่อนโยน^{๒๓} สตรีเป็นตัวจักรสำคัญในการนำองค์กรก้าวเดิน สถาบันครอบครัว สตรีช่วยเหลือสามีได้ อบจ.ได้ตั้งชมรมแม่บ้าน อบจ.มาช่วยส่งเสริมวิชาชีพ ภายหลังเข้มแข็งมากขึ้น^{๒๔} ในการประชุมสตรีเราเปิดโอกาสให้มาร่วมกิจกรรมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลเราใ้ทุกกลุ่มมามีส่วนร่วม เช่นกลุ่มแม่บ้านมารวมตัวกัน ที่ผ่านมามีประเพณีใ้ประชาชนเดินขึ้นดอยสุเทพ กลุ่มสตรีมาฝึกฟ้อนเล็บร้อยกว่าคนสองสามอาทิตย์ เพื่อฟ้อนเล็บงานครูบาศรีวิชัย กลุ่มสตรีรวมตัวได้ดี กลุ่มออมทรัพย์จะมีแต่ละหมู่บ้านมีสตรีเป็นกรรมการบ้างแล้วแต่หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วจะช่วยวางระบบการทำงานใ้ถูกต้อง ใ้คำแนะนำช่วยเหลือกลุ่มสตรีทำถูกต้อง สิ่งที่เคารพบูชาของชาวบ้านเป็นวัดที่อยู่ในตำบล ๖ วัด มีพระพุทธรูปที่วัดพระนอนสร้างมานานครูบาศรีวิชัยมาบูรณะ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วมีกิจกรรมร่วม ๑๐ หมู่บ้านประเพณีเป็นศูนย์รวม งานแห่ต้นเทียนวัดพระนอน และในการทำ

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายนพดล ณ เชียงใหม่, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นางสาวสวณา สีนะกุล ปลัดเทศบาลตำบลหนองบัว จ.กาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายฉัตรมงคล ชัยวงศ์, ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ คัดเลือกพ่อตัวอย่าง แม่ตัวอย่างทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน ใช้”คนดีศรีดอนแก้ว” คนที่ทำประโยชน์ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จะได้รับการยกย่อง แต่ละหมู่บ้านส่งชื่อ มาให้เราจะให้รางวัลเป็นเกียรติ^{๒๕} ส่วนการสักการะเจดีย์นั้น กระทบมีวัดต่างๆมาก เช่นวัดถ้ำเสือ จริงแล้วอนุสาวรีย์พญานาค ในตัวเมืองกระบี่เป็นที่สักการะเคารพ ใครต่อใครมาขอพร ทำให้ใจคนดี ขึ้น มีที่พึ่งเป็นเรื่องจิตใจ พญานาค วัดถ้ำเสือ วัดต่างๆ ใช้งบส่วนตัว มีเรื่องเล่าว่าครั้งหนึ่งมีคนมาจัดงานเลี้ยงตั้งเวทีหันหลังให้ลมกรรโชกเต็มที่พั่งต้องไปขอลมจึงเงียบสงบ เรื่องกินเจ จัดทุกปี เราตกลง กันว่าทุกวันที่ ๔ ของวันกินเจ ทุกคนรวมตัวที่ตัวเมืองเพื่อเสริมชะตาดวงเมืองให้ดีขึ้นมีคนกินเจเป็นหมื่น คนทำบุญทำได้ในวันเดียวทุกโรงเจ นุ่งขาวห่มขาวกันหมด ผมปรารภทุกครั้งกับคนแก่ให้ชวนวัยรุ่นเข้าวัด แต่กินเจวัยรุ่นกลับเป็นคนกินเจ^{๒๖}

อาจจะสรุปการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ได้ว่า ๑) มีการประชุมกันอยู่เสมอเพื่อปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในส่วนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ถอดบทเรียน สังเคราะห์ความรู้และนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป รวมทั้งช่วยกันพิจารณาระดมความเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปในทางที่ถูกต้อง ๒) ความสามัคคีพร้อมเพรียงกันของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงพลังและศักยภาพในการทำงาน ทั้งในยามที่ประชุม และเลิกประชุม ถ้าหากตรงต่อเวลาก็จะทำให้เกิดการวางแผน ได้แม่นยำและไม่เป็นการสร้างนิสัยที่เอาเปรียบคอร์รัปชั่นเวลา ที่อาจจะเป็นที่คนคิดเชิงลบ ทำให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อหย่อน ซึ่งอาจกระทบต่อบริการประชาชนในที่สุด เพราะอาจทำให้ล่าช้าโดยคิดเมื่อไหร่ก็ได้ นอกจากนี้หากขาดความพร้อมเพรียง หรือแตกแยกสามัคคีก็จะทำให้ต่างคนต่างทำ เกิดความสับสนหลายมาตรฐาน และอาจนำไปสู่การเลือกปฏิบัติได้ ๓) การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ กฎกติกาถือเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องรักษากติกา ต้องเคารพเหตุผล กฎระเบียบของหมู่คณะไม่ทำอะไรที่ล้มล้างข้อตกลงที่เป็นบรรทัดฐาน แนวทางการอยู่ร่วมกันของคนส่วนรวมมีการวางหลักเกณฑ์ มีการประกวดคัดเลือก ทำประกาศหลักเกณฑ์ให้ทุกคนทราบ ประมวลคนในองค์กรที่ทำประโยชน์ส่วนรวม และเป็นตัวอย่างที่ดีทั้งระดับประชาชน พนักงาน ผอ.กอง ประชาชนทำดีก็ให้เกียรติบัตรยกย่อง ๔) การทำงานนั้นแม้ว่าความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะเป็นเรื่องสำคัญก็ตาม แต่ในบางครั้งการใช้ความรู้ หรือความเชี่ยวชาญทฤษฎีเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด การอาศัยประสบการณ์จากผู้ใหญ่มาบูรณาการในการทำงานก็จะช่วยให้ความกลมกลืนและเกิดความเรียบร้อย รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องไม่ลืม ความสำคัญของผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ ต้องรู้จักให้เกียรติ และนำองค์ความรู้ที่มีมาผสมผสานกับความทันสมัยของการบริหารงานยุคใหม่ก็จะทำให้องค์กรของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสบความสำเร็จได้ ๕) ในโลกยุคใหม่นั้น กระแสแห่งความเท่าเทียมกันทางเพศ ค่อนข้างที่จะได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้โอกาสแก่กุลสตรีที่อาจจะเข้ามา มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการทำงานหรือผู้รับบริการจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งควรต้องมีการ

^{๒๕} สัมภาษณ์ ดร.อุบล ยะไวทย์ณะวิชัย, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัด เชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^{๒๖} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ , ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ปฏิบัติตนด้วยความสุภาพ ไม่ข่มเหงรังแก แต่จะว่าไปแล้วก็ต้องไม่ใช่เฉพาะจะดูแลกุลสตรีอย่างเดียวหรอก แต่ให้รวมถึงบุรุษหรือทุกคนทุกเพศทุกวัยด้วย^{๒๗} ๖) ความสำเร็จหรือความภาคภูมิใจของบรรพบุรุษหรือประชาชนในอดีต ที่ปรากฏออกมาในรูปของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือปูชนียสถานต่างๆ นั้น ไม่ใช่สิ่งที่แลงมาด้วยความง่ายหรือโชคช่วย หากแต่ต้องผ่านความอดทน วิริยะอุตสาหะ และการทำความดีมากมาย ดังนั้น ปูชนียสถานต่างๆ หรือสถูปเจดีย์ที่เราเห็นอยู่ จึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงตัวอย่างอันดีงามในอดีตของผู้ที่เกี่ยวข้องที่เราควรจะเคารพบูชา หากเทียบเคียงกับงานก็คือ เมื่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุดใหม่เข้ามาทำงานก็เชื่อว่าจะทำลายของเก่าทิ้งไปทั้งหมดด้วยเหตุผลเพียงว่าเพราะเราไม่ได้เป็นคนสร้างไว้เท่านั้น อย่างนี้ก็ไมถูก มีการเชิญมาให้ความรู้ด้านวัฒนธรรม ประเพณี มาเข้าร่วมให้ข้อคิดเสนอแนะ บางครั้งเชิญคนสำคัญมาให้ความรู้แนวทางการสร้างจริยธรรมแก่เด็กเยาวชน^{๒๘} และ ๗) การทำงานเพื่อพี่น้องประชาชนนั้น บางครั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจเกิดความเครียดในเรื่องต่างๆ หากไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ หรือมีสิ่งยึดเหนี่ยวกลมเกลียวจิตใจ ก็อาจจะทำให้ตัวเองเสียความมั่นใจ ดังนั้น การนำหลักธรรมคำสอนจึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะจะช่วยให้ตนเองได้แง่มุมมองการทำงานในมิติต่างๆ ซึ่งเมื่อเราได้ประโยชน์จากบุคคลเหล่านั้นซึ่งอาจจะ เป็นเพศบรรพชิตเราก็ควรจะทำนุบำรุง ดูแลคุ้มครอง ซึ่งจะเป็นการแสดงถึงความกตัญญูทวาทะที่อีกมุมหนึ่ง^{๒๙}

๑.๖ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน มีการนำหลักธรรม อันประกอบไปด้วย หลักโลกบาลธรรมและหลักอปริหานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีสาระสำคัญ คือ การนำหลักพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลัก หิริ โอตตัปปะ มาประยุกต์ใช้ในองค์กร องค์กรบริหารส่วนตำบล ดอนแก้วได้นำหลักการดังกล่าวมาใช้เป็นวิธีปฏิบัติอย่างไร ใช้หลักการบริหารจัดการอย่างไร และมีการบริหารองค์กรอย่างไร การบริหารงานของ องค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว เรายึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง และใช้ประเพณีวัฒนธรรม เป็นหลัก สำหรับในการทำงานจริงนั้นเรายึดถือวัฒนธรรมไว้ก่อน ตำบล ดอนแก้ว เป็นสังคมเครือญาติ เราอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ เอื้ออาทรต่อกัน และเรื่องของประเพณีนั้นเป็นการบ่งบอกถึงการแสดงออก การอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีหิริ โอตตัปปะ คือ มีการละอายต่อกัน นอกจากนี้ ในการบริหารงานของผม ยังได้ใช้ พรหมวิหาร ๔ ในการทำงานด้วย เพื่อใช้ครองใจคน (ลูกน้อง) มีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นมิตร ประการสำคัญนั้น การทำงานจะขับเคลื่อนได้นั้นทุกคนต้องมีองค์ความรู้เป็นเบื้องต้น เราจะไม่นำปัญหามาเป็นตัวตั้งในการทำงาน การทำงานต้องเดินหน้าสำหรับแนวทางการบริหารคือ องค์ความรู้สำหรับทีมงาน ทีมงานต้องมีความรู้ ต้องเก่ง เพราะชาวบ้านคาดหวังกับ องค์กรบริหารส่วนตำบล สูงมาก การขับเคลื่อนการทำงานนั้น ตัวเราต้องพร้อมทุกอย่าง เพื่อสนองความคาดหวังของชาวบ้าน นี่คือนี่สิ่งที่ผมยึดถือ ฉะนั้นเจ้าหน้าที่ของ องค์กร

^{๒๗} สัมภาษณ์ นายจาร์วัฒน์ บุญเพิ่ม, นายกเทศมนตรีเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๘} สัมภาษณ์, นายปัญญา สัตยกาญจน์, นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๙} สัมภาษณ์, นายรักษเกษ แผ่ฉาย, เลขาธิการผู้ตรวจการแผ่นดิน, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

บริหารส่วนตำบล ดอนแก้ว จึงต้องมีความรู้ การศึกษา มีการอบรม โดยเฉพาะในเรื่องของความ
 ละอายต่อบาป เราได้มีการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ว่า การทำงานของพวกเรา
 นั้น เรามาเพื่ออะไร ทุกคนอาสาทำงาน จึงต้องยอมทราบตีเกี่ยวกับระเบียบ กฎ กติกา ต่างๆ ซึ่ง
 หากเราทำไม่ได้ ไม่ปฏิบัติตาม เบื้องต้นอาจจะไม่ส่งผลต่อตัวเรา แต่อาจส่งผลกระทบต่อครอบครัว
 ลูกหลานในอนาคต ส่วนเรื่องบาปนั้น ทุกคนทราบตีอยู่แล้ว ทาง องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว
 ได้อาศัยพระสงฆ์ มามีส่วนร่วมในพื้นที่ใน ชุมชนด้วย ในส่วนของโรงเรียนนั้น เด็ก เยาวชน ก็ได้มีการ
 ปลุกฝัง อบรมสั่งสอน เพื่อให้เด็กได้มีภูมิคุ้มกันตัวเองเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต สำหรับผู้ใหญ่ เราใช้วิธี
 ป้องกันวางมาตรการเพื่อไม่ให้เข้ามาตัดดวงผลประโยชน์ได้^{๓๐}

ส่วนการนำหลักอภิธานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้นั้น มีการพบปะหารือกันระหว่าง
 คนทำงาน ชาวบ้าน โดยเฉพาะเรื่องป้องกันการทุจริต โดยไม่ยึดติดว่าต้องมีการประชุมอย่างเป็นทางการ
 เรามีการประชุมกันทุกวันศุกร์ ในระดับหัวหน้าส่วนและผู้บริหารในองค์กร และทุกหนึ่งเดือน
 หรือสองเดือนจะมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำชับ ตรวจสอบไปในตัวในส่วนของเรื่องการทุจริต
 ก็จะมีการนำเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น มาคุยกันให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อ องค์การบริหาร
 ส่วนตำบล ดอนแก้ว ดำเนินโครงการ/กิจกรรม จะมีการเตรียมตัวล่วงหน้า เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดรอย
 รั่ว เกิดปัญหาการทุจริต เพื่อวางแผนงาน ไม่ให้เกิดปัญหา นอกจากนี้ยังการประชุมภาคีเครือข่ายจาก
 ทุกภาคส่วน หน่วยงานราชการ ชาวบ้าน ท้องถิ่น ลักษณะจะเป็นการพูดคุยกัน ประชาสัมพันธ์
 เสนอผลงานการทำงานที่ผ่านมา เพื่อการรับทราบร่วมกัน และการตรวจสอบซึ่งกันและกันในส่วนของ
 ผู้นำ หากผู้นำปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ลูกน้องที่เป็นผู้ตามก็จะปฏิบัติตามไปด้วย มีหน้าที่
 ตรวจสอบเพียงอย่างเดียว และลูกน้องก็ต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับการทุจริตด้วย เรื่องของสตรี สำหรับ
 องค์การบริหารส่วนตำบล ดอนแก้ว นั้น เราพยายามสร้างความเข้าใจว่า สตรีมีบทบาทและ
 ความสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องการทำงานที่มีความละเอียดอ่อน ณ วันนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล ดอน
 แก้ว ได้สร้างบทบาทของสตรีให้เป็นแม่ศรีเรือน ในเรื่องของสถาบันครอบครัวนั้น ไม่สามารถบ่งบอก
 ว่าใครเป็นผู้นำหลัก ใครเป็นผู้รับผิดชอบครอบครัว แต่ทาง องค์การบริหารส่วนตำบล ดอนแก้ว จัดทำ
 เป็น “แม่ศรีเรือน” คือ เราจะให้แม่บ้านเขียนรายละเอียดว่าแต่ละคนทำอะไรบ้าง ซึ่งจะเห็นได้ว่า
 แม่บ้าน คือผู้ที่ทำทุกอย่างในครัวเรือน ไม่ว่าจะ เป็น เรื่องการดูแลการศึกษาของบุตร การดูแลเรื่อง
 เล็บใช้ป่วยของสมาชิกในบ้าน ฯลฯ เราตั้งกลุ่มแม่ศรีเรือน มีการเปิดเพลงแม่ศรีเรือนให้ฟัง แล้วให้
 เขียนว่าในเพลงสอนอะไรบ้าง จากนั้นในแต่ละเดือน เราจะตรวจสอบว่า แล้วในแต่ละเดือนแม่ศรี
 เรือนทำอะไรบ้าง ซึ่งเราสามารถตรวจสอบได้ ว่าได้มีการทำอะไรบ้างในการดูแลครอบครัวให้เป็นที่
 ชื่นชม ในสังคมการช่วยเหลือสังคมอย่างแท้จริง นี่คือนโยบายเบื้องต้น จะเห็นว่าสถาบันครอบครัวเป็น
 เรื่องสำคัญ และให้ความสำคัญในเรื่องของวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันพ่อ วันวิสาขบูชา ทาง
 องค์การบริหารส่วนตำบล ดอนแก้ว ได้มีการดำเนินการอย่างไรมีการยกย่องบุคคลเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง
 เป็นเรื่องบุพการีด้วยแล้ว ในพื้นที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว นั้น จะให้ประชาชนใน

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายนพดล ณ เชียงใหม่, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัด
 เชียงใหม่, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ชุมชน หมู่บ้าน ดำเนินการคัดเลือกกันเอง ซึ่งทาง องค์การบริหารส่วนตำบล ก็จะมีการสกรีนด้วยอีกครั้งหนึ่ง ส่วนในเรื่องพระสงฆ์ เด็ก เยาวชน นั้น หากเรามีการยกย่องเขาเมื่อประพฤติปฏิบัติดีเป็นที่ประจักษ์ ก็จะเป็นการส่งเสริมให้เขาทำดียิ่งขึ้น เป็นการป้องกันการทุจริตอีกทางหนึ่งด้วย และสิ่งเหล่านี้ที่จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่สำคัญเพื่อสร้างความโปร่งใสในระดับองค์กร ควรมีการบูรณาการการมีส่วนร่วม ยิ่งดึงคนเก่งมาร่วมงานได้มากยิ่งจะเกิดประโยชน์ ผู้นำไม่จำเป็นต้องเก่ง แต่ต้องซื่อสัตย์สุจริต มีวิสัยทัศน์ หากผู้นำสามารถกำกับ บริหารงานโดยการดึงทุกภาคส่วนมามีส่วนร่วม เริ่มจาก ครอบครัว มาอันดับหนึ่งรวมกันเป็นชุมชน หมู่บ้าน การดึงศักยภาพของคนออกมา ความโปร่งใส ศักยภาพ ความรับผิดชอบ ความมีคุณธรรม หากเราดึงคนเหล่านี้ออกมาร่วมคิด มามีส่วนร่วมได้ ต่อจากนั้นเขาจะมีการคัดเลือกกันเองว่าคนไหนดี คนไหนเก่ง มาร่วมกันพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญอย่างยั่งยืน บริหารด้วยความโปร่งใส^{๓๑}

การบริหารให้เกิดความโปร่งใส นั้นต้องเกิดจาก ธรรม+อภิบาล ธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ๖ ประการผมเริ่มต้นบริหารโดยหลักธรรมอภิบาลถ้าไม่ให้เกิดการทุจริตต้องปลูกฝังหลักธรรมพุทธศาสนาให้กับพนักงานโดยเฉพาะผู้เกี่ยวข้องกับเงิน ให้เกิดความเกรงกลัวเรื่องกฎแห่งกรรม เริ่มต้นจากพนักงานให้ซึมซับเรื่องหลักธรรมพุทธศาสนา ขาวห่มขาวจากคนไม่ใสใจ ทำป้ายทางขึ้นลงเทศบาลให้รู้ทำให้ได้รู้ว่าวันพระต้องร่วมไหว้พระสวดมนต์ ผมไปอบรมที่สวนเวฬุไปวิปัสสนา ผมเคยบวชหนึ่งพรรษาคิดว่าทำอย่างไรให้พนักงานเริ่มต้นไม่บังคับ นำพนักงานไหว้พระแล้วพูดหลักธรรมตอนท้ายยกเรื่องกฎแห่งกรรม บทสวดพระเทศบาลไม่เปลี่ยนมีความหมายอะไร กล่าวถึงขุมขุมเทวดา มีนรกสวรรค์ ชีวิตเราแสดงว่ามีเทวดา นรกสวรรค์จริง ตายแล้วไปไหน ชีวิตหลังความตายเป็นอย่างไร ใครคิดว่าเราไม่ตาย ทำอย่างไรเพื่อเตรียมตัวตาย นั่นคือการกลับสู่หนทางทำดีเพื่อสะสมบุญเพื่อเป็นกองทุนสะสมเตรียมตัวตาย เทียบกับการสอบเนติ ผมเอาทิศทางแบบนี้พาพนักงานเข้าร่วม เชิญมือจี้มาอบรมพาไปปฏิบัติธรรมสอนหรืออดิปะเพื่อไม่เกิดอีกหรือเกิดในภพดี ถ้าคนไม่กลัวชีวิตหลังความตายเป็นอย่างนี้ ย่อมทำอะไรก็ได้ฆ่าคนก็ได้ แต่ถ้าคนกลัวว่าตายแล้วชาติหน้าจะเกิดในภพที่ดี จากหนังสือ”คนตายไม่ได้อ่าน”เป็นหนังสือเตรียมตัวตายล้วนเป็นการทำดี บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ มาถ่ายทอดกับพนักงาน ในการถือศีล ๕ รู้หน้าที่ รักสามัคคี หลีกหนีอบาย ภายใจสงบ อบายมุขคืออะไร คือหนทางแห่งความชั่ว เราได้รางวัลป.ช.แล้ว ต้องสร้างทิศทางใหม่ๆไปชิงรางวัลในปีต่อไป โชคดีที่ผมอยู่อีสานเป็นพุทธศาสนา ถ้าศาสนาอื่นผมไม่รู้อาจเป็นความเชื่อ เราเอาธรรมะของพุทธศาสนามาเป็นหลักในการสร้างความร่วมมือให้เกิดหรืออดิปะ มียัยยังชังใจ มีมาตรการต่อไปว่าพวกเราพร้อมจะไม่ทุจริต^{๓๒}

สรุปได้ว่า สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส ด้านการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานในการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) กฎเกณฑ์

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายพนพล ณ เชียงใหม่, นายกองการบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๒} สัมภาษณ์ นายวีระศักดิ์ นิมนวล, ประธานสภาเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

๒) ระเบียบ ๓) กฎหมาย ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารงานและบุคลากร ด้านการนำการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ในการนำหลักการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมทำ ๓) ร่วมตรวจสอบ ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ด้านการนำความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ในการนำหลักการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) ความรับผิดชอบต่อสังคม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ด้านการนำหลัก หิริ โอตตัปปะ กับหลักธรรมมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ในการนำหลักการมีนำหลัก หิริ โอตตัปปะ มาปฏิบัติร่วมกับหลักธรรมมาภิบาล คือ ๑) ความละเอียดต่อการกระทำสิ่งผิด ๒) ความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ในการนำหลักธรรม อปริหานิยธรรม กับหลักธรรมมาภิบาล มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ๔) ทานเหล่าใด เป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววิเศษ) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ๕) บรรดากุลสตรี กุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ ๖) เคารพสักการบูชา เจตีย์ ๗) จัดให้ความอารักขา คุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดแนวทางอันดีงาม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร และในด้านการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการกับหลักธรรมมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน มีการนำหลักธรรม ประกอบไปด้วย หลักโลกบาลธรรม และหลักอปริหานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีการนำหลักพุทธศาสนา ประกอบด้วยโลกบาลธรรม และ อปริหานิยธรรม ๗ มาบูรณาการกับหลักธรรมมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารและบุคลากร เพื่อให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติตน และปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคม ด้วยความดีงามอันก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม

หลักพุทธธรรมมาภิบาลที่เหมาะสมสำหรับการบริหารงาน ประกอบด้วย ๒ หลักธรรมที่สำคัญ คือ โลกบาลธรรม และอปริหานิยธรรม ๗ มีรายละเอียดดังนี้

โลกบาลธรรม เป็นหลักธรรมที่เหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร โดยจะทำการสิ่งใดที่เป็นความชั่วร้าย จะมีสติระลึกรู้ได้ในคุณธรรม ๒ ประการ คือ รู้สึกผิดชอบชั่วดี จะละเว้นบาป อกุศลทั้งปวง^{๓๓} มีหิริ : ควรละอายบาป ละอายต่อการทำชั่ว ถ้าผู้บริหารและบุคลากรมีหิริ ละอายใจที่จะกระทำความชั่ว ความไม่ดี ก็คงไม่กล้าทำการทุจริตคอร์รัปชันแน่นอน

^{๓๓} สัมภาษณ์ พระราชสิงหพรหมณี, รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วิทยาเขต เชียงใหม่), ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

มีโอตปปะ : ความเกรงกลัวต่อบาป ความชั่วที่จะตามมา การบริหารงานก็คงบริสุทธิ์โปร่งใส^{๓๔} ในทางปฏิบัตินั้นหลักธรรม หิริ โอตปปะ เป็นมรรคเป็นผลมากในความละอาย นอกจากสวดมนต์แล้ว ที่ทำต่อเนื่องมาตลอดคือ การให้พนักงานร่วมกันเข้าวัดวันอาทิตย์ เวียนไปทุกวัดในรอบปี ตักบาตรภาคเช้าและมีกิจกรรมวันพุธร่วมกับจังหวัดตักบาตรเช้าเดือนละ ๒ ครั้งทำให้พนักงานมีหลักคิดการทำงาน เกิดความละอายต่อเพื่อไม่กล้าทำผิด สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลากรในองค์กร สร้างความโปร่งใส หิริ โอตปปะถ้าเทศบาลไหนประยุกต์ใช้จะเกิดประโยชน์มากมาย โดยเฉพาะประชาชนจะได้ประโยชน์ ปัญหาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกวันนี้เกิดจากการจัดซื้อจัดจ้าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับผู้ประกอบการในการทุจริต แต่ถ้าละอายไม่เอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นส่วนตนแล้ว จะเป็นประโยชน์องค์กรมาก พนักงานที่ทุจริตอย่างหนึ่งคือ เวลา ถ้าทุกคนทำงานตรงต่อเวลา ประชาชนจะได้ประโยชน์ พนักงานก็จะไม่ทุจริต ถ้าคนเราได้กล่อมเกลาจิตใจก็จะทำให้ความอยากน้อยลงภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง เหล่านี้มาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลให้ความร่วมมือจนทำให้กิจกรรมสำเร็จลุล่วงจนได้รับรางวัลมากมาย นอกจากความโปร่งใสแล้วความรับผิดชอบเป็นเรื่องสำคัญ ทุกคนที่ได้รับมอบหมายจะยึดระเบียบ กฎหมายเป็นที่ตั้ง ไม่แสวงหาผลประโยชน์แล้ว ทำให้ การทำงานโปร่งใส เป็นประโยชน์แก่ประชาชน เรื่องทุจริตต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็กเป็นเรื่องจิตสำนึกเริ่มต้นจากครอบครัว ถ้าปลูกฝังศีลธรรมตั้งแต่เด็กเมื่อโตจะยึดถือ หลักสูตรเหล่านี้ทำอย่างไรจะให้เข้าสู่โรงเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ถ้าเปลี่ยนแปลงตอนโตจะยาก ต้องใช้หลักพุทธศาสนาเข้าไปในครอบครัว โรงเรียน ถ้าทุกคนเป็นคนดีสังคมก็จะดีตาม^{๓๕} และในทำการวิจัยเชิงประจักษ์ ระหว่างองค์กรท้องถิ่น ในระดับเทศบาลเมืองเทศบาลตำบล เทศบาลนคร สิ่งหนึ่งที่บ่งบอกคือ เรื่องผู้นำ ต้องมองว่า มีขีดความสามารถ มีความเมตตา กรุณา สามารถเอื้ออาทรต่อคนอื่น มีคนเคารพนับถือ เบื้องหลังครอบครัว ญาติพี่น้องที่ดี ณ วันนี้ หากใครประสงค์จะเป็นผู้นำต้องถามตัวเองว่า อยากมาเป็นผู้นำ เพราะอะไร สาเหตุคืออะไร ผมมักจะพบเห็นและถามคำถาม ๔ ข้อตลอดเลยว่า หากต้องการเป็นผู้นำ (๑) คุณมีการพูดคุยกับครอบครัวหรือยัง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินทอง (๒) การพบปะ เรื่องความซู้สาว เพราะสิ่งที่ตามมาคือ เงิน จึงต้องมองว่าเงินจะได้มาจากทางไหน (๓) คุณมีเวลาให้ไหม สถานะของคุณเป็นอะไร และทำอะไรอยู่ หากการเงินไม่ดี จะมีปัญหาการทุจริต และ (๔) เรื่องของความรู้ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญ เบื้องต้นคุณต้องมีความรู้พื้นฐาน และมาเรียนรู้เพิ่มเติม นี่คือนี่ที่ผมฝากไว้ หากคุณสามารถตอบตัวเองในคำถามเหล่านี้ได้ วันนี้ท้องถิ่นเป็นสิ่งที่เหนือองค์กรอื่น เพราะมีการถ่ายเทงานจากทุกหน่วยงานมาสู่ท้องถิ่น ถ้ามองว่าจะให้เก่งทุกด้านเป็นไปได้ แต่ต้องรู้สิ่งหนึ่งที่ต้องรู้คือ พ.ร.บ. เพราะเราใช้ พ.ร.บ. มาบริหาร ขอฝากผู้นำท้องถิ่นว่าต้องมีการศึกษาให้ดี มีมุมมองที่ชัดเจน เพราะท้องถิ่นไม่จ่ายอย่างที่คิดในการบริหารจัดการ คนที่เป็นผู้บริหารอย่างน้อยต้องมาจากสมาชิก ความจริงนายก องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหาร ต้องมาจากระดับล่างก่อน ต้องสะสม

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระราชเชมการ, เจ้าคณะจังหวัดแพร่ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายฉลอง ชวโรจ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ความรู้ ประสบการณ์ เรียนรู้ลักษณะของการทุจริต รู้เท่าทันแนวโน้มของการบริหารจัดการที่ไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งหลายภาคส่วนต้องช่วยกัน ตรวจสอบ^{๓๖}

อภิธานิยธรรม ๗ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร มีรายละเอียดในการนำมาประยุกต์ใช้แต่ละข้อ ของหลักอภิธานิยธรรม ๗ ประการ คือ ๑. จะรักษาความสามัคคีในองค์กรไว้ได้ ๒. ไม่เกิดความแตกแยก ๓. มีการเคารพนับถือกันและกัน ๔. มีที่พึงพอใจ ๕. มีผู้นำทางจิตวิญญาณ และ ๖. มีศีลธรรม จริยธรรม และในทางปฏิบัติ ควรมี

๑. การประชุมเนื่องด้วยเหตุ พบปะปรึกษาหารือกิจการงานกันอย่างสม่ำเสมอ เป็นเรื่อง การมีส่วนร่วม การปกครองท้องถิ่นจำเป็นต้องมีส่วนร่วมทั้งผู้บริหาร พนักงานและประชาชน ดูความต้องการของท้องถิ่น การประชุมร่วมกันเป็นการทำความเข้าใจ โดยเฉพาะประชุมกับราชการเพื่อให้งานทำงานสอดคล้อง แต่ปัจจุบันมักทำเป็นพิธีกรรมไม่มีประโยชน์ ผู้บริหารไม่สนใจข้าราชการเลย มักไม่มีการประชุมเพื่อหาแนวทางปฏิบัติมักไม่ค่อยนำมาใช้ ถ้าจะนำมาใช้ต้องอบรมสม่ำเสมอเอาพระมาเทศน์ ให้ท้องถิ่นเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อเข้าไปสู่การปฏิบัติได้

๒. ความพร้อมเพรียงกันประชุม/เลิกประชุมและการทำกิจพึงทำร่วมกัน ความพร้อมเพรียงในการทำงานร่วมกัน คนมักไม่ค่อยเห็นความสำคัญเพราะไม่ค่อยได้อะไร ดังนั้นควรเป็นการประชุมแบบมีส่วนร่วมมากกว่าการรับคำสั่ง ควรเป็นการประชุมแบบรับฟังความคิดเห็นหาทางออกของปัญหา

๓. บัญญัติวางข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆโดยไม่ล้าหลังสิ่งที่ตกลงบัญญัติกันไว้แล้วถือปฏิบัติมันอยู่ในบัญญัติใหญ่ที่วางไว้ในรัฐธรรมนูญ การกำหนดกฎเกณฑ์ที่วางไว้ บางข้อกำหนดกฎเกณฑ์โดยไม่ล้าหลังในสิ่งที่ตกลง ส่วนใหญ่มักไม่ค่อยปฏิบัติมักเก็บไว้เฉยๆ เช่น ถ้ามีรัฐธรรมนูญแต่ไม่ค่อยนำมาใช้ กฎเกณฑ์ควรนำมาประยุกต์ใช้อย่างจริงจังให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหาร เพราะกฎเกณฑ์เหมือนเข็มทิศในการกำหนดแนวทางทำงาน

๔. ให้เกียรติผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ ผู้เฒ่าต้องให้ความเคารพผู้อาวุโสกว่าเพราะมีประสบการณ์มากกว่า โดยให้เกียรติในทุกสถานะและโอกาสผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์มีความสำคัญเพราะอยู่ท้องถิ่นมานาน รู้ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของท้องถิ่น ควรเอาผู้อาวุโส ผู้มีประสบการณ์เข้ามามีส่วนร่วมช่วยบริหารงาน ทำความเข้าใจกับชาวบ้าน ถ้ามีผู้อาวุโสที่คนเชื่อถือ ร่วมมือกันทำงานกับท้องถิ่น เน้นคุณภาพชีวิต เพราะชาวบ้านนับถือเป็นจำนวนมาก

๕. ให้เกียรติและคุ้มครองกุลสตรี โดยให้สตรีมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรทุกระดับและรับฟังความเห็นของสตรี เปิดโอกาสให้ สตรี เด็ก คนชรา มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้วยกันร่วมกันของหลายภาคส่วน การบริหารควรครอบคลุมถึง ควรช่วยพวกด้อยโอกาส เพราะการเรียกร้องทำได้ยากกว่าคนอื่น ถ้านำมาช่วยงานด้านต่างๆ โดยเฉพาะคนพิการ เด็กและคนชรา ดึงมาช่วยดูความต้องการ จะเป็นการสร้างรากฐานความมั่นคงในการทำงาน ไม่ใช่เฉพาะหัวคะแนน น่าจะส่งเสริมทำให้เกียรติยศท้องถิ่นดูดี มีส่วนร่วมมากขึ้น

^{๓๖} สัมภาษณ์ นายนพดล ณ เชียงใหม่, นายกองการบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

๖. เคารพบูชาสักการะเจดีย์ ปูชนียสถาน อนุสาวรีย์สำคัญเพื่อสร้างนิยม ยกย่องคนดี จะต้องได้รับการยอมรับนับถือบูชา ในการเคารพบูชาปูชนียสถานจะทำให้เป็นรวมใจในการทำงาน การบริหารราบรื่น เช่น ระดับชาติ มีพระมหากษัตริย์ พลังแผ่นดินต้องมีศูนย์รวมใจในการทำงาน ถ้ามีสิ่งดียึดมั่น ทำให้รู้สึกความเป็นพวกเดียวกัน ถ้านับถือศาสนาเดียวกันจะรู้สึกความเป็นพรรคพวก เกิดการทำงานได้ง่ายกว่า การนำศาสนสถานเป็นเครื่องมือจะทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ เกิดความมั่นคงของสังคมร่วมมือร่วมใจกัน

๗. มีการจัดการ ให้ความอารักขา บำรุงคุ้มครองอันชอบธรรมแก่บรรพชิต ผู้ทรงศีลธรรมบริสุทธิ์ซึ่งเป็นหลักใจและเป็นตัวอย่างทางศีลธรรมของประชาชน ไม่แตกต่าง การบำรุงคุ้มครองผู้ทรงศีล ถ้าท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนคิดว่าท้องถิ่นนั้นมีธรรมะอยู่ในใจ ไม่คดโกง ทำให้ท้องถิ่นน่านับถือจากประชาชน^{๓๗}

แนวทางในการนำหลักพุทธธรรม อปริหานิยธรรม ๗ กับการประยุกต์การบริหารองค์กร มีรายละเอียดที่สำคัญหลักๆอีก ๗ ประการ คือ

๑. การประชุมกันเนื่องนิยัตสามารถนำมาใช้ทั้งในแนวราบเพื่อประสานงานและบูรณาการระหว่างฝ่าย/กอง/กรม ให้การทำงานเพื่อเป้าหมายขององค์กรเกิดผลสำเร็จ หรืออาจใช้ในแนวตั้งระหว่างผู้บังคับบัญชากับลูกน้องเพื่อให้เกิดระบบการสื่อสารสองทาง ทำให้งานราบรื่น มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

๒. ความพร้อมเพรียงกันประชุม/เลิกประชุมเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำต้องเป็นผู้เริ่มต้นและเป็นผู้นำที่ดี

๓. ยอมรับในกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นไว้โดยไม่ล้มล้างสิ่งที่กฎหมายบัญญัติกันไว้แล้ว โดยศึกษาแผนงานหรือกฎเกณฑ์ต่างๆให้ชัดเจนและทำต่อเนื่องกันไป ในกรณีที่แผนงานโครงการเดิมยังเกิดประโยชน์

๔. ให้เกียรติผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ ผู้น้อยต้องให้ความเคารพผู้อาวุโสกว่าเพราะมีประสบการณ์มากกว่า โดยให้เกียรติในทุกสถานะและโอกาส

๕. ให้เกียรติและคุ้มครองกุลสตรี โดยให้สตรีมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรทุกระดับและรับฟังความเห็นของสตรี

๖. เคารพบูชาสักการะเจดีย์ ปูชนียสถาน อนุสาวรีย์สำคัญเพื่อสร้างนิยม ยกย่องคนดี จะต้องได้รับการยอมรับนับถือบูชา

๗. มีวิธีการให้ความอารักขา บำรุงศาสนาอันชอบธรรม โดยต้องทำให้สังคมยอมรับ คติพจน์ที่ว่า “คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้” ถ้าเราเห็นคนดีไม่ได้รับความเป็นธรรมต้องเข้าไปช่วยคุ้มครอง ตามหลักพุทธธรรมที่ว่า “ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม”

แนวทางในการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการบริหารงาน มีรายละเอียดที่สำคัญ ในระดับบุคคลควรเน้นการพัฒนาบุคคล โครงสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกของผู้นำที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตอาสา มีความรับผิดชอบ มีวินัย ซื่อตรงสุจริต มีหิริ โอตตัปปะ ควรมีประเมิณผล

^{๓๗} สัมภาษณ์ ดร.อุบล ยะไวทย์ณะวิชัย, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

วัดผล นอกจากปริมาณงานคุณภาพ การเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติดี ช่วยเหลืออุทิศให้กับส่วนรวมด้วย ระบบการแต่งตั้งโยกย้ายต้องยึดถือหลักความเป็นธรรม ส่งเสริมคนดีให้ก้าวหน้า ระบบการให้รางวัล และการลงโทษ ต้องทำให้คนดีได้ดีคนชั่วได้ชั่ว จะทำให้คนเกิดความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด ในระดับองค์กรควรสร้างและให้ความสำคัญกับองค์กรที่ใช้จ่ายงบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประหยัด คุ่มค่า มีการเบิกจ่ายงบประมาณที่โปร่งใส เป็นองค์กรที่ให้ข้อมูลข่าวสารและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม^{๓๘} และในการสร้างความโปร่งใสเน้นการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ ทำองค์กรเป็นระบบเปิดทุกคนไม่ว่าอยู่จุดไหนของโลกจะดูตัวตนเราได้ เรื่อง IT เราจำเป็นต้องมี ประชาชนไม่ว่าอยู่ที่ไหนสามารถติดต่อสื่อสารกับเราได้แม้อยู่ต่างประเทศอาจมีข้อเสนอแนะ เราเป็นองค์กรเปิด ประชาชนสามารถร้องเรียนทางอินเทอร์เน็ต เรามีศูนย์ข้อมูลข่าวสารต้องเปิดเผยให้ประชาชนรู้ทุกอย่างจะเป็นเกราะป้องกันการทำงานเราได้ เมื่อประชาชนทราบจะอธิบายแทนเราได้เพราะเขารู้ความจริงในตัวตนของเรา เวลาเข้าใจผิดเขาสามารถตอบแทนเราได้^{๓๙} ในการสร้างความโปร่งใสในองค์กรในการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการบริหารนั้นถ้าผู้นำองค์กรไม่มีส่วนร่วม ไม่มีความเชื่อ จะเกิดการละเลยในการนำไปปฏิบัติ ผู้นำฝ่ายบริหาร ตลอดจนพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องร่วมกัน ถ้าแบบไทยๆ ผู้นำต้องมีผู้ตาม สังคมไทยถ้าผู้นำนำคำสอนหลักธรรมมาใช้ทำให้ถูกมองด้วยสายตาที่ชื่นชมยกย่อง^{๔๐} และในการสร้างความโปร่งใสการมีส่วนร่วม ด้วยการนำหลักธรรมกับการบริหาร สิ่งที่ได้คือความยั่งยืนเพราะทำจากภายในจิตใจไม่ใช่อยากได้รางวัล การสร้างจิตสาธารณะเป็นกุศลให้กลุ่มเกลาคคนให้เป็นคนดีมีเสแสร้งเราต้องสร้างให้ยั่งยืน^{๔๑}

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม มีหลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมและครอบคลุมในการนำมาบริหารทั้งในระดับบุคคล ด้วยการนำหลักโลกบาลธรรมอันเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนตนเองให้คิดดี ปฏิบัติดี และการนำหลักกอธิการนิยธรรม ๗ อันเป็นการหลักธรรมในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเมื่อมีการนำมาบูรณาการกับธรรมาภิบาล ในการสร้างความโปร่งใส ด้วยการนำหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบมาปรับใช้ในการบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบจะทำให้เกิดการบริหารงานเชิงบูรณาการในทุกภาคส่วนของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายรัชชัย พิทักษ์กุล ,สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร อดีตอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อดีตผู้ตรวจราชการประจำกระทรวงมหาดไทย , ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ดร.อุบล ยะไวทย์ณะวิชัย, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^{๔๐} สัมภาษณ์ พระราชเชมมากร, เจ้าคณะจังหวัดแพร่ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๑} สัมภาษณ์ ดร.อุบล ยะไวทย์ณะวิชัย, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

๓. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๑ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในดำนินิธิธรรม

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิธิธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการนำหลักธรรม โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗ บูรณาการกับหลักนิธิธรรมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่า การนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงานด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร ทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า ในการกำหนดนโยบาย ด้วยการนำหลักนิธิธรรม และนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย เป็นเรื่องของนโยบาย กฎหมาย ข้อบัญญัติต่างๆ ส่วนใหญ่ฝ่ายบริหารจะกำหนดขึ้นตามความเหมาะสม สมาชิกยึดถือและยังมีจริยธรรมฝ่ายสภาคอยควบคุมฝ่ายสภาโดยเฉพาะ เป็นไปตามมาตรฐานผู้ตรวจการแผ่นดิน จริยธรรมมีความหมายมากกว่ากฎหมาย^{๕๒} ข้อกำหนด กฎเกณฑ์การประชุมดำเนินตามระเบียบ ใช้หลักนิธิธรรมที่เคยปฏิบัติ มีการปรึกษาหารือ^{๕๓} การทุจริตของท้องถิ่นนั้นมองคร้งจำนวนมากจึงถูกร้องเรียนมาก ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.)มีหน่วยงานคอยตรวจสอบภายในอยู่แล้ว ตามกฎหมาย การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ กฎกติกาถือเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรักษากติกา ต้องเคารพเหตุผล กฎระเบียบของหมู่คณะ ไม่ทำอะไรที่ล้มล้างข้อตกลงที่เป็นบรรทัดฐานแนวทางการอยู่ร่วมกันของส่วนรวม มีการบริหารงบประมาณด้วยการนำหลักนิธิธรรม และนำหลักธรรมมาเป็นแนวทาง ในการแก้ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดจากการจัดซื้อจัดจ้าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับผู้ประกอบการในการทุจริต แต่ถ้าละอายไม่เอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นส่วนตนแล้ว จะเป็นประโยชน์องค์กรมาก ถ้าคนเราได้กล่อมเกลาจิตใจก็จะทำให้ความอยากน้อยลงภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนของเทศบาลกาฬสินธุ์ทุกโครงการใช้หลักอิงกฎหมายทำตามระเบียบ โปร่งใส เปิดเผยข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างมีการกำหนดราคากลาง ไม่มีปัญหา เพราะต้องเปิดเผยอยู่แล้ว แต่บางครั้งหาคนทำไม่ได้แม้ประกาศไปแล้ว ในด้านการบริหารงานบุคคลมีการบริหารงานบุคลากรด้วยการนำหลักนำหลักนิธิธรรมและนำหลักธรรมมาเป็นแนวทาง อาทิเช่น พนักงานทุกจริตอย่างหนึ่ง คือ เวลา ถ้าทุกคนตรงต่อเวลา ประชาชนจะได้ประโยชน์ พนักงานก็จะไม่ทุจริต ซึ่งให้เห็นว่าถ้าข้าราชการมีการทุจริตคอร์ปชั่นก็ต้องติดคุกและออกจากราชการ^{๕๔}

^{๕๒} สัมภาษณ์ นายฉลอง ขวาลีศ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๓} สัมภาษณ์ ดร.อุบล ยะไวทย์ณะวิชัย, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแรมริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^{๕๔} สัมภาษณ์ นายปัญญา สัตยกาญจน์, นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม

แผนภาพที่ ๔.๑ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักนิติธรรมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่า การนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงานด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร ทำให้เกิดหลักปฏิบัติ ใน ๓ งานหลัก ประกอบด้วย ๑.นโยบาย ต้องมีการกำหนดนโยบายด้วยการนำหลักนิติธรรมไม่ว่าการออกข้อบัญญัติ หลักเกณฑ์การทำงาน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ๒.งบประมาณ ต้องมีการบริหารงบประมาณด้วยการนำหลักนิติธรรม เช่น ระเบียบหรือหลักเกณฑ์การควบคุมดูแล และนำหลักธรรมมาเป็นแนวทาง และ ๓.บุคลากรต้องมีการบริหารงานบุคลากรด้วยการนำหลักนำหลักนิติธรรมและนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางเพื่อทำความเข้าใจกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงพนักงานเทศบาล ผู้นำ ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล โดยสร้างความเข้าใจเรื่องการบริหารงานด้วยความโปร่งใสภายใต้ระเบียบหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม

๓.๒ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่า การนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงานด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร และทำให้เกิดหลักปฏิบัติ ตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆและตามทีกลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า ในการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขั้นตอนต่างๆเพื่อสร้าง การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เช่น ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย และ ขั้นตอนการตรวจสอบ อาทิเช่น ในเทศบาลประกาศให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบ เช่นกรณีโครงการต่างๆ ไม่ว่าจะถนน ทางระบายน้ำ จะมีการตั้ง อสต. คนนี้จะสามารถดูได้ว่างานถูกต้องหรือไม่ และมีการแนะนำการตรวจสอบโดยเทศบาล^{๕๕} และมีการกำหนดการบริหารงบประมาณโดยส่งเสริมและสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่และบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน อาทิเช่นเทศบาลสนับสนุนกลุ่มผู้สูงอายุ ฌาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มเยาวชนโดยให้กลุ่มไปคัดโครงการกันเองและเทศบาลอุดหนุนงบประมาณให้ และมีกำหนดบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมให้บุคลากรทุกคนในองค์กรเพื่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสใน

^{๕๕}สัมภาษณ์ นายฉลอง ชวโรจนะ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

งานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน โดยใช้หลักธรรมให้เกิดความโปร่งใสในเทศบาล หลักธรรมทั้งสองไปด้วยกันได้เพราะเราเป็นพุทธศาสนิกชนถ้าทุกคนละอายต่อความชั่ว เพิ่มหลักอภิปรายธรรม พนักงานให้ความร่วมมือในความโปร่งใส มีการชี้หรือยกตัวอย่างให้เห็นตลอด ระหว่างข้อดี กับข้อเสีย รวมถึงเล่าให้ฟังถึงบุคคลที่ได้รับผลของการกระทำดีหรือไม่ดีอย่างไร โดยที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการประชุมกันอยู่เสมอเพื่อปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในส่วนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ถอดบทเรียน สังเคราะห์ความรู้และนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป รวมทั้งช่วยกันระดมความเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปในทิศทางที่ถูกต้อง^{๕๖}

^{๕๖}สัมภาษณ์ นายนพดล ณ เชียงใหม่, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัด เชียงใหม่, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม

แผนภาพที่ ๔.๒ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรม กับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาธธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่า การนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงานด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร และทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๓ งานหลักคือ ๑.งานบริหารงานด้านนโยบาย ต้องมีกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขั้นตอนต่างๆ เพื่อสร้าง การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. งบประมาณ ต้องมีการกำหนดการบริหารงบประมาณโดยส่งเสริมและสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่และบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน และ ๓. บุคลากรกำหนดบทบาทและหน้าที่อย่างชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมให้บุคลากรทุกคนในองค์กรเพื่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๓.๓ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ

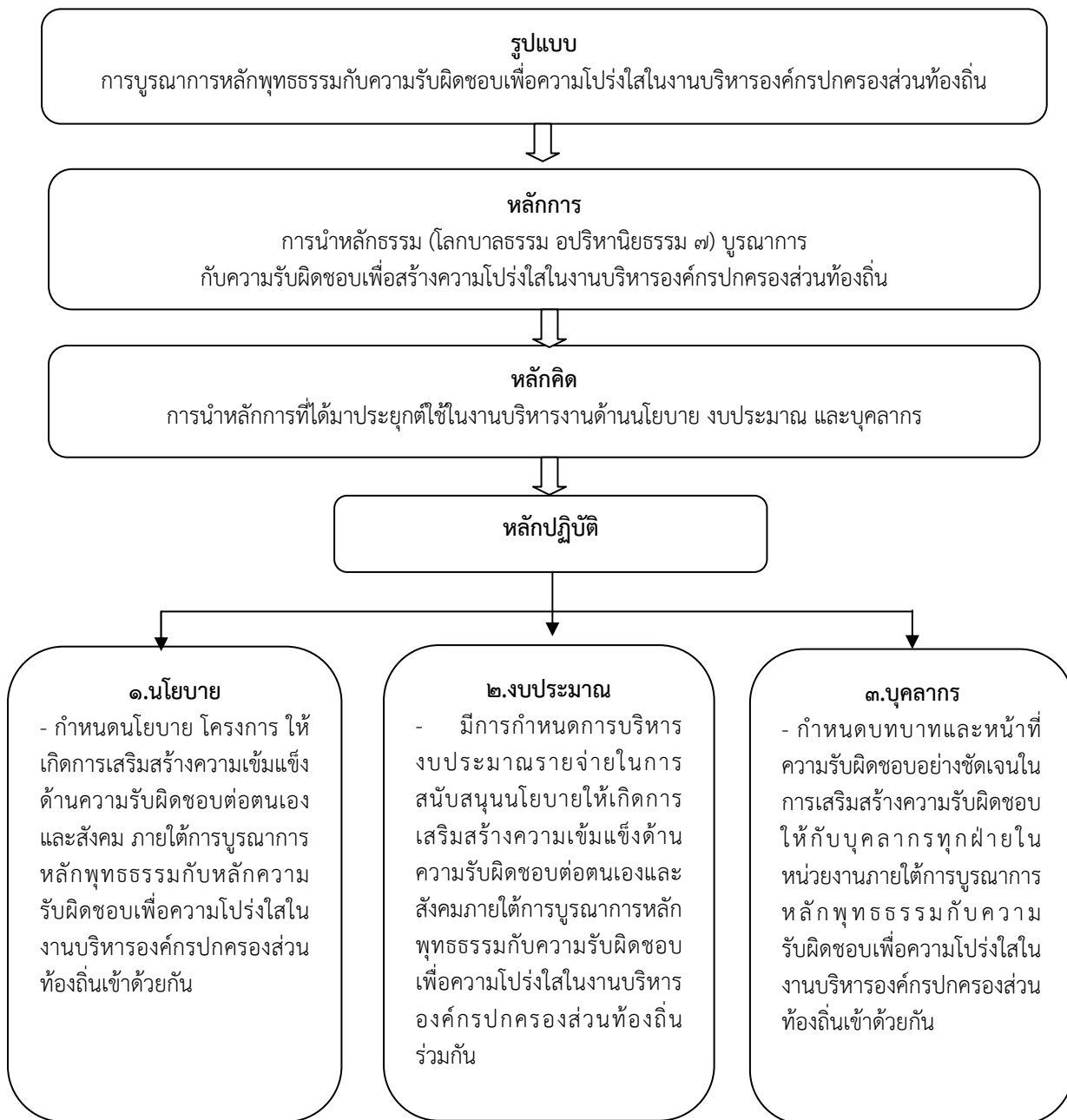
รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม(โลกบาลธรรมอภิธานียธรรม ๗) บูรณาการกับหลักความรับผิดชอบต่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่า การนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงานด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร และทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆและตามทีกลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่ากำหนดนโยบาย โครงการ ให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ต้องมีนโยบายให้ทุกคนร่วมสวดมนต์ไหว้พระตอนเช้า กล่อมเกลาจิตใจให้อยู่ในศีลในธรรม ให้ปฏิบัติตนเป็นคนดี^{๔๗} มีการกำหนดการบริหารงบประมาณ รายจ่ายในการสนับสนุนนโยบายให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน และในการประชุมพิจารณางบประมาณทุกครั้ง ผู้บริหารทุกคนจะอยู่จนครบและอยู่จนเสร็จสิ้นการพิจารณา จะไม่มีการหลบหนีกลับก่อน เพราะการพิจารณา งบประมาณเป็นสิ่งสำคัญ^{๔๘} มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบต่ออย่างชัดเจนในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อให้กับบุคลากรทุกฝ่ายในหน่วยงานภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน อาทิเช่น นายกนำหลักธรรมมาสอนเพื่อไม่ให้คิดทำผิด เพราะพนักงานบางคนอาจจะยังคิดหาประโยชน์ส่วนตัว ต้องปฏิบัติตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี ให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญขององค์กรในฐานะที่เราอยู่ในองค์กรเดียวกัน เพื่อความเจริญขององค์กร มีความสามัคคีพร้อมเพรียงกันของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงพลังและศักยภาพในการทำงาน ทั้งในยามที่ประชุมและเลิกประชุม ถ้าหากตรงต่อเวลาก็จะทำให้เกิดการวางแผนได้แม่นยำและเป็นการสร้างนิสัยที่ไม่เอาเปรียบคอร์ปชั่นเวลา ที่อาจจะเป็นที่คนคติเชิงลบ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อหย่อนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อค่าบริการประชาชนในที่สุด เพราะอาจทำให้ล่าช้าโดยคิดเมื่อไหร่ก็ได้ นอกจากนี้หากขาดความพร้อมเพรียง หรือแตกแยกสามัคคีก็จะทำให้ต่างคนต่างทำ เกิดความสับสนหลายมาตรฐาน และจะนำไปสู่การเลือกปฏิบัติ^{๔๙}

^{๔๗} สัมภาษณ์ นายฉลอง ชวโรจกุล, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๘} สัมภาษณ์ นายนพดล ณ เชียงใหม่, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๙} สัมภาษณ์ นายวีระศักดิ์ นิมนวล, ประธานสภาเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบต่อ

แผนภาพที่ ๔.๓ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบต่อ

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่ารูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักความรับผิดชอบต่อสร้างโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่า การนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงานด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร และทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงาน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑.นโยบาย ต้องมีการกำหนดนโยบาย โครงการ ให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒.งบประมาณ ต้องมีการกำหนดการบริหารงบประมาณรายจ่ายในการสนับสนุนนโยบายให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน และ ๓. บุคลากรต้องมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบต่ออย่างชัดเจนในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อบุคลากรทุกฝ่ายในหน่วยงานภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๓.๔ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม(โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่า การนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงานด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร และทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า ในการกำหนดนโยบายด้วยการมุ่งเน้นการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลมาใช้ร่วมกันเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน เช่น นายกมนตรีมีนโยบายชัดเจน เป็นแบบอย่างที่ดีในการกำหนดทิศทางการบริหารให้เกิดความโปร่งใส ข้อกำหนดกฎเกณฑ์มีการเปลี่ยนแปลงได้เพื่อบริหาร การสร้างโปร่งใสได้นำมาหาหรือกฎเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นโดยสามารถยกเลิกได้ นายจะให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม อะไรไม่เกิดประโยชน์จะพยายามปรับปรุงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด^{๕๐} โดยมีวิธีปฏิบัติ คือ ตั้งใจคนเข้ามาภายใต้ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยใช้ทัศนคติในการทำงานแนวทางเดียวกัน คือ “ใช้งบประมาณคุ้มค่า, โปร่งใส ตรวจสอบได้ เน้นการมีส่วนร่วม” ซึ่งทุกคนต้องปฏิบัติตาม

^{๕๐}สัมภาษณ์ นายฉลอง ชารเลิศ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

และก่อนที่จะทำได้ทั้ง ๔ องค์ประกอบก็แสดงถึงว่าเขาต้องมีทุกเรื่องพร้อม ไม่ว่าจะเป็นศีลธรรม, จริยธรรม, คุณธรรม และหลักความพอเพียง ซึ่งถือว่าต้องเป็นพื้นฐานที่ต้องมีในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และความสำเร็จตามทัศนคติที่ตั้งไว้^{๕๑} ในการบริหารจัดการเรื่องความโปร่งใส เน้นการมีส่วนร่วมภาคเอกชน ประชาชน ข้าราชการให้มีวิธีปฏิบัติร่วมจัดการ มีการเรียกประชุม ความร่วมมือ บูรณาการโดยใช้กิจกรรม “ช่วงกำลัง” ทุกคนร่วมปรึกษาหารือ เอาปัญหามาพูดคุย ใครเสนออะไรเป็นแนวทางให้ประสบความสำเร็จได้ ต้องวางกฎระเบียบของตนเองให้ชัดเจน รวมถึงเคารพหลักเกณฑ์และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนรับรู้ถึงการดำเนินการ และพร้อมที่จะรับการตรวจสอบและชี้แจงจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้น^{๕๒} มีการกำหนดการบริหารงบประมาณรายจ่ายในการสนับสนุนงานด้านนโยบายที่มุ่งเน้นการนำการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน ภายหลังประกาศนโยบายเทศบาลป้องกันทุจริตและมีรางวัลด้วย ตั้งแต่วันที่ ๑๐๐ ใครจับทุจริตได้ให้รางวัล ๕๐,๐๐๐ บาท พนักงานหรือส่วนของสภาและทุกฝ่ายจะทำความเข้าใจกันโดยนำโลกบาลธรรม อปริหานิยธรรมมาพูดทำความเข้าใจกัน ร่วมปฏิบัติกันให้เป็นมรรคเป็นผล การนำสิ่งเหล่านี้มาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทศบาลให้ความร่วมมือจนทำให้กิจกรรมสำเร็จลุล่วงจนได้รับรางวัล ที่สำคัญมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในการเสริมสร้างความรับผิดชอบให้กับบุคลากรทุกฝ่ายในหน่วยงานโดยการยึดหลักการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน นำนโยบายไปปฏิบัติต่อพนักงานให้มีส่วนร่วม รวมทั้งสื่อและประชาชนได้รับรู้เพื่อช่วยตรวจสอบการทำงานของเทศบาล ทุกคนทำงานโดยยึดหลักธรรม^{๕๓} และที่สำคัญต้องชี้ให้เห็นถึงบาปบุญคุณโทษของการทำชั่ว และทำชั่วแล้วมีบทลงโทษอย่างไร และนำหลักพุทธธรรม โลกบาลธรรม (ธรรมคัมภีร์ครองโลก)สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร คือ หิริ ครอบละอายบาป ละอายต่อการทำชั่ว ถ้าผู้บริหารและบุคลากรมีหิริละอายใจที่จะกระทำความชั่ว ความไม่ดี ก็คงไม่กล้าทำการทุจริตคอร์รัปชั่นแน่นอน มีไอ้ต๊อปะ ความเกรงกลัวต่อบาป ความชั่วที่จะตามมา การบริหารงานก็คงบริสุทธิ์โปร่งใส^{๕๔}

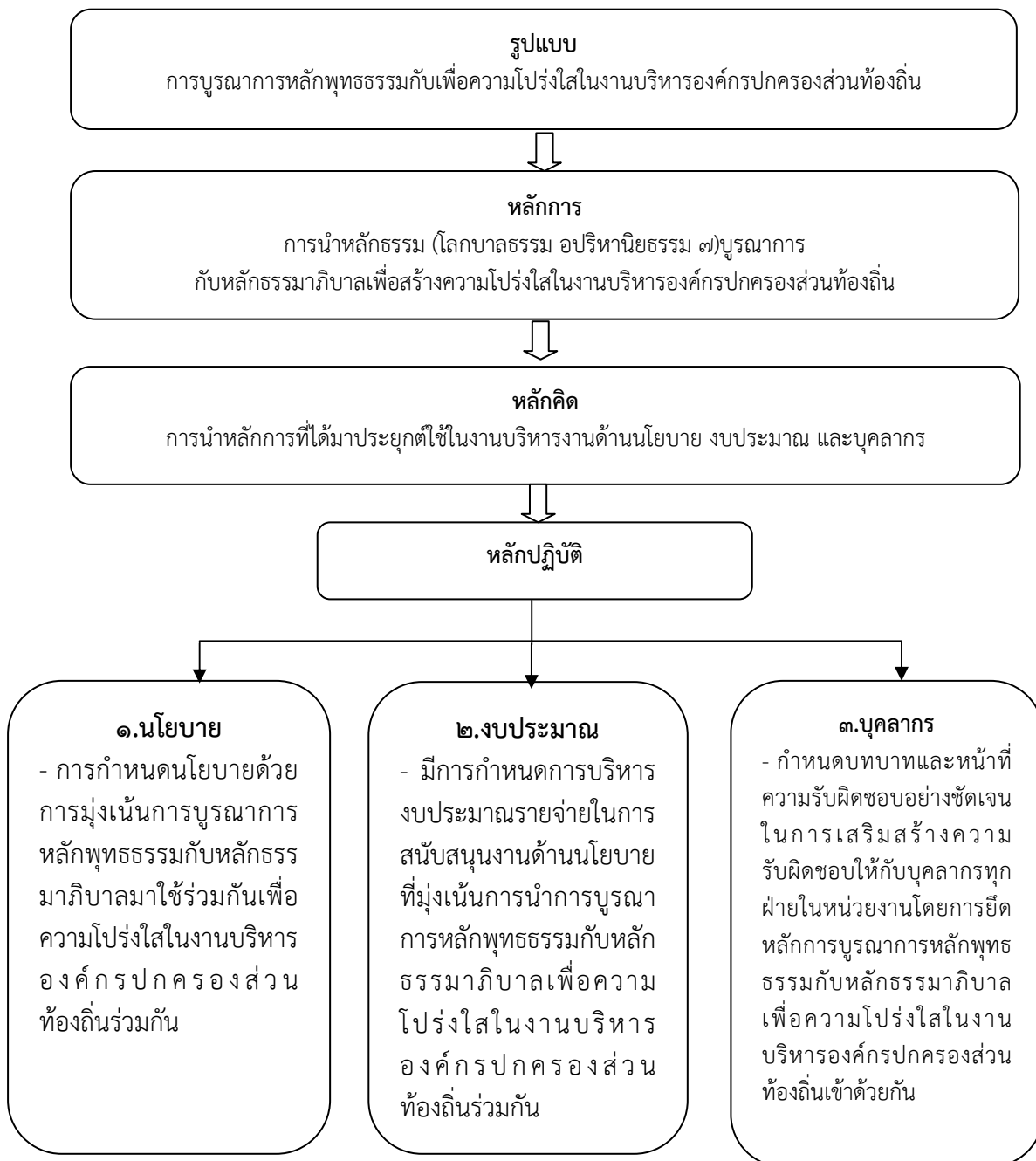
^{๕๑} สัมภาษณ์ นายวีระศักดิ์ นิมนวล, ประธานสภาเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๒} สัมภาษณ์ นายนพดล ณ เชียงใหม่, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๓} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๔} สัมภาษณ์ พระมหาบุญเลิศ รศ.ดร., รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๔.๔ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดโดยการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงาน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านนโยบาย ต้องมีการกำหนดนโยบายด้วยการมุ่งเน้นการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลมาใช้ร่วมกันเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน ๒. งบประมาณ ต้องมีการกำหนดการบริหารงบประมาณรายจ่ายในการสนับสนุนงานด้านนโยบายที่มุ่งเน้นการนำการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน และ ๓. บุคลากร ต้องมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการทุกฝ่ายในหน่วยงานโดยการยึดหลักการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

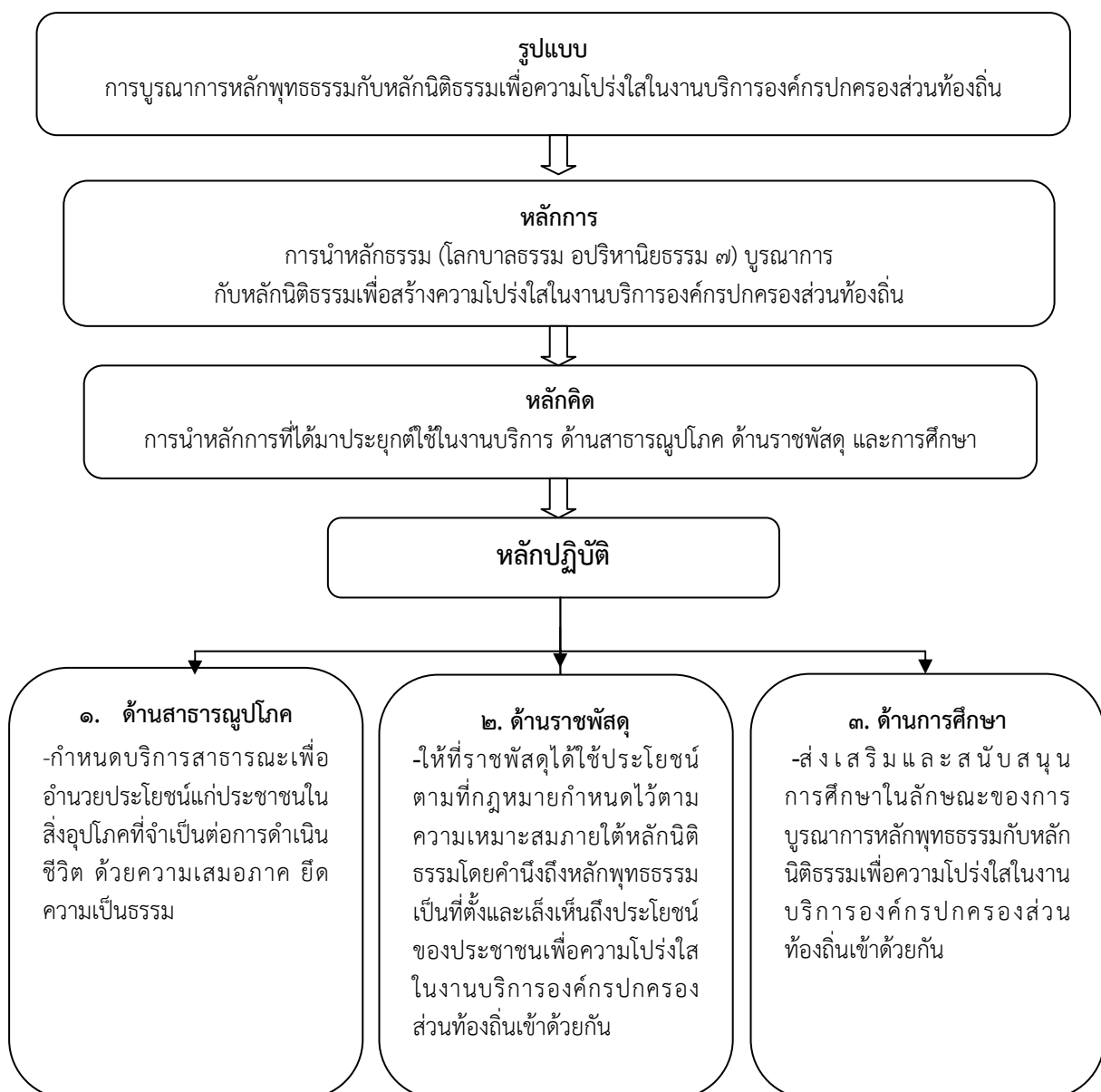
๓.๕ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักนิติธรรมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ด้านสาธารณสุข โภค ด้านราชพัสดุ และการศึกษาทำให้เกิดหลักปฏิบัติ ตามการวิเคราะห์ที่ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า ในการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เช่น มีการกำหนดจ้างเหมา ทำตามระเบียบ โปร่งใส คนตรวจคือชาวบ้าน ถือเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ที่ราชพัสดุได้ใช้ประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามความเหมาะสมภายใต้หลักนิติธรรมโดยคำนึงถึงหลักพุทธธรรมเป็นที่ตั้งและเล็งเห็นถึงประโยชน์ของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน มีการถ่ายทอดเสียงประชุมสภา มีหอกระจายข่าว ส่งข้อมูลให้ประชาชนทราบมากๆ โครงการเทศบาลเคลื่อนที่ บริการส่งถึงที่^{๕๕} รวมทั้งมีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในลักษณะของการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ในส่วนของเทศบาลส่งเสริมเรื่องการรณรงค์ปลูกฝังปัญหาการทุจริตตั้งแต่เด็ก เพราะเป็นเรื่องของจิตสำนึกต้องเริ่มตั้งแต่ครอบครัว ถ้าปลูกฝัง ตั้งแต่เด็กเมื่อโตจะยึดถือหลักสุทรเหล่านี้ทำอย่างไร

^{๕๕}สัมภาษณ์ นายฉลอง ฆารเลิศ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

จะให้เข้าสู่โรงเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ถ้าเปลี่ยนแปลงตอนโตจะยาก ต้องใช้หลักพุทธศาสนาเข้าไปในครอบครัว โรงเรียน ถ้าทุกคนเป็นคนดีสังคมก็จะดีตาม^{๕๖}

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม

แผนภาพที่ ๔.๕ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม

^{๕๖} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักนิติธรรมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑.ด้านสาธารณูปโภค ต้องมีการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. ด้านราชพัสดุ ให้ที่ราชพัสดุได้ใช้ประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามความเหมาะสมภายใต้หลักนิติธรรมโดยคำนึงถึงหลักพุทธธรรมเป็นที่ตั้งและเล็งเห็นถึงประโยชน์ของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และ ๓. ด้านการศึกษา ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในลักษณะของการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๓.๖ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ด้านสาธารณูปโภค ด้านราชพัสดุ และการศึกษาทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า ในการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตโดยบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เช่น มีการเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามาร่วมกิจกรรมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น กลุ่มแม่บ้านมารวมตัวกัน ที่ผ่านมามีประเพณีให้ประชาชนเดินขึ้นดอยสุเทพ กลุ่มสตรีมาฟ้อนเล็บร้อยกว่าคนสองสามอาทิตย์ กลุ่มสตรีจะรวมตัวได้ดี กลุ่มออมทรัพย์แต่ละหมู่บ้านจะมีสตรีเป็นกรรมการ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้วจะช่วยวางระบบการทำงานให้คำแนะนำช่วยเหลือกลุ่มสตรี^{๕๗} เป็นตัวจักรสำคัญในการนำองค์กรก้าวเดิน สถาบันครอบครัวสตรีช่วยเหลือสามีได้ อบจ.ได้ตั้งชมรมแม่บ้าน อบจ.มาช่วยส่งเสริมวิชาชีพ ภายหลังเข้มแข็งมากขึ้น มีการฝึกอบรมแม่บ้าน พาไปดูงานที่อื่นที่เจริญแล้ว ทำให้แม่บ้านหลายกลุ่มมีรายได้มีส่วนแบ่งกันสูง

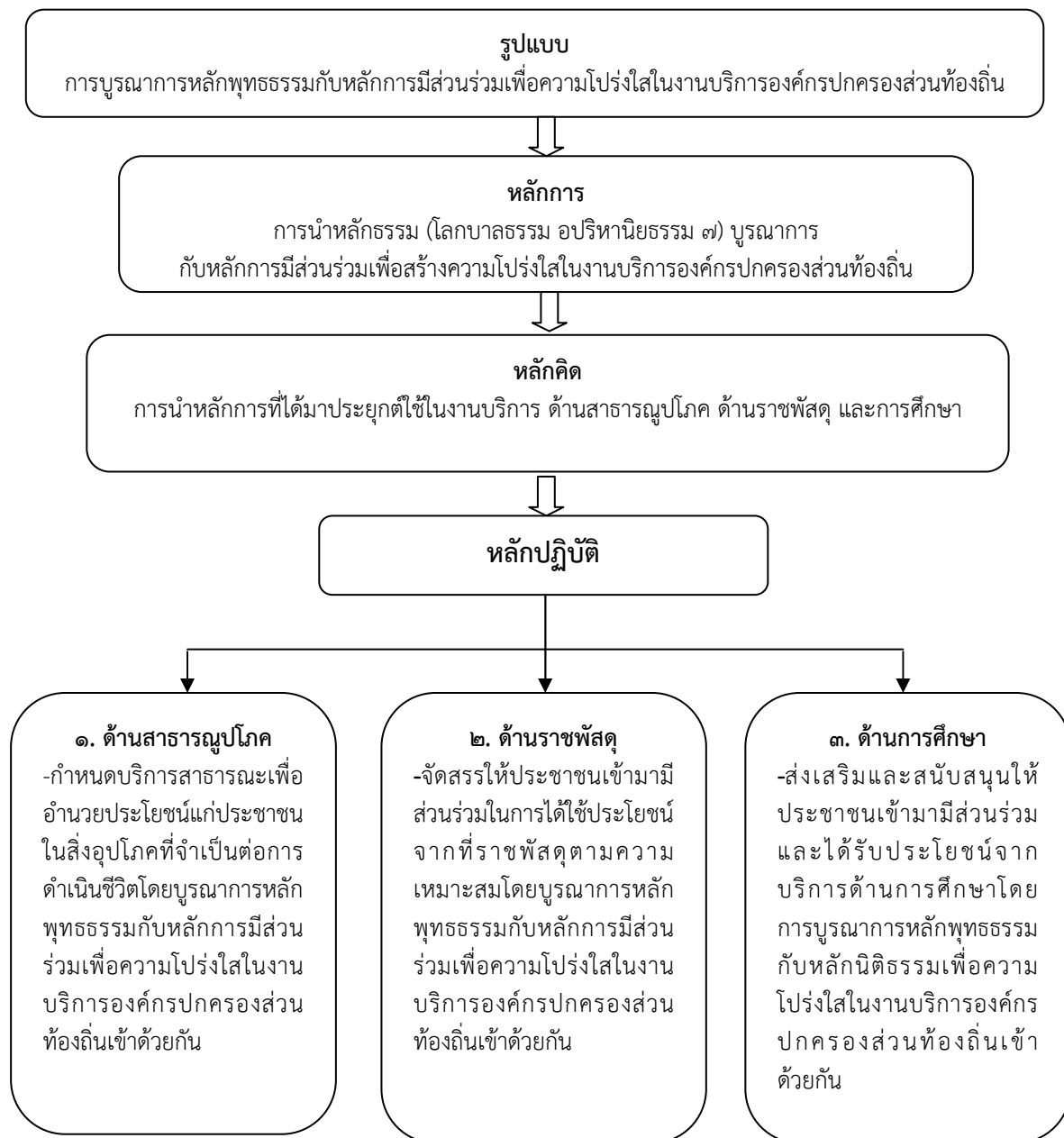
^{๕๗} สัมภาษณ์ นายนพดล ณ เชียงใหม่, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

และในโลกยุคใหม่นั้น กระแสแห่งความเท่าเทียมกันทางเพศ ค่อนข้างที่จะได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องให้โอกาสแก่กุลสตรีที่อาจจะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการทำงานหรือผู้รับบริการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งควรต้องมีหลักปฏิบัติด้วยความสุภาพ ไม่ข่มเหงรังแก ต้องดูแลทุกเพศทุกวัย^{๕๘} มีการจัดสรรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการได้ใช้ประโยชน์จากราชพัสดุตามความเหมาะสมโดยบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้า ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากบริการด้านการศึกษาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน มีการยกย่องให้เป็นปราชญ์ด้านต่างๆ และทำการถ่ายทอดโดยบันทึกเป็นข้อมูล ลายลักษณ์อักษร และนำวิธีต่างๆ มาถ่ายทอด ไปสู่ยังรุ่นต่อไป รวมทั้งมีการสร้างรุ่นต่อไปเข้ามาแทนที่โดยใช้หลักของความดี และความกตัญญู และประกาศเกียรติคุณยกย่องเข้ามาเป็นหลักการทำงาน^{๕๙}

^{๕๘} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๙} สัมภาษณ์ นายวีระศักดิ์ นิ่มนวล, ประธานสภาเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม

แผนภาพที่ ๔.๖ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม(โลกบาลธรรมอภิธานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ๓ ด้านประกอบด้วย ๑. ด้านสาธารณูปโภค ต้องมีการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตโดยบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. ด้านราชพัสดุ ต้องมีการจัดสรรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการได้ใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุตามความเหมาะสมโดยบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และ ๓. ด้านการศึกษา มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากบริการด้านการศึกษาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๓.๗ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรมอภิธานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักความรับผิดชอบต่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ด้านสาธารณูปโภค ด้านราชพัสดุ และการศึกษาทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆและตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า ในการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตโดยบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน มีการทำข้อบัญญัติผู้พิการของตำบล เพื่อผู้พิการจะได้ประโยชน์ ไม่ว่าผู้บริหารชุดไหนก็จะดูแลตามข้อบัญญัติผู้พิการที่มีส่งเสริมให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่าและมีความรับผิดชอบต่อราชพัสดุร่วมกันโดยบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เมื่อเทศบาลมีกิจกรรมจะนิมนต์พระมาตักบาตรตอนเช้า เทศบาลให้ความสำคัญทุกวัด ปกติคนชอบทำบุญใกล้บ้านตัวเอง เขาเชื่อว่าอยู่ใกล้วัดไหนทำวัดนั้นด้วยความศรัทธา^{๖๐} สร้างแรงศรัทธาในการบำรุงวัดตั้งแต่มีธัมม ประถม ยังไม่คิดอะไรมากแต่ละศาสนาจะไปคุยกับผู้ปกครองโดยชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างพุทธกับอิสลาม แม้ศาสนาอิสลามคนจะน้อยกว่าครึ่งของพุทธ แต่ทุกเย็นวันศุกร์เขาจะเข้าสู่หะร่าทำละหมาด วันพระของเราคนแก่เข้าวัดทั้งนั้นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อบริการด้าน

^{๖๐}สัมภาษณ์, นายฉลอง ชารเลิศ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

การศึกษาร่วมกันโดยการคำนึงถึงประโยชน์ที่ชุมชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับเป็นที่ตั้งให้ เป็นไปในลักษณะของการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการส่งเสริมวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงคุณธรรม จริยธรรม ให้คงอยู่และ สืบทอดแก่คนรุ่นหลังต่อไป^{๖๑}

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธ ธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบต่อ

แผนภาพที่ ๔.๗ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบต่อ

^{๖๑} สัมภาษณ์, นายวีระศักดิ์ นิ่มนวล, ประธานสภาเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักความรับผิดชอบต่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ๓ ด้านประกอบด้วย ๑. ด้านสาธารณูปโภค มีการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะการบูรณาการสาธารณะขั้นพื้นฐานของท้องถิ่น โดยบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. ด้านราชพัสดุ มีการส่งเสริมให้ทุกฝ่ายทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้เสียได้ตระหนักถึงคุณค่าและมีความรับผิดชอบต่อราชพัสดุซึ่งเป็นประโยชน์สาธารณะร่วมกันและ ๓. ด้านการศึกษา มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อบริการด้านการศึกษาาร่วมกันโดยการคำนึงถึงประโยชน์ที่ชุมชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับเป็นที่ตั้งให้เป็นไปในลักษณะของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๓.๘ รูปแบบรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

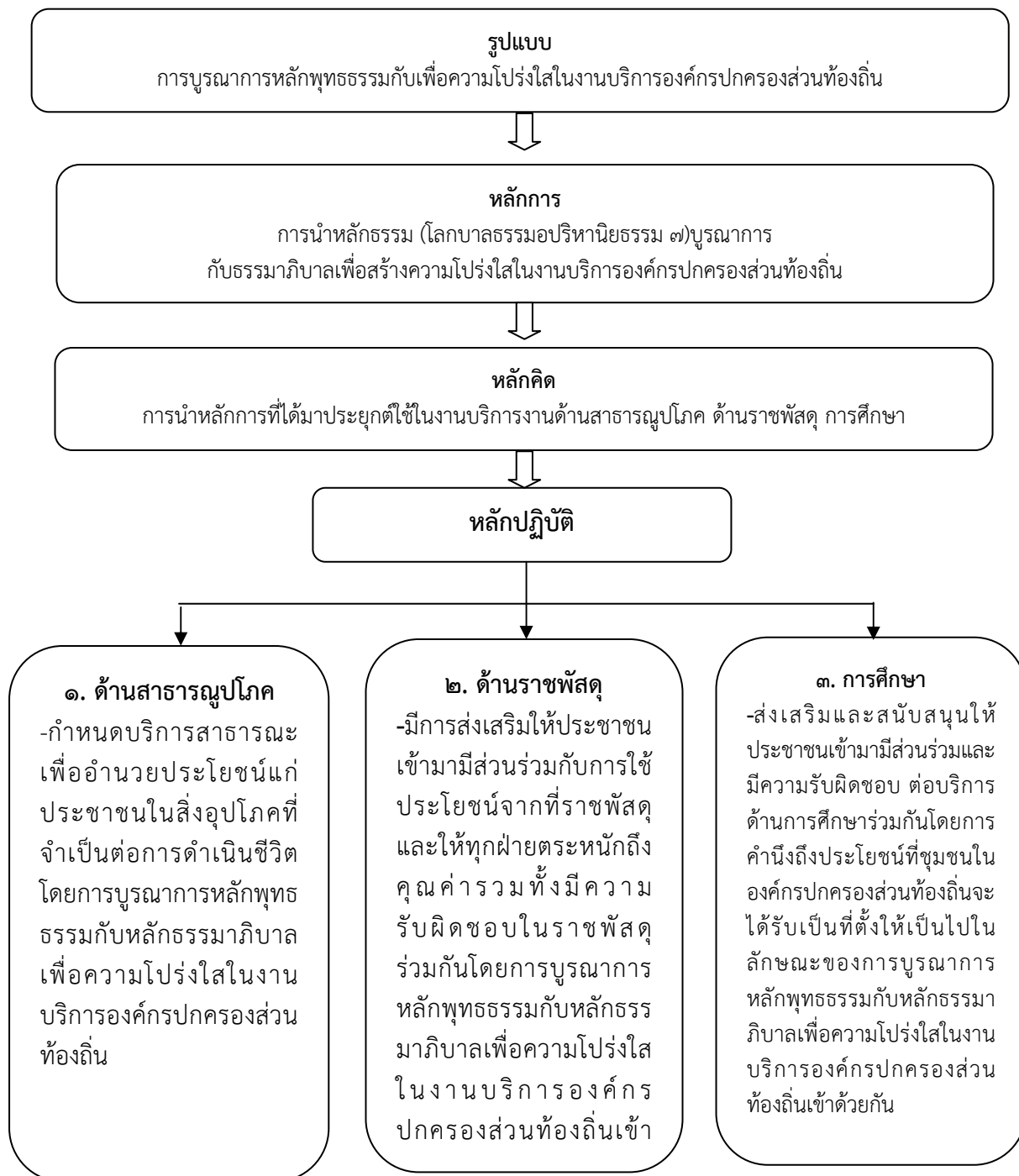
รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ด้านสาธารณูปโภค ด้านราชพัสดุ และการศึกษาทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆและตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า ในการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ต้องมีการนำหลักธรรมทำให้เกิดความละเอียดอ่อน รู้จักรับผิดชอบชั่วดี อดทน ระเบียบทำกิจกรรมทุกด้าน วันสำคัญทางศาสนาจะมีการเทศนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา จัดเทศน์นาชาติ กันทุกปี เพื่อให้ข้าราชการประชาชนได้มีส่วนร่วม ทั้งยังขยายเครือข่ายด้วย^{๖๒} มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการใช้ประโยชน์จากราชพัสดุและให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่ารวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อราชพัสดุร่วมกันโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เช่นพนักงาน การเมือง ท้องถิ่น ประชาชน ต้องมีโครงการไปทำร่วมกัน ร่วมพนักงาน

^{๖๒} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ , ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

องค์กร ของบใช้ในโครงการ โดยการประยุกต์หลักธรรมไปปฏิบัติ เช่นเทศบาลมีการนั่งสมาธิ
นุ่งขาวห่มขาว ทั้งในวัดในจังหวัดและวัดในเขตเทศบาลเอง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามา
มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบ ต่อบริการด้านการศึกษาร่วมกันโดยการคำนึงถึงประโยชน์ที่ชุมชนใน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับเป็นที่ตั้งให้เข้าไปในลักษณะของการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับ
หลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกันในการรับฟัง
ของผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ สำหรับในองค์กรนี้ทางผู้ใหญ่ได้ให้เกียรติและรับฟังปัญหาของทุกคนเสมอ
เพราะว่าในการคิดวิเคราะห์ ปัญหาเราจะให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการคิดวิเคราะห์ เสนอปัญหาต่างๆ
สิ่งที่ออกมา เป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่ในองค์กร สรุปได้ว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการกลั่นกรองปัญหา
ทุกสิ่งทุกอย่าง จึงตกลงกันด้วยดี ไม่มีปัญหาการขัดแย้งภายในองค์กรแต่อย่างใด^{๖๓}

^{๖๓} สัมภาษณ์, นายปัญญา สัตยกาญจน์, นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕
ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๔.๘ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ด้านสาธารณูปโภค ด้านราชพัสดุ และการศึกษาทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านงานบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่าในการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ด้วยการนำหลักธรรมทำให้เกิดความละเอียดอ่อน รู้จักรับผิดชอบชั่วดี อดทน อดกลั้น ทำกิจกรรมทุกด้าน วันสำคัญทางศาสนาจะมีการเทศนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา จัดเทศน์นานาชาติ กันทุกปี เพื่อให้ข้าราชการประชาชนได้มีส่วนร่วม ทั้งยังขยายเครือข่าย^{๖๔} มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการใช้ประโยชน์จากราชพัสดุและให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่ารวมทั้งมีความรับผิดชอบในราชพัสดุร่วมกันโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เช่น พนักงาน การเมือง ท้องถิ่น ประชาชน ต้องมีโครงการไปทำร่วมกัน ร่วมพนักงานองค์กร ของบใช้ในโครงการ โดยการประยุกต์หลักธรรมไปปฏิบัติ เช่นเทศบาลมีการนั่งสมาธิ นุ่งขาวห่มขาว ทั้งวัดในจังหวัดและวัดในเขตเทศบาลเอง เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบ ต่อบริการด้านการศึกษาร่วมกัน โดยการคำนึงถึงประโยชน์ที่ชุมชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับเป็นที่ตั้งให้เป็นไปในลักษณะของการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เป็นการรับฟังของผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ สำหรับในองค์กรนี้ทางผู้ใหญ่ได้ให้เกียรติ และรับฟังปัญหาของทุกคนเสมอ เพราะว่าการคิดวิเคราะห์ ปัญหาเราจะให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ เสนอปัญหาต่างๆ สิ่งทีออกมา เป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่ในองค์กร สรุปได้ว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการกลั่นกรองปัญหา ทุกสิ่งทุกอย่าง จึงตกลงกันด้วยดี ไม่มีปัญหาการขัดแย้งภายในองค์กรแต่อย่างใด^{๖๕}

^{๖๔} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกองจัดการบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๖๕} สัมภาษณ์ นายวีระศักดิ์ นิมนวล, ประธานสภาเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕

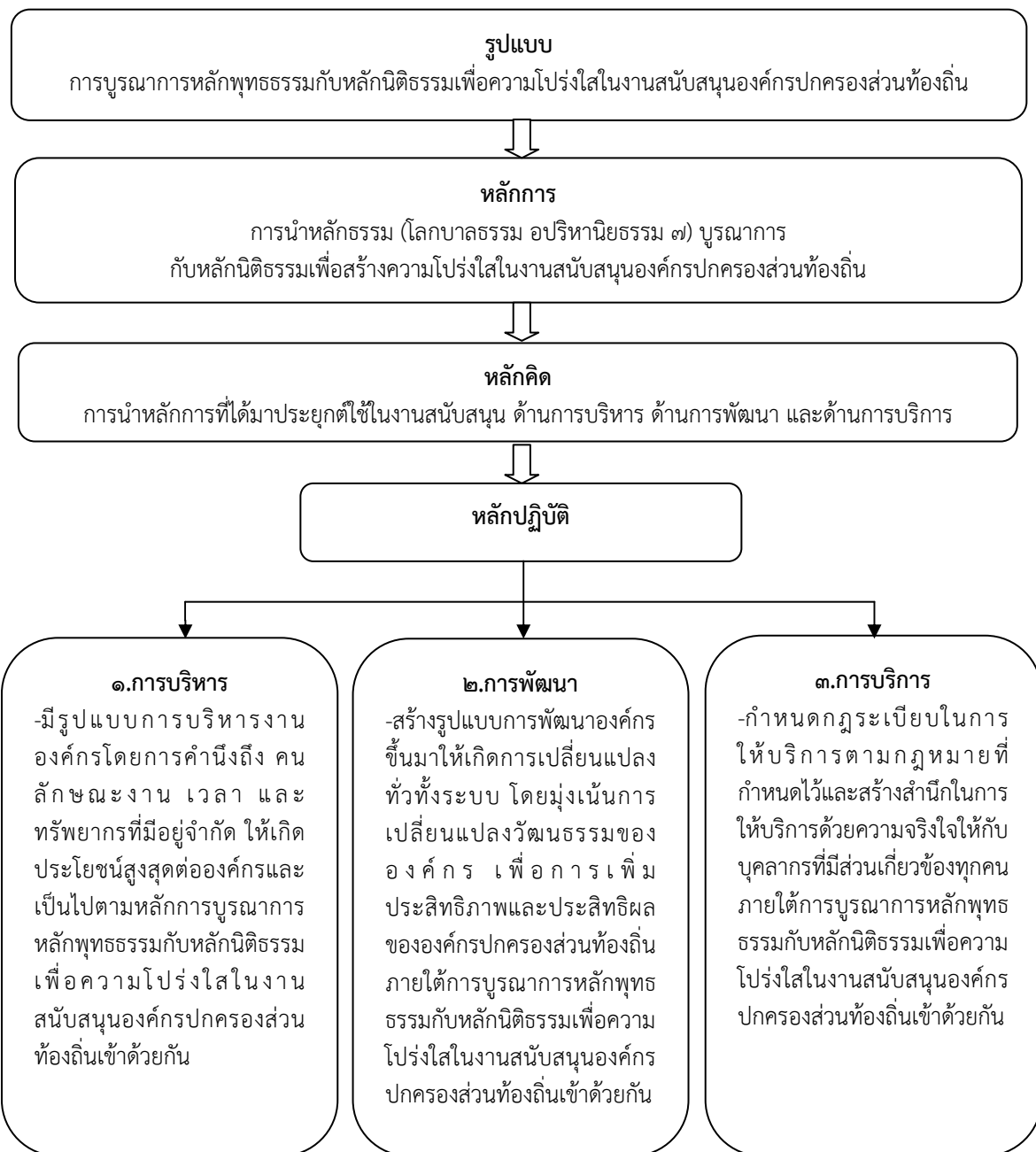
๓.๙ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักนิติธรรมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านการบริหาร ด้านการพัฒนา และด้านการบริการ ทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆและตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านงานสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ มีรูปแบบการสนับสนุนการให้บริการขององค์กรโดยการคำนึงถึง คน ลักษณะงาน เวลา และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและเป็นไปตามหลักการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกันในหลักพระพุทธศาสนาการกระทำบาป ทำสิ่งที่ไม่ดีก็เป็นสิ่งที่ทุกคนน่าจะเกรงกลัว ถ้าเราปฏิบัติตัวตามคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา มีศีลธรรม จริยธรรมอยู่ในใจ ในสิ่งที่เราจะกระทำเราก็จะมีความตระหนกอยู่เสมอว่าไม่ควรทำ การเบียดบังผู้อื่นทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ก็ไม่สมควรกระทำ ฉะนั้น เราจึงจำเป็นต้องแสดงออกในเรื่องต่างๆ มีการสร้างรูปแบบการพัฒนาองค์กรขึ้นมาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั่วทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กร เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๖๖} ภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน มีการกำหนดกฎระเบียบในการให้บริการตามกฎหมายที่กำหนดไว้และสร้างสำนึกในการสนับสนุนการให้บริการด้วยความจริงใจให้กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน^{๖๗}

^{๖๖} สัมภาษณ์ นายรัชชัย พิทักษ์กุล ,สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร อดีตอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อดีตผู้ตรวจราชการประจำกระทรวงมหาดไทย , ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๖๗} สัมภาษณ์ นายฉลอง ฆารเลิศ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ,๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม

แผนภาพที่ ๔.๙ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม(โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักนิติธรรมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน เพื่อการบริหาร การพัฒนา และการบริการ ทำให้เกิดหลักปฏิบัติตาม ทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านการบริหาร ควรมีรูปแบบการบริหารงานองค์กรโดยการคำนึงถึง คนลักษณะงาน เวลา และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและเป็นไปตามหลักการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. ด้านการพัฒนา ควรมีการสร้างรูปแบบการพัฒนาองค์กรขึ้นมาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั่วทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กร เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และ ๓. ด้านการบริการ ควรมีการกำหนดกฎระเบียบในการให้บริการตามกฎหมายที่กำหนดไว้และสร้างสำนึกในการให้บริการด้วยความจริงใจให้กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๓.๑๐ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านการบริหาร ด้านการพัฒนา และด้านการบริการ ทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆและตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่าการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรบางขั้นตอน เป็นไปตามการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และมีการนำผู้ใหญ่ที่เกษียณอายุหรือคนที่ชุมชนนับถือที่มีความเข้มแข็ง มีการตั้งชมรมต่างๆ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ นำความรู้ที่นำมาเผยแพร่ให้พนักงานเทศบาล^{๖๘} ด้วยการทำกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ คัดเลือกพ่อตัวอย่าง แม่ตัวอย่างทั้ง ๑๐ หมู่บ้าน ใช้”คนดีศรีดอนแก้ว” คนที่ทำประโยชน์ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล ดอนแก้ว จะได้รับการยก

^{๖๘}สัมภาษณ์, นายฉลอง ชารเลิศ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ,๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ย่อง แต่ละหมู่บ้านสั่งซื้อมาให้เราจะได้รางวัลเป็นเกียรติ^{๖๙} ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบการพัฒนาองค์กรภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน โดยที่สตรีถือเป็นส่วนหนึ่งของเทศบาลช่วยขับเคลื่อนบทบาทสตรีที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมอยู่บ้านมาเป็นผู้นำขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ แสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็น กลุ่ม อสม. ไม่ว่าจะกลุ่มไหนที่จัดตั้งหรือสนับสนุน เทศบาลจะเชิญมาระดมความคิดเห็นเพื่อให้งานเป็นไปในทางเดียวกัน ในสภาพจะมีสตรี และควรรยึดถือผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ โดยนำมาเป็นแบบอย่างให้องค์กรปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้องค์กรมีประชามมีมีส่วนร่วม โดยเลือกคนที่มีจิตอาสาทำงาน ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมจะมีประชาชนมาร่วมเป็นกรรมการเวลาตรวจงานประชามเป็นตัวแทนมาบอกว่าประชามจะช่วยงานให้ประชาม มีปราชญ์ชาวบ้านได้ชักชวนปราชญ์ชาวบ้านมาหลายคน โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ถ้าสัญจรไปอำเภอจะมีคนเก่งมากบ่อยครั้งที่เชิญมาร่วมและทุกคนอยากมา เช่น ศิลปินพื้นบ้านไปได้ศิลปินแห่งชาติช่วยงานเป็นที่ปรึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม เวลาออกพื้นที่วันผู้สูงอายุ แต่งกลอนให้^{๗๐} การทำงานนั้นแม้ว่าความรู้ในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องจะเป็นเรื่องสำคัญก็ตาม แต่ในบางครั้งการใช้ความรู้ หรือความเชี่ยวชาญทฤษฎีเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด การอาศัยประสบการณ์จากผู้ใหญ่มาบูรณาการในการทำงานก็จะช่วยให้เกิดความกลมกลืนและเกิดความเรียบร้อย รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องไม่ลืมความสำคัญของผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ ต้องรู้จักให้เกียรติ และนำองค์ความรู้ที่มีมาผสมผสานกับความทันสมัยของการบริหารงานยุคใหม่ก็จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ เปิดกว้างให้ประชาชน บุคลากรทุกฝ่ายได้เข้าถึงและเข้ามามีส่วนร่วมกับการบริการต่างๆ ภายใต้การ บูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน^{๗๑}

^{๖๙} สัมภาษณ์ นายฉัตรมงคล ชัยวงศ์, ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^{๗๐} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกองคการบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๗๑} สัมภาษณ์ นายธวัชชัย พิทักษ์กุล, สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร อดีตอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อดีตผู้ตรวจราชการประจำกระทรวงมหาดไทย, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม

แผนภาพที่ ๔.๑๐ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อภิธานียธรรม ๗) บูรณาการกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านการบริหาร ด้านการพัฒนา และด้านการบริการ ทำให้เกิดหลักปฏิบัติ ในงานสนับสนุน ๓ ด้าน ประกอบด้วย

๑. การบริหาร มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรบางขั้นตอน เป็นไปตามการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. การพัฒนา ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง รูปแบบการพัฒนาองค์กรขึ้นมา ภายใต้อการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความ โปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๓. การบริการ ต้องเปิดกว้างให้ ประชาชน บุคลากรทุกฝ่ายได้เข้าถึงและเข้ามามีส่วนร่วม กับการบริการต่างๆ ภายใต้อการบูรณาการ หลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้า ด้วยกัน

๓.๑๑ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสใน งานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปทานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักความรับผิดชอบต่อสร้าง ความโปร่งใสในงานบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำ หลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านการบริหาร ด้านการพัฒนา และด้านการบริการ ทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆและตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่าในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการบริหารให้เกิดขึ้นภายในองค์กรตาม หลักการบริหารงานองค์กร ภายใต้อการคำนึงถึง คน ลักษณะงาน เวลา และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและเป็นไปตามการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อ ความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกันนั้นต้องมีการประชุมกัน ตลอดเวลาเป็นเนืองนิตย์ ในการประชุมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กร เพราะเราสามารถจะรับปัญหา ต่างๆนำมาวิเคราะห์และนำไปแก้ไขได้ทันที่ ฉะนั้น การประชุมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กร มีการตรวจสอบมีการร่วมมือกันโดยท้องถิ่น กับประชาคมไปตรวจสอบงานต่างๆ ให้ผู้รับเหมาหรือช่าง ไปแก้ไข^{๗๒} บูรณาการกับหลักพุทธธรรม อปทานิยธรรม ๗ ประการ หากปฏิบัติได้ตามนี้ ๑) จะรักษา ความสามัคคีในองค์กรไว้ได้ ๒) ไม่เกิดความแตกแยก ๓) มีการเคารพนับถือกันและกัน ๔) มีที่พึ่งพา ทางใจ ๕) มีผู้นำทางจิตวิญญาณ ๖) มีศีลธรรม จริยธรรม^{๗๓} ในการปฏิบัติหน้าที่ และมีการปลูกฝัง ให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อร่วมกันในการพัฒนาองค์กรและชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้อการบูรณาการหลักพุทธธรรม กับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ในการประชุมหัวหน้าส่วนราชการทุกครั้ง การประชุมส่วนใหญ่ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไปมีความพร้อม

^{๗๒} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกองจัดการบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ , ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

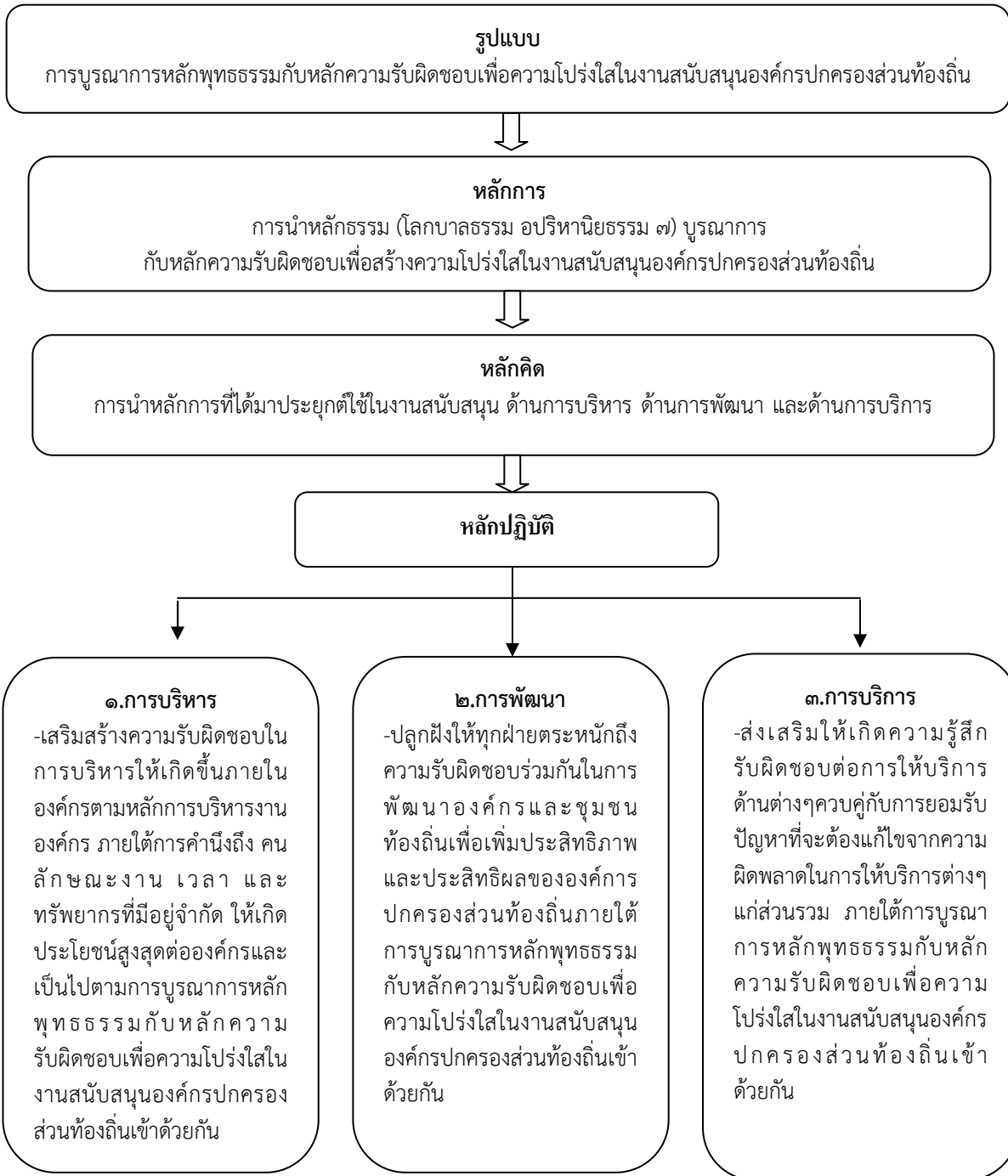
^{๗๓} สัมภาษณ์ พระมหาบุญเลิศ รศ,ดร., รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

เพรียง ถ้าใครเข้าไปนายก็เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน จะค้นหาทุกเรื่องมาแล้ว อบรมให้พนักงานนำไปปฏิบัติ^{๗๔} มีการละลายต่อบาปที่จะต้องตระหนักรู้จักละลายว่าผลแห่งการกระทำชั่วนั้น จะเป็นบาปต่อตนเอง หรือสร้างผลกระทบให้ตนเองหรือส่วนรวม ซึ่งถ้า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่อายุต่อบาป ก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างคาดเดาไม่ได้เลย มีการส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อการให้บริการ ด้านต่างๆ ควบคู่กับการยอมรับปัญหาที่จะต้องแก้ไขจากความผิดพลาดในการให้บริการต่างๆ แก่ส่วนรวมภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงาน สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ให้เขาสำนึกในหน้าที่และสิ่งตอบแทนที่ได้รับอยู่จาก การเป็นข้าราชการ หรือตำแหน่งต่างๆ ที่ทำอยู่แล้วถามย้อนกลับว่าเขาได้ให้อะไรกับองค์กร หรือแผ่นดินบ้าง และเปรียบเทียบกับข้าราชการที่ลำบากมากกว่า แต่ผลตอบแทนได้น้อยกว่า รวมถึงความเสียสละแม้กระทั่งชีวิต เช่น ทหารตามแนวชายแดน ซึ่งถ้าไม่มีบุคคลที่ยอมเสียสละ เหล่านี้เราก็จะไม่มีทุกวันนี้^{๗๕} เป็นต้น

^{๗๔} สัมภาษณ์ นายฉลอง ฆารเลิศ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๗๕} สัมภาษณ์ นายธวัชชัย พิทักษ์กุล, สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร อดีตอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น อดีตผู้ตรวจราชการประจำกระทรวงมหาดไทย, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบต่อ

แผนภาพที่ ๔.๑๑ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความรับผิดชอบต่อ

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรม กับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักความรับผิดชอบต่อ สร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านการบริหาร ด้านการพัฒนา และด้านการบริการ ทำให้เกิดหลักปฏิบัติทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. การบริหาร ต้องมีการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อในการบริหารให้เกิดขึ้นภายในองค์กรตามหลักการบริหารงาน องค์กร ภายใต้การคำนึงถึง คน ลักษณะงาน เวลา และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อองค์กรและเป็นไปตามการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใส ในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒.การพัฒนา ต้องปลูกฝังให้ทุกฝ่ายตระหนัก ถึงความรับผิดชอบต่อร่วมกันในการพัฒนาองค์กรและชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความ รับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และ ๓. การบริการเพื่อการส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อการให้บริการด้านต่างๆ ควบคู่กับ การยอมรับปัญหาที่จะต้องแก้ไขจากความผิดพลาดในการให้บริการต่างๆแก่ส่วนรวม ภายใต้การบูร ณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๓.๑๒ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงาน บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำ หลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านการบริหาร ด้านการพัฒนา และด้านการบริการ ทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า การส่งเสริมการบริหารให้เกิดขึ้นภายในองค์กรตามหลักการบริหารงานองค์กร ภายใต้การคำนึงถึง คน ลักษณะงาน เวลา และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อองค์กรและเป็นไปตามการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงาน สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ต้องมีการทำความเข้าใจกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึง พนักงานเทศบาล ผู้นำ ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล โดยสร้างความเข้าใจเรื่องการบริหารงาน ด้วยความโปร่งใส^{๗๖} เช่น เมื่อมีการประชุมทุกครั้ง จะประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ เสียงตามสาย เอกสาร ที่ปิดไว้ประชาชนสามารถเข้ามาดู รับฟังการประชุมได้ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ฝ่ายบริหารมีการหารือ

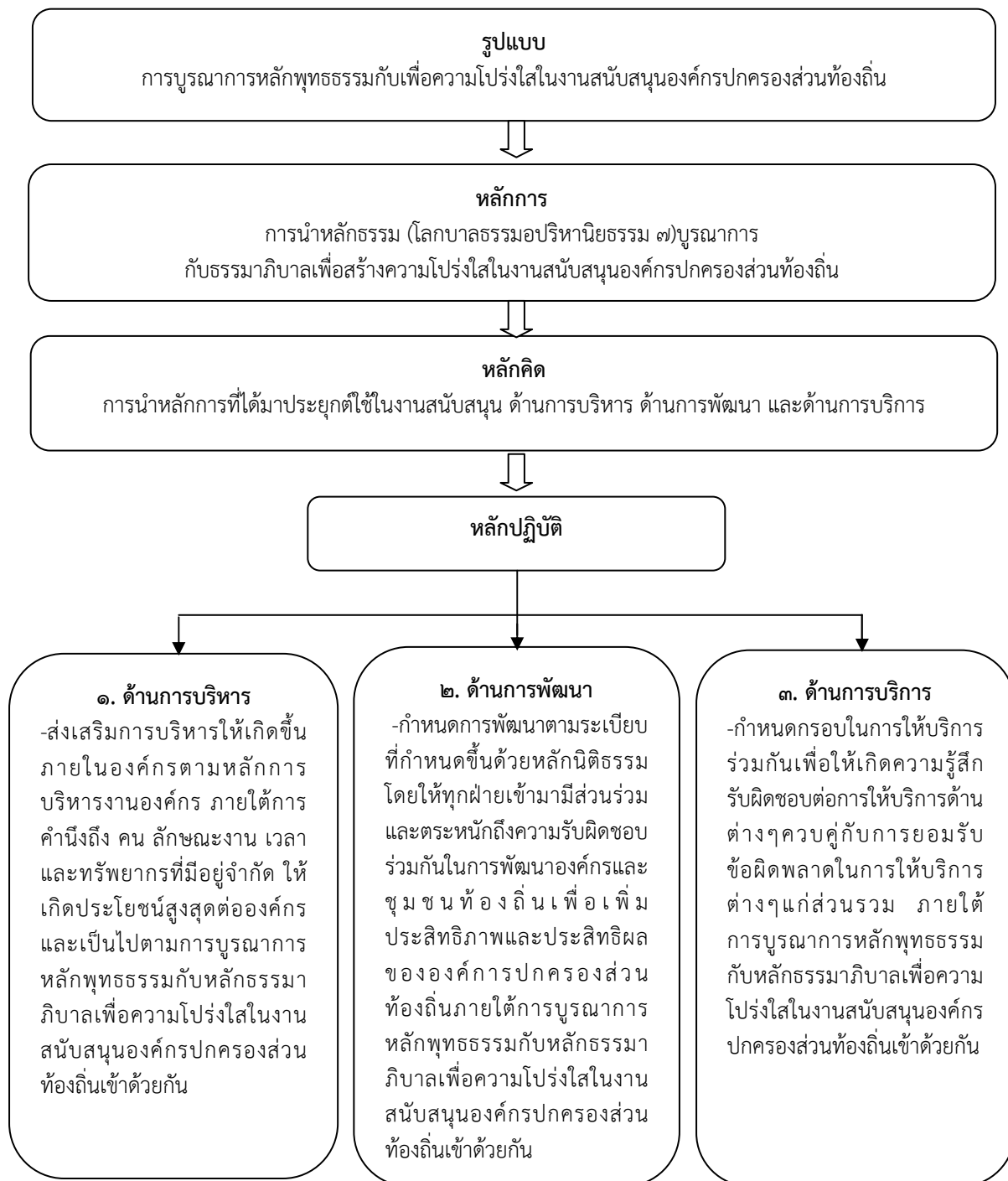
^{๗๖} สัมภาษณ์ นายปัญญา สัตยกาญจน์, นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

กันทุกสัปดาห์ มีสภากาแฟ ถ้ามแต่ละคนว่ามีปัญหาแก้ไขจะช่วยกันอย่างไร บางครั้งจะเชิญสภามาช่วยดู การบริหารจะมีความพร้อมเพียง มีการพูดคุยกัน มีตัวแทนประชุม เจ้าหน้าที่ประจำเดือนพูดคุยปัญหาสรุปกัน และให้แต่ละคนแสดงความรู้สึกเปิดอกพูดคุยกัน บางครั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจเกิดความเครียดในเรื่องต่างๆ หากไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ หรือมีสิ่งยึดเหนี่ยวกลมเกลียวจิตใจ การเข้าหาพระหรือหลักธรรมคำสอนจึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ควรจะทำนุบำรุงดูแลคุ้มครอง เป็นการแสดงถึงความกตัญญูอีกมุมหนึ่ง^{๗๗} มีการกำหนดการพัฒนาตามระเบียบที่กำหนดขึ้นด้วยหลักนิติธรรมโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมและตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาองค์กรและชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และในฐานะที่เราเป็นผู้นำเราควรนำหลักพระพุทธศาสนามาใช้ในองค์กร โดยสอนให้ทุกคนกระทำความดี ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ในฐานะที่เราเป็นผู้นำชุมชนเราต้องระลึกถึงเสมอว่าเราเป็นผู้นำชุมชน เราต้องมีหน้าที่ปฏิบัติ ในการดูแลองค์กรและประชาชนให้อยู่ดีมีสุข มีการกำหนดกรอบในการให้บริการร่วมกันเพื่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อการให้บริการด้านต่างๆควบคู่กับการยอมรับผิดพลาดในการให้บริการต่างๆแก่ส่วนรวม ภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เพื่อการปกป้องดูแลผู้ได้บังคับบัญชาให้ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข โดยรับผิดชอบร่วมกันตามหน้าที่ของแต่ละบุคคล^{๗๘}

^{๗๗} สัมภาษณ์ นายฉัตรมงคล ชัยวงศ์, ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^{๗๘} สัมภาษณ์ นายปัญญา สัตยกาญจน์, นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๔.๑๒ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านการบริหาร ด้านการพัฒนา และด้านการบริการทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามในงานสนับสนุน ๓ ด้านประกอบด้วย ๑. ด้านการบริหาร มีการส่งเสริมการบริหารให้เกิดขึ้นภายในองค์กรตามหลักการบริหารงานองค์กร โดยการคำนึงถึง คน ลักษณะงาน เวลา และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และเป็นไปตามการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. ด้านการพัฒนา มีการกำหนดการพัฒนาตามระเบียบที่กำหนดขึ้นด้วยหลักนิติธรรมโดยให้ทุกฝ่ายเพิ่มหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วม และตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาองค์กรและชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และ ๓. ด้านการบริการมีการกำหนดกรอบในการให้บริการของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันเพื่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อการให้บริการด้านต่างๆ ควบคู่กับการยอมรับ ผิดพลาดในการให้บริการต่างๆ แก่ส่วนรวมภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๓.๑๓ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านงานบริหาร ด้านงานบริหาร และงานสนับสนุนทำให้เกิดหลักปฏิบัติ ตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่า ฝ่ายบริหารมีการกำหนดโครงสร้างขององค์กรอย่างเป็นทางการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วน ออกอย่างชัดเจนเพื่อการเอื้อต่อการดำเนินงานในการพัฒนาแนวทางด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ภายใต้กรอบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๗๙} และต้องมีการนำหลักธรรมมา ประยุกต์ใช้ในบริหารงานภายในองค์กร ด้วยการบริหารใช้หลักธรรม คนเราถ้าคิดดีทำดี ถ้าคิดชั่วทำ ชั่ว เกิดละอายใจไม่กล้าทำ ถ้ามีโครงการเข้ามาก็จะใช้ความรู้ ตามความต้องการของประชาชนช่วยกัน

^{๗๙} สัมภาษณ์ นายฉลอง ฆารเลิศ, ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สนับสนุน ถ้ากลิ่นแก๊สเหมือนเราทำผิดทำบาป^{๕๖} มีการนำหลักพุทธธรรมมาประกอบเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นส่วนหนึ่งที่น่ามาประกอบให้คนมีจิตสำนึก ต้องสร้างวินัย ถ้าคนมีวินัยจิตสำนึกก็อาจทำให้คนดีขึ้น โดยเฉพาะปรัชญาในหลวง เศรษฐกิจพอเพียง อยู่พอกิน พอใช้ก็พอแล้ว ซึ่งหลักธรรมเหล่านี้มีประโยชน์มากในเรื่องการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรวินิจฉัยหลักธรรมต่างเพื่อช่วยในการบริหารจัดการองค์กร การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความโปร่งใส ควรมีวิธีปฏิบัติดังนี้ ร่วมคิด-พูด-ทำ และร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมกันตรวจสอบ^{๕๗} ควรจัดรูปแบบการให้บริการให้มีลักษณะการบริการที่ง่าย สะดวก บุคลากรตระหนักรู้ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานการให้บริการของตนกับประชาชนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับบริการสาธารณะต่างๆตามที่ได้กำหนดไว้ภายใต้กรอบกฎหมายโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เช่น เทศบาลมีการจัดประชุมบ่อย ต่อมาทำโครงการเทศบาลพบประชาชน บริการประชาชน เอาสินค้าราคาถูกลงมาขาย บริการนิตยาสานุชน อปรีธานิยมธรรม หนทางแห่งความซื่อจะต้องเตรียมตัวมาพูดทุกอาทิตย์ พนักงานพอใจเพราะนายไม่ได้สั่งให้ทำผิดกฎหมาย ประเมินราคาตามวิชาการไม่ประเมินเกินความเป็นจริง^{๕๘} หลักของความจริงใจ ละอายต่อการกระทำความผิด การลักทรัพย์ คือการคอร์รัปชันถือว่าการลักทรัพย์ของแผ่นดิน การพูดปด หมายถึงการกระทำการใดๆ ที่เป็นเท็จกับทางราชการถือว่าไม่โปร่งใส และจะประยุกต์เข้าใช้อีกคือทั้งหมดมาในด้านของการมีส่วนร่วม ความที่สามารถตรวจสอบได้ ความคุ้มค่า โดยภาพรวมจะเป็นการบูรณาการร่วมกันในการนำหลักธรรมทั้งด้าน ศีลธรรม จริยธรรม เศรษฐกิจพอเพียง และหลักกฎหมาย แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ศีลธรรม ซึ่งหมายถึง ถ้าทุกคนมีศีลในใจ ใจก็จะดี ส่งผลให้คิดดีและจะทำให้คนนั้นทำดี สนับสนุนและกำหนดกรอบกฎหมายต่างๆเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการองค์กรโดยคำนึงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนและความรู้สึกรับผิดชอบตามหลักธรรมาภิบาลเป็นหัวใจหลัก โดยให้อยู่ภายใต้กรอบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ถ้าไม่ให้เกิดการทุจริตต้องปลูกฝังสนับสนุนหลักพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะผู้เกี่ยวข้องกับเงิน ให้เกิดความเกรงกลัวเรื่องกฎแห่งกรรม นำพนักงานไปไหว้พระแล้วพูดหลักธรรมตอนท้ายยกเรื่องกฎแห่งกรรม นรก สวรรค์มีจริง ทำอย่างไรให้เตรียมตัวตาย นั่นคือการกลับสู่หนทางทำดี เราเริ่มต้นที่จะซื้อสัตย์จากพวกเราก่อนแล้วจึงขยายเครือข่าย^{๕๙} เน้นไปโดยแทรกหลักพุทธธรรมอยู่ในกิจกรรมต่างๆ จนให้เกิดความเคยชินเป็นนิสัยว่า จะต้องทำอะไรบ้างในแต่ละวันและให้หัดคิดเองว่าควรจะทำอย่างไรถึงต้องการให้สิ่งที่ทำออกมาดีโดยใช้หลัก

^{๕๖} สัมภาษณ์ นายฉัตรมงคล ชัยวงศ์, ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗.

^{๕๗} สัมภาษณ์ พระมหาบุญเลิศ รัต, รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

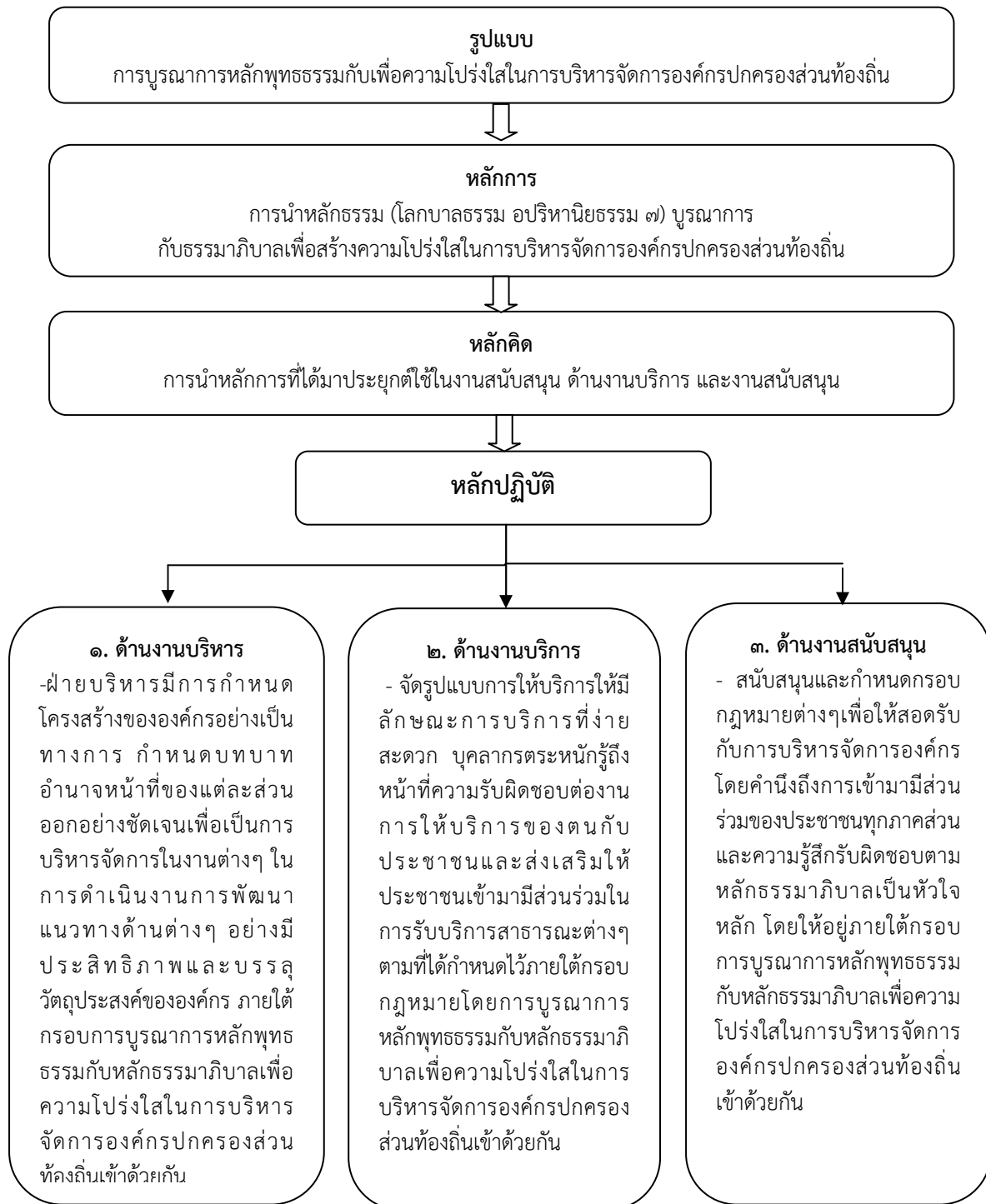
^{๕๘} สัมภาษณ์ นายนพดล ณ เชียงใหม่, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๙} สัมภาษณ์ นายปัญญา สัตยกาญจน์, นายกเทศมนตรีตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ของศีลธรรมประกอบแต่จะไปทำในรูปแบบโดยการเพิ่มความคิดสร้างสรรค์เข้าไปบูรณาการด้วยกับหลักพุทธธรรมอื่น การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับความโปร่งใสองค์กรสามารถทำได้ด้วยการ ยกย่องบุคคลผู้ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม จริยธรรมให้เกียรติยศ ลงโทษผู้กระทำความผิดกฏศีลธรรม จริยธรรม^{๘๔}

^{๘๔} สัมภาษณ์ พระราชเชมมากร, เจ้าคณะจังหวัดแพร่ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สรุป จากการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูล ทำให้ได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๔.๑๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม(โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านงานบริหาร และงานสนับสนุนทำให้เกิดหลักปฏิบัติงาน ทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านงานบริหาร ฝ่ายบริหารมีการกำหนดโครงสร้างขององค์การอย่างเป็นทางการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนออกอย่างชัดเจนเพื่อเป็นการเอื้อต่อการดำเนินงานในการพัฒนาแนวทางด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ภายใต้กรอบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. ด้านงานบริการ มีการจัดรูปแบบการให้บริการให้มีลักษณะการบริการที่ง่าย สะดวก บุคลากรตระหนักรู้ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานการให้บริการของตนกับประชาชนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับบริการสาธารณะต่างๆตามที่ได้กำหนดไว้ภายใต้กรอบกฎหมายโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และ ๓. ด้านงานสนับสนุน ต้องมีการสนับสนุนและกำหนดกรอบกฎหมายต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการองค์การโดยคำนึงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนและความรู้สึกรับผิดชอบต่อหลักธรรมาภิบาลเป็นหัวใจหลัก โดยให้อยู่ภายใต้กรอบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

สรุปได้ว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาลทำให้ได้รูปแบบในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านมีส่วนร่วม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรมรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธ

ธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการบูรณาการที่ครบถ้วน และมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์

๑. การสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยการนำพุทธธรรมมาภิบาลนั้น ต้องมีการอบรมให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนต่างๆ เข้าใจในหลักการ เพื่อการนำมาปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม

๒. การสร้างความโปร่งใสนั้นต้องมีการสร้างการยอมรับของผู้นำแต่ละแห่งให้มีความรู้ความเข้าใจในประโยชน์ที่ได้จากการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ถือว่าเป็นสิ่งเร้าสำคัญให้เกิดการปฏิบัติกันอย่างจริงจัง

๓. ควรมีการฝึกอบรมผู้ปฏิบัติหน้าที่ ประชาชน และเยาวชน ให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทุจริตด้วยการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลมาใช้ร่วมกัน

๔. ควรมีการสร้างบทลงโทษที่ชัดเจนในการปฏิบัติทางโลก ถ้าทำผิดต้องลงโทษอย่างจริงจัง ให้รับผลจากการกระทำทันที ให้สังคมเกิดธรรมาภิบาล บางครั้งสังคมต้องลงโทษที่หนักกว่ากฎหมายคือการลงโทษทางสังคม เช่น ไม่อยากร่วมกิจกรรม ไม่เป็นที่ต้องการของสังคมนั้นไปถึงลูกหลานด้วยทำให้คนนั้นอยู่ร่วมกับคนในสังคมไม่ได้^{๘๕}

๕. การบริหารจัดการ มีสิ่งสำคัญที่ต้องบริหารอยู่ ๓ สิ่ง คือ คนอื่น ตัวเรา เนื้องาน ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเราต้องรู้จักครองตน ครองคน ครองงาน และหลักในทางพุทธธรรม ที่จะสนับสนุนในเรื่องนี้ได้ ก็คือในเรื่องการครองตนนั้น เราก็ต้องฟัง ฆราวาสธรรม (สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ) การครองคนก็ต้องอาศัยพรหมวิหาร ๔ (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) ในขณะที่การครองงานเราก็ต้องนำหลัก อิทธิบาท ๔ (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) มาช่วย ซึ่งหลักธรรมเหล่านี้มีประโยชน์มากในเรื่องการบริหารจัดการ นอกจากนี้ การมี หิริ โอตตัปปะ ก็จะช่วยเป็นธรรมะคุ้มครองโลกให้ได้ อีกทางหนึ่งด้วย ช่วยลดและป้องกันปัญหาและสิ่งเลวร้ายทั้งปวง ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรจะยึดหลักพุทธธรรม ที่กล่าวถึงนี้ (เป็นอย่างน้อย) มาช่วยในการบริหารการงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้^{๘๖}

๖. สร้างความเชื่อถือศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะข้าราชการที่สามารถให้คุณให้โทษให้มีธรรมะในหัวใจ ถ้ามีได้อย่างที่เราสร้างกันทุกวันนี้เดินด้วยหลักธรรม มีเจตนาเดียวกันสังคมก็สงบสุขต้องใช้ ธรรมะคุ้มครองโลก^{๘๗}

^{๘๕} สัมภาษณ์ นางสาวอรนุช หนูแดง, ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๘๖} สัมภาษณ์ นายรักษเกษ แผ้วถาย เลขานุการผู้ตรวจการแผ่นดิน, ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๘๗} สัมภาษณ์ นายธวัชชัย พักอังกูร, สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร อดีตอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น อดีตผู้ตรวจราชการประจำกระทรวงมหาดไทย, ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

๗. มีการสร้างค่านิยมแห่งการทำดี โดยหัวหน้าหน่วยงานแต่ละระดับต้องทำตัวเป็นตัวอย่างแก่ลูกน้อง แสดงออกซึ่งความประพฤติ การปฏิบัติในแบบแผนที่ดี เช่น มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมและยกย่องคนที่ทำความดี มีค่านิยม การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวโดยปฏิบัติหน้าที่ รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมขององค์กร มีค่านิยมรังเกียจ ไม่ยกย่องคนเลว คนกระทำความชั่ว สภาพแวดล้อมจะเกิดขึ้นได้เมื่อคนในองค์กรต้องประพฤติปฏิบัติดี มีความอดทนต่อคุณค่าของการทำความดี ไม่ยอมตกเป็นทาสของความไม่ดีทั้งหลาย

สรุปการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๖ ประเด็น ดังนี้

๑. สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส ด้านการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานในการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) กฎเกณฑ์ ๒) ระเบียบ ๓) กฎหมายในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารงานและบุคลากร ด้านการนำการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ในการนำหลักการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมทำ ๓) ร่วมตรวจสอบ ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ด้านการนำความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ในการนำหลักการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) ความรับผิดชอบต่อสังคมในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร ด้านการนำหลัก หิริ โอตตัปปะ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ในการนำหลักการมีนำหลักหิริ โอตตัปปะ มาปฏิบัติร่วมกับหลักธรรมาภิบาล คือ ๑) ความละเอียดต่อการกระทำสิ่งผิด ๒) ความเกรงกลัวต่อการกระทำผิดในการนำหลักธรรม อปทานิยธรรม ๗ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องเนติ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววัชชี) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ๕) บรรดากุลสตรี กุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ๗) จัดให้ความอารักขาคุ้มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดแนวทางอันดีงาม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร และในด้านการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน มีการนำหลักธรรม อันประกอบไปด้วย หลักโลกบาลธรรม และหลักอปทานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีการนำหลักพุทธศาสนา ประกอบด้วยโลกบาลธรรม และ อปทานิยธรรม ๗ มาบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อสังคมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารและบุคลากร เพื่อให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติตน และปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคม ด้วยความดีงามอันก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม มีหลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมและครอบคลุมในการนำมาบริหารทั้งในระดับบุคคล ด้วยการนำหลักโลกบาลธรรมอันเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนตนเองให้คิดดี ปฏิบัติดี และการนำหลักอปปริหานิยธรรม ๗ อันเป็นการหลักธรรมในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเมื่อมีการนำมาบูรณาการกับธรรมาภิบาล ในการสร้างความโปร่งใส ด้วยการนำหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและสิ่งสำคัญต้องต้องสนองความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี

๓. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหลักในการนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑.ด้านสาธารณูปโภค ต้องมีการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต โดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. ด้านราชพัสดุ ให้ที่ราชพัสดุหรือทรัพย์สินแผ่นดินได้ใช้ประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามความเหมาะสมภายใต้หลักนิติธรรมโดยคำนึงถึงหลักพุทธธรรมเป็นที่ตั้งและเล็งเห็นถึงประโยชน์ของประชาชนเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และ ๓. ด้านการศึกษา ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาฝึกอบรมของพนักงาน ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียในลักษณะของการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เพื่อให้บริการสาธารณะ ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี

๔. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล ในด้าน ๓ หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ด้านสาธารณูปโภค ด้านราชพัสดุ และการศึกษาทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านงานบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่าในการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการใช้ประโยชน์จากที่ราชพัสดุและให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่ารวมทั้งมีความรับผิดชอบในราชพัสดุร่วมกันโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เช่น พนักงาน การเมือง ท้องถิ่น ประชาชน ต้องมีโครงการไปทำร่วมกัน ร่วมพนักงานองค์กร ของบใช้

ในโครงการ โดยการประยุกต์หลักธรรมไปปฏิบัติ เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบ ต่อบริการด้านการศึกษาาร่วมกันโดยการคำนึงถึงประโยชน์ที่ชุมชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับเป็นที่ตั้งให้เป็นที่ไปในลักษณะของการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เป็นการรับฟังของผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ สำหรับในองค์กรนี้ทางผู้ใหญ่ได้ให้เกียรติ และรับฟังปัญหาของทุกคนเสมอ เพราะว่าการคิดวิเคราะห์ ปัญหาเราจะให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการคิดวิเคราะห์ เสนอปัญหาต่างๆ สิ่งที่ยอมรับของผู้ใหญ่ในองค์กรและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตรงกับความต้องการของประชาชน

๕. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านการบริหาร ด้านการพัฒนา และด้านการบริการ ทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามในงานสนับสนุน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านการบริหาร มีการส่งเสริมการบริหารให้เกิดขึ้นภายในองค์กรตามหลักการบริหารงานองค์กร โดยการคำนึงถึง คน ลักษณะงาน เวลา และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและเป็นไปตามการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. ด้านการพัฒนา มีการกำหนดการพัฒนาตามระเบียบที่กำหนดขึ้นด้วยหลักนิติธรรมโดยให้ทุกฝ่ายเพิ่มหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาองค์กรและชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และ ๓. ด้านการบริการ มีการกำหนดกรอบในการให้บริการร่วมกันเพื่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อการให้บริการด้านต่างๆควบคู่กับการยอมรับผิดพลาดในการให้บริการต่างๆแก่ส่วนรวม ภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๖. การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาลทำให้ได้รูปแบบในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบต่อส่วนท้องถิ่น รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรมรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบต่อส่วนท้องถิ่น รูปแบบการบูรณาการ

หลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการบูรณาการที่ครบถ้วน และมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร และบุคลากร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๔.๒ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใส และภาพรวมการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์โดยการหาจำนวนและร้อยละในแต่ละข้อนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำบรรยายดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=๔๐๐)	ร้อยละ (๑๐๐%)
เพศ		
ชาย	๒๘๐	๖๙.๘
หญิง	๑๒๐	๒๙.๙
อายุ		
๒๐-๓๕ ปี	๙๐	๒๒.๕
๓๖-๔๕ ปี	๑๘๗	๔๖.๖
๔๖-๖๐ ปี	๙๖	๒๓.๙
๖๑ ปี	๒๗	๖.๗
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๘๗	๒๑.๗
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	๒๒๒	๕๕.๕
ปริญญาโท	๘๙	๒๒.๒
สูงกว่าปริญญาโท	๒	.๕
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารท้องถิ่น	๕๐	๑๒.๕
สมาชิกสภาท้องถิ่น	๗๒	๑๘.๐
พนักงานส่วนท้องถิ่น	๑๙๘	๔๙.๕
ประชาชน	๘๐	๒๐.๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน ๒๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๘ และเพศหญิง จำนวน ๑๒๐คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๙

ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุ ๒๐-๓๕ ปีจำนวน ๙๐คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๕ ช่วงอายุ ๓๖-๔๕ ปีจำนวน ๑๘๗คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖ ช่วงอายุ ๔๖-๖๐ ปีจำนวน ๙๖ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙ ช่วงอายุ ๖๑ ปี จำนวน ๒๗ คิดเป็นร้อยละ ๖.๗

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจำนวน ๒๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕ ปริญญาโท จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒ และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาโท จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕

ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕ สมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐ พนักงานส่วนท้องถิ่น ๑๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๔ ประชาชน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐

ตารางที่ ๔.๒ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	\bar{X}	SD	แปลค่า
๑.	กฎหมายกฎข้อบังคับที่ทันสมัยและเป็นธรรม จะทำให้เกิดการบริหารงานที่มีความโปร่งใส	๓.๕๓	.๙๖	มาก
๒.	กฎข้อบังคับในการทำงานต่างๆ ควรเกิดจากการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างโปร่งใส	๓.๕๔	.๙๔	มาก
๓.	บุคลากร และผู้บริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรแสดงออกถึงการทำงานสาธารณะประโยชน์ด้วยความโปร่งใส	๓.๕๗	.๙๘	มาก
๔.	ผู้บริหารของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีพฤติกรรมที่เป็นสาธารณะ สร้างการยอมรับกับสังคม โดยเฉพาะประชาชน	๓.๖๐	.๙๘	มาก
๕.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำกฎระเบียบ ข้อบังคับการทำงานสู่ประชาชน ที่บ่งบอกถึงความโปร่งใสในการบริหาร	๓.๖๒	.๙๘	มาก
ภาพรวม		๓.๕๗	.๖๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๗) ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำกฎระเบียบ ข้อบังคับการทำงานสู่ประชาชน ที่บ่งบอกถึงความโปร่งใสในการบริหารมีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๖๒) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือผู้บริหารของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีพฤติกรรมที่เป็นสาธารณะ สร้างการยอมรับกับสังคม โดยเฉพาะประชาชน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๖๐)อยู่ในระดับมาก และกฎหมายกฎข้อบังคับที่ทันสมัยและเป็นธรรม จะทำให้เกิดการบริหารงานที่มีความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด (\bar{X} = ๓.๕๓) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	\bar{X}	SD	แปลค่า
๖.	บุคลากรทุกฝ่ายของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสีย ในการบริหารงานเพื่อความโปร่งใส	๓.๔๔	๑.๐๕	ปานกลาง
๗.	บุคลากรทุกฝ่ายควรมีความตระหนัก ในหน้าที่และการกระทำต่างๆที่มีความโปร่งใส	๓.๕๐	๑.๐๒	ปานกลาง
๘.	ประชาชนควรได้รับเกียรติให้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน	๓.๕๑	๑.๐๕	มาก
๙.	ประชาชนควรเห็นคุณค่าและความสำคัญของความโปร่งใสในการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๔๖	๑.๑๐	ปานกลาง
๑๐.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสร้าง ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ความโปร่งใสในการบริหารงาน	๓.๒๒	.๙๙	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๔๓	.๘๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๔๓) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนควรได้รับเกียรติให้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๑) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บุคลากรทุกฝ่ายควรมีความตระหนัก ในหน้าที่และการกระทำต่างๆที่มีความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๐) อยู่ในระดับปานกลาง และ ประชาชนควรเห็นคุณค่าและความสำคัญของความโปร่งใสในการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} = ๓.๔๖)อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๔ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	\bar{X}	SD	แปลค่า
๑๑.	บุคลากรทุกฝ่ายของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการทำงานด้วยความโปร่งใส	๓.๓๐	๑.๐๓	ปานกลาง
๑๒.	ผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำเสนอแผนงาน โครงการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องรับผิดชอบต่อสาธารณะอย่างโปร่งใส	๓.๔๒	.๙๕	ปานกลาง
๑๓.	ผู้บริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใสในการให้บริหารชุมชน และประชาชนอยู่เสมอ	๓.๔๕	.๙๘	ปานกลาง
๑๔.	ประชาชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่า ความรับผิดชอบต่อ	๓.๔๙	.๙๙	ปานกลาง
๑๕.	ผู้บริหารมีความละเอียดและเกรงกลัวบาป ต่อการบริหารที่ขาดความโปร่งใส	๓.๕๕	๑.๐๒	มาก
ค่าเฉลี่ยของภาพรวม		๓.๔๗	.๘๒	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๔๗$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีความละเอียดและเกรงกลัวบาป ต่อการบริหารที่ขาดความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๕๕$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ประชาชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่า ความรับผิดชอบต่อ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๔๙$) อยู่ในระดับปานกลาง และ ผู้บริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใส ในการให้บริหารชุมชน และประชาชนอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๔๕$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความ
โปร่งใส

ข้อ	หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุล ระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใส	\bar{X}	SD	แปลค่า
๑๖.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการบริหารงานที่สร้าง คุณภาพ การบริการชุมชนอย่างสมดุลในด้านต่างๆ	๓.๔๔	๑.๑๒	ปานกลาง
๑๗.	บุคลากรทุกฝ่ายของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณภาพชีวิต ที่ดีเพื่อความโปร่งใสในการบริหาร	๓.๕๕	๑.๐๐	มาก
๑๘.	บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงาน เพื่อความโปร่งใส โดยมี หิริ โอตตปยะ เป็นหลักในการทำงาน	๓.๕๘	๑.๐๕	มาก
๑๙.	คุณภาพงานและคุณภาพชีวิตของบุคลากร องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น มีความสมดุลกันอย่างเหมาะสม	๓.๕๔	๑.๐๘	มาก
๒๐.	ผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือคุณภาพของงานที่มีความโปร่งใส	๓.๔๐	๑.๐๓	ปานกลาง
ภาพรวม		๓.๕๒	.๘๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อ
ความโปร่งใสในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๒) ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงาน เพื่อความโปร่งใส โดยมี หิริ-โอตตปยะ เป็นหลักในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย
(\bar{X} = ๓.๕๘) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บุคลากรทุกฝ่ายของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
มีคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อความโปร่งใสในการบริหาร มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๕) อยู่ในระดับมาก และ
คุณภาพงานและคุณภาพชีวิตของบุคลากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสมดุลกันอย่าง
เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๔) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๖ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

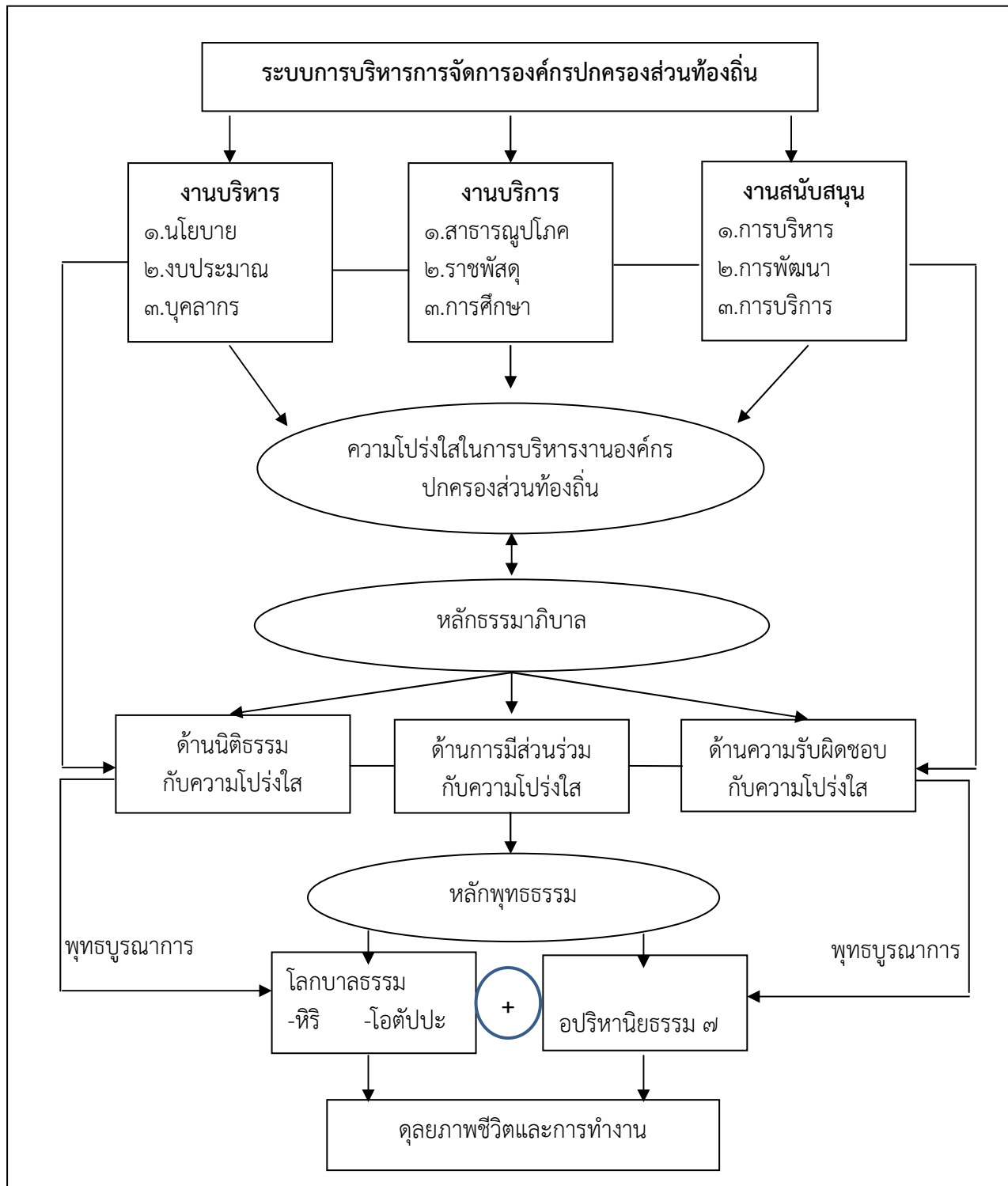
ข้อ	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	\bar{X}	SD	แปลค่า
๑.	การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๕๗	.๖๗	มาก
๒.	การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๔๓	.๘๖	ปานกลาง
๓.	การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๔๔	.๘๓	ปานกลาง
๔.	หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใส	๓.๕๐	.๘๖	มาก
ภาพรวม		๓.๔๘	.๖๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๔๘) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้าน การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (\bar{X} = ๓.๕๗) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๕๐) อยู่ในระดับปานกลาง และ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = ๓.๔๔) อยู่ในระดับปานกลาง

สรุป การวิเคราะห์ข้อมูล

การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีระดับการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใส มีการประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง และภาพรวมการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง

๔.๓ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๑๔ PAS Model

จากแผนภาพองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์ชุดความรู้ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อความโปร่งใสด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมและธรรมาภิบาลด้านนิติธรรม การมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลให้ ๓ งานหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งงานบริหาร งานบริหาร และงานสนับสนุน มีคุณภาพ มีคุณธรรม และมีความโปร่งใส เมื่อนำหลักธรรมาภิบาล มาบูรณาการ กับหลักพุทธธรรม ทั้งโลกบาลธรรม ความมีหิริ โอตตัปปะ และหลักอภิปรายธรรม ๗ ก็จะทำให้เกิดควมมีคุณภาพของชีวิตและการทำงานของบุคลากร ทุกฝ่าย ทุกระดับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ความรู้ข้างต้นมีองค์ประกอบดังนี้

๑. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นจะต้องมีการนำหลักพุทธธรรม อันประกอบไปด้วย ๒ หลักธรรม สำคัญคือ โลกบาลธรรม คือ ๑. หิริ (Moral Shame ; Conscience) หมายถึง ความละอายบาป ละอายใจ ต่อการทำความชั่ว ๒. โอตตัปปะ (Moral Dread) หมายถึง ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว และหลัก อภิปรายธรรม ๗ คือ ๑. หมั่นประชุมกันเสมอ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการ ๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด ๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน และ ๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน มาบูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส โดยการนำ ๓ หลัก สำคัญ คือ ๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ๒. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานของ อบต. และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ และ ๓. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส ที่มีความเป็นระบบในการนำไปปรับใช้ในงานบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๓ ด้าน หลักๆ คือ ๑. ด้านนโยบาย ๒. ด้านงบประมาณ และ ๓. ด้านบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

๒. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นจะต้องมีการนำหลักพุทธธรรม อันประกอบไปด้วย ๒ หลักธรรม สำคัญคือ โลกบาลธรรม คือ ๑. หิริ (moral shame; conscience) หมายถึง ความละอายบาป ละอายใจ ต่อการทำความชั่ว ๒. โอตตัปปะ (moral dread) หมายถึง ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว และหลัก อภิปรายธรรม๗ คือ ๑. หมั่นประชุมกันเสมอ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการ ๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด ๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน และ

๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน มาบูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใสโดยการนำ ๓ หลักสำคัญ คือ ๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ๒. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนรับรู้การบริหารงานของ อบต. และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ และ ๓. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส ที่มีความเป็นระบบในการนำไปปรับใช้ในงานบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๓ ด้าน คือ ๑. ด้านสาธารณูปโภค ๒. ด้านราชพัสดุ และ ๓. การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นจะต้องมีการนำหลักพุทธธรรม อันประกอบไปด้วย ๒ หลักธรรม สำคัญคือ โลกบาลธรรม คือ ๑. หิริ (Moral Shame ; Conscience) หมายถึง ความละอายบาป ละอายใจ ต่อการทำความชั่ว ๒. โอตตปปะ (Moral Dread) หมายถึง ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่ว ผลของกรรมชั่ว และหลักอปริหานิยธรรม ๗ คือ ๑. หมั่นประชุมกันเสมอ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการ ๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด ๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน และ ๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน มาบูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส โดยการนำ ๓ หลัก สำคัญ คือ ๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ๒. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนรับรู้การบริหารงานของ อบต. และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ และ ๓. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ต้องปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส ที่มีความเป็นระบบในการนำไปปรับใช้ในงานสนับสนุน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๓ ด้าน หลักๆ คือ ๑. ด้านการบริหาร ๒. ด้านการพัฒนา และ ๓. ด้านการบริการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

สรุปได้ว่า องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์ชุดความรู้ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อความโปร่งใสด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมและธรรมาภิบาล

ด้านนิติธรรม การมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลให้ ๓ งานหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งงานบริหาร งานบริการ และงานสนับสนุน มีคุณภาพ มีคุณธรรม และมีความโปร่งใส เมื่อนำหลักธรรมาภิบาล มาบูรณาการ กับหลักพุทธธรรม ทั้งโลกบาลธรรม ความมีหิริโอตฺตปยะ และหลักอภิธานิยธรรม ๗ ก็จะเกิดควมมีดุลยภาพของชีวิตและการทำงานของบุคลากร ทุกฝ่ายทุกระดับทั้งฝ่ายบริหารและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย ๑. ระบบการจัดการงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย งานบริหาร งานบริการ และงานสนับสนุน ๒. จุดมุ่งเน้นของการจัดการ คือ ความโปร่งใสในการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓. หลักธรรมาภิบาลการจัดการเพื่อความโปร่งใส ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ และ ๔. หลักพุทธธรรม เพื่อการบูรณาการ ประกอบด้วย หลักโลกบาลธรรม (หิริ - โอตฺตปยะ) และ หลักอภิธานิยธรรม ๗ ส่งผลให้สุดท้ายคือ ดุลยภาพชีวิตและการทำงานของบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส เพื่อศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม และเพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้แบ่ง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ ตัวแปรเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำหลักพุทธธรรม ๒ หลักธรรม ประกอบด้วย ๒) โลภบาลธรรม (หิริ โอตตัปปะ) ๒) อปรีทานิยธรรม ๗ บูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาล ๓ หลัก ประกอบด้วย ๑) หลักนิติธรรม ๒) หลักการมีส่วนร่วม ๓) หลักความรับผิดชอบ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระบบการบริหาร การบริหาร และการสนับสนุน กลุ่มที่ ๒ ตัวแปรเชิงปริมาณ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และตำแหน่ง เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ มีกลุ่มตัวอย่างการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๘ รูป/คน และกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน ๔๐๐ คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ๑. แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In – depth Interview) ๒. แบบสอบถาม (Questionnaire) และเมื่อได้รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความมีคุณภาพ และความเหมาะสมของรูปแบบ ด้วยแบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ คน ขอบเขตด้านสถานที่ในการวิจัย คือ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ จังหวัดกระบี่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี องค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ และผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๖ ถึงเดือน มีนาคม ๒๕๕๘ รวมเป็นระยะเวลา ๑๘ เดือน โดยการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ซึ่งผลการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามระเบียบวิธีวิจัย ๒ ประเด็น คือ ๑. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านความโปร่งใส การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส ตามหลักพุทธธรรม และการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ๒. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ ในการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส ดังนี้

๕.๑.๑ สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส พบว่า

๑. สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน

๑.๑ ด้านการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ในการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) กฎเกณฑ์ ๒) ระเบียบ ๓) กฎหมาย ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการตรากฎหมายข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ในการประชุมสภาที่มีความสำคัญ ต้องนำโครงการมาพิจารณาให้ผู้บริหารและสมาชิกมีส่วนในการกำหนด กฎเกณฑ์การประชุมดำเนินตามระเบียบ โดยใช้หลักนิติธรรมที่เคยปฏิบัติ มีการปรึกษาหารือ ในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย การบริหารงานงบประมาณ และงานบุคคล เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดความเป็นธรรมของผู้บริหารงานและบุคลากรตลอดจนผู้มีส่วนได้เสีย

๑.๒ ด้านการนำการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ในการนำหลักการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมทำ ๓) ร่วมตรวจสอบโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงาน และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนา การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง หรืออื่นๆ โดยเฉพาะ การร่วมกันตรวจสอบการจัดซื้อต้องปฏิบัติตามระเบียบ มีแผนจัดซื้อจัดจ้าง มีการเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอนตามระเบียบ ต้องมีราคากลางต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์ มีการตรวจรับตรวจงานจ้างต้องถูกต้อง การรับเงิน การจ่ายเงินทุกประเภทต้องปฏิบัติตามระเบียบบัญชีถูกต้อง การขออนุญาต ขออนุมัติดำเนินการต่างๆของผู้ประกอบการและของข้าราชการ ต้องโปร่งใสและไม่เรียกร้อยผลประโยชน์โดยมิชอบ ในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย การบริหารงานงบประมาณและงานบุคคล เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้บริหารงานบุคลากร และประชาชน

๑.๓ ด้านการนำหลักความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานในการนำหลักความรับผิดชอบมาปฏิบัติตามหน้าที่ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) ความรับผิดชอบต่อสังคม การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานนั้น ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง โดยการที่ชุมชนดำเนินการเอง ในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย การบริหารงานงบประมาณและงานบุคคล เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดการร่วมกันรับผิดชอบของผู้บริหารงานบุคลากร และประชาชน

๑.๔ ด้านการนำหลัก หิริ โอตตัปปะ กับการนำหลักธรรมมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานในการนำหลักหิริ โอตตัปปะ มาปฏิบัติร่วมกับหลักธรรมมาภิบาล ประกอบด้วยหลักธรรม คือ ๑) ความละเอียดต่อการกระทำสิ่งผิด ๒) ความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด โลกบาลธรรม คือ ธรรมที่คุ้มครองใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดีมิให้ละเมิดศีลธรรม และให้อยู่กันด้วยความเรียบร้อยสงบสุข ช่วยให้โลกมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เดือดร้อนและสับสนวุ่นวาย ในการบริหารในการใช้หลักธรรม คนเราถ้าคิดดีทำดี ถ้าคิดชั่วทำชั่วเกิดละอายใจไม่กล้าทำ ถ้ามีโครงการเข้ามาก็จะใช้ความรู้ ตามความต้องการของประชาชน สมาชิกไม่สามารถถล่มถ้างต้องรับทราบปัญหาของประชาชนช่วยกันสนับสนุน ถ้าถล่มถ้างเหมือนเราทำผิดทำบาป เคยบอกกันว่าคนต้องมึนน้ำใจกัน คิดดีทำดี เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดการประพฤติปฏิบัติอันดีงามของ ผู้บริหารงาน บุคลากร และประชาชน

๑.๕ ด้านการนำหลักธรรม อปริหานิยธรรม ๗ กับหลักธรรมมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววัชชี) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ๕) บรรดาภคินี ภคยูวนีทั้งหลาย ให้อยู่ดี โดยมีถูกข่มเหง หรืออูดคร่าชื่นใจ ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ๗) จัดให้ความอารักขา คุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดแนวทางอันดีงาม การพบปะประชุมสม่ำเสมอเกิดความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นความสำคัญขององค์กร แต่ครั้งจะประชาสัมพันธ์ทางวิทยุเสียงตามสาย เอกสารที่และข้อมูลที่ปิดไว้ ประชาชนสามารถเข้ามาดู รับฟังการประชุมสภาได้ผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ เป็นผู้นำที่คนเคารพนับถือ เพราะท่านดำเนินชีวิต ทำสิ่งดี เช่น ข้าราชการเกษียณเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการพัฒนาองค์กร หลายท่านเป็นปราชญ์ชาวบ้านหลายแขนง มาสอนลูกหลานเป็นประโยชน์มาก มีการพบปะเกิดความคิดสร้างสรรค์ตลอดเวลาและมีการต่อยอด สามารถสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการพูดคุยร่วมกัน เป็นทีม รู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของความคิดด้วย เขาจะมาประชุมบ่อย การร่วมคิดกันบ่อยๆ สร้างรากฐานชุมชนเกิดชุมชนเข้มแข็ง แม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ในองค์กรถ้าต่างคนต่างทำงานของตนการบูรณาการก็ไม่เกิดขึ้น ถ้ามีการพูดคุยกันข้ามแผนกกันทำให้เกิดการเรียนรู้งาน สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทำให้เกิดการพัฒนานำไป ถอดบทเรียนของคนอื่นนำมาปรับ ในการประชุมเป็นการระดมความคิดและตัดสินใจในการร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีของผู้บริหารและบุคลากร

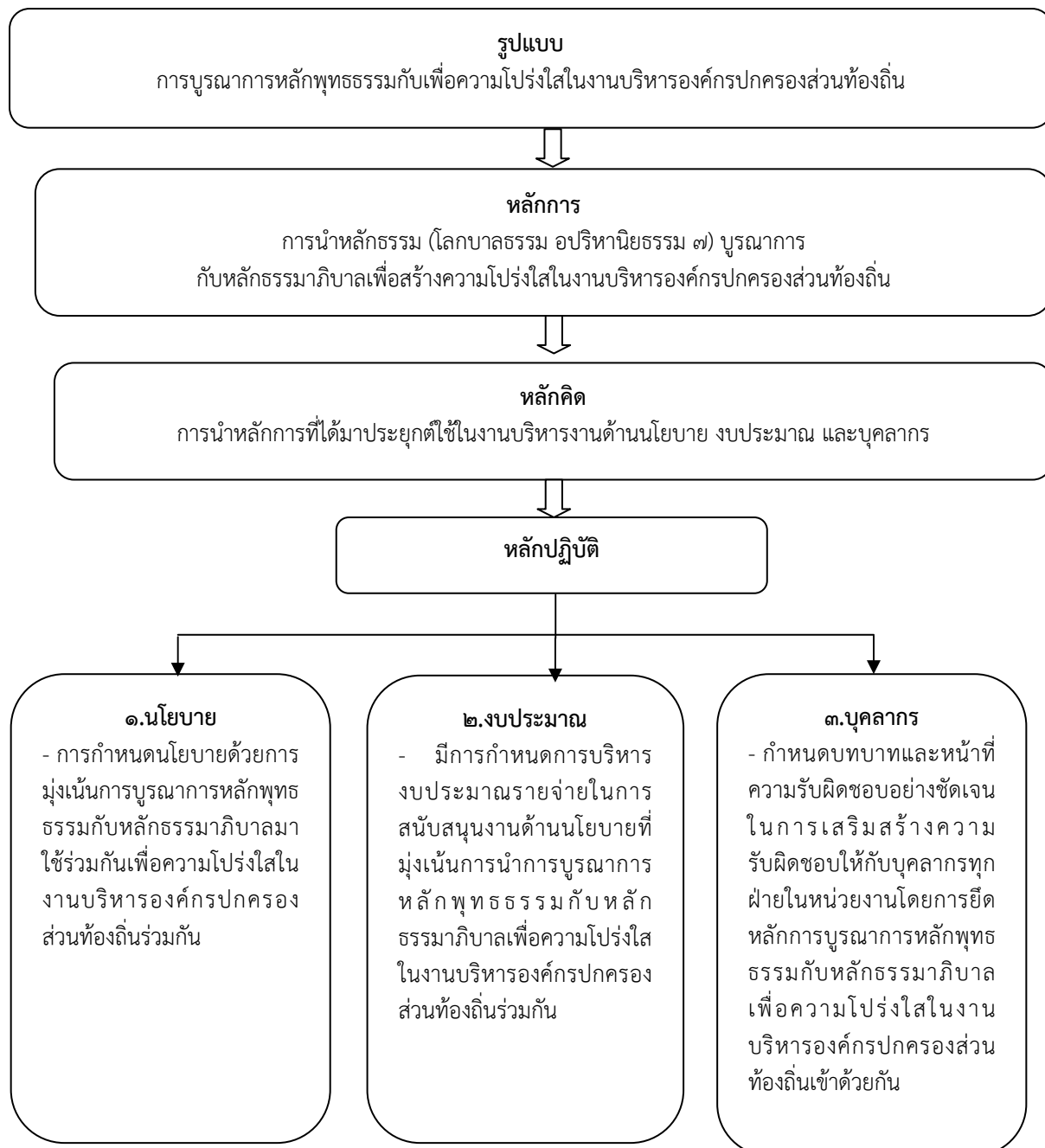
๑.๖ ด้านการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานการนำหลักธรรม อันประกอบไปด้วยหลักโลกบาลธรรมและหลักอภิธานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีการนำหลักพุทธศาสนา ประกอบด้วยโลกบาลธรรม และ อภิธานิยธรรม ๗ มาบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารและบุคลากร เพื่อให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติตน และปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคม ด้วยความดีงาม อันก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม

การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม มีหลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมและครอบคลุมในการนำมาบริหารทั้งในระดับบุคคล ด้วยการนำหลักโลกบาลธรรมอันเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนตนเองให้คิดดี ปฏิบัติดี และการนำหลักอภิธานิยธรรม ๗ อันเป็นการหลักธรรมในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเมื่อมีการนำมาบูรณาการกับธรรมาภิบาล ในการสร้างความโปร่งใส ด้วยการนำหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม มีรายละเอียด คือ หลักนิติธรรม มีการตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล หลักการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเสนอร่างข้อบังคับ การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ หลักความรับผิดชอบต่อสังคม มีหลักการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง

๓. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

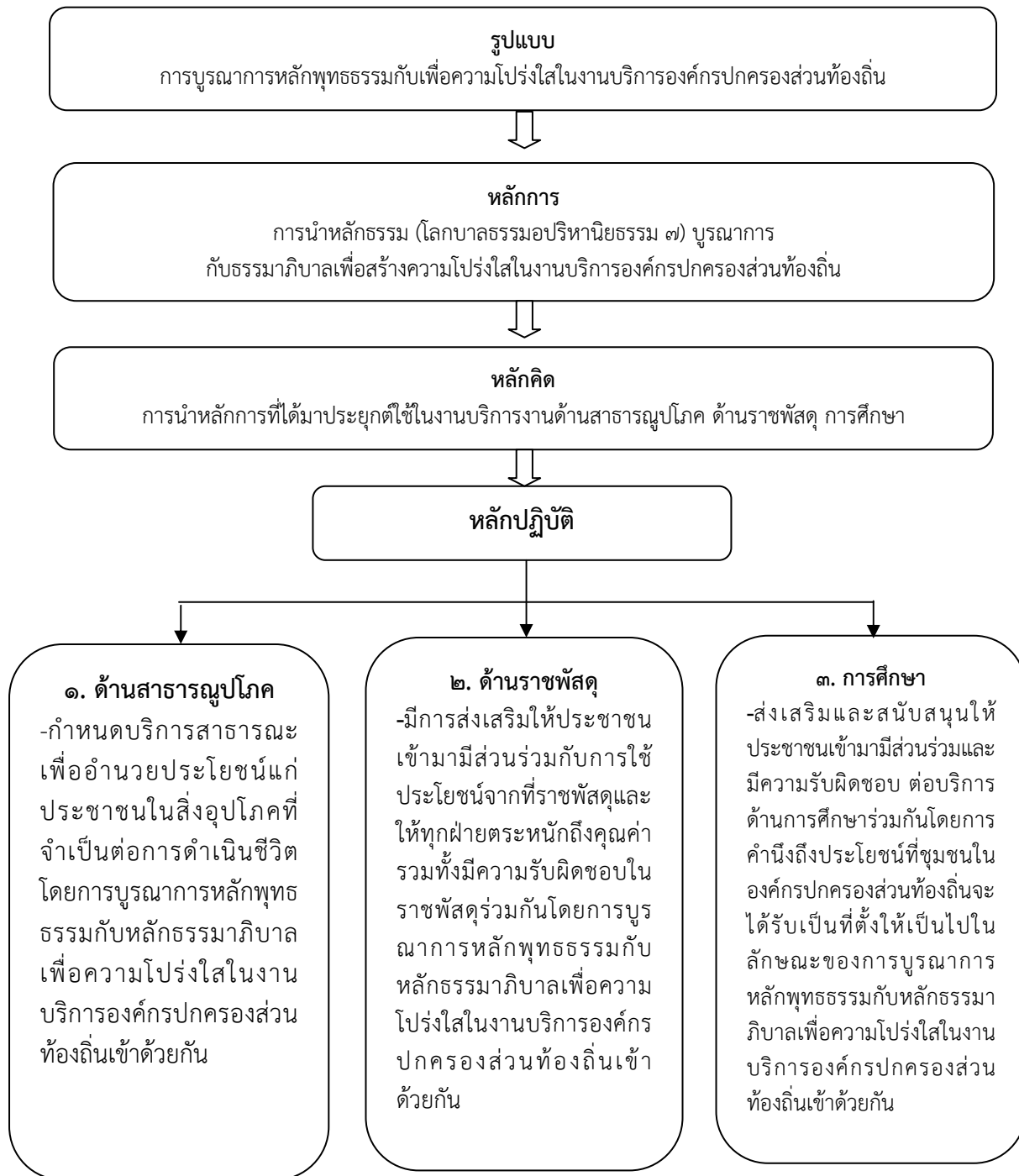
๓.๑ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๕.๑ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใส
ในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดโดยการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริหารงาน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านนโยบาย ต้องมีการกำหนดนโยบายด้วยการมุ่งเน้นการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลมาใช้ร่วมกันเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน ๒. งบประมาณ ต้องมีการกำหนดการบริหารงบประมาณรายจ่ายในการสนับสนุนงานด้านนโยบายที่มุ่งเน้นการนำการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกัน และ ๓. บุคลากร ต้องมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อให้กับบุคลากรทุกฝ่ายในหน่วยงานโดยการยึดหลักการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๓.๒ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

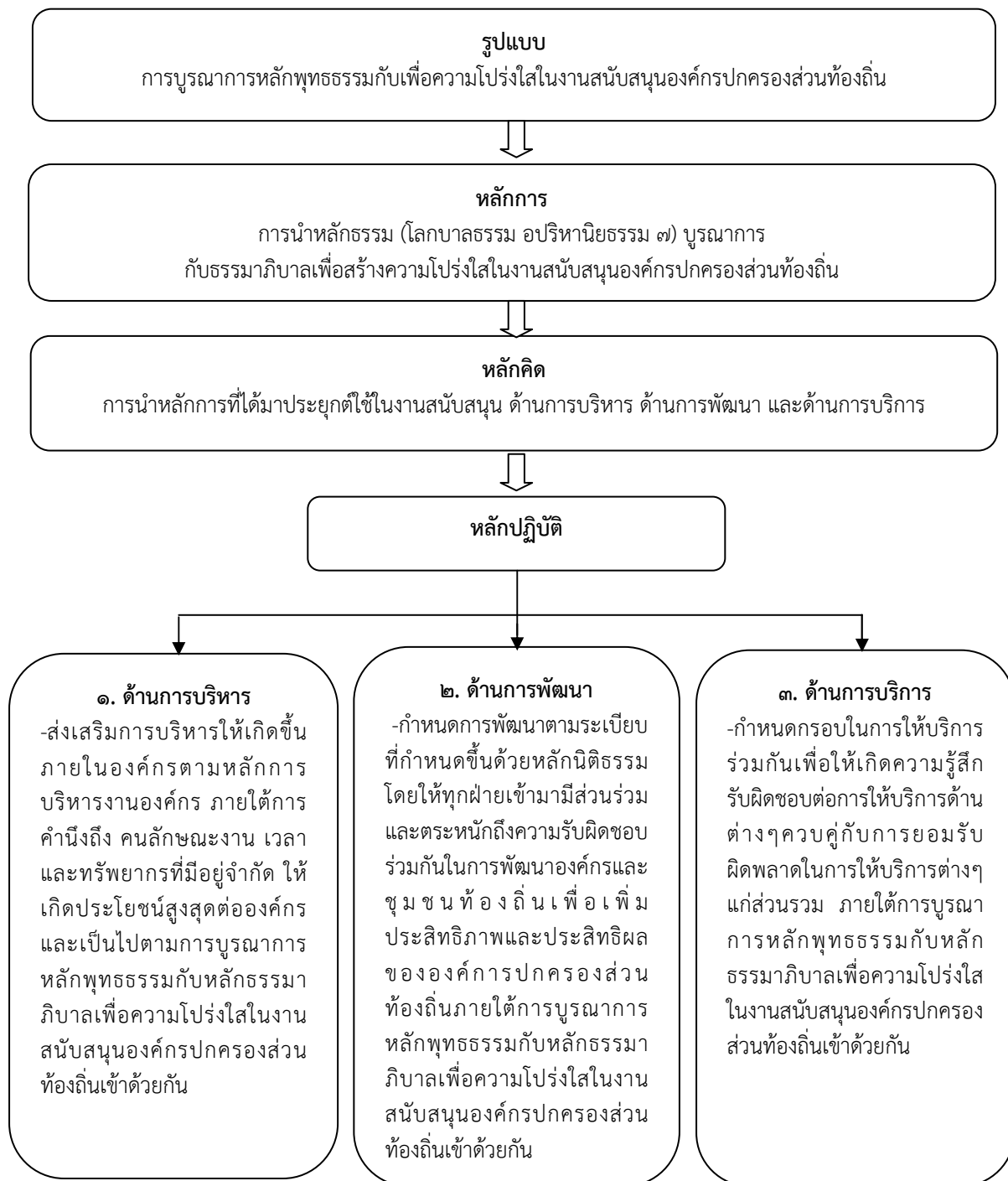
แผนภาพที่ ๕.๒ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใส
ในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานบริการ ด้านสาธารณสุข โภค ด้านราชพัสดุ และการศึกษาทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารงานวิจัยต่างๆ และตามที่กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพระภิกษุสงฆ์ ได้แสดงทรรศนะไว้ว่าในการกำหนดบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในสิ่งอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ด้วยการนำหลักธรรมทำให้เกิดความละเอียดอ่อน รู้จักรับผิดชอบชั่วดี อดทน ระเบียบ ทำกิจกรรมทุกด้าน วันสำคัญทางศาสนาจะมีการเทศนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา จัดเทศน์นานาชาติ กันทุกปี เพื่อให้ข้าราชการประชาชนได้มีส่วนร่วม ทั้งยังขยายเครือข่าย^{๘๒} มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการใช้ประโยชน์ จากที่ราชพัสดุ และให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงคุณค่ารวมทั้งมีความรับผิดชอบในราชพัสดุร่วมกันโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เช่น พนักงาน การเมือง ท้องถิ่น ประชาชน ต้องมีโครงการไปทำร่วมกัน โดยการประยุกต์หลักธรรมไปปฏิบัติ เช่น เทศบาลมีการนั่งสมาธิ นุ่งขาวห่มขาว ทั้งในวัดในจังหวัดและวัดในเขตเทศบาลเอง เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบ ต่อบริการ ด้านการศึกษา ร่วมกันโดยการคำนึงถึงประโยชน์ที่ชุมชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับเป็นที่ตั้งให้เป็นไปในลักษณะของการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เป็นการรับฟังของผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ สำหรับ ในองค์กรนี้ทางผู้ใหญ่ได้ให้เกียรติและรับฟังปัญหาของทุกคนเสมอ เพราะว่าการคิดวิเคราะห์ ปัญหาเราจะให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการคิดวิเคราะห์ เสนอปัญหาต่างๆ สิ่งที้ออกมาเป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่ในองค์กร สรุปได้ว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการกลั่นกรองปัญหาทุกสิ่งทุกอย่าง จึงตกลงกันด้วยดีไม่มีปัญหาการขัดแย้งภายในองค์กรแต่อย่างใด^{๘๓}

^{๘๒} สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ กิตติธรรกุล, นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๘๓} สัมภาษณ์, นายวีระศักดิ์ นิ่มนวล, ประธานสภาเทศบาลตำบลหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี, ๒๕

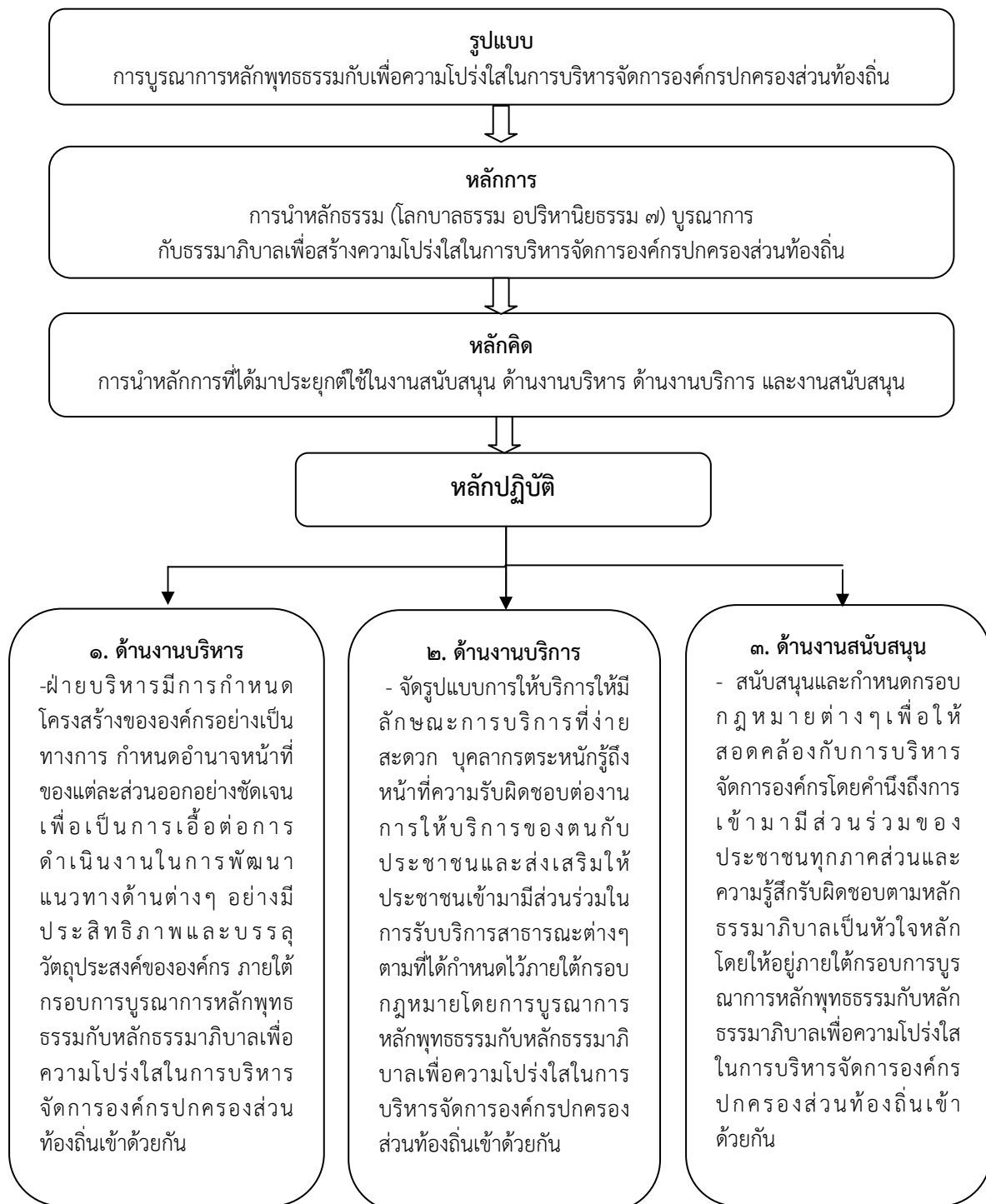
๓.๓ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๕.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการจัดกรอบความคิดข้างต้น อธิบายได้ว่า รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ห่อออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านการบริหาร การพัฒนา และด้านการบริการ ทำให้เกิดหลักปฏิบัติตามในงานสนับสนุน ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านการบริหาร มีการส่งเสริมการบริหารให้เกิดขึ้นภายในองค์กรตามหลักการบริหารงานองค์กร ภายใต้การคำนึงถึง คน ลักษณะงาน เวลา และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและเป็นไปตามการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. ด้านการพัฒนา มีการกำหนดการพัฒนาตามระเบียบที่กำหนดขึ้นด้วยหลักนิติธรรมโดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมและตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการพัฒนาองค์กรและชุมชนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และ ๓. ด้านการบริการ มีการกำหนดกรอบในการให้บริการร่วมกันเพื่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อการให้บริการด้านต่างๆ ควบคู่กับการยอมรับผิดพลาดในการให้บริการต่างๆ แก่ส่วนรวม ภายใต้การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

๓.๔ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหาร จัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๕.๔ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการ
บริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดหลักการขึ้น คือ การนำหลักธรรม (โลกบาลธรรม อปริหานิยธรรม ๗) บูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ออกมาเป็นหลักคิดที่ว่าเป็นการนำหลักการที่ได้มาประยุกต์ใช้ในงานสนับสนุน ด้านงานบริหาร ด้านงานบริการ และงานสนับสนุนทำให้เกิดหลักปฏิบัติงาน ทั้ง ๓ ด้าน ประกอบด้วย ๑. ด้านงานบริหาร ฝ่ายบริหารมีการกำหนดโครงสร้างขององค์กรอย่างเป็นทางการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนออกอย่างชัดเจนเพื่อเป็นการเอื้อต่อการดำเนินงานในการพัฒนาแนวทางด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ภายใต้กรอบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน ๒. ด้านงานบริการ มีการจัดรูปแบบการให้บริการให้มีลักษณะการบริการที่ง่าย สะดวก บุคลากรตระหนักรู้ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานการให้บริการของตนกับประชาชนและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับบริการสาธารณะต่างๆ ตามที่ได้กำหนดไว้ภายใต้กรอบกฎหมายโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน และ ๓. ด้านงานสนับสนุน ต้องมีการสนับสนุนและกำหนดกรอบกฎหมายต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการองค์กรโดยคำนึงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนและความรู้สึกรับผิดชอบตามหลักธรรมาภิบาลเป็นหัวใจหลัก โดยให้อยู่ภายใต้กรอบการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าด้วยกัน

สรุปได้ว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการร่วมกับหลักธรรมาภิบาลทำให้ได้รูปแบบในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓ รูปแบบ คือ ๑. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนิติธรรม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วม รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความรับผิดชอบ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในท้ายที่สุดได้ภาพรวมรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรม

เพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการบูรณาการที่ครบถ้วนมีความเหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร และบุคลากร เพื่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยั่งยืนต่อไป

๕.๑.๒ สรุปข้อมูลเชิงปริมาณ

ในการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

๑. การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำกฎระเบียบ ข้อบังคับการทำงานสู่ประชาชน ที่บ่งบอกถึงความโปร่งใสในการบริหารมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือผู้บริหารของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีพฤติกรรมที่เป็นสาธารณะ สร้างการยอมรับกับสังคม โดยเฉพาะประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และกฎหมายกฎข้อบังคับที่ทันสมัยและเป็นธรรม จะทำให้เกิดการบริหารงานที่มีความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดอยู่ในระดับมาก

๒. การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนควรได้รับเกียรติให้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บุคลากรทุกฝ่ายควรมีความตระหนัก ในหน้าที่และการกระทำต่างๆ ที่มีความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง และ ประชาชนควรเห็นคุณค่าและความสำคัญของ ความโปร่งใสในการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดอยู่ในระดับปานกลาง

๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีความละเอียดและเกรงกลัวบาป ต่อการบริหารที่ขาดความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ประชาชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่า ความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และ ผู้บริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความโปร่งใส ในการให้บริหาร ชุมชน และประชาชนอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

๔. หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใสในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรทุกฝ่าย ปฏิบัติงาน เพื่อความโปร่งใส โดยมี หิริ-โอตตปละ เป็นหลักในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บุคลากรทุกฝ่ายของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อความโปร่งใสในการบริหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และคุณภาพงานและคุณภาพชีวิตของบุคลากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสมดุลกันอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

๕. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่าง

ชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และ การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีระดับการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใส มีการประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง และภาพรวมการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นองค์กรที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งเกิดจากการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางสู่ส่วนท้องถิ่น เพื่อให้บริการประชาชนในท้องถิ่น ให้มีความสะดวก รวดเร็ว และมีคุณภาพ ดังนั้นการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการสร้างความเข้มแข็งในการบริหารงานของตนเอง ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านการบริหารและการให้บริการประชาชน การที่จะบริหารจัดการองค์กรให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่นั้น ต้องมีการบูรณาการโดยการนำหลักพุทธธรรม ที่ส่งเสริมการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ และการอยู่ร่วมกันด้วยการให้เกียรติกันในองค์กร เพื่อการบริหารงานขององค์กร ทั้งงานบริหาร งานบริการ และงานสนับสนุน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป ผู้วิจัยมีประเด็นในการนำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใส

๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม

๓. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการด้านความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักธรรมาภิบาลปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน

๑.๑ ด้านการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานในการนำหลักนิติธรรมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) กฎเกณฑ์ ๒) ระเบียบ ๓) กฎหมายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ในการประชุมสภาที่มีความสำคัญ ต้องนำโครงการมาพิจารณางบประมาณให้ผู้บริหารและสมาชิกมีส่วนในการกำหนด กฎเกณฑ์การประชุมดำเนินตามระเบียบ โดยใช้หลักนิติธรรมที่เคยปฏิบัติมีการปรึกษาหารือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีพีชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร^{๕๔} ที่กล่าวว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในการบริหารงานต้องมีการนำหลักการบริหารที่ดีมาประยุกต์ใช้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรมและเสมอภาค หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักความมั่นคง หลักความมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักการใช้อำนาจหน้าที่ มาใช้ในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอย่างเหมาะสม ในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย การบริหารงานงบประมาณและงานบุคคล เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดความเป็นธรรมของผู้บริหารงาน

๑.๒ ด้านการนำการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานในการนำหลักการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ร่วมคิด ๒) ร่วมทำ ๓) ร่วมตรวจสอบ โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ โตประสี^{๕๕} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลมีธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความสำนึกรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิภาพ และหลักการควบคุมการคอร์รัปชัน และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแผนพัฒนา การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ ที่ส่งผลต่อปัจจัยด้านประสิทธิภาพการมีส่วนร่วม นิติธรรม ความสำนึกรับผิดชอบ ความโปร่งใส และการควบคุมการคอร์รัปชัน โดยเฉพาะ การร่วมกันตรวจสอบการจัดซื้อต้องปฏิบัติตามระเบียบ มีแผนจัดซื้อจัดจ้าง มีการเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอนตามระเบียบ ต้องมีราคากลางต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์ มีการตรวจรับ ตรวจงานจ้างต้องถูกต้อง การรับเงิน การจ่ายเงินทุกประเภทต้องปฏิบัติตามระเบียบ ลงบัญชีถูกต้อง การขออนุญาต ขออนุมัติดำเนินการต่างๆ ของผู้ประกอบการและของข้าราชการต้องโปร่งใสและไม่เรียกร้อยผลประโยชน์โดยมิชอบ ในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย

^{๕๔} ศรีพีชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร, การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน, **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๕๑.

^{๕๕} สุรศักดิ์ โตประสี, ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล, **ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓).

การบริหารงานงบประมาณและงานบุคคล เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้บริหารงานบุคลากร และประชาชน

๑.๓ ด้านการนำความรับผิดชอบมาปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานในการนำหลักการมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ประเด็นสำคัญ คือ ๑) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ๒) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่น ๓) ความรับผิดชอบต่อสังคม การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญแสง ชีระภากร^{๕๖} วิจัยเรื่องภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กล่าวว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่บริหารโดยคำนึงถึงมิติประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม ซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน แต่ในมิติความมีจริยธรรม และเคารพกฎหมาย และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคำนึงน้อยกว่ามิติอื่น เมื่อควบคุมตัวแปรระยะเวลาที่เคยทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาก่อน ประเภทผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม การสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส ส่วนรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือ การคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม และการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นการใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานนั้น ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง โดยการที่ชุมชนดำเนินการเอง ในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย การบริหารงานงบประมาณและงานบุคคล เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดการร่วมกันรับผิดชอบของผู้บริหารงานบุคลากร และประชาชน

๑.๔ ด้านการนำหลัก หิริ โอตฺตปปะ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ในการนำหลักการมีนำหลักหิริ โอตฺตปปะ มาปฏิบัติร่วมกับหลักธรรมาภิบาล คือ ๑) ความละเอียดต่อการกระทำสิ่งผิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา บิลมาศ และคณะ^{๕๗} ที่กล่าวว่า ควรส่งเสริมและพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของให้มีสำนึกเกรงกลัวต่อการกระทำผิด มีการควบคุมพฤติกรรมตนเอง โดยเฉพาะข้าราชการใหม่ทั่วไปที่จะทำงานราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงต่อไป ควรได้รับการพัฒนาลักษณะทางจิต ๓ ประการ คือ ๑) ลักษณะมุ่งอนาคต และการควบคุมตน หมายถึง การเพิ่มความตระหนักในความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคตต่อตนเอง ต่อหน่วยงานและต่อประเทศ นอกจากนี้จึงต้องรู้จักควบคุมตนเอง ให้ทำพฤติกรรมที่จะนำไป สู่เป้าหมายที่ตั้งงามที่วางไว้สำหรับอนาคตให้ได้ ๒) ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ถ้าตนพยายามมากในทางที่ถูกก็จะเกิดผลดีมากตามมาด้วย และเชื่อว่าผลดีและผลเสียที่เกิดกับตนนั้นมีสาเหตุจากตนเองเป็นส่วนใหญ่ มิได้เกิดจากความบังเอิญหรือโชคเคราะห์ ผู้ที่กระทำความดี ไม่อ

^{๕๖} บุญแสง ชีระภากร, “ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, **ปรัชญา ศุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒).

^{๕๗} จินตนา บิลมาศและคณะ, “คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน”, **รายงานการวิจัย, มูลนิธิเอเชีย, สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., ๒๕๒๙. หน้า ๑-๒.**

เมื่ออเท้ารอให้บุญหล่นทับ ๓) ทศนคติที่ดีต่อการทำงานราชการ หมายถึง การเห็นประโยชน์ของการทำงานราชการทั้งต่อตนเอง และประเทศชาติ มีความพอใจในงานของตน และพร้อมที่จะร่วมมือกับข้าราชการอื่นเพื่อให้งานราชการเกิดประสิทธิผลให้มากยิ่งขึ้น ๒) ความเกรงกลัวต่อการกระทำผิดโลกบาลธรรม คือ ธรรมที่คุ้มครองใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดีมิให้ละเมิดศีลธรรม และให้อยู่กันด้วยความเรียบร้อยสงบสุข ช่วยให้โลกมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เดือดร้อนและสับสนวุ่นวาย ในการบริหารในการใช้หลักธรรม คิดดีทำดี ละอายใจไม่กล้าทำความชั่ว

๑.๕ ด้านการนำหลักธรรม อปริหานิยธรรม ๗ กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องเนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่มีบัญญัติไว้ ๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววัชชี) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ๕) บรรดาภคสตรีกุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ๗) จัดให้ความอารักขา คุ้มครอง ป้องกันอันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดแนวทางอันดีงาม การพบปะประชุมสม่าเสมอเกิดความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นความสำคัญขององค์กร แต่ละครึ่งจะประชาสัมพันธ์ทางวิทยุ เสียงตามสาย เอกสารที่ปิดไว้ ประชาชนสามารถเข้ามาดู รับฟังการประชุมสภาได้ ผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ เป็นผู้นำที่คนเคารพนับถือ เพราะท่านดำเนินชีวิต ทำสิ่งดี เช่น ข้าราชการเกษียณ เข้ามาช่วยในการส่งเสริมการพัฒนาองค์กร หลายท่านเป็นปราชญ์ชาวบ้านหลายแขนง มาสอนลูกหลานเป็นประโยชน์มาก มีการพบปะเกิดความคิดสร้างสรรค์ตลอดเวลาและมีการต่อยอด สามารถสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการพูดคุยร่วมกัน เป็นทีม รู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของความคิดด้วย เขาจะมาประชุมบ่อย การร่วมคิดกันบ่อยๆ สร้างรากฐานชุมชนเกิดชุมชนเข้มแข็ง แม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ในองค์กรถ้าต่างคนต่างทำงานของตนการบูรณาการก็ไม่เกิดขึ้น ถ้ามีการพูดคุยกันข้ามแผนกกันทำให้เกิดการเรียนรู้งาน สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทำให้เกิดการพัฒนานำไป ถอดบทเรียนของคนอื่นนำมาปรับ ในการประชุมเป็นการระดมความคิดและตัดสินใจในการร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามัคคีของผู้บริหารและบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์^{๕๕} ที่กล่าวว่า การสร้างความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีซิมมาปฏิบัติกับความพอประมาณเป็นวิธีการหรือหนทางในการพัฒนาตนคนมีความสุขในการทำงานเมื่อมีการนำหลักธรรมมาปลูกสำนึกที่ดีให้กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

๑.๖ ด้านการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน มีการนำหลักธรรม อันประกอบไปด้วย หลักโลกบาลธรรมและหลักอปริหานิยธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีการนำหลักพุทธศาสนา ประกอบด้วยโลกบาลธรรม และ อปริหานิยธรรม ๗ มาบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย

^{๕๕} พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, “การใช้การสร้างตัว ชั่ววัดเพื่อวิเคราะห์ เศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบกับพุทธเศรษฐศาสตร์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารและบุคลากร เพื่อให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติตน และปฏิบัติหน้าที่ต่อสังคม ด้วยความดีงาม อันก่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีระดับการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลางหลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใส มีการประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง และภาพรวมการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการนำมาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ตระกูล ชำนาญ^{๔๔} ตำทำการศึกษาเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธศาสตร์” กล่าวว่า การกำหนดแผนการที่จะปฏิบัติ วิธีการ รูปแบบพฤติกรรม การกำหนดตำแหน่งที่จะปฏิบัติกร และวิสัยทัศน์ ในการพัฒนา ซึ่งในที่นี้หมายถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ปัจจัยหลัก (Core factor) ของการพัฒนาทั้งปวง กำหนดตำแหน่งสำคัญของการพัฒนาไว้ที่ทรัพยากรมนุษย์ซึ่ง รวมถึงกายกับใจ (Mater & Mind) ๕) ให้เกียรติและคุ้มครองกุลสตรี มิให้มีการข่มเหงรังแก ๖) เคารพบูชาสักการเจตีย์ ปุชนียสถาน และ ๗) จัดการให้ความอารักขา บำรุง เมื่อมีการนำหลักพุทธธรรมบูรณาการกับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ เพื่อสร้างความโปร่งใส ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงการบริหารงานที่มีการนำหลักการ ในวิเคราะห์ตนเองจากภายในให้มีความเข้มแข็งด้วยการนำหลักธรรมมาใช้ในการสร้างการยอมรับซึ่งกัน และกันจากใจ และนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอันเป็นหลักการบริหารที่ได้รับการยอมรับ ว่าสามารถควบคุมพฤติกรรมของผู้บริหารและบุคลากรให้มีการปฏิบัติดีปฏิบัติได้สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้ เกิดแนวทางการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นองค์กรเข้มแข็งต่อไป

๒. การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม

การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านความโปร่งใสตามหลักพุทธธรรม มีหลักพุทธธรรมที่มีความเหมาะสมและครอบคลุมในการนำมาบริหารทั้งในระดับบุคคล ด้วยการนำหลักโลกบาลธรรมอันเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องเตือนตนเองให้คิดดี ปฏิบัติดี และการนำหลัก อปปริหานิยธรรม ๗ อันเป็นการหลักธรรมในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคีเคารพให้เกียรติซึ่งกัน และกัน และเมื่อมีการนำมาบูรณาการกับธรรมาภิบาล ในการสร้างความโปร่งใส ด้วยการนำหลัก นิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อ มีรายละเอียด คือ หลักนิติธรรม มีการตรา กฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อม ใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตาม

^{๔๔} ตระกูล ชำนาญ, “ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธศาสตร์”, รายงานวิจัย, (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล หลักการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเสนอร่างข้อบังคับ การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ หลักความรับผิดชอบ มีหลักการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมชญา ชนะวงศ์ และคณะ^{๙๐} ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพชุมชนบนเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานทุนทางสังคม” ได้กล่าวว่า การสร้างทุนทางสังคมมีรูปแบบเชิงสาระและโครงสร้าง มีองค์ประกอบ ๔ ด้าน คือ ทุนคน ทุนสถาบัน ทุนวัฒนธรรม และทุนองค์ความรู้ ทุนคน คนมีคุณภาพในด้านสุขภาพปานกลาง มีจิตใจดีโอปอ้อมอารี สติปัญญาเฉลียวฉลาด ทุนวัฒนธรรมมีพื้นฐานจากพระพุทธศาสนาที่เป็นบ่อเกิดความเชื่อและประเพณีเฉพาะถิ่นที่สร้างอัตลักษณ์ของตนที่เติมเต็มทุนชีวิตให้สมบูรณ์ สถาบันครอบครัวที่เคยเข้มแข็งอ่อนแอลง สถาบันศาสนาที่เป็นแกนของชุมชนปัจจุบันไม่ได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน สถาบันการเมืองการปกครองเดิมปกครองด้วยธรรมและมีธรรมาภิบาลปัจจุบันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดั้งเดิมมีรูปแบบเชิงสาระที่เป็นคุณค่าเกี่ยวกับความไว้วางใจ ความสามัคคี การให้และแบ่งปัน การต่างตอบแทน การเอื้ออาทร ค่านิยม การแลกเปลี่ยนและบรรทัดฐานทางสังคม ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม ในรูปแบบเชิงโครงสร้างมีกลุ่มและเครือข่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการฟื้นฟูสังคม รวมถึงการใส่ใจในปัญหาสาธารณสุขของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง

๓. รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๑ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องมีการนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ อันประกอบไปด้วย ๒ หลักธรรม สำคัญคือ โลกบาลธรรม คือ ๑. หิริ (Moral Shame ; Conscience) หมายถึง ความละอายบาป ละอายใจต่อการทำความชั่ว ๒. โอตตัปปะ (Moral Dread) หมายถึง ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว และหลักอปริหานิยธรรม ๗ คือ ๑. หมั่นประชุมกันเสมอ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการ ๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด ๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน และ ๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน มาบูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส โดยการนำ ๓ หลัก สำคัญ คือ ๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม

^{๙๐} เปรมชญา ชนะวงศ์ และคณะ, “การพัฒนาศักยภาพชุมชนบนเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานทุนทางสังคม”, รายงานการวิจัย, (สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๓), หน้า ๒.

และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ๒. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ และ ๓.หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริงสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญแสง ชีระภากร^{๑๑} ที่กล่าวว่าในมิติความมีจริยธรรม และเคารพกฎหมาย และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม การสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ และ ศศิกัญจน์ ทวีสุวรรณ^{๑๒} ที่กล่าวว่า การกำหนดนโยบายแห่งชาติในการส่งเสริมคุณธรรมเยาวชน โดยรัฐบาลจัดประชุมบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน เยาวชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องพิจารณานำหลักธรรมของทุกศาสนา หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการศึกษา มาร่วมกันกำหนดเป็นนโยบายวาระแห่งชาติในการส่งเสริมคุณธรรมของเยาวชน โรงเรียนนำนโยบายแห่งชาติมากำหนดเป็นนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ โรงเรียนกำหนดมาตรฐานคุณธรรมของผู้บริหาร ครู นักเรียนโดยองค์กรหลักที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบมีคณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรศาสนา ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนชุมชน และผู้บริหาร ครู และในรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือการคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม และการสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เช่นเดียวกับการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส ที่มีความเป็นระบบในการนำไปปรับใช้ในงานบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๓ ด้าน หลักๆ คือ ๑. ด้านนโยบาย ๒. ด้านงบประมาณ และ ๓. ด้านบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของ ประทีป มากมิตร^{๑๓} ที่กล่าวว่าในการบริหารสถานศึกษา ต้องมีการสร้างจริยธรรมต่อส่วนงาน และจริยธรรมส่วนตน เพื่อให้เกิดระบบการบริหารที่ประสิทธิภาพ คือ ๑) การสนับสนุนด้านนโยบาย ๒) มีการจัดฝึกอบรมจริยธรรม ๓) จัดทำประมวลจริยธรรม หรือจริยธรรมวิชาชีพในองค์กร ๔) การตรวจสอบจริยธรรม

^{๑๑} บุญแสง ชีระภากร, “ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒).

^{๑๒} สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ และศศิกัญจน์ ทวีสุวรรณ, “การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ”, **รายงานวิจัย**, (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

^{๑๓} ประทีป มากมิตร, “จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา” **ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐).

๕) การนำจริยธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งสำคัญในการบริหารทรัพยากรบุคคล ๖) การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ผู้นำ ๗) มีคณะกรรมการหรือที่ปรึกษาด้านจริยธรรม ๘) การจูงใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย^{๔๔} ที่กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องนำกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บูรณาการไปกับกลยุทธ์องค์การและเป้าหมายขององค์การ และให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์สอดคล้องกันไปในทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนต่อกกลยุทธ์ขององค์การ จึงจะทำให้กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเป้าหมายและผลการปฏิบัติงานขององค์การ โดยที่กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องตระหนักว่าพนักงานคือทรัพยากรที่สำคัญ ตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ และความต้องการที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของพนักงานกับเป้าหมายขององค์การ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารองค์การส่วนท้องถิ่นที่มีความชัดเจนและพัฒนาได้จริงต่อไป

๓.๒ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสร้าง ความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นจะต้องมีการนำหลักพุทธธรรม อันประกอบไปด้วย ๒ หลักธรรม สำคัญคือ โลกบาลธรรม คือ ๑. หิริ (Moral Shame ; Conscience) หมายถึง ความละอายบาป ละอายใจ ต่อการทำ ความชั่ว ๒. โอดิตปะ (Moral Dread) หมายถึง ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วผลของกรรมชั่ว และหลักอปริหานิยธรรม ๗ คือ ๑. หมั่นประชุมกันเสมอ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการต่างๆ ๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด ๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน และ ๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน มาบูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านความโปร่งใส โดยการนำ ๓ หลัก สำคัญ คือ ๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ๒. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ และ ๓.หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชนที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย นกขมื่น^{๔๕} ที่กล่าวว่า การพัฒนาตามหลักความรับผิดชอบต่อ การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของ

^{๔๔} เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย, “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ : ภูฏานสู่ความเป็นเลิศ”, *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๔).

^{๔๕} ทรงชัย นกขมื่น, *การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ, รายงานการวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับวิจัยของ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล^{๙๖} สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่อาศัยคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตามหลักธรรมาภิบาลนั้น คณะผู้วิจัย ศึกษาเฉพาะหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบต่อกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทองค์การปกครองท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีประจำปี ๒๕๔๗ ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคใต้ รวมจำนวน ๑๐ แห่ง พบว่า จุดเด่นในการบริหารงานที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็น กลุ่มตัวอย่างได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี ๒๕๔๗ ได้แก่ การบริหารจัดการ หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการศึกษาร่วมใหญ่ปฏิบัติตาม ระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่เคยมีปัญหาเรื่องผู้มีอิทธิพลหรือการถูกข่มขู่จาก คนในพื้นที่ แต่ที่มีบ้างจะเกิดขึ้นจากคนนอกพื้นที่และเป็นเรื่องของการสูญเสียผลประโยชน์ สิ่งยึดเหนี่ยวหรือสิ่งที่เตือนใจให้ผู้บริหาร พนักงานปฏิบัติงานด้วยความสุจริตคือ ความภูมิใจในตนเองที่ เป็นข้าราชการ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ทำงานให้ประเทศชาติซึ่งถือว่า มีเกียรติ มี ศักดิ์ศรี หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี งบประมาณประจำปี ข่าวการจัดซื้อจัดจ้าง ผลการจัดซื้อจัดจ้าง กำหนดการประชุม องค์การบริหารส่วนตำบล รายงานทางการเงิน ขั้นตอนการรับบริการ เอกสารที่ต้องใช้และระยะเวลา ที่แล้วเสร็จของการให้บริการ ให้ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทาง เว็บไซต์ วารสาร แผ่นพับ การติดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ร้านค้าในหมู่บ้าน หอกระจายข่าว เสียง ตามสายเสียงไร้สาย วิทยูทูปสน หลักความรับผิดชอบต่อ ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลจะสอบถามความเห็นของประชาชนโดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการ ในแต่ละหมู่บ้านก่อน แล้วจึงนำมาารวมกันเพื่อจัดลำดับตามความจำเป็นเร่งด่วนในภาพรวมอีกครั้ง และส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาท้องถิ่นจะมีการส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ เพื่อดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจน การจัดระเบียบชุมชน สังคมและรักษาความสงบเรียบร้อยด้วย นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล มีการให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารจัดการท้องถิ่น ภาษี กฎหมายเบื้องต้นและสาธารณสุข ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ประดิษฐ์ ตีวัฒนกุล^{๙๗} ที่กล่าวว่า ในการศึกษาการพัฒนาแบบที่เหมาะสมในการบริหารงานขององค์กรนั้น จะต้องแบ่งอำนาจให้สำนักงานเขตรับผิดชอบมากขึ้นเพื่อให้บริการประชาชน ในด้านต่างๆ ให้มีความชัดเจน และมีการวางแผนและ

^{๙๖} คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, “คุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล”, *รายงานวิจัย*, (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), ๒๕๔๙).

^{๙๗} ประดิษฐ์ ตีวัฒนกุล, การบริหารกรุงเทพมหานคร : ศึกษาการพัฒนาแบบที่เหมาะสม, *รัฐประศาสนศาสตร์ ศึกษานิพนธ์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙).

ตรวจสอบเป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอในการให้บริการประชาชนในด้านต่างๆ เช่นเดียวกับรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใสที่มีความเป็นระบบในการนำไปปรับใช้ในงานบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๓ ด้านคือ ๑. ด้านสาธารณูปโภค ๒. ด้านราชพัสดุ และ ๓. การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

๓.๓ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสร้าง ความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นจะต้องมีการนำหลักพุทธธรรม อันประกอบไปด้วย ๒ หลักธรรม สำคัญคือ โลกบาลธรรม คือ ๑. ทิริ (Moral Shame ; Conscience) หมายถึง ความละอายบาป ละอายใจ ต่อการทำ ความชั่ว ๒. โอตัปปะ (Moral Dread) หมายถึง ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่ว ลของกรรมชั่ว และหลักอภิธานิยธรรม ๗ คือ ๑. หมั่นประชุมกันเสมอ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการ ๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด ๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน และ ๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบในรัฐของตน มาบูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส โดยการนำ ๓ หลัก สำคัญ คือ ๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ๒. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานของ องค์กรบริหารส่วนตำบล และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ และ ๓. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส ที่มีความเป็นระบบในการนำไปปรับใช้ในงานสนับสนุน สอดคล้องกับแนวคิดของ บรรจง เจริญสุข^{๔๔} ที่กล่าวว่า ในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน ต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้ในการบริหารด้านต่างๆ ที่สำคัญคือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมในการนำไปใช้งานเช่นเดียวกับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๓ ด้าน คือ ๑. ด้านการบริหาร ๒. ด้านการพัฒนา ๓. ด้านการบริการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิด

^{๔๔} บรรจง เจริญสุข, “การพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน”, *ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒).

ของ ทรงวิทย์ แก้วศรี^{๙๙} ที่กล่าวว่า หลักการบริหารสมัยใหม่ตามรูปแบบการบริหารเชิงยุทธวิธีนั้น สอดคล้องกับวิธีการของพระพุทธเจ้าที่ทรงใช้มาก่อนแล้วทั้งสิ้น วิธีการของพระองค์เป็นวิธีการปฏิบัติจริง เรียบง่าย กระชับรัดกุม ตรงประเด็น สามารถจัดการแก้ปัญหาการบริหารได้ทุกอย่างอย่างได้ผลมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะทุกกระบวนการความคิดของพระองค์เป็นระบบและสมเหตุผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา บิลมาศ และคณะ^{๑๐๐} ที่กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ถ้าตนพยายามมากในทางที่ถูกก็จะเกิดผลดีมากตามมาด้วย และเชื่อว่าผลดีและผลเสียที่เกิดกับตนนั้นมีสาเหตุจากตนเองเป็นส่วนใหญ่ มิได้เกิดจากความบังเอิญหรือโชคเคราะห์ ผู้ที่กระทำความดี ไม่อ้อมอ้อเท้าวรื้อให้บุญหล่นทับ และทัศนคติที่ดีต่อการทำงานราชการ หมายถึง การเห็นประโยชน์ของการทำงานราชการทั้งต่อตนเอง และประเทศชาติ มีความพอใจในงานของตน และพร้อมที่จะร่วมมือกับข้าราชการอื่นเพื่อให้งานราชการเกิดประสิทธิผลให้มากยิ่งขึ้นในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

๓.๔ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์ชุดความรู้ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อความโปร่งใสด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมและธรรมาภิบาล ด้านนิติธรรม การมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญแสง ชีระภากร^{๑๐๑} ที่กล่าวว่า การทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม การสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานใน ๓ มิติ คือการคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม และการสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งจะส่งผลให้ ๓ งานหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งงานบริหาร งานบริการ และงานสนับสนุน มีคุณภาพ มีคุณธรรม และมีความโปร่งใสสอดคล้องกับแนวคิดของ นาคม อีร์สุวรรณจักร^{๑๐๒} ที่กล่าวว่า รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคมและหลักความคุ้มค่า เมื่อนำมาใช้ในการประเมินผลการจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีทำให้เกิดการพัฒนาขององค์กรอย่างเห็นได้ชัดเจน เมื่อนำหลักธรรมาภิบาล มาบูรณา

^{๙๙} ทรงวิทย์ แก้วศรี, “การศึกษาวิเคราะห์ยุทธวิธีในการประกาศศาสนาของพระพุทธเจ้า”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

^{๑๐๐} จินตนา บิลมาศและคณะ, “คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน”, รายงานการวิจัย, มูลนิธิเอเชีย, สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., ๒๕๒๙. หน้า ๑-๒.

^{๑๐๑} บุญแสง ชีระภากร, “ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒), หน้า ๔-๕.

^{๑๐๒} นาคม อีร์สุวรรณจักร, รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี, **ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต** สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔).

การ กับหลักพุทธธรรม ทั้งโลกบาลธรรม ความมี หิริ โอตตัปปะ และหลักอภิธานิยธรรม ๗ ก็จะทำให้เกิด ความมีคุณภาพของชีวิตและการทำงานของบุคลากร ทุกฝ่าย ทุกระดับขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น องค์ความรู้ข้างต้นมีองค์ประกอบดังนี้ ๑) ระบบการจัดการงานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ประกอบด้วย งานบริหาร งานบริการ และงานสนับสนุน ๒) จุดมุ่งเน้นของการจัดการ คือ ความโปร่งใสในการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓) หลักธรรมาภิบาลการจัดการเพื่อ ความโปร่งใส ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อ ๔) หลักพุทธธรรมเพื่อการบูรณาการ ประกอบด้วย หลักโลกบาลธรรม (หิริ – โอตตัปปะ) และการนำ หลักอภิธานิยธรรม ๗ ผลลัพธ์สุดท้าย คือ คุณภาพชีวิตและการทำงานของบุคลากรทุกฝ่าย ทุกระดับสอดคล้องกับแนวคิดของ วันชัย สุขตาม^{๑๐๓} ที่กล่าวถึงแนวคิดที่สามารถผลักดันให้ทุนมนุษย์ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามหลักพุทธธรรม พุทธธรรมมีหลักการที่ครอบคลุมทั้ง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม (การพัฒนาศีล) การพัฒนาจิตใจให้มีสุขภาพจิตที่ดี มีสมรรถภาพจิต สูงขึ้น จิตมีคุณภาพมากขึ้น (การพัฒนาสมาธิ) และพัฒนาไปสู่ระดับการเข้าถึงสังขาร (การพัฒนา ปัญญา) และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมชญา ชนะวงค์ และคณะ^{๑๐๔} ที่กล่าวว่าทุนทาง สังคมมีรูปแบบเชิงสสารและโครงสร้าง มีองค์ประกอบ ๔ ด้าน คือ ทุนคน ทุนสถาบัน ทุนวัฒนธรรม และทุนองค์ความรู้ ทุนคน มีคุณภาพในด้านสุขภาพปานกลาง มีจิตใจดีโอปอ้อมอารี สติปัญญา เฉลียวฉลาด ทุนวัฒนธรรมมีพื้นฐานจากพระพุทธศาสนาที่เป็นบ่อเกิดของความเชื่อและประเพณี เฉพาะถิ่นที่สร้างอัตลักษณ์ของตนที่เติมเต็มทุนชีวิตให้สมบูรณ์ สถาบันครอบครัวที่เคยเข้มแข็งอ่อนแอ ลง สถาบันศาสนาที่เป็นแกนของชุมชนปัจจุบันไม่ได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน สถาบัน การเมืองการปกครองเดิมปกครองด้วยธรรมและมีธรรมาภิบาลปัจจุบันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ไม่ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดั้งเดิมมีรูปแบบเชิงสสารที่เป็นคุณค่าเกี่ยวกับความไว้วางใจ ความสามัคคี การให้และแบ่งปัน การต่างตอบแทน การเอื้ออาทร ค่านิยม การแลกเปลี่ยนและ บรรทัดฐานทางสังคม ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม ในรูปแบบเชิงโครงสร้างมีกลุ่มและ เครือข่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการฟื้นฟูในการอยู่ในสังคมที่มีความสุขต่อไป

๕.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานการจัดการและการขยายผลการวิจัยสู่การบริหาร การปฏิบัติหรือการจัดการเชิงวิชาการ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรมีการกำหนดนโยบายการสร้าง ความโปร่งใสในการบริหารจัดการองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อความต่อเนื่องในการบริหารงาน

^{๑๐๓} วันชัย สุขตาม, “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์”, **ปรัชญาคุณภิวัตน์**, (คณะรัฐ ประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์), ๒๕๕๕.

^{๑๐๔} เปรมชญา ชนะวงค์ และคณะ, “การพัฒนาศักยภาพชุมชนบนเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานทุนทาง สังคม”, **รายงานการวิจัย**, (สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๓), หน้า ๒.

๒. ควรมีกระบวนการสร้างและการส่งเสริมการเรียนรู้การบริหารจัดการองค์การ ด้วยความโปร่งใสในการนำหลักธรรมาภิบาล และหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้เพื่อเกิดการทำงานด้วยใจ ให้ทุกคนเห็นถึงคุณค่าการของการร่วมคิด ร่วมแรง ร่วมใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิด ประโยชน์แก่ส่วนรวม

๓. ควรมีแผนงานงบประมาณด้านการพัฒนาผู้บริหาร บุคลากร ประชาชน และเยาวชน ในการสร้างความโปร่งใสให้เกิดขึ้นในสังคม ชุมชน ของตนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การยอมรับในความมีคุณธรรม ความดีงาม ของการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน อย่างสงบสุข

๔. ควรรอออกกฎหมายเปิดโอกาสให้ภาคประชาชน ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมจัดตั้ง องค์การภาคประชาชนในการป้องกันการทุจริตเชิงพุทธธรรมรวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานของประชาธิปไตย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

๑. ควรเปิดโอกาสภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริต การป้องกันการทุจริต และกำหนดหลักสูตรอบรมผู้บริหารและบุคลากร ในการนำหลักธรรมาภิบาลและหลักพุทธ ธรรม มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละลักษณะงานให้มีความเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง ในแต่ละหลักสูตร

๒. ควรมีการสร้างเครือข่าย การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลธรรมาภิบาลให้เป็นต้นแบบในการสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ได้รับรางวัล เหมือนองค์กรตนเองเพื่อเป็นการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีเครือข่ายของ องค์กรแห่งความดี องค์กรแห่งความโปร่งใส

๓. ควรมีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผล การนำหลักธรรมาภิบาลและการ นำหลักพุทธธรรมไป ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนพร้อมทั้งให้รางวัลเป็นการให้เกียรติซึ่งกัน และกัน

๔. หน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินการจัดประกวดกิจกรรมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดหลักเกณฑ์การให้รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในมิติด้านการนำ หลักพุทธธรรมาภิบาลกับบูรณาการบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย

๕. การสร้างความโปร่งใสนั้นต้องมีการสร้างการยอมรับของผู้นำแต่ละแห่งให้มีความรู้ ความเข้าใจในประโยชน์ที่ได้จากการนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้นำต้อง เป็นแบบอย่างที่ดี ถือว่าเป็นสิ่งเร้าสำคัญให้เกิดการปฏิบัติกันอย่างจริงจัง

๖. การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติหน้าที่ ประชาชน และเยาวชน ให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทุจริตด้วยการนำหลักพุทธธรรมาภิบาลมาใช้ร่วมกันในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

๗. กำหนดบทลงโทษที่เป็นรูปธรรมชัดเจนในการปฏิบัติทางโลก ถ้าทำผิดต้องลงโทษ อย่างจริงจัง ใ้รับผลจากการกระทำทันที

๘. เพื่อให้เกิดความเกรงกลัวและเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการลงโทษ ให้ประชาชนได้ ทราบโดยไม่เป็นการละเมิดสิทธิบุคคลเพื่อให้ผู้ที่ทุจริตเกิดความละอายต่อสังคม ให้เกิดธรรมาภิบาล ในสังคม บางครั้งสังคมต้องลงโทษที่หนักกว่ากฎหมาย คือ การลงโทษทางสังคม เช่น ไม่อยากร่วม

กิจกรรม ไม่เป็นที่ต้องการของสังคมรวมไปถึงลูกหลานด้วยทำให้คนนั้นอยู่ในสังคมไม่ได้ เพื่อเพิ่มความชัดเจนในการยอมรับการอยู่ร่วมกันในสังคม

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรนำหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดีทั้ง ๖ ด้าน มาบูรณาการกับหลักพุทธธรรม เพื่อการสร้างควมมีประสิทธิภาพ ในการนำมาปฏิบัติงาน

๒. ควรศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ได้นำศึกษาในงานวิจัยนี้เพิ่มเติม เช่น พรหมวิหาร ๔ หลักไตรสิกขา ศีล และอริยสัจ ๔ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

๓. ควรทำการวิจัยในเชิงลึกโดยเพิ่มการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลและแนวทางในการวิจัยต่อไป

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

(๑) พระไตรปิฎก :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๒) หนังสือ :

กาสั๊ก เต๊ะซันหมาก. หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : Principle of Social Science Research. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๓.

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๔.

โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง. คู่มือ มิติใหม่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมอธรรม, ๒๕๔๗.

จุมพล หนิมพานิช. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ : หลักการ แนวคิด และกรณีตัวอย่างของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมจริราช, ๒๕๔๘.

ฉันทนา อุดสาหลักษณ์. พุทธปัญญา คู่มือการสร้างปัญญา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ธนรัชการพิมพ์, ๒๕๕๒.

ชวงค์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : สมาคมนิสิตเก่ารัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

ไชย ณ พล อัครศุภเศรษฐ์. ระบบบริหารมาตรฐานพุทธ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, ๒๕๕๔.

ทศพร ศิริสัมพันธ์. “การพัฒนาระบบราชการไทย”. รัฐประศาสนศาสตร์ : ขอบข่ายและการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้, บรรณาธิการ วีระศักดิ์ เครือเทพ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

ธีรยุทธ พึ่งเทียร. สถิติเบื้องต้นและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๔๕.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย. หมวดแนวคิดพื้นฐาน : รัฐบาลกับการปกครองท้องถิ่น. สถาบันประปเกล้า. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมดาเพลส, ๒๕๔๗.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. การปกครองส่วนท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๒.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก, ๒๕๕๓.

ประยูร อาษานาม. คู่มือวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑.

- ประหยัด หงษ์ทองคำ, **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร, **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : พีระพัฒนา, ๒๕๒๖.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. กรุงเทพมหานคร: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์, ๒๕๕๓.
- พูลสุข หิงสานนท์. **การพัฒนารูปแบบ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.
- พระครูภาวนาโสภิต วิ.,ดร. (บุญญรัตน์ เมืองวงศ์). **พุทธธรรมาภิบาล หนังสืออ่านประกอบหลักสูตรพุทธธรรมาภิบาลระดับปริญญาตรีและปริญญาโท**, ๒๕๔๐.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต). **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). **ภาวะผู้นำ : ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบันลือธรรม, ๒๕๔๖.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๘. กรุงเทพมหานคร: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์, ๒๕๕๓.
- _____. **ธรรมนุญชีวิต (ฉบับชาวบ้าน)**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบันลือธรรม, ๒๕๔๘.
- พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (หลวงพ่อบุญญานันท์ทกิกขุ). **พจนานุกรมธรรม ฉบับปัญญาอันนทะเล**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบันลือธรรม, ๒๕๕๔.
- พระครูภาวนาโสภิต วิ. ดร. (บุญญรัตน์ เมืองวงศ์). **พุทธธรรมาภิบาล หนังสืออ่านประกอบหลักสูตรพุทธธรรมาภิบาลระดับปริญญาตรีและปริญญาโท**. ลำพูน : หสม. ธีรพลการพิมพ์ (คณะบุคคล), ๒๕๕๖.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต). **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- พิบูล ทีปะปาล. **พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร : อมรรการพิมพ์, ๒๕๕๐.
- ราชกิจจานุเบกษา. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐**. เล่มที่ ๑๒๔. ตอนที่ ๔๗ ก. (๒๔ สิงหาคม, ๒๕๕๐).
- _____. **พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑**. เล่มที่ ๑๒๕ ตอนที่ ๑๓๙ ก. (๓๐ ธันวาคม, ๒๕๕๑).
- _____. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒**. เล่มที่ ๑๑๖. ตอนที่ ๖๓. (๑๐ สิงหาคม, ๒๕๔๒).
- _____. **พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖**. เล่มที่ ๑๒๐.ตอนที่ ๑๐๐ ก. (๙ ตุลาคม, ๒๕๔๖).
- _____. **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕**. เล่มที่ ๑๑๙. ตอนที่ ๙๙ ก. (๒ ตุลาคม, ๒๕๔๕).
- _____. **กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐**, เล่มที่ ๑๑๕. ตอนที่ ๖๑ ก. (๑๖ กันยายน, ๒๕๔๑).
- _____. **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒**. เล่มที่ ๑๑๖. ตอนที่ ๑๑๔ ก. (๑๗ พฤศจิกายน, ๒๕๔๒).

_____ . ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒, เล่มที่ ๑๒๖, ตอนพิเศษ ๑๘๔ ง, (๒๓ ธันวาคม, ๒๕๕๒).

_____ . ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒, เล่มที่ ๑๒๖, ตอนพิเศษ ๑๘๔ ง, (๒๓ ธันวาคม, ๒๕๕๒).

_____ . พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐, เล่มที่ ๑๑๔, ตอนที่ ๖๒ ก, (๓๑ ตุลาคม, ๒๕๔๐).

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖.

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. **แนวคิดและทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น**, พิมพ์ครั้งที่ ๑ .กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิพิธการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๕.

วุฒิสาร ตันไชย. **การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น : ความก้าวหน้าหลังรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐** .กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คลังวิชา, ๒๕๔๗.

วิญญู อังคนารักษ์. **แนวความคิดในการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น**. เอกสารประกอบการบรรยายฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๑๙.

ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, **การบริหารคุณภาพ : การบริหารที่เป็นสากล**. เชียงใหม่ : ธนุชพรินต์ติ้ง, ๒๕๔๒.

สุรพล สุยะพรหม และคณะ. **ทฤษฎีองค์การและการจัดการเชิงพุทธ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : จุดทอง, ๒๕๕๐.

สมคิด บางโม. **องค์การและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : วิทย์พัฒน์, ๒๕๕๒.

สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มภาคกลางตอนล่าง ๑ (สำนัก OSM), **ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ (นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรี) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖**.

สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : จุดทอง, ๒๕๕๐.

สุเมธ แสงนันทนวล. **ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. สถาบันพระปกเกล้ากรุงเทพมหานคร : ส เจริญ การพิมพ์, ๒๕๕๒.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. **“การวิจัยเพื่อหารูปแบบ”**. รายงานการบรรยายพิเศษต่อคณะกรรมการวิจัย ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ารายวิจัยครุศาสตร์ร่วมกับภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๙.

พิบูล ทีปะปาล. **พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร : อมรการพิมพ์, ๒๕๕๐.

อุทัย หิรัญโต. **สารานุกรมการปกครองไทย**. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยการปกครอง, ๒๕๓๑.

- อุทัย สติมัน. พุทธธรรมาภิบาลสำหรับผู้นำยุคโลกาภิวัตน์ บทความประชุมวิชาการทางพระพุทธศาสนานานาชาติ ครั้งที่ ๘ เนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก เรื่อง พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจ, มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๕๔.
- อุทุมพร จามรมาน. ๙ ขั้นตอนการทำประกันคุณภาพการศึกษาที่ครบวงจร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ฟีนี, ๒๕๕๕.
- อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

(๓) บทความในวารสาร :

- ทิพาดี เมฆสุวรรณค์, “สรรพกรศาสน์”, ธรรมาภิบาลกับราชการไทย, ปีที่ ๔๗ ฉบับที่ ๙ , (กันยายน ๒๕๕๓) : ๖๓.
- ประเทือง เพ็ชรรัตน์. “เทคนิคเดลฟาย(Delphi Techique)”,วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนา, ปีที่ ๓ (มกราคม-ธันวาคม ๒๕๓๐) : ๓๘-๔๙.
- วรภาส ประสมสุข. “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม” .วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (เดือน พฤศจิกายน ๒๕๔๙ - มีนาคม ๒๕๕๐) : ๑๒-๑๔.
- อุทุมพร จามรมาน. “โมเดล (Model)”. วารสารวิชาการ. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒๖ (มีนาคม ๒๕๕๑) : ๒๒.

(๔) วิทยานิพนธ์ :

- กฤษณผล จันท์พรหม. “การศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษา ในประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๗.
- เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย. “กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ: กุญแจสู่ความเป็นเลิศ”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๔.
- คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. “คุณธรรมจริยธรรมที่มีผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล”. รายงานวิจัย. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน), ๒๕๔๙.
- จินตนา บิลมาศและคณะ. “คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน”. รายงานการวิจัยมูลนิธิเอเชีย. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., ๒๕๒๙.
- ชนกนารถ ชื่นเชย. “รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน”. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐.
- ฉาน ตรรกวิจารณ์. “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ”. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๐.

- ณขมา สุวรรณานนท์. “การประเมินผลการการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ”. **ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ, ๒๕๔๙.
- ณรัฐวัฒนพานิช. “การปรับพฤติกรรมมนุษย์ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗”. **วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต**. สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๑.
- ตระกูล ชำนาญ. “ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธศาสตร์”. **รายงานวิจัย**. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๔๓.
- ทงค์ ลำประไพ และนารินทร์ พลบจิตต์. “การใช้ปัจเจกกรรมวิธี ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน” **รายงานวิจัย**. คณะมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , ๒๕๕๒.
- ทรงวิทย์ แก้วศรี. “การศึกษาวิเคราะห์ยุทธวิธีในการประกาศศาสนาของพระพุทธเจ้า”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- ทรงชัย นกขมื่น. การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล:กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๒.
- นาคม อีรสวรรณจักร. รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของ องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี. **ปรัชญาดุสิตบัณฑิต** สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๔.
- บุญส่ง หาญพานิช. “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย” **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. สาขาวิชาการอุดมศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- บรรจง เจริญสุข. “การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน”. **ปรัชญาดุสิตบัณฑิต** การบริหารการศึกษา . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒.
- บุญแสง ชีระภากร. “ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **ปรัชญาดุสิตบัณฑิต** รัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๒.
- เปรมชญา ชนะวงศ์ และคณะ. “การพัฒนาศักยภาพชุมชนบนเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานทุนทางสังคม”. **รายงานการวิจัย**. สุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๓.
- ประดิษฐ์ ดีวัฒนกุล. การบริหารกรุงเทพมหานคร : ศึกษาการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสม. **รัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙.
- ประทีป มากมิตร. “จริยธรรมของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา” **ปรัชญาดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการ. “การใช้การสร้างตัว ชีววัดเพื่อวิเคราะห์ เศรษฐกิจพอเพียงโดยเปรียบเทียบกับ พุทธเศรษฐศาสตร์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต** สาขาพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

- พูนสุข มาศรีงสรรค์. “การจัดการความรุนแรงในครอบครัวเชิงพุทธบูรณาการ”. **พุทธศาสตร์ดุสิต บัณฑิต** สาขาการจัดการเชิงพุทธ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔.
- ไพบูลย์ โพธิ์สุวรรณ. “ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นสู่ผลสัมฤทธิ์ : กรณีศึกษาองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย”. **วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต**. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๑.
- ไพฑูริย์ สมแก้ว และคณะ. “เพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลในระดับท้องถิ่น กรณีศึกษาช่องทางทุจริตในระดับตำบล : ปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเชิงโครงสร้างระดับท้องถิ่น” **รายงานการวิจัย**. มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้(องค์การมหาชน), ๒๕๕๔.
- พิพัฒน์ นนทนาธรณ์ และคณะ. “รายงานการศึกษาความเหมาะสมการจัดตั้งด้านศุลกากร ณ บ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี”. **รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๕.
- ยุวดี รื่นภาค. “การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลในองค์กรสมัยใหม่กับแนวคิดทางพระพุทธศาสนา”. **รัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๕๖.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. “การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **ดุสิตนิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๘.
- วันชัย สุขตาม. “การพัฒนาทุนมนุษย์วิถีพุทธในยุคโลกาภิวัตน์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕.
- วรเศรษฐ์ สุวรรณมณีโชค. “การศึกษาทัศนคติในการประยุกต์ใช้ธรรมะเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” **รายงานการวิจัย**. เชียงใหม่ : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓.
- วิสุทธิ์ วิจิตรพิชราภรณ์. “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.
- วรเศรษฐ์ สุวรรณมณีโชค. “การศึกษาทัศนคติในการประยุกต์ใช้ธรรมะเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” **รายงานการวิจัย**. เชียงใหม่ : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. “การวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางการคลังของเทศบาล (Measuring Municipal Fiscal Health in Thailand)”. **รายงานวิจัย**. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

- ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร. การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. **ดัชนีนิพนธ์ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๑.
- สรรเสริญ อินทร์ตัน. “กลยุทธีการบริหารจัดการตามกระบวนทศัณธรรมาภิบาลในองค้การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเฉพาะ ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย”. **การจัดการดุขฎิบัณฑิต** สาขาการจัดการภาครัฐ, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๐.
- สุรศัักดิ์ โตประสี. ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค้การบริหารส่วนตำบล. **ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. “การวิจัยเพื่อหารูปแบบ”. ในสรุปรายงานการบรรยายพิเศษทอ้งแดนการวิจัย ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิจัยครุศาสตร์ร่วมกับภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๙.
- สมจิตร แก้วนาค. การพัฒนาและศึกษาความเป็นไปได้ของระบบการประกันคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมของกองทัพอากาศ, **ปริญญานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต** การวิจัยและพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๑.
- สรรเสริญ อินทร์ตัน. “กลยุทธีการบริหารจัดการตามกระบวนทศัณธรรมาภิบาลในองค้การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเฉพาะ ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย”. **การจัดการดุขฎิบัณฑิต** สาขาการจัดการภาครัฐ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๐.
- สุรศัักดิ์ โตประสี. ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังขององค้การบริหารส่วนตำบล. **ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต**. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๓.
- สุทธีวรรณ ตันติรัตนาวงศ์ และศศิกายุจน์ ทิวสุวรรณ. “การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ”. **รายงานวิจัย**. กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๒.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. “ผลการประเมินความพร้อมขององค้กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจและกำกับดูแลตรวจสอบของค้กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. **รายงานการวิจัย**. สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗.
- เอี่ยมอร ชลวร. “การจัดการความรู้เชิงพุทธบูรณาการ”. **พุทธศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต** พระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

(๖) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://www.dopa.go.th>. บริการข้อมูล/สถิติ. บริการข้อมูลประชากรและบ้าน. **จำนวนประชากรประจำปี**. ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม, ๒๕๕๕.
- จักษ์วัชร ศิริวรรณ. **แนวคิด ความสำคัญ และกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://www.gotoknow.org/blogs /posts/๔๓๗๖๕๙>. สืบค้นเมื่อ ๑๘ มิถุนายน, ๒๕๕๗.

- บาลินท์ ท้ามตัน. **เทคนิคและปัญหาด้วยเทคนิคเดลฟาย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://www.moe.go.th/wijai/delphi.pdf> สืบค้นเมื่อ ๒๒ เมษายน, ๒๕๕๖.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. **ผู้นำกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://www.opdc.go.th> สืบค้นเมื่อ ๒ กันยายน, ๒๕๕๗.
- _____. **แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐ**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://kalai.exteen.com> สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม, ๒๕๕๗.
- _____. **องค์การบริหารส่วนตำบล**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://www.krabipao.go.th/home.php>. สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๗.
- _____. **องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://www.krabipao.go.th/home.php> . สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๗.
- _____. **อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://www.krabipao.go.th/home.php>. สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๗.
- _____. **เทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://www.m-culture.in.th>. สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๗.
- _____. **องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://award.kpi.ac.th/index.php?> . สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕
- _____. **ฐานข้อมูลรางวัลพระปกเกล้า**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://award.kpi.ac.th/index.php>. สืบค้นเมื่อ ๑๒ สิงหาคม ๕๗.
- _____. **แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://kalai.exteen.com>. สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๗.
- _____. **รายงานประจำปี สถาบันพระปกเกล้า ประจำปี ๒๕๕๔**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : เว็บไซต์ <http://www.kpi.ac.th> สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๗.

(๗) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่:

- นภัทร์ แก้วนาค. **เอกสารประกอบการสอน เรื่อง เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis Techic)**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- พิสิษฐ์ จอมบุญเรือง. **เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชา โลกาวัดน์กับท้องถิ่น**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๒๕๕๖.
- _____. **ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด**. ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม, ๒๕๕๖.
- _____. **ส่วนวิจัยและพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้างสำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง**. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ กันยายน, ๒๕๕๕.

.....เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดราชบุรี. ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดราชบุรี, ๒๕๕๖.

อมรา พงศาพิชญ์. **ธรรมนูญกับประชาสังคมและองค์กรประชาสังคม**. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องสิ่งแวดล้อมในรัฐธรรมนูญแปลงแนวคิดสู่ปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๓.

สำนักงานป้องกันและทุจริตแห่งชาติ. **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านการป้องกันการทุจริตภาคการเมือง**, สำนักงานป้องกันและทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๕๗.

๒. ภาษาอังกฤษ

Alvesson, M, **Organization culture and ideology**, New York : McGraw-Hill, 1989.

Brown, R. **Social Psychology**. New York : The Free Press, 1978.

Ernest Dale. **Management Theory and Practice**. New York : McGraw-Hill Book Co., 1973.

Henry Fayol. **General and Industrial Management**. London : Sir Issac Pitman & Sons Ltd., 1949.

Keeves, P. J. **Educational research methodology**. and measurement : An international handbook. Oxford England : Pergamon Press. ,1988.

Keeves, P.J. **Educational research Methodology and Measurement : An International Handbook**. Oxford : Pergamon Press, 1998.

Luther Gulick and Lyndall Urwick., ed. **Papers on the Science of Administration**. New York : Institute of Public Administration, 1973.

Samuel C. Certo. **Modern Management : Diversity Quality Ethics and Global Environment**. ed., Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1994.

Tosi, H. L., and Carroll, S .J. **Management**. 2 nd ed. New York : John Wiley and Sons, 1982.

Kohlberg, L., **Development of moral character and moral ideology in moral reasoning**. Review of child development research. Hartford : Connecticut Printers, 1984.

Hoffman, M. L. **Development of moral thought, feeling and behavior**. American Psychologist, 1979.

Mescon, M. H., Bovee L. & Thill, J. V., **Business Today (9th ed.)**. New Jersey : Prentice-Hall. 1999.

Mintzberg H.,& et al. **Strategy Safari : A Guided Tour Through the Wilds of Strategic Management**. New York : Prentice – Hall, 1998.

Piajct Jean. **The Moral Judgement of Child**, New Yoru : Collier Bllk, 1960.

- Price. Alan. **Human Resource Management.** In a Business Context. 2 edition.
London:Thomson Learning. , 2114.
- White, C. **Strategic management.** New York: McMillan, 2004

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัย

๑. แบบสัมภาษณ์
๒. แบบสอบถาม
๓. แบบตรวจสอบรูปแบบ
๔. แบบการหาดัชนีความสอดคล้อง(IOC)

ภาคผนวก ข

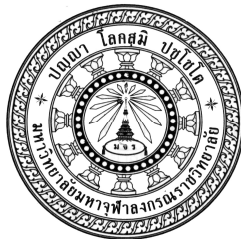
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

๑. ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
๒. ทดลองใช้เครื่องมือ
๓. เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์
๔. เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม
๕. ตรวจสอบรูปแบบ

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

๑. ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
๒. ค่าความเชื่อมั่นการทดลองใช้เครื่องมือจำนวน ๓๐ ชุด
๓. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
๔. ผลการตรวจสอบรูปแบบ

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview : IDI) โดยผู้เชี่ยวชาญแบบลูกโซ่ (Snowball Technique) และเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยแนวคำถามในการศึกษาจะมี ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑. ในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส

๓. สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานโครงการแผนงานกิจกรรมต่างๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบูรณาการโดยใช้หลักพุทธธรรมไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความโปร่งใสได้หรือไม่ ได้ผลอย่างไร

๓. จากการบูรณาการโดยใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความโปร่งใสโดยใช้หลักข้อใด ท่านคิดว่ามีจุดอ่อน จุดแข็ง หรือไม่อย่างไร

๔. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีในร่างรูปแบบที่นำเสนอ

๕. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ยังไม่มีในรูปแบบที่นำเสนอ

๖. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key Informant)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นผู้เชี่ยวชาญโดยทำการศึกษากิจการการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสอย่างไร ทำไมต้องใช้หลักพุทธธรรมดังกล่าว และคาดว่าผลการดำเนินการภายใต้หลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสเป็นอย่างไรโดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็น ๓ ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอมือเมือง จังหวัดลำพูน องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่แบ่งเป็นกลุ่มละ ๓ คน ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ประธานสภา

กลุ่มที่ ๓ เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอมือเมือง จังหวัดลำพูน

นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล และประธานสภาเทศบาล

กลุ่มที่ ๓ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภา อบต.

แบบสัมภาษณ์

นามผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....

วันที่สัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์

หมายเหตุ

.....

.....

ตอนที่ ๑ การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง
เพื่อให้เกิดความโปร่งใส

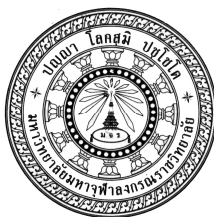
ตอนที่ ๒ สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานโครงการแผนงานกิจกรรมต่างๆขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบูรณาการโดยใช้หลักพุทธธรรมเพื่อความความโปร่งใสไปใช้ในการ
บริหารจัดการได้หรือไม่ เรื่องใด ได้ผลอย่างไร

ตอนที่ ๓ จากการบูรณาการโดยใช้หลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท่านคิดว่ามีจุดอ่อน จุดแข็ง หรือไม่อย่างไร

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีในร่างรูปแบบที่นำเสนอ

ตอนที่ ๕ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ยังไม่มีในรูปแบบที่นำเสนอ

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง : การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบในทางลบต่อการปฏิบัติงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่านไปใช้วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

๒. แบบสอบถามมีทั้งหมด ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายภาส ภาสสัตธา

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความตามความเป็นจริงของท่าน ต่อไปนี้

๑. เพศ

() ชาย () หญิง

๒. อายุ

() ต่ำกว่า ๒๐ ปี

() ๒๐ - ๓๐ ปี

() ๓๑ - ๔๐ ปี

() ๔๑ - ๕๐ ปี

() ๕๑ - ๖๐ ปี

() ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. การศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() สูงกว่าปริญญาโท

๔. ตำแหน่ง

() ผู้บริหารท้องถิ่น

() สมาชิกสภาท้องถิ่น

() พนักงานส่วนท้องถิ่น

() ประชาชน

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อที่	การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหลักความโปร่งใส	ระดับความสำเร็จ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ความสอดคล้องเชิงบริหารจัดการ						
๑.	อปท.มีการวางแผนบริหารพัฒนาบุคลากรให้ทำงานด้วยความโปร่งใส					
๒.	อปท. มีการบริหารจัดการในการกำหนดระเบียบกฎหมายเพื่อป้องกันการทุจริตในองค์กร					
๓.	อปท. มีนโยบาย แผนงาน โครงการและมาตรการด้านการบริหารจัดการโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร					
๔.	อปท. มีแผนการสร้างและแผนการพัฒนาผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ รวมทั้งมีแผนสร้างความต่อเนื่องในการบริหารราชการด้วยความโปร่งใส					
๕.	ผู้บริหารของ อปท. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและสร้างแรงบันดาลใจให้กับข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานและพฤติกรรมในการทำงานเพื่อความโปร่งใส					
๒. ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ						
๖.	อปท. มีกิจกรรมและกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลของ อปท. เช่น การสรรหาคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนาการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้าย และกิจกรรมด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลอื่นๆ มีความโปร่งใสถูกต้องและเป็นธรรม					
๗.	อปท.มีการให้ประชาชนตรวจสอบโครงการแผนงานบริการสาธารณะที่มีงบประมาณจำนวนมากได้ทุกขั้นตอน					
๘.	โครงการแผนงานกิจกรรมที่ อปท.ได้รับรางวัลจากสำนักงานป.ป.ช.มีความโปร่งใส และสะท้อนผลผลิต ผลลัพธ์องค์กร					

ข้อที่	การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหลักความโปร่งใส	ระดับความสำเร็จ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๙.	อปท. มีระบบฐานข้อมูลด้านการบริหารจัดการที่มีความถูกต้อง เที่ยงตรง ทันสมัย และนำมาใช้ประกอบการบริหารจัดการได้อย่างมี ประสิทธิภาพ					
๑๐.	อปท. มีการติดตามและประเมินผลตลอดจนปรับปรุงการบริหาร จัดการแผนงาน โครงการ กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง					
๓. ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ						
๑๑.	อปท. มีการรักษาไว้และสร้างแรงจูงใจอย่างพอเพียงแก่พนักงานส่วน ท้องถิ่นเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสซึ่งจำเป็นต่อการบรรลุ เป้าหมายพันธกิจของส่วนราชการ					
๑๒.	ท่านพอใจต่อการปฏิบัติงาน ต่อนโยบาย แผนงานโครงการ และ มาตรการด้านการบริหารจัดการของ อปท.					
๑๓.	อปท. มีการสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้านจริยธรรมคุณธรรมและการ พัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้บริหาร สมาชิก พนักงานอย่างต่อเนื่อง					
๑๔.	มีการส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสแก่ผู้บริหาร สมาชิก พนักงานในการ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อบรรลุภารกิจและเป้าหมาย ขององค์กร					
๑๕.	มีระบบการบริหารจัดการโครงการ แผนงานกิจกรรมที่สามารถวัด ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ขององค์กรและผู้ปฏิบัติงานตลอดจนผู้มีส่วน ได้เสีย					
๔. หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใส						
๑๖.	ผู้บริหาร สมาชิก พนักงานส่วนท้องถิ่นนำหลักธรรมมาใช้สอดรับ กับสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระบบงานและบรรยากาศการทำงาน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการให้บริการแก่ ประชาชน ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้บริหาร สมาชิกพนักงานส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตสามารถใช้ศักยภาพการทำงานอย่าง เต็มที่ โดยไม่สูญเสียรูปแบบการใช้ชีวิตส่วนตัว					
๑๗.	การอยู่ร่วมกันและร่วมปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันระหว่างการเมืองท้องถิ่น พนักงาน ประชาชนโดยหลักพุทธธรรม					

ข้อที่	การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหลักความโปร่งใส	ระดับความสำเร็จ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๘.	ส่งเสริมให้มีหลักพุทธธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอย่างต่อเนื่อง					
๑๙.	สร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและภาคประชาชน ภาคประชาสังคม บุคลากรและหน่วยงานอื่นๆ ในด้านศาสนา เช่น การจัดงานวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีท้องถิ่น					
๒๐.	การขยายผลโครงการ แผนงาน กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จในการใช้หลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสเป็นต้นแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบูรณาการโดยใช้หลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. การเตรียมความพร้อมในการบูรณาการโดยใช้หลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีการเตรียมการ

ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๒. การปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้พุทธธรรมหลักความโปร่งใส เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๓. การพัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงและมีส่วนร่วมเพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรโปร่งใสได้สนองตอบต่อประชาชนได้อย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

๔. การพัฒนาจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่คอร์รัปชัน

ปัญหา อุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

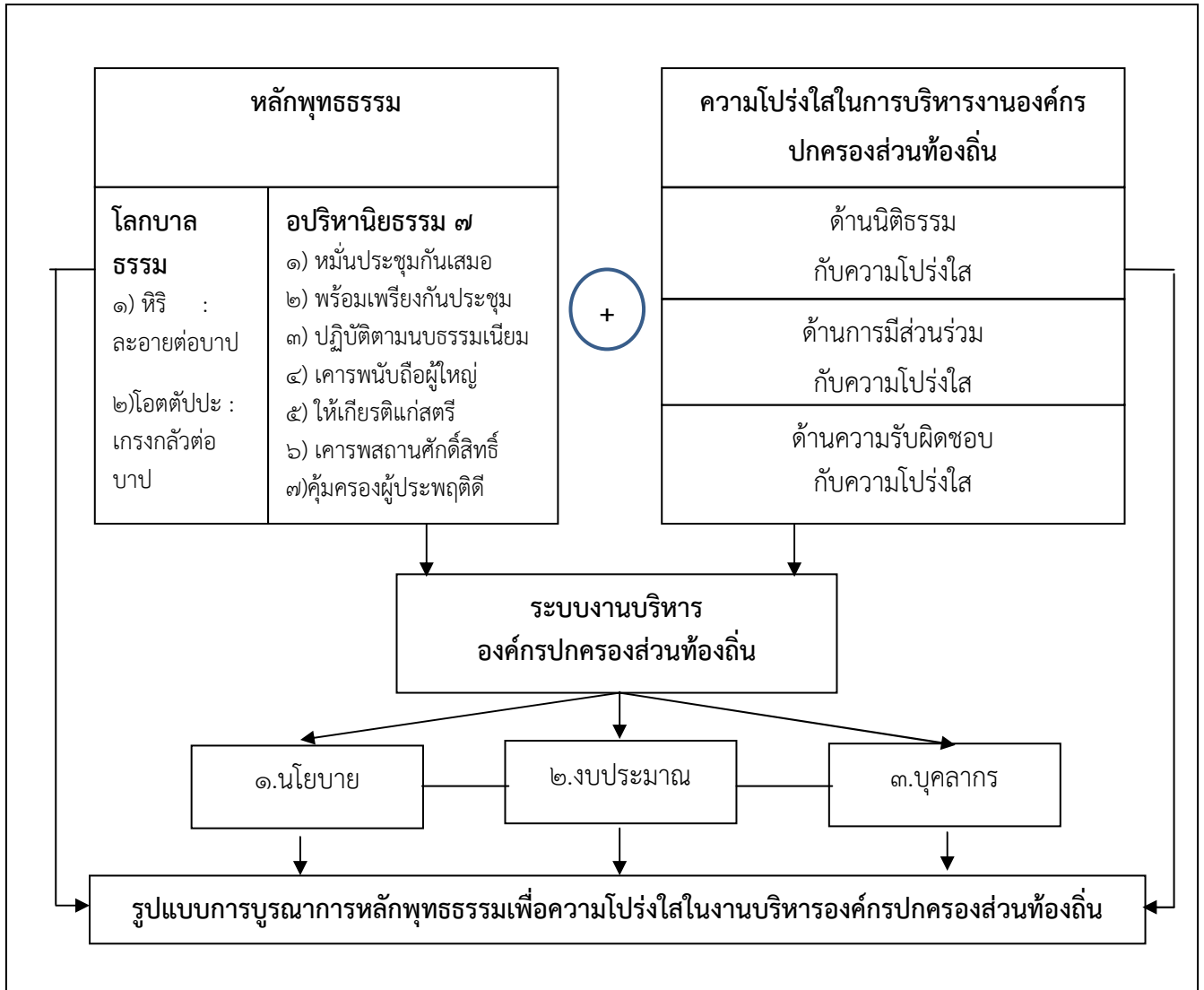
.....
.....
.....

“ขอขอบคุณที่เมตตาอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม”

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบรูปแบบ

เรื่อง : การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ร่างรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๑.๑ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแผนภาพ อธิบายได้ว่าความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นจะต้องมีการนำหลักพุทธธรรม อันประกอบไปด้วย ๒ หลักธรรม สำคัญคือ โลกบาลธรรม คือ ๑. หิริ (moral shame; conscience) หมายถึง ความละอายบาป ละอายใจ ต่อการทำความชั่ว ๒. โอตตัปปะ (moral dread)

หมายถึง ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว และหลัก อปรีหานิยธรรม๗ คือ ๑. หมั่นประชุมกันเสมอ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการ ๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด ๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน และ ๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน มาบูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส โดยการนำ ๓ หลักสำคัญ คือ ๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ๒. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานของ อบต. และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ และ ๓. หลัก ความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส ที่มีความเป็นระบบในการนำไปปรับใช้ในงานบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๓ ด้าน หลักๆ คือ ๑. ด้านนโยบาย ๒. ด้านงบประมาณ และ ๓. ด้านบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ประเด็นการตรวจสอบรูปแบบ

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงรูปแบบต่อไป

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
ลำดับ ที่	ประเด็นการพิจารณา	ความคิดเห็น			
		+๑ เหมาะสม	๐ ไม่แน่ใจ	-๑ ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
๑.	ระบบการจัดการงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑. ด้านนโยบาย ๒. ด้านงบประมาณ ๓.ด้านบุคลากร				
๒.	จุดมุ่งเน้นของการจัดการ - ความโปร่งใสในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
๓.	หลักธรรมาภิบาล ๑. หลักนิติธรรม ๒.หลักการมีส่วนร่วม ๓. หลักความรับผิดชอบ				
๔.	หลักพุทธธรรม ๑. โลกบาล ๒. อปรีหานิยธรรม ๗				
๕.	ผลลัพธ์สุดท้าย คือ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อ ความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
๖.	ระบบความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ				
๗.	ความครบถ้วนเหมาะสมของรูปแบบ				
๘.	ความสามารถในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ				

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

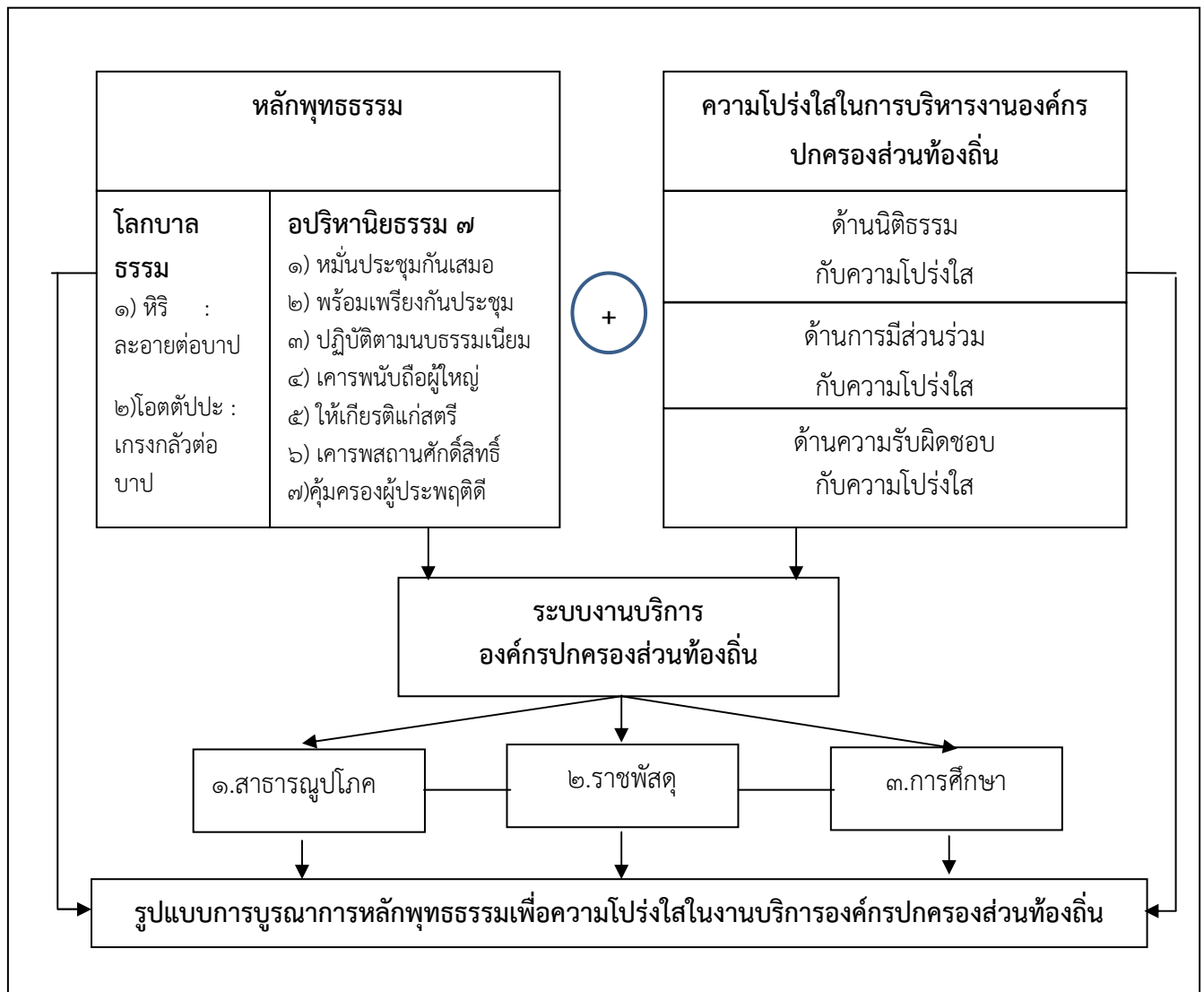
.....

.....

.....

.....

๒. ร่างรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๑.๒ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแผนภาพ อธิบายได้ว่าความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น จะต้องมีการนำหลักพุทธธรรม อันประกอบไปด้วย ๒ หลักธรรม สำคัญคือ โลกบาลธรรม คือ ๑. หิริ (moral shame; conscience) หมายถึง ความละเอียดบอบ ละเอียดใจ ต่อการทำความชั่ว ๒. โอตตปปะ (moral dread) หมายถึง ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว และหลัก อปรีทานิยธรรม ๗ คือ ๑. หมั่นประชุมกันเสมอ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการ ๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด ๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน และ ๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน

มาบูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส โดยการนำ ๓ หลักสำคัญ คือ ๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ๒. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานของ อบต. และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ และ ๓. หลักความรับผิดชอบ เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส ที่มีความเป็นระบบในการนำไปปรับใช้ในงานบริการขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นใน ๓ ด้าน หลักๆ คือ ๑. ด้านสาธารณูปโภค ๒. ด้านราชพัสดุ และ ๓. การศึกษาขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ประเด็นการตรวจสอบรูปแบบ

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ใน การนำไปพิจารณาปรับปรุงรูปแบบต่อไป

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
ลำดับ ที่	ประเด็นการพิจารณา	ความคิดเห็น			
		+๑ เหมาะสม	๐ ไม่แน่ใจ	-๑ ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
๑.	ระบบการจัดการงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๑. ด้านสาธารณูปโภค ๒. ด้านราชพัสดุ ๓. การศึกษา				
๒.	จุดมุ่งเน้นของการจัดการ - ความโปร่งใสในการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น				
๓.	หลักธรรมาภิบาล ๑. หลักนิติธรรม ๒. หลักการมีส่วนร่วม ๓. หลักความรับผิดชอบต่อ				
๔.	หลักพุทธธรรม ๑. โลกบาล ๒. อปรีหานิยธรรม ๗				
๕.	ผลลัพธ์สุดท้าย คือ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
๖.	ระบบความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ				
๗.	ความครบถ้วนเหมาะสมของรูปแบบ				
๘.	ความสามารถในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ				

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

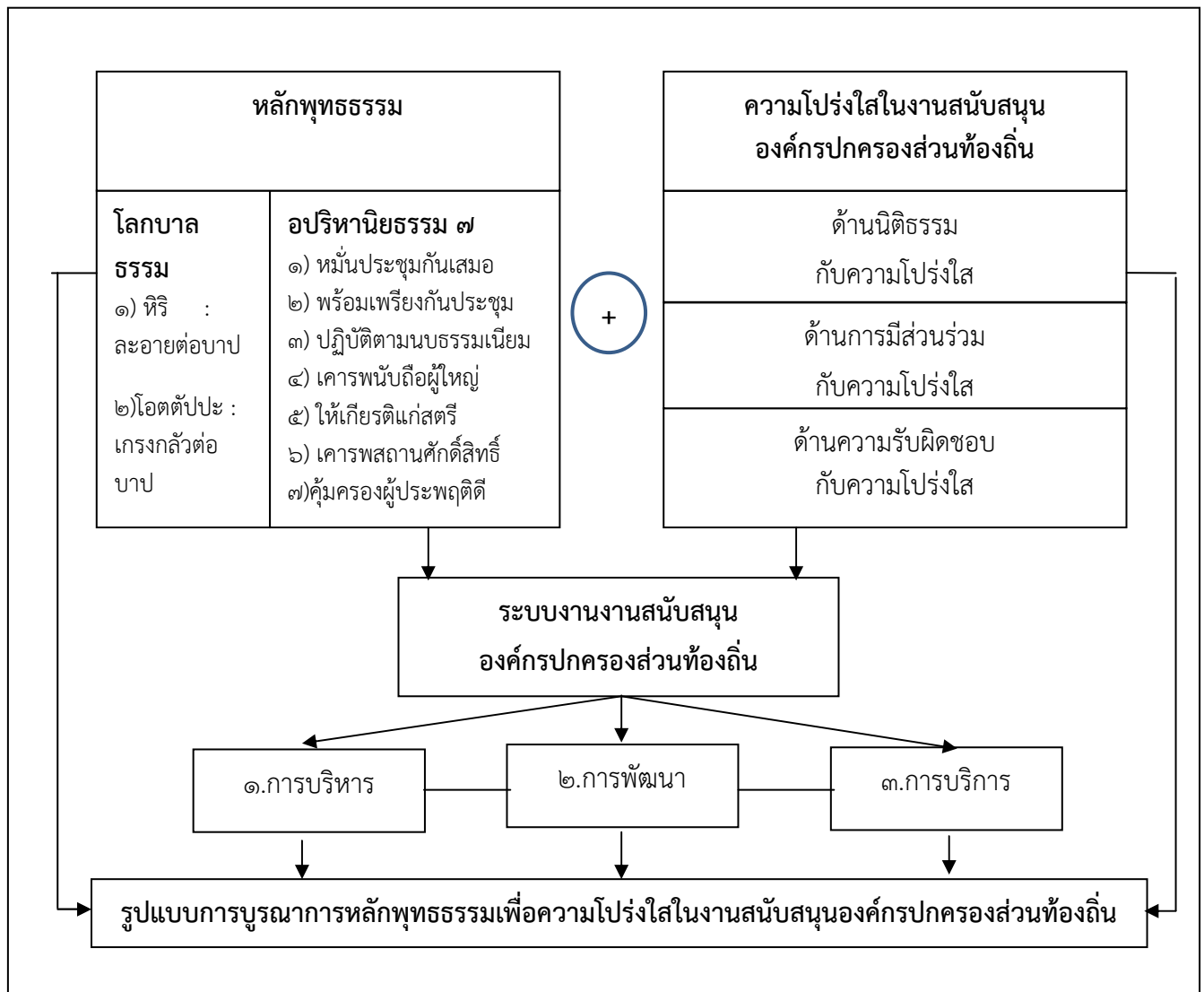
.....

.....

.....

.....

๓. ร่างรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๑.๓ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแผนภาพ อธิบายได้ว่าความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น จะต้องมีการนำหลักพุทธธรรม อันประกอบไปด้วย ๒ หลักธรรม สำคัญคือ โลกบาลธรรม คือ ๑. หิริ (moral shame; conscience) หมายถึง ความละอายบาป ละอายใจ ต่อการทำชั่ว ๒. โอตตัปปะ (moral dread) หมายถึง ความกลัวบาป เกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว และหลัก อปรีหานิยธรรม ๗ คือ ๑. หมั่นประชุมกันเสมอ ๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจการ ๓. ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ไม่เลิกล้ม ๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ๕. ให้เกียรติแก่สตรี ไม่ล่วงละเมิด ๖. เคารพสถานศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน และ ๗. ให้ความคุ้มครองป้องกันบรรพชิตผู้ประพฤติปฏิบัติชอบในรัฐของตน มาบูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส โดยการนำ ๓ หลัก

สำคัญ คือ ๑. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล ๒. หลักการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การบริหารงานของ อบต. และเสนอความเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. การเสนอร่างข้อบังคับตำบล การร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างหรืออื่นๆ และ ๓. หลักความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของชุมชนและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของ อบต. ต้องปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความโปร่งใส ที่มีความเป็นระบบในการนำไปปรับใช้ในงานสนับสนุน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๓ ด้าน หลักๆ คือ ๑. ด้านการบริหาร ๒. ด้านการพัฒนา และ ๓. ด้านการบริการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ประเด็นการตรวจสอบรูปแบบ

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ใน การนำไปพิจารณาปรับปรุงรูปแบบต่อไป

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
ลำดับ ที่	ประเด็นการพิจารณา	ความคิดเห็น			
		+๑ เหมาะสม	๐ ไม่แน่ใจ	-๑ ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
๑.	ระบบการจัดการงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑. ด้านสนับสนุนการบริหาร ๒. ด้านสนับสนุนการพัฒนา ๓. ด้านสนับสนุนการบริการ				
๒.	จุดมุ่งเน้นของการจัดการ - ความโปร่งใสในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
๓.	หลักธรรมมาภิบาล ๑. หลักนิติธรรม ๒. หลักการมีส่วนร่วม ๓. หลักความรับผิดชอบ				
๔.	หลักพุทธธรรม ๑. โลกบาล ๒. อปรีทานิยธรรม ๗				
๕.	ผลลัพธ์สุดท้าย คือ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อ ความโปร่งใสในงานสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
๖.	ระบบความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ				
๗.	ความครบถ้วนเหมาะสมของรูปแบบ				
๘.	ความสามารถในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ				

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

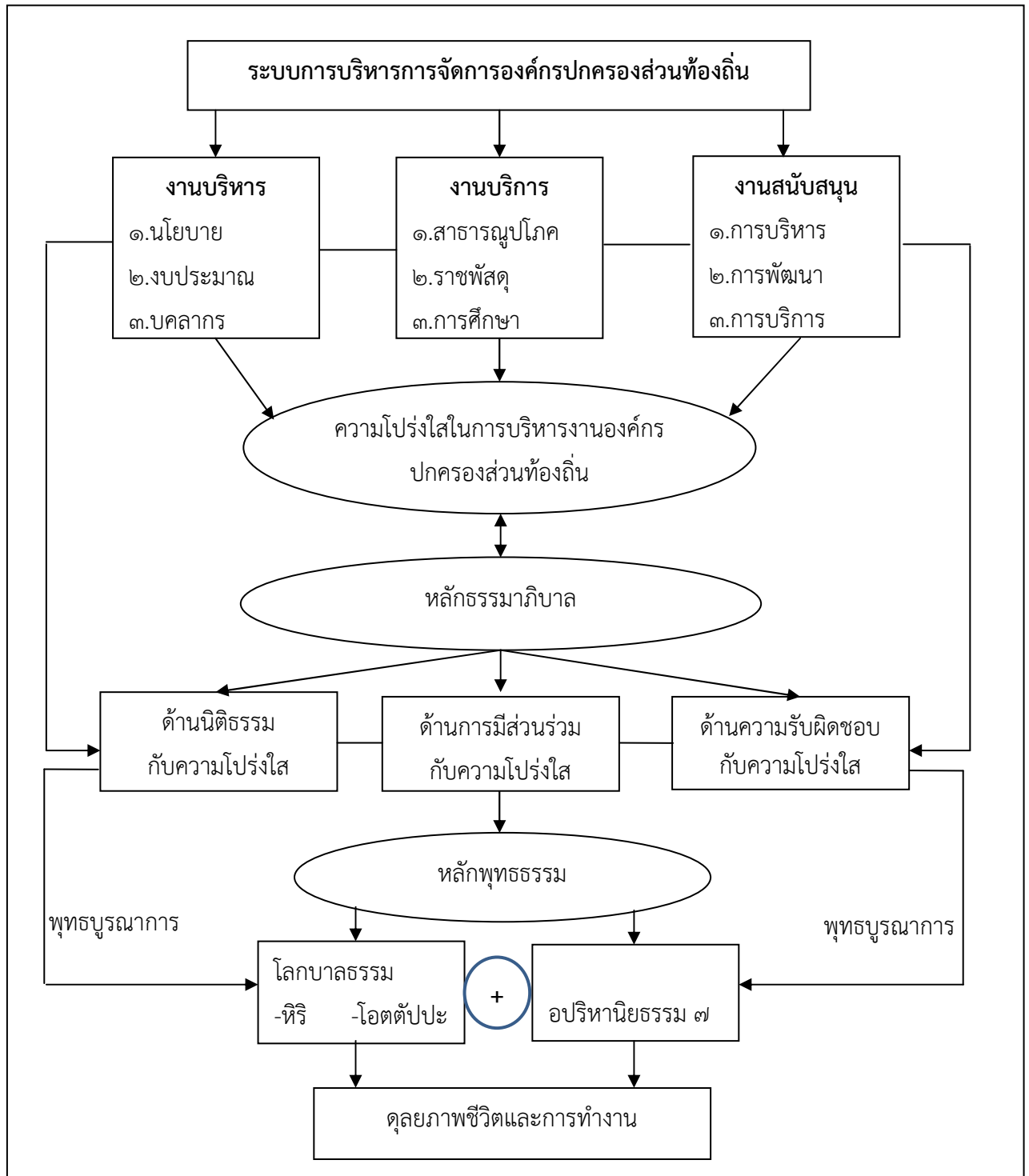
.....

.....

.....

.....

๔. ร่างรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๑.๔ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแผนภาพองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์ชุดความรู้ในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อความโปร่งใสด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมและธรรมาภิบาลด้านนิติธรรม การมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อ ซึ่งจะส่งผลให้ ๓ งานหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งงานบริหาร งานบริหาร และงานสนับสนุน มีคุณภาพ มีคุณธรรม และมีความโปร่งใส เมื่อนำหลักธรรมาภิบาล มาบูรณาการกับหลักพุทธธรรม ทั้งโลกบาลธรรม ความมีหิริโอตตปปะ และหลักอภิธานิยธรรม ๗ ก็จะทำให้เกิดคุณภาพของชีวิตและการทำงานของบุคลากร ทุกฝ่าย ทุกระดับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ความรู้ข้างต้นมีองค์ประกอบดังนี้

๑. ระบบการจัดการงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย งานบริหาร งานบริหาร และงานสนับสนุน

๒. จุดมุ่งเน้นของการจัดการ คือ ความโปร่งใสในการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. หลักธรรมาภิบาลการจัดการเพื่อความโปร่งใส ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบต่อ

๔. หลักพุทธธรรม เพื่อการบูรณาการ ประกอบด้วย หลักโลกบาลธรรม (หิริ – โอตตปปะ) และ หลักอภิธานิยธรรม ๗

๕. ผลลัพธ์สุดท้าย คือ คุณภาพชีวิตและการทำงานของบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ

ประเด็นการตรวจสอบรูปแบบ

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงรูปแบบต่อไป

รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
ลำดับ ที่	ประเด็นการพิจารณา	ความคิดเห็น			
		+๑ เหมาะสม	๐ ไม่แน่ใจ	-๑ ไม่เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
๑.	ระบบการจัดการงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๑. งานบริหาร ๒. งานบริการ ๓. งานสนับสนุน				
๒.	จุดมุ่งเน้นของการจัดการ - ความโปร่งใสในการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น				
๓.	หลักธรรมาภิบาล ๑. หลักนิติธรรม ๒. หลักการมีส่วนร่วม ๓. หลักความรับผิดชอบต่อ				
๔.	หลักพุทธธรรม ๑. โลกบาล ๒. อปรีหานิยธรรม ๗				
๕.	ผลลัพธ์สุดท้าย คือ รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความ ความโปร่งใสในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
๖.	ระบบความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ				
๗.	ความครบถ้วนเหมาะสมของรูปแบบ				
๘.	ความสามารถในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ				

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

กราบขอบพระคุณ
นายภาส ภาสสัตธา
(นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต)
(มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรูปแบบ

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง
ความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็น			
		เหมาะสม ๑	ไม่ แน่ใจ ๐	ไม่ เหมาะสม -๑	ข้อเสนอแนะ
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
๑. การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักนิติธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ อปท.					
๑	กฎหมายกฎข้อบังคับที่ทันสมัยและเป็นธรรม จะทำให้เกิด การบริหารงานที่มีความโปร่งใส				
๒	กฎข้อบังคับในการทำงานต่างๆ ควรเกิดจากการประชุม ปรึกษาหารือกันอย่างโปร่งใส				
๓	บุคลากร และผู้บริหารงาน อปท. ควรแสดงออกถึงการ ทำงานสาธารณะประโยชน์ด้วยความโปร่งใส				
๔	ผู้บริหารของ อปท. ควรมีพฤติกรรมที่เป็นสาธารณะ สร้างการยอมรับกับสังคม โดยเฉพาะประชาชน				
๕	อปท. ควรนำกฎระเบียบ ข้อบังคับการทำงานสู่ประชาชน ที่บ่งบอกถึงความโปร่งใสในการบริหาร				
๒. การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักการมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ อปท.					
๖	บุคลากรทุกฝ่ายของ อปท. ควรปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้ เสีย ในการบริหารงานเพื่อความโปร่งใส				
๗	บุคลากรทุกฝ่ายควรมีความตระหนัก ในหน้าที่และการ กระทำต่างๆที่มีความโปร่งใส				
๘	ประชาชนควรได้รับเกียรติให้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของ อปท.				
๙	ประชาชนควรเห็นคุณค่าและความสำคัญของความ โปร่งใสในการบริหารงาน อปท.				
๑๐	อปท. ควรสร้าง ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ควาโปร่งใสในกาบริหารงาน				

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็น			
		เหมาะสม ๑	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -๑	ข้อเสนอแนะ
๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับหลักความรับผิดชอบต่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการของ อปท.					
๑๑.	บุคลากรทุกฝ่ายของ อปท. ควรแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อในการบริหารงานด้วยความโปร่งใส				
๑๒.	ผู้บริหาร อปท. ควรนำเสนอ แผนงาน โครงการบริหาร อปท. ที่ต้องรับผิดชอบต่อสาธารณะอย่างโปร่งใส				
๑๓.	ผู้บริหารงาน อปท. มีความโปร่งใส ในการให้บริหาร ชุมชน และประชาชนอยู่เสมอ				
๑๔.	ประชาชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่า ความรับผิดชอบต่อของ อปท. ต่อประชาชนทุกคน				
๑๕.	ผู้บริหารมีความละเอียดและเกรงกลัวบาป ต่อการบริหารที่ขาดความโปร่งใส				
๔. หลักธรรมที่สร้างคุณภาพและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานเพื่อความโปร่งใส					
๑๖.	อปท. ควรมีการบริหารงานที่สร้างคุณภาพ การบริการ ชุมชนอย่างสมดุลในด้านต่างๆ				
๑๗.	บุคลากรทุกฝ่ายของ อปท. มีคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อความโปร่งใสในการบริหาร				
๑๘.	บุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงาน เพื่อความโปร่งใส โดยมี หิริ-โอตตัปปะ เป็นหลักในการทำงาน				
๑๙.	คุณภาพงานและคุณภาพชีวิตของบุคลากร อปท. มีความสมดุลกันอย่างเหมาะสม				
๒๐.	ผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของ อปท. คือคุณภาพของงานที่มีความโปร่งใส				

กราบขอขอบคุณ

ลงชื่อ

.....

.....

นายภาส ภาสศรัทธา
(นิสิต ป.เอก มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.805	.588	24

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
เพศ	74.4000	105.007	-.133	.	.811
อายุ	74.4000	105.145	-.128	.	.813
การศึกษา	73.5667	104.254	-.058	.	.813
ค่า	73.6667	102.989	.017	.	.811
m1	73.3667	87.344	.603	.	.782
m2	73.1000	79.817	.884	.	.760
m3	72.6000	105.145	-.125	.	.813

m4	73.1000	79.817	.884	.760
m5	73.1000	79.817	.884	.760
p6	72.1333	109.085	-.417	.822
p7	72.0333	102.999	.044	.808
p8	73.1000	79.817	.884	.760
p9	72.3000	104.010	-.043	.813
p10	73.3667	87.344	.603	.782
r11	72.1667	101.109	.124	.807
r12	72.0667	99.995	.227	.803
r13	72.3000	104.079	-.041	.810
r14	73.1000	79.817	.884	.760
r15	73.3667	87.344	.603	.782
q16	72.2333	103.978	-.036	.811
q17	73.1000	79.817	.884	.760
q18	72.3333	106.299	-.211	.816
q19	72.2000	105.545	-.156	.814
q20	72.4333	109.564	-.467	.822

Hotelling's T-Squared Test

Hotelling's T-Squared	F	df1	df2	Sig
.000 ^a

a. Hotelling's T-Squared cannot be computed because of a singular covariance matrix.

Frequencies

Statistics

		Sex	Age	Education	Position
N	Valid	400	400	400	400
	Missing	1	1	1	1
Mean		1.3000	2.1500	2.0150	2.7700
Median		1.0000	2.0000	2.0000	3.0000
Std. Deviation		.45883	.84515	.67892	.91059
Percentiles	0

Sex

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	280	69.8	70.0	70.0
	หญิง	120	29.9	30.0	100.0
	Total	400	99.8	100.0	
Missing	System	1	.2		
Total		401	100.0		

Age

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	20-35ปี	90	22.4	22.5	22.5
	36-45ปี	187	46.6	46.8	69.2
	46-60ปี	96	23.9	24.0	93.2
	61ปี	27	6.7	6.8	100.0
	Total	400	99.8	100.0	
Missing	System	1	.2		
Total		401	100.0		

Education

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่าป.ตรี	87	21.7	21.8	21.8
	ป.ตรีหรือเทียบเท่า	222	55.4	55.5	77.2
	ปริญญาโท	89	22.2	22.2	99.5
	สูงกว่าปริญญาโท	2	.5	.5	100.0
	Total	400	99.8	100.0	
Missing	System	1	.2		
Total		401	100.0		

Position

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้บริหารท้องถิ่น	50	12.5	12.5	12.5
	สมาชิกสภาท้องถิ่น	72	18.0	18.0	30.5
	พนักงานส่วน ท้องถิ่น	198	49.4	49.5	80.0
	ประชาชน	80	20.0	20.0	100.0
	Total	400	99.8	100.0	
Missing	System	1	.2		
Total		401	100.0		

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
a1	400	2.00	5.00	3.5375	.96744
a2	400	2.00	5.00	3.5325	.94931
a3	400	1.00	5.00	3.5700	.98363
a4	400	1.00	5.00	3.6050	.98814
a5	400	2.00	5.00	3.6200	.98133
ta	400	1.80	5.00	3.5730	.67618
Valid N (listwise)	400				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
b1	400	1.00	5.00	3.4425	1.05806
b2	400	2.00	5.00	3.5075	1.02595
b3	400	1.00	5.00	3.5150	1.05952
b4	400	1.00	5.00	3.4625	1.10074
b5	400	1.00	5.00	3.2275	.99912
tb	400	1.60	5.00	3.4310	.86817
Valid N (listwise)	400				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
c1	400	1.00	5.00	3.3000	1.03328
c2	400	1.00	5.00	3.4200	.95177
c3	400	1.00	5.00	3.4575	.98010
c4	400	1.00	5.00	3.4900	.99366
c5	400	1.00	5.00	3.5550	1.02694
tc	400	1.00	5.00	3.4445	.83514
Valid N (listwise)	400				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
d1	400	2.00	5.00	3.4475	1.12935
d2	400	2.00	5.00	3.5500	1.00500
d3	400	2.00	5.00	3.5875	1.05362
d4	400	2.00	5.00	3.5425	1.08681
d5	400	2.00	5.00	3.4050	1.03375
td	400	2.00	5.00	3.5065	.86245
Valid N (listwise)	400				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ta	400	1.80	5.00	3.5730	.67618
tb	400	1.60	5.00	3.4310	.86817
tc	400	1.00	5.00	3.4445	.83514
td	400	2.00	5.00	3.5065	.86245
tt	400	2.00	4.85	3.4888	.66529
Valid N (listwise)	400				

ผลการตรวจสอบรูปแบบการของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง : การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการตรวจสอบรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น						
ลำดับ ที่	ประเด็นการพิจารณา	ความคิดเห็น				
		ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๑	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๒	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๓	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๔	ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ ๕
๑.	รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑	๑	๑	๑	๑
๒.	รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑	๑	๑	๑	๑
๓.	รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในงานบริการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑	๐	๑	๑	๑
๔.	รูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑	๑	๑	๑	๑
ผลรวม		๑	๐.๘	๑	๑	๑

ประวัติผู้วิจัย

๑. ชื่อและนามสกุล	นายภาส ภาสสัตธา
๒. วัน เดือน ปีเกิด	๒ มีนาคม ๒๕๙๖
๓. อายุ	๖๒ ปี
๔. สถานที่เกิด	อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต
๕. ที่อยู่ปัจจุบัน	๕๙/๑๖ ซอยทรงสะอาด ถนนวิภาวดี รังสิต แขวงจอมพล
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
๖. นับถือศาสนา	พุทธ
๗. อาชีพ	ข้าราชการบำนาญ (อดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.)
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
๘. ตำแหน่ง	สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
๙. ประวัติการศึกษา	
- ระดับปริญญาตรี	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ระดับปริญญาโท	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ระดับปริญญาเอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๐. E-mail	p_passatta@hotmail.com
